Godina I. U DUBROVNIKU, 1. Novembra 1882. Broj. 1.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 60. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 60. nov.
Poljeće i tromjesec. razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Budi koristan domovini riječima i djelima.

SOLON.

Šta će „Gušterica“. ?

Živi u Dubrovniku neka vrlo rasturena legenda koja nam pripovijeda, kako je na Lopudu živio siromašan čovjek imenom Miho Pracat, te po običaju starijeh Dubrovčana kušao na moru svoju sreću. Dva puta je on to radio, ali u najbolji čas, kad bi cijenio da je postigao svoju cijelj, more bi mu progutalo stečevinu. Ogorčen na svoju zlu sreću ne šćaše više da je kuša, i provagjaše svoje dane sjetan i nevesео u maloj kućici što mu još preostajaše.

Jednom sjedeći u svom vrtu opazi guštericu, koja hoće da se popne na vrh jedne ograde. Dva put pade, ali za to ne klonu duhom, već se opasa snagom, pokuša opet, i *trećom* stigne sretno kamo je smjerala. Mihu se učini zgodan primjer gusterice, te opazivši u njemu sličnosti sa svojim udesom, naumi i on pokušati sreću po treći put, e da mu se ova okrene kao i gušterici. I zbilja sagradi brod, uputi se na more, i do skora vrati se svojoj kući bogat. Republika dubrovačka, kojoj po smrti ostavi dio svog nebrojenog blaga, podiže mu spomenik u dvoru, koji i dan danas opstoji.

Ako uporedimo sudbinu ovog čovjeka sa sudbinom našeg rodnog grada, naći ćemo je u mnogom njoj sličnu.

Dubrovnik komu postaviše temelj bjegunci iz Epidaura (današnjeg Cavtata), naraste za skoro pomoću novijeh pridošlica, koji se u velikom broju preseliše iz Bosne, i postane napredan, znatan, moćan trgovinom i bogat blagom, a što je najviše izobražen naukom. Ali kad je on bio na vrhuncu svoje slave stiže ga grdna nesreća, potres 16 Aprila 1667 uništi ovaj slavni grad, koji poslije ove žalostne katastrofe stane padati sa svoje dotadanje slave i blagostanja. Ali kao i naš Pracat tako i naši pradjedovi, ne prestrašiše se od prijeteće pogibije, već sdružnim silama stanu raditi, kako bi ga opet doveli do one slave, koju je on tekom toliko stoljeća bio postigao. I zbilja, i ako ne u onoj mjeri, ipak Dubrovnik postade moćan, i održa se slobodan, dok ga druga nesreća ne zateče, francuska revolucija i Napoleon I., koji ga zaposjednu i diže mu do tada uživanu nezavisnost. Godine 1815 usljed bečkog tratata dogje u dio Austriji pod kojom se i danas nalazi.

Sjetan i nevesео probavlja on svoje dane sjećajući se nekadašnjeg svog blagostanja, ali ipak ne gubi nade, da će se i pod ovom vladom opet uzdići.

Kao što Pracat u gušterieu, tako on sada gleda u svoju mladež, koja se penje, da trećom dostigne vrhunac sreće i blagostanja, te uprtim očima prati svaki njezin pokret, jer zna, da mu je budućnost u njezinijem rukama. Hoće li se njegova nada izjaloviti? Hoće li mladež kao gušterica i Pracat postići svoju cijelj? To su pitanja, koja će nam vrijeme razjasniti. Megjutim ona radi, a ti je narode potpomagaj, jer je to tvoja dužnost, kao svakog naroda, koji štuje svoje svetinje, i hlepi za boljom budućnošću.

Staza, kojom se ona uputila jest staza prosvjete, s toga i ovaj list, utemeljuje, i namjenjuje ga prosvjeti svog milog naroda, a nadasve Dubrovčanima, da i on bude vrelo, iz kog će crpsti znanje, koje ga samo može dovesti do sreće i blagostanja.

Korist se novina osobito pučkijeh ne da lako opredijeliti. Izobraženiji staleži imaju mnoštvo knjiga svake vrste, kojijem svoje prazno vrijeme provagjaju i pouke crpe, ali puk, osobito kod nas, nema toga; knjige su mu dosta skupe, malo razumljive, te mu s toga mi naumismo turiti u ruke list, koga će lasno svhatiti, i pomoću koga će se sve to bolje upoznati svojijem materinskijem jezikom, pojmove svoje razbistriti, proučiti svoj položaj, da ne bude više tijelo bez glave, koje drugi po svojoj volji vodi.

List »*Gušterica*« koji je namijenjen dakle nadasve najnižem našem staležu govoriće: o važnijim dogagjajima kod nas i po svijetu, poučavaće narod razgovijetnim i prikladnim člancima, izvješćavaće ga dopisima o raznijem pitanjima i potrebama drugijeh krajeva, gdje naš narod boravi, nastojaće da ga zadovolji, ako je željan znati što se u gradu dogagja, a najposlije sitnijem bilješkama, koje će cijeniti, da su mu potrebite i korisne da da ih sazna, popunjaće svoj program.

Ovog će se pravca držati naš list, dok mu god uzbude života, a radnici njegovi neće žaliti ni troška ni truda, da zadovolje svoje čitatelje, i da odgovore navještenom smislu i programu.

Ali pošto će se on uzdržavati jedino pretplatama svojijeh čitatelja i prijatelja, to se on njima obraća i nada, da će im biti dobrodošao, i da će mu rado postati pretplatnici i suradnici.

U Dubrovniku na 1. Novembra 1882.

Mrtvi Dan.

U Četvrtak na 2. tek. mjeseca pada mrtvi dan, dan posvećen uspomeni milijeh naših što su se preselili u vječnost. Opšta je ova svečanost, jer je žalost opšte očinstvo. Ko od nas nema majke, oca, brata, sina, ili prijatelja, da čeka utjehu jednog cvijetka, jedne suze, ili barem jedne uspomene?

Ovaj *nebeski dogovor* sjedinjuje u jednu misao, barem jedan dan u godini, duše koje su po našem vjerovanju najviše od nas udaljene, te je ovo ufanje najveća naša utjeha u grobovima.

Osim rogjaka i prijatelja podsjeća nas ovaj dan i onijeh ljudi, koji su cijelom našem narodu, pa i cijelom rodu ljuckom koristovali. A mnogijem takijem rodoljubima ponosi se mili naš zavičaj, u kom svaka gruda zemlje sadrži pepeo kakvog glasovitog čovjeka, koji je svojim bezamrtnijem djelima nas uzveličao i slavu nam za navjek obezbjedio. A mi jesmo li im ostali harni slijedeći stope njihove? Jesmo li nastavili ondje, gdje su oni prestali? Na žalost malo je danas Dubrovčana, koji se bez prijekora mogu nazivati njihovijem sinovima, a malo ih je i onijeh, koji sjećajući se blagodarno imena njihova, reći će u srcu i duši svojoj: vječan vam imenu spomen bio.

Dužnost je sviju nas sjećati se našijeh mrtvijeh, i jaoh se onom gradu, gdje se mrtvi ne spominju i ne štuju, gdje se grobovi vijencima ne kite, gdje se ne ljubi studena ploča, koja nas podsjeća na onog što ga više nije, sinovi tog naroda ne goje plemenita čustva, za njih grobnica ne sadrži no istrošenu lješinu.

Pristupimo dakle grobovima našijeh mrtvijeh, pristupimo kao najsvetijem otaru, te složno im se zavjerimo, da njihov primjer neće bez odziva ostati, da će mo se prenuti iz mrtvila, da će srca naša plemenita čuvstva gojiti, i da će sav naš rad oslobogjen, sebičnijeh težanja, biti posvećen boljitku mile naše otadžbine.

Polumjesečna hronika.

Austro-Ugarska. — Pošto iscrpoše predmete pretresanja, zatvoriše se svi pokrajinski Sabori. Naš se ovog puta nije ni otvarao, ali tome nam se ne treba čuditi, jer smo više vikli iznimkama. Zakašnjeli parobrodi i š njima novine drže nas u tamnilu o Delegacijama koje su se otvorile 25 p. m. u Pešti, te ćemo čitatelje u budućem broju o tome izvijestiti. Znamo megjutim da ovog puta ima promjene, pošto mnogi stari poslanici ostupiše te mješte njih stupiše drugi.

Njemačka. U diplomatičnom tijelu zgodila se je znatna promjena. Dosadanji poslanik u Carigradu grof Hatzfeld, imenovan je tajnikom ministarstva inostranijeh dijela, a grof Radovitz poslanik u Ateni premješten je u tom zvanju u Carigrad. Po njemačkijem listovima regbi, da oba uživaju povjerenje kneza Bizmarka, dapače se pogovara, da će ga Hatzfeld nasljediti, kad on ostupi od ministarstva.

Izbori za vijeće, koji su dali povoda velikom komješanju stranaka, svršili su pobjedom liberalaca.

Izmegju redaka berlinskijeh ufficioznijeh listova, čita se očito težnja sneprijateljiti megju se dvije moći, prijateljstvo i sloga kojijeh škodi mnogo uspjehu Bizmarkovijeh planova. Ta taktika nije nova Od 1871 vrebi Njemačka na pobjegjenu Francusku i nastoji, da ona ne dobije kakvog prijatelja u Jevropi. A u Berlinu počeli su se sada bojati, da posli u Egiptu ne budu svršetak uspjeha ove političene težnje. Njemački kancelar zna dobro, da kad bi se, uslijed egipatskog pitanja skupio savez francusko-engleški, tim bi bio na zapadu postavljen temelj protu-njemačkoj koaliciji.

Ruska. Vlada je zabranila izvoz konja u Austriju i Njemčku, i tu zabranu popratila je strogijem naredbama po pograničnijem carinama. Ujedno je naredila namjesnicima gubernija, da pod idu što prije tačan izvješ taj o broju konja što ih ima u Rusiji. Dalje odredila je, da se grad Kiew utvrdi kao tvrgjava prvog reda. Ove naredbe daju povoda njemačkijem listovima, da zbore o mogućnosti rata.

Egipat. Ministar egipatski potvrdio je projekat o preustrojenju vojske. Baker paša, komu je bio povjeren taj posao, predložio je, da broj engleškijh oficira bude jednak onomu egipatskijeh, po temu će dakle egleski elemenat biti dobro prestavljen. Egipatska vlast pristala je takogjer da Arabi pašu brane engleški odvjetnici Broadley i Napier, koji su već š njim govorili. Proces će biti iza svetkovina Bairama.

Engleška. Egipatsko je pitanje s rame strane konačno riješeno. Vojska se već vraća kući, te je njoj pripravio grad London sjajan doček. Sada se pitanje diplomatički razvija, i o tome evo što piše engleški list Daili News: Naša je zadaća sada uspostaviti red u Egiptu, koji bi mogao trajan biti i dobrijem plodom uroditi. Kod naroda kao i kod pojedinaca prava usluga, koja im može moćno i prijateljski uplivisati, sastoji u pomoći, koju im ova pruža, da oni dogju do onog stanja, kako bi se mogli i sami pomoći. S toga mi treba da pazimo, da pomognemo uspjeti u Misiru misirske ustanove.

Srbija. Kralj Milan pohodio je na povratku iz Beča u Ruščuku Kneza bugarskog. Knez Aleksandar pričekao ga je i zagrlio na parobrodskoj stanici, a mitropolit držao mu je pozdravni govor, u kom je istaknuo prijateljsko osjećanje bugarskog naroda prama Srbiji i želju političke zadruge Slavjana. Pošto je ostao tu tri dana, vrati se kralj u Biograd, gdje ga desi slučaj, koji premda od nikakvog političkog smijera, mogao je ipak navući za sobom ogromne posljedice, da je dopro cijelji kojoj je smjerao. Kad je naime Kralj bio u crkvi gdje je pošao da blagodari Bogu za sretan povratak, opali nekakva Jelena Marković udovica pukovnika Markovića, koji je bio strijeljan s Topoljske zavjere, na nj hitac iz revolvera. Dok se ona spremala da ispali i drugi, zaustavi joj ruku pobočnik kraljev Franasović. Kralj osta neozlegjen a ženu uhvate i utamniče.

Naše Majke.

> Donne, da voi non poco
> La patria aspetta . . . . .
>
> LEOPARDI.

> Žene nas vladaju, nastojmo dakle da ih usavršimo Naša izobraženost zavisi o njihovoj, naša mudrost o uzgoju njihovog razuma.
>
> SHERIDAN.

Kad se namjeriš na kakva starijeg čovjeka obično ćeš čuti da kudi današnji vijek, jer veli da se svijet izopačio, da smo svi postali nevaljalice, da u njegovo mlado doba nije tako bilo, i što ti ja znam, tisuću nekakvijeh razloga, da dokaže da smo stranputice zalutali.

Ako zbilja razmisliš kakvo je negda družtveno življenje bilo a kakvo je dandanas, nema druge, valja pristati da i ako smo u nečemu bitno napredovali, ima još mnogo i mnogo kukolja po našijem oranicama.

Onomadne, razgovarajući se s nekijem starijem gospodinom, megju ostalijem stvarima, prepirasmo se . . . pogodite o čemu? - O ženskome spolu. Predmet je bio zaista delikatne naravi, i ja sam Vas branio, mile čitateljice, Bog me zna, koliko sam mogao i umio, ali, ali . . . razlozi mog protivnika začepiše mi najposlije usta. Rekoh: »ima pravo!« a i Vi same, kad budete (ako me nada ne vara) pročitale ove šeremetne moje retke, zaključiće te samnom – ima pravo!

Stepen izobraženosti jednog naroda — govorio je on — može se poznati u mjeri ocjene u kojoj drži ženu. Kako su vremena napredovala, tako je i žena ugledom napredovala. Negda ropkinja, kô što su je u staro doba smatrali divlji narodi, pa idejalno biće srednjeg vijeka u fantaziji ondašnjijeh kavalijera i u poskočicama slijepca guslara, u ostalom potpuno podložna svome gospodaru, vidimo je danas prijateljicom i drugaricom čovjeka, kraljicom familije, gdje joj se najizvrsnije mjesto ustupa u društvenom životu.

Ona je zaisto i dostojna tog uzvišenijeg položaja, e je dobri Bog mnogijem vrlinama nadario, a u ljuckome društvu ona rješava vrlo mučnu, važnu i plemenitu zadaču. Njena odgovornost, njeni blagonosni uplivi svukud se osjećaju, ona kao vijerna žena, kao ljubezna mati melem je našemu životu, dika svojemu spolu, najdivniji ures božijeg stvorenja. Dok žena u domaćem gnijezdu svoju djecu poštenju i vrlinama upravlja, dok za tijem nastoji da svog muža usreći, da mu bude u nezgodama života iskrena prijateljica i prava utjeha, dotle i društvo valjano napreduje; ali ako potaknuta slijepom taštinom zaboravi kutnjeg praga, da u nasladama raskošnoga života svoj dane spovodi, sve će zlijem putem okrenuti i ona će biti, kô što je taka i doslije bivala, uzrok propasti svoje kuće, pače i cijelog naroda.

Da se je stari Dubrovnik do vrhunca narodnog savršenstva popeo i k sebi svratio pažnju cijele izobražene Jevrope, to je zasluga njegovijeh sinova — sinova dubrovačkijeh matera! Da, one su slavi otažbine lovor vijence plele izbranim odgojem svoje djece, vrijednijeh gragjana one neumrle republike. Blagoslovljeni râd onijeh žarkijeh domorotkinja i od sadašnjeg se koljena harnošću spominje. Osvrnimo našu pažnju na današnji domaći uzgoj naše djece, pa će nam se s prijekora savijesti lice posikuvit. Uljezimo u naše kuće, povirimo šta domaćica radi, kako kućom upravlja, vigjimo kako se ona u kući a kako li se izvan kuće ponaša, pa će mo prstom taknuti ogromnu razliku koja nas od starog vremena razlučuje.

Čitanje francuskijeh romana, klavir, neprestani posjeti, kičanje po vazdan na prozoru, toilette, šetanje, plesovi, zaborav svoga rodnoga a učenje stranijeh jezika, zabava je danas našijeh domaćica. Tugjinstvo nam je narodni duh utamanilo, kuću izkopalo, mozak popilo. Mi volimo što je tugje zato jer nije naše — neprijatelji postadosmo svoga roda i jezika.

Isti religijozni duh nije danas kakav je negda bio. Licumijerstvo je mah preotelo, prave bogoljubnosti kod nas malo ima.

Srpske matere! nek vam je dobro na pameti: gdje strah božiji ne vlada, gdje iskrene molitve nema, tu nije nade pravome napretku.

Prenite se jednom, nedajte k sebi pristupa tugjijem idejama, one su začin gjavolje večere, one će vam svako plemenito čustvo u zametku sasma utamaniti. Ljubite što je naše, naš rod, naš jezik, naše običaje, naše ime, dično srpsko ime, slavno i uzorito kao to ikakvo u istoriji čovječanstva.

Cijelo vaše nastojanje, jedina vaša misao, nek bude korist miloga nam naroda kome treba vrlijeh gragjana, poštenijeh rodoljuba, da ponove staru slavu Dubrovnika, da tugjinu jednom pokažemo da smo i mi kadri zasjesti za sofru izobraženijeh i slobodnijeh naroda.

Ništa se neda na jedanput izvesti; ali doćim naše mane pripoznajemo, na pola smo pokajani. Red je samo da uspregne-

mo, i da u dobru i valjanu djelu ustrajani budemo. Prava megjusobna ljubav i ona našem rodnome mjestu i narodu, biće nam najizvrsniji predvodioci stazom potpunog savršenstva.

Mrvica.

Dubrovačke vijesti.

(*Natpis Stephan-Platz*). Kada se nazad nekoliko vremena Tabor ponapravio, po nalogu Baruna Jovanovića, vojnička Vlast prozva rašireni put »*Stephan Platz*« i postavi ploču na kojoj to ime bijaše urezano. Žalosno dirnu svakog rodoljuba, da se našijem ulicama, bez ikakva prava, nameću imena na tugjem jeziku.

Naša slavna opština, željna da izrazi opšte mnijenje, prosvjeduje Višoj Vlasti, proti tome nepravednom postupanju. Još to pitanje nije bilo riješeno, kad iznenada dne 17 pr. mj. na opštu radost, kako čujemo po nalogu samog namjesnika, ploča s natpisom bi dignuta.

Slava našoj opštini, koja nije dopustila, da se naša sveta prava gaze, i da nam se tugjinstvo uvlači!

(*Postupanje s novacima*). Neke osobe prolazeći putem što vodi u Gruž vidješe, kako neki kapural od domobranstva, zlostavljaše neprestano jednog novaka, tako da se ovaj ozlojegjen najposlije zaustavi i stane plakati. Opominjemo više vlasti o ovom neuljudnom postupanju, uzdajući se, da će oni doći tomu kraja, kaonoti što i sami iznadu, da se dobrijem načinom može doterati više nego zlijem.

(*Kako se masline neće uscrvotočiti*). Ne davno bio je ovdje profesur botanike u Klosterneuburgu Rössler, koji je došao da prouči masline, i da im nagje lijeka proti crvu. On je zajedno s časnim baronom Gundulićem činio razne pokušaje, te je naumio kući stvar bolje proučiti. Daj bože, da mu radnja dobrim plodom urodi, na korist jadnog našeg težaka, komu je to jedini prihod.

(*Pazite na djecu*). Tu skoro igraše se njeka djeca oko zapuštanijeh tovarnijeh kola. Dok je Ino dijete vucijaše kola, progiu ova drugome preko ruke i osakatemu je. Upozorujemo roditelje, da paze više na djecu, i da ih samijeh ne ostavljaju na putu, e će ih jednom snaći i gora kakva nesreća.

(*Lijepa starost*). Ovijeh dana umrla je u grackoj bônici stara žena neka Marija Glavaš, kojoj bijaše 104 godine. Ona je ostavila kćer od 70 godina. Doista se je nauživala života.

(*Imenovanje*). Dosadanji namjesni učitelj na ovoj ginnaziji i naš sugragjanin Josip Carević imenovan je pravim učiteljem na Kotorskoj gimnaziji, a F. Borštnik pravim na našoj gimnaziji. Učitelj srpske muške fondacijonalne škole Stevan Mrgjen imenovan je pravi kateketa na kotorskoj Gimnaziji. F. Moor učitelj na sarajevskoj gimnaziji, imenovan je pravim učiteljem na preparandiji, mjesto dosadanjneg namjesnog učitelja J. Martazze. I u ovom slučaju vlada je pretpostavila stranca našem zemljaku. Dokle će ovo trajati?!

(*Visoki gosti*). Poslije kratkog boravljenja u našem gradu otputovao je nakjuče za Albaniju Ismail Huzri paša, koji dolazi iz Aleksandrije, da sakupi i odvede nekoliko Arbanasa, koje će upotrebiti za zaptije.

(*Dolazak*). Čujemo, da će na skoro stići u naš grad čuveni i omiljeni srpski spisatelj Milorad Šapčanin. Mi se radujemo toj vijesti i očekujemo željno dolazak našeg brata Šumadinca.

(*Nova mesarnica*). Nazad malo dana otvorila se je na Širokoj ulici nova mesarca Miha Kuraice. Mesarnica je čista, vrlo dobro uregjena po primjeru velikijeh gradova, a mesa se može dobiti svake vrste za različitu cijenu.

(*Uzaludna pomama*). U Nedjelju 29 p. m. u dvorani Bačićevoj pri svršetku prestave strovali se neka prestavljačica niz stepenice, što s gornjeg kata vode na pozornicu, i prevali svijeću od petrolja. Neko od slušalaca povièe vatra, na to će čeljad prestrašena stati bezobzirno bježat, dok ih prestavljači s posornice, ne umire i pripovjediše im pravi slučaj, te se tako red uspostavi i prestava dovrši bez ikakve nesreće, osim malo panika što svakoga od prisutnijeh obuze.

(*Smrt*). Na 29 pr. mj. poslije teške i duge nemoći, prestavio se u vječnost Pero Vil. Fouque počasni potkonsuo grčki Žalimo da smo ovako rano izgubili ovog valjanog i poštenog Dubrovčanina.

(*Ispiti*) Naši vrli sugragjani Gosp. Stjepo Castrapelli, pravi učitelj na našoj gimnaziji i Gosp. Rafo Janni dragoman kod francuskog poslaništa na Cetinju, položili su sretno profesorske ispite na gradačkom sveučilištu, i to prvi iz filologije sa gornju, a drugi za donju gimnaziju.

(*Premještanje*) J. Katić namjesni učitelj filologije na kotorskoj gimnaziji, premješten je u istom zvaniju na dubrovačku gimnaziju.

(*Glasovi*). Govori se, da je Gosp. Prof. Vučetić predložen ministarstvu za nazornika Spljećkog kotara, a da će ga ovdje onda zamjeniti Prof. Kovačić. Prof. Topić, da je predložen za nazornika našeg kotara mjeste Gosp. V. Adamovića, koji je otstupio.

(*Kragja*) U prošlu Subotu uvukoše se obnoć nepoznati lupeži u gradinu M. Zucala i ukradoše mu iz obora ovcu.

(*Grom*) Prekjuče na 1 po ponoći puče grom na tvrgjavu Imperial, i smete jednog vojnika, koji bijaše na straži. Na tvrgjavi ima jedanaest gromobrana čudno!

(*Gracka muzika*). U oči S. Krispina zaštitnika drevljara, obašla je gradska muzika svirajući grad, a po podne istog dana sprovela je preko grada u crkvu Domino crevljarsku zastavu.

(*Talijanska teatralna družina*). Od nekoliko večeri prestavlja u dvorani Bačićevoj, talijanska teatralna družina pod upravom L. Codognole. Uz prestave pjevaju se i pojedini komadi iz raznijeh šalijivijeh opera.

(*Našijem čitaocima*) List Gušterica izlaziće za koje vrijeme samo latinicom, a na skoro ćirilicom i latinicom.

Vijesti iz svijeta.

Javlja »*Ruskij Invalid*« da je car Aleksander III darovao knezu crnogorskom Nikoli I lijepog konja, bijele boje arapskog soja, kog će ove sedmice poslati preko Beča na Cetinje. Zajedno s konjem, kome je ime *Nestor*, šalje carica *Maria Teodorovna* knaginji *Mileni* samovar, kog je kupila na izložbi u Moskvi. Napokon car i carica ruska, darovali su kneževoj najstarijoj kćeri, knaginji *Zorki* milinu rubalja za prćiju.

Kako javlja »Narodni list« gragjevina ludnice u Šibeniku napreduje dobro, te će biti gotova svrhom tekuće godine. Budućeg premaljeća otvoriće se na korist patičnog dijela našeg naroda. A kad će naša bônica?

U Pešti na 15 Oktobra otkrio se je spomenik glasovitog pjesnika Petöfija. On je Srbin rodom te se pomagjario. Mnoge njegovo divne pjesme poznate su nam iz vještijeh prijevoda našeg omiljenog pjesnika Zmaja Jovana Jovanovića.

Engleška vlada odbacila je bezuslovno projekat tunela ispod mora u kanalu la Manch.

Svega po malo.

VISINA STABALA. Čita se u »Tajmsu« da su najvisa stabla na svijetu Eukaliptusi, koji rastu u Australiji na brjegu Velington. Ta stabla debela su preko 80 engleskijeh noga, a visoka preko 350. Megju njima ima jedan kome je šupalj trup, i tu se ljeti drže vesele zabave.

No se tu skoro pronašlo u Viktoriji jedno drvo, koje je veće od Eukaliptusa.

A u okrugu »Fernshavu ima stablo »Eucalyptus Amygdalina« s lišćem kao badem; na tome drvetu prva je grana stopro na visini od 380 noga a visoko je drvo 480 noga.

NAJSTUDENIJI GRAD. Po razmatranjima nekog engleskog učenjaka regbi da je najstudeniji napučeni grad na svijetu Verhojenski u Sibiriji, a ne Fakenski, kao što se je prije cijenilo. U mjesecu Januaru bila je srednja temperatura onog mjesta 45°, u Februaru 49°, u Martu 33°, ispod ništice. Najveća studen što se je tu osjetila bila je 30 Decembra 1880 god. Ovom prigodom kazao je termometar 63° ispod ništice.

Da se krv ne smrzne treba metnuti na se trostruke lisičine, a kad se uzdahne osjeti se neka teška bolest u grlu i plućama. Vapa od zadaha odmah se smrzne i pretvori u mnoštvo malijeh iglica od leda, koje taruci se jedna o drugu, prouzrokuju neku buku kao kad se para svila ili kadifa. Zrak je tako čist, da se mogu lijepo razaznati brda pa i kuće na 20-30 kil. dalečine, kao da su samo milj daleko. Malo vremena prije no što sunce izagje uzdigne se gusta magla, u kojoj tvari dobiju različite čudnovate oblike.

(*Umrli*). Na 20 Oktobra Milica N. S. Bošković pt. 7 m. — Na 22 Antun Antonac k. 21 g. — Na 29 Pero Fouque k. 54 g. — Mare Alaga k. 52 g. —

U grackoj bonici. Mare Glavaš k. 104 g. — Na 27 Ivo Kanjulić k. 40. g. Na 30 Nike Salamoni k. 55. g.

Statistika.

Na svemu svijetu ima do 1412 milijuna duša; to jest u Jevropi 310, u Aziji 807, u Africi 200, u Australiji 5, a u Americi 90 miliuna. Brojeći po sojevima nalazimo da Kavkazko ili bijelo pleme ima 667 miliuna duša, Mongolsko ili žuto 512, Afrikansko ili crno 185, Malaisko ili mrko-žuto 43, a napokon Amerikansko ili crveno samo milijun. Po vjerozakonu ima:

Hrišćana 410 mil. Rimo-katolika 200 Pravoslavnijeh 120, Protestanata 90 mil.

Židova 6, Muhamedanaca 150 a Pogana 844.

Hrišćani živu po svemu svijetu. U Evropi ih ima 300, u Americi 88, u Africi 5, u Aziji 11, a u Australiji oko 3 milijuna.

Židovi se nalaze po svemu svijetu, ali ih najviše ima u Evropi oko 5 milijuna i pô.

Muhamedanaca ima u Evropi 6, u Aziji 70, u Africi sjevernoj 100, milijuna. Pogani stanuju največijem dijelom u Aziji.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15. Novembra 1882. Broj 2.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2 forinta.
Za cašu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 5o. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 5o. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice" u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice" zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Nastoj da ti bude ljepši um nego tijelo.

PITAK MITILENSKI.

Na školu!

Okružnica presjednika mjesnog školskog Vijeća, kojom pozivlje roditelje, da vode djecu na školu, gdje će razviti svoje umne sposobnosti i postati ljudi, pa Slovinčeva sitnica, koja nam predočuje priličnu manjinu gjaka od lanjske školske godine u našijem školama, i statistika koju danas donosimo, kažu nam jasno, kako naši gragjani još slabo shvaćaju korist nauke, kako im je još tavna cijelj odgojenja, kako slabo razumiju, da im je dužnost mlagjanog čovjeka, koga su na svijet donijeli da obrazuju po mogućnosti u svemu, da tako on bude u stanju, kad do svoje nezavisnosti dogje, da sam svoje obrazovanje produži u velikoj školi svjeckoj, pa da bude sam svoj dalji odgojitelj. Ova razmatranja nagnali su nas, da se za to zbiljski promislimo, te da razjasnimo njima, u koliko je nama moguće, korist što obrazovanje nanosi.

Stara je istina, da znanje budi u mladeži zdravu svijest, ragja stvarne pojmove, kida svake lance ropstva i nasilja, iskorjenjuje sirotno stanje u narodu, kao i sve ono što smeta boljem napretku ličnom i narodnom. Ovo nam potvrgjuje istorija učiteljica života, ogledalo ljucko. Ona nas naime uči, da samo oni narodi koji su se brinuli o svestranom uzgoju svojijeh sinova, napredovali su i ostali za dugo na istoričnom polju, a da nijesu podlegli tugjoj sili i bili progutani od boljijeh prosvješćenijeh naroda. Drugijem riječima, narod koji će da obezbjedi svoj opstanak, koji će da sačuva ono što mu je najsvetije, *ime, jezik* i *narodnost svoju*, on treba da najprije i pazi, da neostane neprosvješćen, neuk, i nevješt. Kada napredniji narodi od nas hrle sa svojom djecom da ih vode na školu, kada uštegjuju od svog zalogaja, da kupe svojoj djeci svaku valjanu i odabranu knjigu, te je toj uzdanici svojoj i narodnoj daju s toplom preporukom i očinskim savjetom, da usvoje sve ono što u njoj čestita nagju, tim većma to imamo mi činiti, koji smo toliko za njima zaostali. Istina ta krivica naša nije: svakome je poznato koliko nas je muke stalo i koliko će nas još slati, da obezbijedimo svoju narodnost, ali zato valja da budemo ustrajani u toj borbi, ako će mo da izagjemo iz nje pobjeditelji. A sve napore što nam stoje na putu pobjede predobićemo najlakše, ako postanemo izobraženi, jer za velike radove valja imati valjanijeh radnika, a da radnici budu valjani valja da budu izučeni. Kad jednom budemo to razumjeli, i kad vidimo da bez pouke nema stvarnog znanja, da bez znanja bez razumijevanja duha vremena u kom živemo, bez dubokog shvaćanja ličnijeh i narodnijeh životnijeh potreba nije ni pomisliti da se naše velike dužnosti mogu izvršavati kao što treba, i da se od kvareža očistimo i od svake tugjinske zablude sačuvamo, tad nećemo zapustiti našu djecu, već ćemo ih na školu voditi, gdje će oni sve ovo naučiti, i izvršiti ono što nijesmo mi bili kadri učiniti.

Mi u gradu imamo različitijeh škola za odgojenje naše mladeži i na našem i na tugjem jeziku. Mi dakako svijesni našeg imena i naše narodnosti, vodićemo samo djecu u one škole, gdje će se odgojiti na svom milom srpskom jeziku. Počitujmo strane jezike, strane narodnosti, puštimo nek se svak svojijem perjem kiti, a mi megjutim držimo se svoga i poštujmo svoje, ako ćemo da budemo kod svakoga u poštovanju.

Ovo malo riječi cijenili smo, da nam je u dužnosti bilo upraviti ih onijem roditeljima, koji ni malo ili slabo mare za odgojenje svoje djece iz neznanja ili nehajstva, željni kao što smo da se uzvisi slava i snaga srpska a ne da spada i propada, da vidimo Srbina moralna, uredna, razumna i čuvena, kao odlična domačina, primjerna oca, vatrena rodoljuba, pa i kao ugledna gragjanina naše mile otadžbine.

Polumjesečna hronika.

(AUSTRO-UGARSKA). *Delegacije i Glas Crnogorca.* Delegacije su otpočele svoj rad. Na pozdrav što je upravio caru presjednik D.r Šmolka odgovorilo je Nj. Veličanstvo istaknuvši živo zadovoljstvo, da su vanjski odnošaji države sasvim dobri; da se u Egipatskom pitanju radilo u smislu jevropejskijeh interesa koji su u isto doba interesi Austro-Ugarske; da su nemiri u zaposjednutijem pokrajinama svladani uslijed energičnog postupanja vojske.

Dva važna pitanja, koja je D.r Falk upravio ministrima i odgovori ovijeh, dali su svijem novinama povoda pretresanju, a nadasve onijem kojih se taj posao iz bliže tiče. Prvo pitanje bilo je: Zašto car nije odvratio posjet kralju talijanskomu? Grof Kalnoky odgovori, da je za posjet bilo sve spremljeno, ali da je ministarstvo talijansko izabralo za to grad Rim, odakle poteškoće. U gradu Rimu nalazi se i Nj. Apostolsko V. te car nebi mogao ne odgovoriti težnji svoga srca, a da ne posjeti u isto doba papu, što bi moglo dati povoda kojekakvim izjavama i neredima, a kralju talijanskom omete i nemira. S toga ministarstvo nije moglo posavjetovati cara na taj otposjet, te se je ovaj odložio, ali nikako zanemario. Prijateljski odnošaji s Italijom nijesu se uslijed toga nimalo poremetiti dapače i veće učvrstili.

Drugo je pitanje D.r Falka mnogo interesantnije po nas. Tiče se Crne Gore čiji odnošaji prama našoj monarhiji zanimaju mnogo javno mnijenje, te gonornik traži od ministra vanjskijeh posala, da mu se ti odnošaji razjasne, a od ministra zajedničkijeh financija, koji je proputovao tu skoro Bosnu i Hercegovinu, da ga izvijesti agitira li Crna Gora proti Austro-Ugaskoj, te je ona uzrok, da se poredak neda uspostaviti u zaposjednutijem zemljama?

Ministar vanjskijeh posala odgovorio je, da su diplomatični odnošaji s Crnom Gorom dobri, i ako su se dogodili neki epizodi, koji su uzrok poteškoćama. Ove su poteškoće, hercegovački bjegunci na crnogorskom zemljištu, ali će knez Nikola nastojati da to pitanje što povoljnije riješi uvideći koliko mu je od koristi prijateljstvo s Austrijom. Ponašanje njegovijeh podanika dovodi njega češće u nepriliku, pošto se ovi ne mogu da prilagode novom svom položaju, što su gastekli poslije Berlinskoga ugovora, od koga su se oni mnogo više nadali. Nada je sva, da će se s vremenom obiknuti i da će se i tamo osjetiti naravni upliv naše monarhije, što nema vlade na koju bi se mogla Crna Gora bolje osloniti.

Vrijedno je prije no što dalje pregjemo, da vidimo što *Glas Crnogorca* primjećuje odgovoru Grofa Kalnokija. Ovaj list kaže, da Crnogorskom knezu narod ne dava nikakve omete, jer da je kod Crnogoraca volja kneževa i puka jedna, što knez hoće to narod želi, a što narod želi to knez hoće. S toga ako knez

želi dobre odnošaje s Austrijom želi ih i narod. On je dao već stvarnijeh dokaza te svoje dobre volje prama Austro-Ugarskoj, i to ne samo riječima već i djelima. Ako ih srce boli za svojom braćom u Bosni i Hercegovini i ako im žele *dobra* to nije grijeh ni zločinstvo ni uvrjeda, niti se kvari i kosi dobra volja prama Austriji, dobrom voljom prama narodu u Bosni i Hercegovini. - Sad pregjimo dalje. —

Ministar zajedničkijeh financija Gosp. Kalaj odgovara, da je upliv crnogorskog naroda na južnu Hercegovinu velik, ali da Hercegovci imaju lokalnog patrijotizma, te da nijesu radi doći pod Crnu Goru, njihovo se prijateljstvo osniva na susjestvo i srostvo. I on kaže da Crnogorci mnogo žale da im je Berlinski ugovor opredijelio samo komadić Hercegovine, dočim se oni cijeloj nadahu, da mi moramo biti u toliko oprezni, veće opasnosti sa strane Hercegovine ne uvigja. Da su Hercegovački uskoci bili zavedeni lažnijem izmišljotinama, što je mogao sam čuti iz njihovijeh usta, što mu pripovijedahu, da su im kazivali, da je megju Engleškom Rusijom i Turskom bio sklopljen savez proti Austro-Ugarskoj kako će ovoj vladi oduzet opet Bosnu i Hercegovinu.

Na ove riječi primjećuje Glas Crnogorca: Da Crnogorce ne boli ni malo glava za pridruženje onijeh zemalja, dapače da su oni radi da se konačna sudbina Bosne i Hercegovine odluči slobodnijem glasovanjem tamošnjeg naroda, kome bi oni sa svijem na volju ostavili da se izjave, kome bi se predružili. Da je lokalni patrijotizam spasao Bosnu i Hercegovinu za pet vjekova od propasti te su s toga oni harni tomu patrijotizmu, za kog su uvjereni da će održati Hercegovinu i sprovesti je cijelu i nepovriedimu kroz ljutu borbu, što joj je sudbina namjenila. —

Na pitanje jesu li se odnošaji naše monarhije s knezom gore poremetili poslije njegova putovanja u Rusiju, odgovoriše oba ministra zajedno: Nijesu.

U dalje dvije sjednice svršile su dedelegacije pregled vojenih troškova prama predlogu vladinu, i o temu su se dobro sporazumjele Ali prije odobrenja, morao je ministar ratni odgovoriti na sijaset pitanja, što su mu bili upravljeni. Megju ostalijem nalazilo se je i pitanje o uplivu narodnijeh pokreta na vojsku. Strepnje D.r Šturma i D r Bareuthera da duh vojske uslijed teritorijalne razdiobe mogao bi biti uplivisan, bile su oprovržene od ratnog ministra.

Sedmog t. m. sakupio se je odbor od četvorice ugarske Delegacije pod presjedništvom kardinala Haynalda, da raspravlja prijedlog kredita za okupaciju, na sjednici bili su svi zajednički ministri, a sa strane ugarske ministri Tisa i Szapary. Izvjestilac Baros upravio je vladi nekolika pitanja o upravi Bosne i Hercegovine na koja je odgovorio ministar Kalaj. (Vidi dopis iz Beča).

(FRANCUSKA). Neredi socijalista koji otpočeše u Montceau-les-Mines otkrili su čitavu uregjenu stranku, koja teži k revoluciji. Ova se stranka sastoji od anarhista, kojijem je načelo ne spoznati nikoga povrh sebe. Ovom strankom upravljaju petnaestorica što se nalaze u Parizu, njihova su imena poznata. Pojedinim odjelenjima upravljaju glavari; njih ima 58. sljedbenika ove stranke ima 1155. u sve dokle 1228. Porotnicima, što su imali suditi uhvaćenijem članovima ove urote pri neredima u Montceau-les-Mines, prijetili su ubijstvom te je vlada odložila raspravu. Megjutim će optuženi ostati u tavnici i čekati dok se otvori novi porotni sud u Châlons-sur-Saône, gdje će im se sudbina odlučiti. Na ove mjere Vladine ogorčeni su svi francuski listovi, žaleći da pravda valja da uzmiče pred zločincima, tužeći se da treba pravicu uzdržati pored svega mira što vlada u državi, pored jedne uregjene vlade koja ima svoje poslanike, senature, prefekte, policiju i čitavu vojsku! Evo šta o temu piše *Journal des Débats* »Sramota je, da u zemlji koja teži za mirom i poretkom, prekinut je iznenada pravilni tijek pravde s poduzeća ili, što je još gore, s prijetnja neprijatelja društva. U isti čas kad vlada ima najveće potrebe, da sakupi svoje sile i dokaže, da je ona oružana i spravna, da izjalovi sve pokušaje što su naperene proti svom opstanku, treba da ona ustukne pod svoj šator i da ostavi široko polje težnjama Anarhista. Zar je trebalo izabrati ovaj slučaj, da izjavimo da smo prepadeni, i da poviknemo četama i zaštitnicima pravde; »Nek se spasi ko može«!? Megjutim vlada Grévya odlučila je da preprijeći svaki čin anarhične stranke. Ona pozna njezine misli, njezine glave, zna stan ovijeh i upotrebiće svoju silu netom ustrebuje. Što se tiče tugjeh anarhista što se u Francuskoj nalaze, vlada ih misli ostaviti u miru, ali odma potjerati, netom dozna, da su se u što umiješali sa svojim druguvima francuzima.

(ITALIJA). Rimski listovi donose veselu vijest, da je vlada u pošljednjem izborima dobila veliku večinu. Svi članovi ministarstva, koji pripadaju vijeću bili su iznova izabrani. Depretis bio je izabran dva puta a Beccarini ministar radnja tri puta. Radikalci dobili su takodjer 20 glasova više. Italija se može hvaliti da je dobila homogenu množinu u komori, koja jamči vladi čvrstu i popularnu vladu. Talijanski Listovi komentiraju odgovor grofa Kalnoky, što ga je dao na pitanje D.r Falka te su svi složni da otposjet ne može biti drugogje nego u Rimu. Službeni list *Diritto* cijeni da je vjeran tumač cijelog gragjanstva rimskog tvrdec, da će Car Franjo Josip biti najprijateljski primljen; i ufa, da, kad se jednom ostrane sve prijepone više prividne nego realne, Rim ce pozdraviti za kratko carskog gosta.

(NJEMAČKA) Izbori za carevinsko vijeće dovršili su se dakle pobjedom konservativaca, koji su dobili 133 glasa, dočim prije nijesu imali nego 115, dakle većinu od 20 gl. Liberalci od 87 glasova što su ih imali, nijesu dobili nego 70, oni su dakle izgubili 17 glasova a 13 slobodni konservativei, koji imaju 51 glas. *Kreuzeitung* cijeni s toga da buduće vijeće neće ni u čem naličiti prošlom, jer će konsernativci biti u ogromnoj većini. Car Vilhelm je veoma zadovoljan uspjehom izbora, koji jamče i nadalje moć, Bizmarku svom neuklonivom drugu. D.r Richter glavar liberalaca, prepisuje poraz njegove stanke presijama vladinijem, koje su uplivisale više no ikad uslijed sistema tri razreda, koji dopušta vladi da upravlja izborima kako ona hoće, jer se izbornici prvog razreda dijele u Prusiji na tri kategorije, osnovane na veličinu poreza. D.r Richter tješi se glasovima gradova što su mu ostali vjerni, na koje se njemu treba osloniti, da dobije ostale.

(ENGLEŠKA). U sjednici ministarstva pod presjedništvom Glandstona vlada je odlučila poslati Lorda Dufferina u Kair, i njegova ce misija trajati dva mjeseca Porta se tomu protivila, i predlagala je najposlije, da će i ona poslati u Egipat svoga prestavnika, na što se Engleška ne osvrće. Dufferin je megjutim stigao već u Aleksandriju u natoč svijem protestama Portinijem. Njemu je vlada naložila; da štiti u Egiptu suverenstvo tursko, da nastoji, da se vojska Engleška vrati, netom se privede u djelo preustrojenje egipatske vojske; da opredijeli harač Egipta za troškove zapreme; da pokrene sudjelovanje egipatskog naroda u vladi zemaljskoj, i da nastoji dobiti jamstva za sjegurnost Jevropejaca u ovijem predjelima.

(RUSIJA). Dok se Austrija utvrgjava na granici Crne Gore Rusija je otpočela svoje radnje utvrgjenja na granicama Austrije i Njemačke, za koje je opredjeljena svota od šest milijuna. Osim toga gradi strategičnu željeznicu dok Grof Ignatijev obilazi Paris i Rim .On je ovijeh dana stigao opet n Beč, te su Bečki listovi u velikoj muci, kako da objasne taj drugi dolasak ruskog državnika n njihovu sredinu, jer Ignjatijev ne putuje svojim bônim sinom kao prvi put, te sada ne mogu više tvrditi, da je to glavni povod njegovom putovanju.

(SRBIJA). Od večine jevropejskijeh Vladara stigle su kralju Milanu brzojavne čestitke. Iz unutrašnjosti zemlje stigle su takogjer bezbrojne čestitke i izjave gnušanja. Mnogobrojne deputacije iz zemlje objavljuju svoj dolazak. Osim atentatorke Jelene Marković zatvorila je policija urednika socijalističnog lista »Borba« Nikolu Nikolića, kog okrivljuju da se češće sastajao sa Markovičkom, pak ako bi se u opšte moglo pretpostaviti, da ju je ko nagovorio na atentat to je prije svega morao biti urednik ovog lista. Osim njega utavničen je profesor Gavrilo Vitković i jedan od vogja radikalne stranke Kosta Taušanović, kojemu je Markovička tri dana prije prepisala cijelo imanje. Najposlije prijateljicu Markovićke Eenu Kničanku udovicu gen. Kničanina.

O istrazi se još ništa izvjesna ne može doznati.

Isti dan držalo je ministarstvo sjednicu pod presjedništvom Kralja. Koji dan poslije podnijelo je Ministarstvo Pirođančevo Kralju ostavku, što je dalo

Slijedi Prilożak.

Priložak 2.om broju „GUŠTERICE"

povoda stranijem listovima da govore, da će prvaci radikalne stranke biti pozvani na vladu, ali Kralj nije primio ostavku, te je dosadanje ministarstvo ostalo na svom mjestu.

(CRNA GORA). Čitamo u »Srpskoj Nezavisnosti«, da ruski listovi javljaju, da je crnogorski knez pozvao sve glavare ustaničke, koji se nalaze u Crnoj Gori na Rijeku. Izgleda da knez ima nešto važno da saopšti ustaničkim vogjama. Crnogorska vlada otpustila je iz službe sve Austro-Ugarske podanike, pošto im je prethodno objavila, da učine nužne korake kako bi što prije mogli stupiti u crnogorsko podanstvo.

Piće i njegove posljedice.

Nema na svijetu ljuće rane, nema zaraze koja uništuje gore rod ljucki što piće. - Piće je hudoba, koja malo po malo slabi snage puka, kojemu je glavna zadaća *radnja* a najljepša stvar kojom može biti obdaren *moralnost.*

Da svakomu vijerno predočimo posljedice pijanstva, uzećemo djelo Descuret-ovo »Medicinu Strasti« te ćemo iz njega iscrpsti što je najglavnije i prekrojiti za naš list, izuzevši i nadodavši koješta.

Pijanac, veli Descuret, izgleda neotesan kao hrak i podbuhnut, jedva se drži na nogama i valja se sa strane na stranu; neka vrsta lišaja grde mu lice, koje je tavno kao bakar; nos mu je crven i pun bradavica; oči mutne i umorne; smrdi mu iz grla; usne su mu nadute, obješene i tresu se neprestano; koža mu izgubi naravnu boju i postane na osobiti način žuta, mlohava i za rana se namrši. Mišice izgube snagu a pijanca hita tresavica osobito u jutro i u večer, i ne može nigda da se drži čvrst na nogama. Pamet mu je dijelom uništena, kriterija nema, sve shvaća naopako i nejasno; ne može da složi dvije misli. - Glavu nosi pokučenu prama zemlji, što je znak niska i poživinjena stvora. - Ni za što ne haje nego za piće, jede malo, ne brine se za odjeću i odjeva se ponajviše gnusnijem poderinama.

Kako čovjek dogje do pijanstva? Pogje na kakav teferić s lažnijem prijateljima, tu su svi veseli, ugrije se glava, a uz šalu i smijeh vodi se razgovor. - Dosad nema zla; ali ako čovjek nije oprezan i čvrsta karaktera te ne pogje doma na vrijeme, nastavi se opet dalje piti i u višoj mjeri, tad se počne pjevati i pjesama gnusnijeh, plašivi ljubovnik usudi se i dohvatiti svoju dragu a stidna djevojčica postane bezobrazna, sluša radosno neskladne riječi i puštava da je dragi pogladi kud hoće; megju osobama koje se prije nijesu poznavale sklopi se iznenada u jedan mah prijateljstvo, svakomu se odriješi jezik i postane povjerljiv; svak hoće da istinu kaže - in vino veritas -, a čovjek lukav i oprezan u brzo izda i najvišu tajnu; pijanac još obećava svakomu što i u snu nema a često ponudi i ćesu ako mu je koji lukavac zaprosi. - Kad čovjek sebe u ovako stanje dovede, zaboravi obraz i poštenje: nema više njemu drača na putu, sve mu je ravno do Carigrada, sve mu je posuto ružom i bosijokom i ne vidi nego sreću i blaženstvo; tad pijanac, i ako bez pare u špagu, usklikne: ja sam kralj cijeloga svijeta.

Ali se za ovim opet stanu na teferiću prazniti boce i veća žegja spopane goste: počne kucanje čaša uz veliku tresku; ne pije se više u maljjem dozama nego se izlijevaju čaše od jedanput. Malo se po malo izgubi pamet, glava oteža, lice se zacrveni i zaplamta, oči se pokriju maglom, ostanu bez izraza i na pola zaklopljene; jezik odeblja, usne ne mogu više da se kreću; hoće da govore a tepaju, svi govore u jedanput; glasovi se pomiješaju s kucanjem čaša; krive se, psuju se a često se pobiju i tako svrši drama. Ko je u trijeznosti uljudan postane divljakom, ko je bio kukavica postane zakidljiv, a čovjek najmirniji dâ u mahnitost. Sve se stvari čine da su duple a svak hoće da dokuči što je tri klaftera daleko: čaša, koju hoće da ustima primakne, pada mu iz ruke i razbije se, ko hoće da se digne klecaju mu koljena i pogje pod trpezu nogama u vis. Mrtav ga san tad obuhvati, te ti zadriha pod trpezom megju porazbijanim čašama u glibu izrigana vina!!! Bolesti koje prouzrokuje pijanstvo različite su po tomu, da li je pijanstvo odavna u čovjeku ili nije, kakva li je pića pio, koliko je popio, u kojoj klimi živе i još koješta. Što se morala tiče, oslabe umne sile, mišljenje postane tupo, pometaju se ideje, pamet izduhovjetri, napokon čovjek izludi i postane kao živina Jedna ga samo misao mori, jednu stvar samo traži - piti - a da do toga dogje upotrebiće koje mu drago srestvo. Kasnije ga katkad obuzme padavica ili neprestana tresavica, paralizis, hipokondrija kod čovjeka, isterizam kod žena, mahnitost i ludost kod jednijeh i drugijeh.

Ponovimo u kratko zlosretne posljedice ove proklete strasti. One su s raznijeh pogleda slijedeće:

1.° Piće skrati čovjeku život, poveća broj i jakost bolesti a često s pića mnoge se bolesti ne mogu izliječiti;

2.° S pića čovjek izgubi dušu, obraz i poštenje te postane lopov i rgja, poda se gnjevu, ubojstvu i samoubojstvu; piće navodi čovjeka na zlo i čini da je vazda spravan da zlo izvrši;

3.° Ova strast povećava na čudan način broj zločinâ, što je najglavniji izvor siromaštva, koje je pak uzrokom izvanrednih troškova državama. Piće je uzrok da se svakidan zbivaju strašni dogagjaji u lovu, na brodovima, na parabrodima, na željeznicama, u rudnicima, i t. d. - A nije piće uzrokom da visoki činovnici, generali učine pogrešaka, koje se ne dadu više popraviti? Dobro je govorio Tomas Jefferson, treći presjednik saveznijeh država: »da imam opet uljesti u službu, pitao bih svakoga koji bi mi tražio da mu podijelim kakvo mjesto: *pijete li žestokijeh pića«?*

Naši dopisi.

Iz Graca na 6 novembra 1882.

Ima nekoliko dana da je prestala ovdje kiša, koja je gotovo cio mjesec neprestano padala kao i po čitavaj Europi, te je velike kvare počinila; a ista Mura, koja teče kroz ovu nesretnu Pensionopolis, bila je grozno nabrekla u ovo zadnje vrijeme. Snijegu i zimi nema ni traga ni glasa u cijeloj Štajerskoj.

Srpsko akademičko družtvo »Srbadija« držalo je već dvije sjednice, na prvoj od kojijeh bude izabran za presjednika Šimun Mandić tehničar, za potpresjednika Stevan Guzina pravnik, za tajnika Jefto Popović filolog, a za blagajnika Kažimir Luketić medicinar. U društvo se upisaše prve večeri oko četrdeset članova a i Dubrovčani su naravno u »Srbadiju« pohrlili k ostaloj svojoj braći iz drugijeh krajeva Srpstva. Društvo »Srbadija« živo nastoji da se u Gracu utemelji »Srpska čitaonica« i po svoj prilici ta će se svеopća želja svijeh srpskijeh gjaka do brzo oživotvoriti.

Vijest što se bijaše pronijela kroz listove da je Lazo Nančić lanjski presjednik »Srbadije« i mladi srpski književnik umro, lažna je, jer istoga dana kad sam u »Srpskom Listu« čitao Lazi nekrolog, ispio sam s istijem u društvu nekoliko časa. I ove je godine »Srbadija« odaslala na mrtvi dan nekolicinu članova, da polože vijence na grobovima, gdje su ukopana dva Srbina gjaka. Laka im bila tugja zemlja!

Prekjuče je ovdje počela svoje prestave Bianca Bianchi, jedna od najprvijeh pjevačica na svijetu. Teatar je bio dupkom pun, ali ipak viša je bila navala kad je prestavljala tragikinja Sarah Bernhard.

Počeše ovdje tu skoro rušiti i posljednje zidove gradske (Neuthor) a s materijalom istijeh misle napraviti obalu rijeke, koja bi tako postala najljepšim šetalištem.

Dubrovačke gjake malo kad vidim, jer, kako što mi kažu, svi su srćano uz knjigu prionuli, pošto je gotovo svijem kakov ispit na vratu.

Otkad su gjaci amo na nauke stigli, Grac, uopće mutav grad, postao je mnogo živahniji, a dolasku se gjaka najviše vesele Kafedžije i gostijoničari.

Do vigjenja

x. y.

Beč na 9 Novembra 1882.

Ima nekoliko danâ da je Beč postao pozorištem najvećijeh nereda i smutnje u kojim je na žalost bilo i mrtvijeh i mnogo ranjenijeh. Uzrok je bio što je policija zatvorila radnička društvo. Razjareni radnici s ovog postupka, skupiše se jučera na hiljade da demostriraju svome presjedniku, te u četu skupa pogjoše

kroz najnapučeniji predio grada pjevajući i bučeći. Policija na konju i pješačka turiše se za njima da ih razprše, ali moradoše uzmaći, jer ih radnici dočekaše kamenjem, te množinu i raniše. Videći da nije kud kamo moradoše pozvati u pomoć dvije satnije vojnika i škvadrun ulanera te tako na svu silu neke uzapte a drugi se razpršiše. Nada je barem da da se neće što takovo opetovati, ali sudeći po nekim znacima može se nada i izjalovit, jer radnici odlučiše i na dalje se suprotiviti.

Odbor četvorice u magjarskim delegacijama raspravljaše jučera o trošku za vojsku u zapremljenijem zemljama. Ministar Kallay odgovori na pitanje izvjestitelja Baros i to najprije navagja uzroke posljednje bune, koje on uvigja u neku antipatiju onog pučanstva protiv svakom strancu, krstio se on kakomudrago i što narod crnogorski mnogo na njih upliviše a ne administracija i novačenje. Onaj vrli i junački narod, kako on kaže, bi zaveden i prestrašen izvanskim spletkama i većina njih se na silu pobuni što mnogi ovo istome ministru potvrdiše. Kako pako stvari sada stoje, trudno da se što takovo dogodi, ako štogod i usplamti opredijeliće se samo na koji mali predio i to biće odmah ugušeno vojskom, koja treba da u dostatnom broju tamo stoji.

Da se administracija učvrsti bi naloženo svijem uredima a obično Okružnim kapetanatima, da što više mogu doći u dodir s pukom ne samo oficiozno dapače i privatno, da tim što veću privrženost zadobiju. Ministar navagja važnost s političkog gledišta, da se blagostanje narodno poveća a to da vlada nije u stanju da oživotvori sadašnjim proračunom. Za ugušenje hajdukâ vlada će skupiti čete od 300 dobrovoljace.

U cijelom okrugu Hercegovine civilna je uprava. Ministar rata kaže da nije mnogo novaka pobjeglo iz vojske.

U budućuj sjednici što će se držati u Petak, pretresaće se ratni troškovi. Bude li što važna javiću vam odmah. Megjutim do vigjenja.

Z.

Dubrovačke vijesti.

(Dvanaesti dubrovački u Rouenu). Tu skoru nalazio se dvanaesti dubrovački u Rouenu, gdje je iskrcavao pirinač. Stanovnici čudili su se njegovoj veličini i ubavosti, te su ga danimice posjećali i razgledali. Trgovačka komora tog grada darovala je kapetana Bradičića, koji je u isto doba i sagraditelj broda, zlatnom kolajnom za zasluge.

(Podne). Pišu nam iz grada: Draga »Gušterice«! Do nazad malo vremena svi su se satovi uregjivali u Dubrovniku po sunčanom vremenu. Po svijem gradovima kod izobraženijeh naroda, a osobito pak po primorskijem, zabacio se je odavna taj običaj, i svud se ravnaju satovi po srednjem vremenu, što je zbilja i mnogo bolje, jer se tijem izbjegava lagana ali neprestana promjena u trajanju dana, koja je neizbježiva posljedica sisteme sunčanog vremena.

Naša Opština, koja se žurno stara da sve poboljšà na opštu korist, izgledavši se u druge gradove uredi i ona gracki sat po srednjem vremenu. Za njom se povedoše i m. p. oci Domenikanci i Jesuite, a Malobraćani ostadoše pri staroj navadi, pri sistemi sunčanog vremena. Mnogi gragjani se ravnaju po grackom satu, ali dobar dio njih i po satu Malobraćana, te ako se tomu pridoda, da sadašnji gracki sat nije tačan, malo je satova koji kažu jedno te isto vrijeme.

Najveća je razlika izmegju srednjeg i sunčanog vremena od 16 min; razlika doduše velika, koja vrlo lako, s netačnosti što nastane, može prouzrokovati velike štete, jer neko prerano dogje te uzaludno svoje vrijeme troši, neko se opet okasni, što je osobito opasno u sudbenijem parnicama.

Novom godinom, kao što smo vidjeli u proračunu, opština se kani lišiti starog netačnog sata i nabaviti novog; zgodno li pak bilo, da i m. p. oci Malobraćani urede odmah svoj sat po srednjem vremenu, čim bi zadovoljili, želji većine gragjana.

(Telefon). Ovdješnji brijač i pirotehnik G. Antun Čingrija uredio je telefon iz svog dućana do kuće, koja mu je daleko oko 500 koraka. Telefon je vrlo dobro udešen po najnovijoj sistemu. Mi se radujemo, da se i kod nas počeo upotrebljavati ovaj tako važni izum.

(Šeše). Prošlo je već nekoliko sedmica, da smo se oprostili šeša, ali evo opet su se tri slučaja pojavila megju vojnicima pukovnije Veberove. - Mi preporučujemo osobito onijem što su u doticaju s vojnicima da se čuvaju, a pozivljemo sugragjane, da potpomagaju našu opštinu u njezinom radu, da se prepriječi razprostranjenje ove nemile nemoći, koja nas je za dvije godina mučila i golemi nam novac progutala.

(Opet o domobranstvu). Istini na čast dužnost nam je javiti, da onaj slučaj o neuljudnom postupanju kapurala, što smo ga pripovidjeli u prošlom broju nije se dogodio u Gružu već na Dančama za vrijeme nišanja.

(Porotni sud). Ove godine neće se više otvarati porotni sud u našem gradu, pošto jedini slučaj, koji je spadao pod porotnike usljed iznimnog stanja, bio je raspravljen u vojničkom sudu. Dao Bog, da i odsele naš Okružni sud ne bude primoran pozivati porotnike.

(Nesreća). Onomadne kod Drijena slomiše se kola na kojijem je neki Miho Mrnarević vozio bačava punijeh vina u Trebinje. Bačve padoše na zemlju, i grdno ozlědiše nesretnog Mrnarevića, tako da su ga morali donijeti u bônicu. Mi smo se dosta puta našli u prigodi opaziti, da se kola prekomjerno natovaraju, te je zbilja čudo da se gore nesreća ne dogagja.

(Dvorana Bačić). Ovijeh dana stigao je iz Trsta Kvintet pod upravom poznatog nam učitelja gosp. Fransa, te će mjesto gragjanske muzike biti upotrebljen za teatralne prestave.

(Praktična škola). Uslijed naredbe c. k pokrajinskog školskog Vijeća, ovdješnja ženska pučka škola neće se za ove godine pretvoriti u praktičnu školu, te će se stječaj opet otvoriti.

(Vatra). U nekoj kući blizu c. k. Suda zapali se čagja u dimnjaku; brza pomoć spasi kuću od gore pogibije.

(Društvo »Sloga«). U sjednici što je tu skoro držalo ovo srpsko pjevačko društvo, odredilo je dati dvije zabave, jednu na dan S. Save a drugu kroz poklade.

(»Srpski List« o Gušterici). Evo kako pozdravlja »Srpski List« našu »Gušstericu«:

U Dubrovniku izašao je novi list »Gušterica«. List je namijenjen puku, donosiće poučne i zabavne članke. Ime će se mnogijem učiniti čudnovato kao i nama, ali u prvom članku uredništvo je razjasnilo postanak ovog naslova jednom dubrovačkom legendom. List će izlaziti dva put mjesečno. Mi se novom drugu radujemo i želimo mu od sveg srca uspjeh, jer je njegov zadatak baš plemenit, da predrasude uzbija, da prosvjetu i zdravu nauku širi.

(Umrli). Primili smo žalosnu vijest, te je danas saopštujemo, da su umrli ovijeh dana tri naša sugragjanina: Pero Lazarević trgovac u Carigradu, Pero Vidović u Voloski, Jero Moretti na Cavtatu. Laka im zemlja!

(Ispiti). Naš sugragjanin Josip Tolentino položio je sretno svoje pravničke ispite i bio proglašen doktorom prava.

(Imenovanje). Čujemo da je naš sugragjanin Ivo Gjurić, koji je sada privremeno kod vojničkog suda, bio imenovan pristavom kod Vrhovnog Suda u Beču. Mi mu se u velike radujemo, ali u isto doba žalimo da gubimo tako vrijednog mladića. Rijetko se kod nas dogagja, da je kao ovog puta nagragjena prava zasluga!

(Postupanje u školi). Tužile su nam se neke majke, da jedna od učiteljica ovdješnje ženske škole, kažnjuje učenice na način kog zakoni ne dopuštaju. Upozorujemo s toga tu učiteljicu, da se kani toga postupanja s nejakom ženskom dječicom.

(Dojedrio). Deseti Dubrovački kapetan Pendo, stigao je poslije pet mjeseca putovanju iz Indija u Kork.

(Opet šeše). Pišu nam s Trstenoga: Juče su se ovdje pojavile šeše. Naša opština pobrinula se je svojski da se nemoć ne rasprostrani.

(Opštinsko vijeće). Danas će se sakupiti opštinsko vijeće, da raspravlja uz ostale stvari i proračun za buduću godinu. Imaćemo prilike progovoriti o proračunu u budućem broju opširnije.

(Rogjenja i vjenčanja). Rodilo se je od 1. do 15. Novembra osmero djece. (tri muš. pet žen.) Bilo je za ovo vrijeme jedno vjenčanje.

Šesti Dubrovački. Kap. Jakšić dojedrio je na 14 Novembra iz New-York-a u Lisabon-u. Putovao je 24 dana.

(Umrli). Na 4 Novembra Ivo Haller k. 60 god.

Na 6 Albert Staiber k. 51 god.

Na » Tere Glumac k. 9 god.

U grackoj bônici.

Na 6 Gjugo Margaretić težak k. 45 g.

Vijesti iz svijeta.

Na 8 t. m. na osam ura u veče ispalio je neko u Spljetu hitac revolvera na kotarskog poglavara Baruna Konrada, koji se je šetao na osamljenom mjestu morske obale. Tane mu je prodrlo odjeće na prsima, ali Konrad ostade neozlegjen.

Vlada je uhvatila u Zadru i predala vojničkom sudu u Kotoru učenika pravoslavne bogoslovije Vasa Franičevića, zato što je u nekoj prilici, prije nego će iz Boke krenuti napio u zdravlje Crnogorskog Kneza Nikole.

Glasa se, da se je po nalogu c. k. Namjesništva, zatvorilo društvo »Società dei bersaglieri« u Spljetu. Uslijed toga, da je bilo meteža, te i nekoliko ranjenijeh i uapšenijeh.

List »Avvenire« U Spljetu prestao je izlaziti, kao što je sam javio u posljednjem broju. Povod tome, kao da je bila štamparija Zanoni, koja je odbila dalje štampanje lista. Uredništvo tražilo je megjutim dozvolu, da otvori svoju štampariju, te ako je dobije list će opet izlaziti

Govori se, da nije istinita vijest, koju neke novine donose da je Arbanaška Liga i ostali vidjeni Arbanasi otpravili preko c. k. konsulata u Skadru na ćesara Frana Josipa molbenicu u kojoj ga mole, da dogje što prije zaposjesti Albaniju.

U izborima za carevinsko vijeće što su držani 9 t. m. u Josefstadtu predgragju Beča, pao je Kronawetter, a mjesto njega izabran je Sturz.

Bark austro-ugarski »Petroslav« koji je iz Cardiffa jedrio za Polu, potonuo je kod Mitforda. Poginula je sva družina osim mrnara Marilića, koji se je spasio.

Ovijeh dana bili su u Spljetu izbori opraviteljstva opštinskog. Za načeonika izabran je D.r Rendić, brat našeg kotarskog poglavara.

Rumunska komora primila je ostavku svoga dosadanejg presjednika Bracijana, i izabrala je velikom večinom glasova za presjednika generala Leka.

Na 8 t. m. sastala se u Galacu Jevropska dunavska komisija. Osim običnih posala raspravljaće se u Komisiji i Kalijsko pitanje, o kome su novine govorile da se neće tu raspravljati, već da će se s toga sazvati naročita komisija jevropejskih sila.

Uslijed atentata u Srbiji utavničili su u Jagodini Mata Arangjelovića trgovca i Šuru Jefreme Marković. Glave radikalaca Stojan Bošković i Vladimir Jovanović nastoje se sporazumjeti sa liberalcima.

S meteža što se je dogodio 8 t. m. u večer u Beču 21 osoba bila je utavničena. Broj ranjenijeh prelazi 50. osoba, osim onijeh što su se, premda ozlegjeni, sami spasli.

U Biogradu držala je *Družina za potpomaganje srpske književnosti* svoju veliku skupštinu. Presjednik ove skupštine, čiji članovi spadaju radikalnoj stranci, gosp. Ristić držao je divan govor, u kome odaje poštu lojalnosti i odanosti uzvišenom vladaocu i prvome Kralju Srbije, Njegovom Veličanstvu Milanu I. žigoše ruku, koja je hotjela počiniti takov zločin a odaje blagodarnost provigjenju, što je otklonila napast od Kralja Skup je burnijem i oduševljenijem uzvicima pozdravio govornika na svršetku besjede.

Major Franasović dalmatinac, koji je bio uz kralja Milana u času atentata i odbio drugi hitac bio je povišen potpukovnik.

Pronose se glasovi u Rusiji, da će ministar Tolstoj ostupiti a na njegovo mjesto da će biti imenovan grof Ignjatijev ili kakav njegov preporučenik.

Bosanski civilni namjesnik Baron Nikolić posjetio je u Biogradu svog rogjaka kralja Milana. Kralj mu je priredio u počast objed na kom su bili i ministri.

Carska ruska porodica preseliće se Novembra mjeseca iz Gačine u Petrograd.

Umro je u Napulju glasoviti profesor Palmieri.

Umro je Bey tuniški Sidi-el-Sadok, te se ovom prigodom pogovora, da će Francuska anektirati ovu državu.

U New-Yorku počela se upotrebljavati po putima i dučanima električna svjetiljka Edisona, i uspjeh je veoma sjajan Svjetlost je trajna, blaža od one gasa življa i gušća, a uz to monogo više štedna i nema boje. U noći 6 i 7 Septembra bilo je rasvjetljeno š njom 100 dučana a sutra dan se je pojavilo 400 novijeh pretplatnika. Edison je bio veoma oduševljen. New-York ima sada centralnu štaciju koja će za kratko rasvjetljavati vas grad. Ogromni strojevi rade od one večeri, a može ih zaustaviti samo potres. Ovaj je slučaj veoma važan za znanost, ekonomiju i kutnji život.

Kralj Sijama (Kraljestvo u zap. Indiji) u jednom proglasu, što ga je izdao, jamči krišćanima slobodu vjeroispovjedanja, i dopušta svojijem podanicima, da pripadaju onoj vjeri koja im je milija.

Svega po malo.

ZVONA. Za lijevanje zvonâ upotrebljuju bronc u komu ima oko 20. dijela kositera i 80 dijela bakra. Da zvono dobije lijep glas, ne treba u bronc ništa miješati, U prijašnje vrijeme mislilo se je, da će zvono dobiti ljepši glas, ako mu se primiješa srebra. Pobožni puk skupljao je srebrni novac kao prinose i davao ljevaru, da im napravi što ljepše zvono. Ljevari su sjegurno već onda dobro znali, da srebro kvari glas zvonu, pa su srebro sipali, mjesto u zvono, u svoj špag, jer do danas nijesu u nijednom starom zvonu našli srebra. U Engleškoj učiniše pokuse pa dokazaše, da najbolje zvoni ono zvono, u komu nema srebra, i da je glas zvonu tim gori, čim ima u njem više srebra. - Zvona su bila već odavna u običaju; već u starom vijeku su se pojedini narodi š njima služili, no crkvena zvona uveo je tek oko godine 400. talijanski biskup Paulinus. U 6. stoljeću uvedoše zvona u Francusku, nešto kašnje u Englešku, a tek u u 11. stoljeću u Njemačku. Jedno vrijeme u srednjem vijeku natjecahu se u tom, da prave što veća zvona, pa iz tog doba potiču najveća zvona na svijetu, kao što su poznata zvona u Moskvi, Novgorodu, Beču i Rimu. - U novije vrijeme počeše uvoditi zvona od čelika; ova su lijepa zvuka i jeftinija, pa se čini da je za zvona od bronca baš zazvonilo.

PARIŠKI TRBUH. Po statističnim podacima mjeseca Septembra 1881 izjelo se 12,250,000 kilog. ribe, 30,018 volova, 18,643 teleta, 201,202 brava i 50,486 svinja. Pojedoše 448,000 kilog. sira »freška« i 29,000 suha, 52,000 komada kamenica, 1,551,000 kilog. voća i zelja, 869,174 kilog. masla i 30 milijuna jaja. Ubilo se 647,000 kokoši, 215,000 pitomijeh zečeva, 76,590 pataka, 24,591 gusaka, 290,301 golubova i 129 konja.

STUPANJ KULTURE DALMACIJE. Ima ništa manje nego 186047 ženskijeh i 166214 muškijeh analfabeta (što neznadu ni čitati ni pisati)!

Pošalice.

Megju dva vesela prijatelja.

Pripani me Antune govorio je jednom Jozo svome prijatelju.

Zašto?

Jer mi je štucavica . . . . i ako me pripadeš proći će mi.

Dobro je . . . Zaimimi 500 fiorina.

Hvala ti prošla mi je.

Kad ćeš mi platiti?

Bog zna!

Kako Bog zna?

Gospodine moj, Bog sam zna budućnost.

Statistika.

Naša općina, po anagrafi godine 1880 broji 10 tisuća 920 duša: od kojijeh 5.491 muškijeh a 5.439 ženskijeh: katolika ima 10.186, Pravoslavnijeh 656, Izraeličana 67, Protestanata 15, Muhamedanaca 4.

Znadu čitati i pisati 2.086 muškijeh a 1.414 ženskijeh: neznaju ni jedno ni drugo 3.408 muškijeh, 4.322 ženskijeh.

Ima Slijepaca 8 m. 12 ž. Gluhonja 2 m. 2 ž. Mahnitaca 12 m. 9 ž. Ludova 3 m. 3 ž.

Kuća ima 2.106, Konja 137, Mazaka 116, Magaraca 164, Krava 205, Volova 6, Koza 380, Ovaca 1421, Prasadi 476, Ulišta 51.

POPRAVKA.

Deveti, a ne Šesti Dubrovački stigao je u Lisabon.

HÔTEL MIRAMAR

DUBROVNIK (DALMACIJA)

Potpisanomu je čast javiti P N. Gospodi Putnicima, da je ne davno ponačinio i raširio gorerečenu svoju Gostionicu utemeljenu već god. 1854. Ona je na najlepšoj i najmilijoj strani grada: na vidiku joj je bašća i more, blizu je kafane, kupališta i postaje kočija. »Hôtel Miramar« osim dovoljnog broja soba sadrži i dvoranu za koncerte. Potpisani pak jamči za čistoću i tačnost u službi, te će svojski nastojati da ugodi Gospodi Gostima pristojnošću stanova i izvrsnim i freškim jelima i pićima.

ANDRO MITROVIĆ
Gostioničar.

S prvijem Januara 1883 mogu se dobiti u najam 3 prostorije pod kućom Gučića na poljani (negdašnji ured c. k. gradskog zapovjedništva) za 350 forinata na godinu - a s prvijem Maja 1883 I. i II. kat s bunarom, konobom i čardakom na prvom katu gore rečene kuće (negdašnji stan Generala) za 600 forinata na godinu. Ko će najmiti cijelu kuću, i uzeti na se popravke dobiće nižu cijenu.

Daje se takogjer odma u najam II. kat kuće Sjerkovića poviše Narodne Čitaonice u ulici S. VIDA, za 15 forin. na mjesec; a za 25 f. s popravkama po želji najmljenika.

Izdaje se odma u najam kuća *Ljutió* na Pločama, gdje u posljednje vrijeme stanovaše Gosp. EWANS, s namještajem za 38 f. na mjesec.

Prodaje se kuća s bašćom baštionika Lazarevića u Gružu za manastirom Sv. Krsta za 2800 f.

Zemlje i kuće baštionika Lazarevića u Konavlima što sad drži obitelj Baula, prodaju se za 4300 u gotovu novcu ili za 4500 na veresiju.

Ko hoće da se bolje izvijesti nek se obrati D.r L. Marotti.

JAVNA ZAHVALA

Svijem našijem milijem prijateljima i znancima koji prisustvovaše sprovodu našeg obljubljenog oca, iz dna harnog srca ovijem blagodarimo.

Dubrovnik 1 Novembra 1882.

Sirote Petra Fouque.

Izašlo je iz štampe i nalazi se kod knižare J. FLORI

PROCESSO
di
ISACH JESURUN
Israelita di Ragusa nel 1622.
di G. A. Kaznačić.
Zapada 35 nov.

MILETII VERSUS
Iznovice na svijetlo dao i razjasniti pokušao
A. K. Matas.
Zapada 80 nov.

ULTIMO sucesso fotografico con apparato a Lucido come gelatinato

Ritratti alla Gelatina, Bromuro d'argento, con esposizione a 2 secondi

STABILIMENTO FOTOGRAFICO
DI
S. MASCARICH
PREMIATO DA
SUA I. R. APOST. MAESTÀ
FRANESCO GIUSEPPE I.
E DA SUA ALTEZZA IMP.
RODOLFO PRINCIPE EREDITARIO
Premiato all'Esposizione di Napoli
1873-74.

Si eseguiscono con tutti i tempi ritratti di qualunque genere e formato dal
MICROSCOPIO
FINO A GRANDEZZA NATURALE
tanto direttamente come riproducendo da altra fotografia
Processo Extrarapido
Fotografia istantanea destinata specialmente per persone nervose e ragazzi più inquieti.

PREZZI miti s i m i

Grande assortimento vedute e costumi di Ragusa e della Dalmazia

---

OBUĆA SVAKOVRSNIJEH

VELIKI IZBOR
GOTOVIJEH MUŠKIJEH HALJINA
iz prve C. K. povlastite fabrike
„M. J. MANDL“
BEČ — PROSSNITZ
Nahodi se kod
NIKOLE BABIĆA

MUŠKIJEH KOŠULJA

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1. Dekembra 1882. Broj 3.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.
Za ostale strane svijeta 3. forinta i 50. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opravniteljstvu „*Gušterice*“ u Dubrovniku.
Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „*Gušterice*“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

GJURO D.r DANIČIĆ

prva i najsjajnija zvijezda na nebu srpske knjige, nesta iznenada u Zagrebu u noći od 17 do 18 Novembra.

On se je rodio mjeseca Aprila god. 1825 u Novom Sadu, gdje je i gimnazije izučio. God. 1844 pogje na peštansko sveučilište da uči pravo a već slijedeće godine progje u Beč. Ovdje se spozna s glasovitijem Slavistama Vukom Stefanovićem Karadžićem i D.rom Franom Miklošićem, koji biše uzrok te naš Gjuro ostavi pravoslovne nauke i dade se učenju srpskog jezika, za koje je i onako ćutio veliko nagnuće. Već u dvadeset i drugoj godini života svoga izdade prvo svoje djelo: »Rat za srpski jezik«, koje, zajedno s dvije druge rasprave izdate god. 1848, bitno doprinije te borba, započeta već od Vuka protiva Miloša Svetića (Jovana Hadžića), ima li se upotrebljavati u knjigama živi narodni jezik ili slaveno-srpski, bi odlučena na korist prvoga - God. 1859 postade profesorom slavenske filologije na tadašnjemu »liceju« a sadašnjoj »velikoj školi« u Biogradu, gdje ostade do 1865 god. Tad prekinu, zbog razmirice s ministarstvom, taj svoj rad, te se preseli u Zagreb, gdje je boravio sve do godine 1873, izdavajući književne starine i mnoštvo svojih vlastitih rasprava o pojedinim pitanjima o srpskom jeziku. God. 1873. bi naš Daničić opet pozvan od srpske vlade na stolicu slavenske filologije u Biograd i ondje se zadrža sve do ovijeh zadnjijeh vremena, kad mu tadašnji knez a sada Kralj Milan podijeli dopust da progje, na molbu Pokrovitelja Biskupa Strossmayera i Jugoslavenske Akademije, u Zagreb za uregjivanje velikog akademičkog riječnika, od kojega su do sad izašla tri sveska; i tu je, žalibože, zavidna smrt prekinula taj njegov blagosloven rad, koji bijaše od neprocijenjive koristi po naš narod. Nadati se je ipak da, premda je Daničićevo djelovanje nedoknadivo, Akademija će nastojati da se izdavanje Riječnika ne zaustavi.

Megju neizbrojenim spomenicima, koje Veliki Pokojnik za sobom ostavlja, spomenućemo: Srpsku Gramatiku, oblike Srpskog jezika, Srpsku sintaksu, Istoriju oblika, Osnove srpskog jezika, Srpske spomenike, Prijevod starog zavjeta, a osobito pako epohalni »Srpski ili hrvacki Riječnik«, koji će, bez dvojbe, biti glavni uzrok da se srpski jezik učvrsti. Ali nam naša zla sreća ne dade da ga on i svrši već nam ugrabi prije vremena blagoslovenog začetnika tog veličanstvenog rada.

Plači, narode, jer imaš i za kim!

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Rad je ures gragjanina, a blagoslov nagrada truda.

SCHILLER.

Radimo.

Jednog proljeća zamoliše seljani svog paroha da im blagoslovi zemlju ne bi li obilatije urodila. Dogje dumo na ugovoreno mjesto, premetne preko glave petrahilj, te stane čatati: slušaju seljani njegov glas, gledaju kako žvata a vragute ne razumijevaju riječi; šapne jedan od njih dumovu podvorniku, vragoljastu čovuljku: de sveca ti pričaj nam što ono dumo čata: na to će mu podvornik; ta ne čujete kako vam veli »zasipljite gnojem da vam urodi bolje«

Koliko je zgodna ova priča; u koliko prigoda mogla bi se upotrebiti! Ja sam je pak naveo na svoj mlin na ovaj način: namjenjujem je onome težaku, koji vas božiji dan u hladu zijeha, te čeka da mu šta s neba u zube pane, čami u kutu svoje kuće, tovi se, kao prase, u svome ništavilu, mlitavosti, gluposti i podlosti duha, kog nit razabira nit goji: sad se tuži na gospodara, sad se srdi na velikana, sad prezire uvrjednom besjedom društvo što je po njega dosadna stvar, jer se je njega lišio već davno; sve mu smeta, sve dosagjuje: ta nakaza samo samcato životari. . . . .

Nećeš ga uglaviti za ništa na svijetu, da se on nipošto ne može odreći svoga sudjelovanja u korist i pokret opšti: ne zna da je i on udo tijela društvenog, kao i svak drugi, ne razumije da je sebičnost ružna, paček griješna u jednomu drugu bezposlenu, lijenu i nemarnu.

Svak se je rodio da djeluje i radi, djelovanje je uzrok zdravlja i miline: kad se korisno u čem zabavimo, ako baš tijem sebe i ne oplemenjujemo i ne usrećujemo, ne obuzimlje nas barem tad ni turobnost; nu kad se lijenstvu i besposlici odamo, tad naskoči i dosadljivost i tuga; a pak što je najgore, ne djelujući dobro, radimo zlo; nije druge! te propadamo u himbenost i lažnost, i ne samo to, dali nas tad i bešćutnost zavlada, koja nas mrači, i od nas tvori prave otučke na javnu sramotu. Samo lijenčini radnja je pokora, radiši je nasuprot blagoslov života.

Koliko je ruka radilo, koliko je ljudi muke vidjelo dok nam je do usta dopro onaj kus hljeba kojim se svagdano zalagamo; no mi ne spoznajemo da su gotovo svi stališi društveni uložili svoj rad da nam ga priprave. Kojijem pravom možemo zahtijevati da drugi sudjeluje na blagostanje naše, a mi da čamimo u besposlici, ne misleći a komoli radeći za društvo?

Nema pak opačijega djela nego kad zdrav čovjek, koji bi svojim poštenim radom mogao življeti, mješte da svagdano djeluje, traži sebi hranu prosjačeći od praga do praga. Taj očigledno vara društvo, jer pod izlikom nemoći ili kakve druge nesreće, grabi onu milostinju koja upravo pripada nemogućnoj siromašadi. Ako ima čina, koji može biti sramotniji od same kragje, to je bez dvojbe ovaj, o kome smo do sada govorili.

Pravo baš i s razlogom radiša kudi u svomu srcu svakoga lijenčinu što žive nemarno i besposleno, bio baš velikan il bogataš, jer bogastvo nas ne oprošćuje dužnosti da radimo, ali nam nalaže da taj naš rad uložimo na korist sveopštu. Takova čeljad uzaludna ne zaslužuju samo prijekor i preziranje korisnijeh i razbornijeh ljudi, već bi razložno bilo da ih vaskolik svijet prstom kaže. Amasi Egipatski kralj zaprijeti potratiti svakoga koji ne bi pokušo nabavit sebi hranu kojom poštenom rabotom; a i Solon jedan od sedam grčkijeh mudraca nešto slično naredi Atenjanima.

Možda će se takova naredba komu učinit malo precerana, ali kako god ko o tome mislio, svegj stoji da je svak dužan doprinijeti svojim radom po svojoj mogućnosti boljitku i napretku društva ljuckoga. Na rad, dakle svikolici, kako i koliko koji može, te radimo, radimo i opet radimo.

Polumjesečna hronika.

(AUSTRO-UGARSKA). Kad je u jednoj sjednici austro-ugarskijeh delegacija vit. Gro-

cholsky pitao grofa Kalnokija, ministra inostranijeh dijela, je li u ustanku bosansko-hercegovačkom bilo upliva z dvora ili nije, Ministar odgovori da jest, do duše, bilo poticanja sa strane pojedinijeh Crnogoraca, ali da se toga radi ne smije kriviti vladu crnogorsku, čije je držanje vazda bilo pravilno i lojalno. Na to primijeti »Glas Crnogorca« u zadnjem svom broju: »Mi smo ispunjeni zadovoljstvom i »mnogo smo priznatelni kad se s ovako »pravilnom i dostojnom ocjenom našega »držanja susretnemo kod jedne tako na»dležne ličnosti kao što je ministar ino»stranih dijela susjedne nam prijateljske »monarhije. No ne manje godilo bi nam »i ne manje služilo bi k stalnom učvršće»nju prijateljskih odnošaja izmegju austro»ugarske monarhije i naše Knjaževine »kada se onako pravilno i razložno shva»tanje ne bi ograničavalo na samu ma ko»liko nadležnu ličnost jednoga ministra i »možda njemu potčinjeni uski krug čino»vnika, nego kad bi ono već jednom u»hvatilo korijena i u samome javnom mi»šljenju tamošnjem, koje prestavlja tamo »jednu silu koja se ne smije prezirati«.

Od ostalog, dnevom 18 nov. delegacije su svršile svoj ovogodišnji rad. Jedina razlika od 100000 fior. u budgetu pomorskomu izmegju austrijske i ugarske delegacije, bi ukinuta tim što je cislaitanska delegacija, koja hotijaše izbrisati tu svotu, preinači svoju odluku i složi se sa svojom posestrimom ugarskom.

Socialistični nemiri u Beču, koji su dali toliko povoda govorima po novinama, regbi da su, barem za sad, prestali.

Na 22 nov. otvoren je sabor Tirolski, da se bavi pitanjem kako bi se u buduće moglo izbjegnuti povodnjima, koji tako žalosno opustošiše ovoga puta onu pokrajinu.

Wiener Zeitung obijelodanjuje carsku patentu kojom je sazvano carevinsko vijeće za 5 decembra.

(ITALIJA). Na 22 p. m. otvorena je zastupnička komora prijestonim govorom, u kojemu je rečeno da su odnošaji Italije prama svijem inostranijem vladama prijateljski i srdačni, stoga da od svijeh dolaze Italiji dokazi sućuti i dobrohotnosti kojim vlada talijanska odgovara držeći se savjesno ugovora, i zastupajući u vijećima sila, politiku svegj lojalnu, namjerom da se sačuva mir i da se interesi narodni slože s opštijema interesima Jevrope. Odobravanja ne sćahu imati svrhe. Gotovo sve talijanske novine a i inostrane u velike hvale kraljev govor.

(NJEMAČKA). I u Njemačkoj se otvoriše ovijeh dana komore prijestonim govorom i mnogo većim sjajem nego je u zadnje doba običavano, možda s toga, vele neke novine, jer su ovoga puta izbori ispali po volji Bismarokovoj, te Bismarck htjede da izabranima od naroda ukaže svoje zadovoljstvo. Regbi da prijestoni govor nije učinio najbolji utisak, osobito u krugovima liberalaca. Berlinski Börsen-Kurier kaže o tome govoru da ne ispunjava nipošto, što se tiče oblika i sadržine, nade gojene s raznijeh strana, da će on ovoga puta imati osobito svečan kalup. Ipak se u toj besjedi govori o učvršćenju prijateljskijeh odnošaja k Poglavici katoličke crkve, o povećanju plaće činovnicima o ukinuću nekijeh poreza, koji su dosad osobito tlačili niže stališe itd. itd.

(RUSKA). Ministar inostranijeh dijela Gosp. Giers posjetio je ovih dana u Varzinu kneza Bismarka a glasa se da će otole poći u Beč na pohode i Grofu Kalnokiju. Premda u opće novine ne pripišu ovijem posjetima nikakva opredijeljena cilja, već ih smatraju kao dokaz intimnih odnošaja izmegju ruske vlade s jedne a austro-ugarske i njemačke s druge strane, ipak Times tvrdi da su se Giers i Bismarck dogovorili da se sazove evropejska Konferencija za misirsko pitanje; te nastavlja da će isto sve uzalud biti, jer Engleška neće nikada pristati na to da ima zajedno kojom drugom silom vladati u Misiru.

(FRANCUSKA). Anarhični neredi u Francuskoj sve jednako traju. Neki dan neki Paul de la Roche primi bezimeno pismo, kojim mu prijete da će ga do malo ili iz puške *ili* dinamitom ubiti. I, doduše, nakon malo dana, dok je on spavao jednu noć u svojoj sobi, neko iz dvora slomije mu sklo od prozora i baci u sobu fišek dinamite. Gosp. de la Roche probudi se na tu buku uzme fišek i baci ga izvan prozora; zatim uhvati pušku i poteže na zlikovce, ali su ovi već bili pobjegli. Poslje toga nagjena je na vratima od kuće priljepljena jedna hartija opkoljena crvenijem i nakićena bodežima na kojoj bješe pisano: — »Prevratni stalni odbor, ov»dje. Tvoja glava mora pasti, gragjanine »Paul. Ona vrijedi novaca, te će nama »biti plaćena mnogo skuplje nego tvojim »*calottins*. Živjela dinamita! Živjela zastava crvena!«

U zastupnoj kući, koja je ovijeh dana sazvana, zastupnik Andrieux predloži zakonsku osnovu da se ima preinačiti ustav To je već drugi zastupnik koji ovo pita. U zadnjem zasjedanju bješe iskao preinačenje ustava zastupnik Barodet.

(SRBIJA). Skupština je srpska sazvana za prve dane tek. dekembra.

(CRNA GORA) Vlada je crnogorska odlučila da će prvim Januarom ustrojiti tri prva bataljuna stalne vojske, koji će biti umješteni za posadu na Cetinju, Nikšiću i Podgorici. Svaki će bataljun imati 500 ljudi.

Naši dopisi.

Rožato 20|11 1882.

Prvu nedjelju pošto sam primio »Gušericu« odem da slušam svetu misu, a uz to ne bi li dobio kojega predbrojnika za naš list. Pred crkvom na poljani, kako obično, nagjem okup svijeta gdje se megju sobom o raznim predmetima razgovaraju. Pristupim k njima i nazovem im dobro jutro; a oni će mi na to odvratiti: »dao i Bog dobro«. Šta ti je taj list u ruci? svi će me jednoglasno zapitat. Ja im na to: ovo je novi list što izlazi u gradu i zove se: »Gušterica« ko će se tu predbrojiti lako mu je, jer ne zapada nego cigla dva fior. na godinu. Da je i neznam koliko, mi ne možemo, nastavi više njih. Baš smo se sad razgovarali o ovoj nesretnoj zemljarini, već ako taj list vjeruje u Boga a zna što je nevolja, neka nas brani, jer smo uhvaćeni za grlo kako nigdje niko. Mi govorili, ne govorili, to je sve jedno, naš bi glas bio vapijućega u pustinji; pa jopet — jadno ti se mišu s mačkom. —

Zatim će jedan postariji čovjek nastavit: to vrag i oni znadu kako ovo naplaćuju; nekomu više nekomu manje. Moj susjed ima posjed kako car u Beču a kuću kako polaču, pa manje plaća nego ja, što mi je kuća kako pojata, a baština deset dolaca. Kako se ovo tumači? Čudne pravice! Nazad po godine platio sam šest fior. zemljarine, onomadne tri, a njeki mi dan dogje porob, tražeći da još nješto platim! Bilo, ljudi, ručanja doba kad mi banu na kutnja vrata njeki crvenko, što je utekao vragu s udice, u žutoj bradurini, skupa sa seoskim glavarom. Taj zlosretni crvenko, otvori nješto knjižurine, zanjuši u nju, okrene s lijeve na desnu te zagrmi nadutim glasom: »moraš dat dva fior. suviše 15 novč. poroba«. Kakva dva fior. zlo te smelo, kad sam tu skoro platio? Kad na njega ja dreknuh, malo zabuši, te po novo zanjuši u knjigu, nadostavljajući: »neće bit toliko, može biti da sam pogriješio, nije nego petnaest groša«. Sreća, ne budi ja lud, udri se š njime goni da toliko nije; dokle se na svrhu stvori cijglijeh 70 novčića!

Ja mislim da u knjizi mora bit upravo zabilježeno, a ne da gata kako ciganka, više manje dokle se na svrhu približi istini. S toga, moj gospodine, kako hoćeš da se mi na taj list predbrojimo (a zna me Bog da mi je žao što ne mogu) kad nam se hoće mnogo stvari, što su nam neophodno potrebne, a nema od kud da ih nabavimo, jer plati kućarinu, zemljarinu, desetinu, tebi gotovo ništa. Zar ne vidite da se narod seli u daleke krajeve, ne bi li izbio koru crna kruha, da već ne isplaćuje radit crnu zemlju, jer kad svak dogje po svoje tebi ništa!

Zatim se diže jedan starac, te poče po prilici ovako: »Evo mi ima hvala Bogu, već 95 godina a devedeset i šestu jedem. Božić je na vratima od kuće a ja ga čekam brez prebijene pare! Evo kako: voća malo, zeleni takogjer a vina da sam jedva dva put grlo okvasio, jer sam morao počastit i paroha, što mi gdjegod piše sinu knjigu; ulja pako baš ništa, sve bi u oko ulio, tako da sam usilovan za božije svijeće u postelju. Smete mi se pred očima kad promislim kakva me crna zima čeka; ako se kakva duša ne gane na moje nevolje, može mi Bog dobra dat, i moguće je da umrem zimus. Ja sam star meni vise noge na grebu, ja može biti neću dočekat, dali ćete vi vidjeti jada·

Bio bi starac još slijedio da nijesam ja morao otići. Ali ako se još jednom š njim sastenem naviću ga da mi još što pripovije, a ja ću vama.

Eukalyptus.

—

Dubrovnik 22|11 1882.

Časni Gosp. Uredniče!

Cijenim da kad biste štampali u ci-

jenjeni vaš list ovo malo redaka, da biste ugodili njekolicini našijeh sugragjana, a i samijeh činovnika, koji se odavna tuže da su lokali suda, a navlastito Preture, - posve nepristojni. Svaki ured u opšte, a navlastito pak Sud, valja da bude barem pristojno udešen i da mu pokujstvo bude skladno sa zvanjem ureda istog -

U Dubrovniku evo imademo mnoštvo ureda te su svi, koji više koji manje u dobrom stanju držani, ali se to žalibože o našem Sudu ne može kazati. - Sud i gracka Pretura su najviše od stranaka pohogjene a najgore, dapače da bolje rečem, baš ne pristojno visokom njihovom zvanju udešene. - Pokujstvo ti je u zlom stanju i staro; zidovi ni sam ne znadeš od koje su boje, a sobe upravo kako što se ovdje u nas običaje kazati, tuga i nevolja. -

Koji utisak da učini strankama koje pristupaju k Sudu nekakvijem poštovanjem nekakvijem priklonstvom? Što da reče naš seljak? Istina da dvorana ni pokujstvo ne sačinjavaju Suca, ali ipak, vjerujte, mnogo i mnogo doprinose njegovoj ozbiljnosti i njegovoj uglednosti! Kako čujem, posjednik kuće u kojoj se Sud sada nalazi, bio bi spravan načiniti sve što bi potrebnito bilo, samo kad bi se dakako starješine Suda malo pobrinule, a uvjeren sam da bi i viša vlast bila raspoložena pokujstvo promjeniti kad bi se naravno Presjedništvo za taj posao svojski zauzelo -

Tentare licet; dobrom voljom može se sve na svijetu postići. -

Do vigjenja

Vaš

Ljubo

—

Draga »Gušterice«

Dubrovnik 27|10 1882.

Ti koja smiješ svakomu reći što ga ide, reci slavnoj našoj opštini da naredi svojim stražarima da ne puste da kučkoubojica čini onako sablaznijeh prizora, kakvi se zgodiše u nedjelju 26. p. na Dančama, kad je ubijao jednog kučka

Hvala ti i zbogom

tvoj

Guster

Dubrovačke vijesti.

(Opštinsko vijeće). U zadnjoj sjednici opštinskog vijeća biše odobreni predračuni za godinu 1883, koji iznose svotu od 45.000 fior., dočim troškovi za god. 1882 nijesu iznosili nego 40.940 fior. Ovaj suvišak troškova od 4.060 fior. koji će se pokrit povećanjem prireza od 32 na 43 °|₀ a potrošarine od 100 na 125 °|₀, prouzrokovan je ne samo ogromnijem troškovima što ih naša opština imala podnijeti radi šešava i prolazaka vojske, nego i drugijem novijem troškovima što ih je vijeće već odobrilo, kao što su stavljanje imena na ulice, nabava nove ure itd. itd.

U istoj sjednici biše izabrana dva odbora: jedan od Gospogja Mare Jelić Mome Pavičić, Emilije pl. Serragli i Luce Zore, koje su sastavile imenik siromaha što će im se novcem od zaklade »Amerling« dijeliti kruh od 25 Novembra 1882, do 25 Marta 1883; a drugi od Gosp. Janni, Ljubišića, i Pavičića, da se bavi pitanjem mesa, koje je u nas odviše skupo. Ovi je već i izdao jednu osnovu za tu svrhu. Mi ne možemo nego najtoplije preporučiti tu osnovu svemu pučanstvu i željeti da tomu slavnom odboru pogje posao za rukom.

(General Appel) sadašnji zemaljski poglavar Bosne i Hercegovine, koji obilazi ove dvije pokrajine, dogje na 17 p. m. s Trebinja u Dubrovnik, te isti dan pogje, kako čujemo, put Mostara.

(Lupeži). Na ponoći 16 p. m. Gosp. Mato Bovac, koji stanuje na Pločama u kući Babića, čuvši nekakav štropot na krovu od kuće, uze pušku, otvori prozor te vidjevši dvojicu gdje bježe, potegnu onijem pravcem ali bez uspjeha, jer lopovi bjehu već mnogo daleko. Isto tako uzaludno potegnu na njih i Gospogja Roić iz jedne kuće tu blizu. Pritrči na ono mjesto opštinsko redarstvo a malo zatim i vojnička oblaznica i istražiše vrt i bližnju baštinu ali ne nagjoše ništa.

U jutro se Gosp. Bovac stavi da su tri *kupe* od krova dignute.

(Fregata »Laudon«) koja je bila poslata u Alesandriju da brani tamošnje austrijske podanike za vrijeme egipskog rata, stignu, nakon 14 dana putovanja iz Zmirne u Grušku luku na 18 p. m. Zadržavši se ondje tri dni proslijedi na 21 u jutro put Visa. Ovom fregatom, koja ima 16 topova i oko 400 ljudi vojske, zapovijeda podamiral Wipringer.

(Večera). Na 23 p. m. društvo »Sloga« priredi sjajnu večeru svom dosadašnjem tajniku Gosp. S. Mrgjenu, koji je od vlade imenovan pravoslavnim Kateketom na c. k. Gimnaziju Kotorskomu. Večera je prošla u najvišem redu i veselju i trajala do ponoći.

(Odlikovanje). M. P. Gosp. D. Ivo Pitarević prepošt dubrovačkog kaptola primi carsko priznanje za svoje usluge za doba zadnjeg bosno-hercegovačkog ustanka.

(Biskup kotorski). Na 24 p. m. stignu parobrodom iz Kotora rimo-katolički Biskup M. P. Forlani, te zaustavši se u Dubrovniku nekoliko dana, vrati se po suhu u četvrtak na svoje mjesto. I njemu je udijeljeno visoko carsko priznanje za isti razlog.

(Geometri). Parobrodom od četvrtka, 23 nov., stiže deset vojničkih geometara, poslanijeh od vojničkog geografičkog zavoda u Beču u geografične svrhe.

(Premještaj). Gosp. Jure od Rukavina, dosadašnji povjerenik pri ovdješnjoj političkoj vlasti, bi premješten u istom svojstvu na Namjesništvo dalmatinsko u Zadru.

(Imenovanja). Gosp. Andro Nikolić porezni nadzornik u penziji, bi imenovan potpredsjednikom ovdješnjeg zavoda blagog djela, na mjesto pok. Gosp. Fouque.

Gosp. Špiro Kalik, apsolvirani filolog i suradnik našeg lista bi imenovan profesorom na srednjim školama u kraljevini Srbiji, kamo već i pogje na 20 p. m. parobrodom »Dubrovnik«. Gosp. Jozo Santa dosadašnji pazionik u Dubrovniku imenovan je financijalnio povjerenikom u Pagu.

Gosp. A. Vučetić profesor na ovoj C. K. Višoj Gimnaziji bi imenovan skolskim nadzornikom u Spljeckom Kotaru a u ovome kotaru Dum M. Topić učitelj na C K. ženskom Preparandiju.

(Novaci). Veliki Lloydov parobrod »Calipso«, dogje po prvi put krcat novaka za Boku Kotorsku i Južnu Hercegovinu na 17 p. m.; a za drugi na 24. Kad je drugi put odlazio, odveo je sobom otpuštane vojnike.

(Domobranci). Danom 25 p. m. biše otpušteni ovogodišnji domobranci, izakako se izvježbaše osam sedmica, kako pripisuje zakon.

(Putovi od Gruža i od Lapada) počinjući odmah na dnu polja od Gruža ne mogu biti u gorem stanju nego su. Je li po ure daždjelo, mora se gaziti po glibu gotovo do škljanka. Upozorujemo na to dotične vlasti jeda li bi se odlučile popravit ih.

(Kragja). V. D. iz Istrije uvuče se na 16 nov. u večer u trabakulu Vice Kucula iz Gjulijane, te ukrade dva kaputa, dva para gaća, jednu matrikulu, 2 fior. 50 nov. u novcu, i još nešto sitnijeh stvari od ukupne vrijednosti od 11 fior 30 nov. Ali ga sreća ne posluži lijepo, jer bi uhvaćen i predan sudu koji ga osudi na mjesec dana zatvora.

(Pazite gdje stavljate svijeću). Onomadne u kući br. 553 ostavi službenica svijeću natlima ispod nešto bječava, koje se sušahu na konopcu, te se pripališe. Sreća božija, te se je neko iz susjestva stavio, i tako se ukloni jači požar.

(Snijeg). Jučer u jutro osvanuo snijeg na vrsima Župe. Rano smo počeli.

(Rogjenja i vjenčanja). Rodilo se je od 15 do 30 novembra petero djece (2 muška a 3 ženske). A vjenčali su se Luko Bonačić i Frane Kukuljica — Antun Karaman i Mare Filičić.

(Umrli). Na 20 p. m. Gjurgja žena Bogdana Berberović-a 27 g. pr. - Na 21 Made kći Jozipa Heiler-a kat. 4 g. - Na 22 Sara žena Nikole S. Bošković-a pr. 31 g. - Na 26 Miho kap. Miloslavić kat. 64 god.

U grackoj bônici

Na 16 p. m. Frano Apro k. 47 god. - Na 25 Jozip Fülka k. 36 god. - Suviše jedno dijete od dana.

Vijesti iz svijeta.

Španjolske novine javljaju da se u nekijem tamošnijem pokrajinama pojavi glad. Već se i dogodiše ozbiljni neredi koji imaju veliku sličnost sa onijem o kojijem pripovijeda Manzoni u svojim »Zaručnicima«.

Čitamo u bečkijem novinama da je višnji sud potvrdio osudu na smrt protiva Oberdanka.

»Glas Crnogorca« javlja da su stigla na Cetinje dva vrlo lijepa dorata, što ih je naš Car poklonio Knjazu Nikoli. Isti se »Glas« služi ovom prigodom da dokaže kako su dobri odnošaji izmegju Cara Frana Jozipa i Knjaza Nikole.

Iz Sarajeva brzojavljaju da su u Bosni otpuštena još četiri činovnika sudbene struke.

HÔTEL MIRAMAR

DUBROVNIK (DALMACIJA)

Potpisanomu je čast javiti P. N. Gospodi Putnicima, da je ne davno ponačinio i raširio gorerečenu svoju Gostionicu utemeljenu već god. 1854. Ona je na najljepšoj i najmilijoj strani grada; na vidiku joj je bašća i more, blizu je kafane, kupališta i postaje kočija. »Hôtel Miramar« osim dovoljnog broja soba sadrži i dvoranu za koncerte. Potpisani pak jamči za čistoću i tačnost u službi, te će svojski nastojati da ugodi Gospodi Gostima pristojnošću stanova i izvrsnim i freškim jelima i pićima.

ANDRO MITROVIĆ
Gostioničar.

Kuća.

S prvijem Januara 1883 mogu se dobiti u najam 3 prostorije pod kućom Gučića na poljani (negdašnji ured c. k. gradskog zapovjedništva) za 350 forinata na godinu - a s prvijem Maja 1883 I. i II. kat s bunarom, konobom i čardakom na prvom katu gore rečene kuće (negdašnji stan Generala) za 600 forinata na godinu. Ko će najmiti cijelu kuću, i uzeti na se popravke dobiće nižu cijenu.

Daje se takogjer odma u najam II. kat kuće Sjerkovića poviše Narodne Čitaonice u ulici S. VIDA, za 15 forin. na mjesec; a za 25 f. s popravkama po želji najmljenika.

Izdaje se odma u najam kuća *Ljutić* na Pločama, gdje u posljednje vrijeme stanovaše Gosp. EWANS, s namještajem za 38 f. na mjesec.

Prodaje se kuća s bašćom baštionika Lazarevića u Gružu za manastirom Sv. Krsta za 2800 f.

Zemlje i kuće baštionika Lazarevića u Konavlima što sad drži obitelj Baula, prodaju se za 4300 u gotovu novcu ili za 4500 na veresiju.

Ko hoće da se bolje izvijesti nek se obrati D.r L. Marotti.

Na znanje.

Danas se je premjestila Gruška najstarija kafana »ALLA MARINA« na mulu, u podrum Muhoberčeve kuće kod Poste. Prostorija je široka, pristojno udešena, a ima novi prikladan bijarad. - Potpisana poduzetnica nada se da će je svijet pohoditi a osobito njezini stari gg. polaznici.

NIKE

Objava

Nahodi se jedan svileni kišobran kod C. K. Poštarskog Ureda, komu pripada neka se prijavi gorerečenomu uredu, biti će mu povrađen.

JAVNA ZAHVALA

Svoj onoj Gospodi koji su pri velikoj našoj žalosti za gubitkom nazaboravljene supruge, odnosno majke, sestre i zaove

SARE BOŠKOVIĆ rogjene MARINOVIĆ

izvolili njezine smrtne ostatke do tamnog groba otpratiti izjavljujemo našu najsrdačniju blagodarnost.

Suprug	*Kćeri*
NIKOLA	ZORKA i MARIJA
Braća	*Nevjeste*
SIMO, STEVO, MIĆO i STEVO MI.	MILKA, OLGA i MILICA

NA ZNANJE

Na 2. Dekembra t. g. počinje Dubrovačko Pomorsko Društvo davati na isplatu kapitala 30. fiorina za svaku akciju, a 15 za svako po akcije — Obavješćuje se da svak valja da donese sa sobom svoje akcije da Upraviteljstvo zabilježi svotu predanu.

ULTIMO successo fotografico con apparato a Lucido come gelatinato.

Ritratti alla Gelatina Bromuro d'argento, con esposizione a 2 secondi

STABILIMENTO FOTOGRAFICO DI

S. MASCARICH

PREMIATO DA
SUA I. R. APOST. MAESTÀ
FRANESCO GIUSEPPE I.
E DA SUA ALTEZZA IMP.
RODOLFO PRINCIPE EREDITARIO
Premiato all' Esposizione di Napoli 1873-74.

Si eseguiscono con tutti i tempi ritratti di qualunque genere e formato dal
MICROSCOPIO
FINO A GRANDEZZA NATURALE
tanto direttamente come riproducendo da altra fotografia.

Processo Extrarapido
Fotografia istantanea destinata specialmente per persone nervose e ragazzi più inquieti.

PREZZI mitissimi

Grande assortimento vedute e costumi di Ragusa e della Dalmazia

OBUĆA SVAKOVRSNIJEH

VELIKI IZBOR
GOTOVIJEH MUŠKIJEH HALJINA
iz prve C. K. povlastite fabrike
„M. J. MANDL"
BEČ — PROSSNITZ
Nahodi se kod
NIKOLE BABIĆA

MUŠKIJEH KOŠULJA

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15. Dekembra 1882. Broj 4.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 5o. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 5o. nov.
Poljeće i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „*Gušterice*" u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Posebni broj „*Gušterice*" zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Čuvaj bijele novce za crne dane.

N. P.

Poštarske Štedionice.

Svaka godina nosi nam s vladine strane po koji dar, u opšte opasni dar, jer nam povišuje terete pod kojima već stenjemo i skučeni do zemlje lazimo. Čija krivica? Svakako naša šteta. Nije čuda dakle da svaki novi dar, koji nam dolazi od brižljive i očinske vladine ruke, s nepouzdanjem smatramo i ćutimo da bi joj u velike harni bili kad bi nas mimoišla pri ljubaznom razdjeljivanju. Nu izmegju tolikog mnoštva ne žugjenijeh i ne plodonosnijeh darova, dolazi nam ove godine jedan čisto koristan i blagonosan, poštarska štedionica. Namijenjen je ne mogućoj i bogatoj gospodi, dali siromašnom i radišnom pučanstvu.

Namjera je ove ustanove, uzbuditi i uzgojiti ljubav k štedljivosti u narodu i posredno poboljšati njegovo moralno stanje odvraćajući ga od zlijeh navada, i pobugjujući u njemu čuvstvo da sam sebi pomogne, i da se u sebe pouzda.

Najgrgja je rana čovječanstvu neštedljivost. Radnja jest dobra ali je štedljivost još bolja. Narod kaže »u radiše svega biše a u štediše i još više«. Bez štednje nema dobrostanja, a bez dobrostanja rijetko kad bude zdrav, umni i tjelesni razvitak A onda i društvo, kao i pojedinac, živi, ali bolesnim životom, manjka mu krepost svaka, manjka mu pouzdanje u svoju moć, manjka mu i cilj življenja. Ostaje rob potrebe, ter rob svačiji.

Rasap u svačemu prouzrokoje potrebu, a potreba svako zlo. Nauči i usiluj svakoga na štednju, pak će iščeznuti mnogo sramota, mnogo jada ljuckijeh. Uzmi kao mjeru ljucke vrijednosti štedljivost pojedinca, pak ćeš imati u ljudima ljude.

Štedljivost je potrebita svakome ali navlastito radišnom staležu. Ako bogatac ne štedi, izgubiće ono te mu je suvišno, ma siromah, ma radnik izgubiće što mu je najnužnije. Nek oboli, nek ga starost zateče, pa eto ga prosjaka ili barem u najvećoj potrebi i to baš onda kad mu je najpotrebitije neko relativno dobrostanje. Pa i kad je zdrav, kad je i u najvećoj snazi za radnju, kakav da mu je život, kad mu je svegj pred očima ta neophodna budućnost? Ta grka čaša može ga minuti; može, ako hoće, pripraviti sebi mirnu i bestužnu starost; može, ako hoće, ne drhtati, ako slučajno oboli, sve to može ali mu valja štedjeti, štedjeti neprestano.

Ali kako da štedi kad je baš radničkom staležu, kojemu je štedljivost prvi uvjet života, najmučnije štedjeti? Veliku svotu novaca moguće je učuvati, moguće i korisno uložiti, ali jadnik, kojemu od dohodaka ne preostaje neg mali novčić, što od njega da učini? gdje da ga uloži? Mogao bi ga doma pričuvati i malo po malo skucati neprezirnu svoticu; ali ista malenkost svotice koje mu pretječe, ne bodri ga da je uštedi, prezirnom je smatra te je lakoumno troši.

Pa baš da je i započeo štedjeti; pa baš da je i sakupio koji fiorin, mučno da u štedljivosti napreduje. Imajuć novac gotov svegj na raspoloženju, a pošto mu s druge strane svaki dan nikne novijeh potreba, novijeh požuda, mučno je da odoli napastima te da ne potroši. Da mu je uštedak znatniji, ne bi tako lasno u nj taknuo, ali malo fiorina lako je potrošiti, za njih neće ga duša boljeti. Pa toliko puta da nije za drugo nego da se oslobodi igrice djetinje te kukavne štednje zadovoljiće baš i najprvoj ma kojoj želji. A je li jednom iščeznuo prvi uštedak, iščeznula je gotovo za uvijek i volja i moć da se iz nova započne. Iznimaka ima, ima ljuckijeh mravi koji ne preziru ni najmanju stvarcu, i čuvaju je kao najdragocjeniju.

Poznam jednog dubrovačkog *fakina* koji u malo godina uštedje do sto napoleona i nekoliko dukata. Drži ih u jedne gospogje da mu ih čuva; glavnica mu ne plodi ni novčića. Najveće je njegovo veselje kad svako malo dana preda gospogji po žutac, da ga nadoda ostalijem. Radost je njegova veća neg u najmogućnijega, neg u najčestitijega čovjeka, kad u večer pripovijeda kako je dobio 15, 20 šestica a nije potrošio neg četiri, kako se uzda do malo povećati svoju glavnicu. A ipak to nije lakomac, ne, štedljivac je. Jednom sam ga upitao, a boba ti, Ilija, čemu će ti taj novac? zašto, jadan, što manje ne trudiš a bolje ne živiš? Odgovorio mi je: Bogme, gosparu, najveće mi je veselje kad vidim da mi moj mali imetak raste, volim mu fiorin pridodati negoli naužívati se što valja 10 fiorina. Za sada mi ne trebuje, ali kad ostarim svegj ću naći što sam uložio; i sam ću sebi biti haran, kad vidim da mi nije potreba izgledati, da mi ko što udijeli. Miran sam u duši znajuć da božijom pomoći neću biti usilovan prosjačiti.

Ali kao što je Ilija *fakin* malo koga imade. Malo koga imade što, da bi i htio, zna čuvati. Hvala Bogu imamo dosta pa i suviše svakovrsnijeh škola, namijenjenijeh za narodnu prosvjetu; ali u kojoj se uči najpoglavitija najmučnija znanost štedljivost? U nikakovoj. Kakva javna ustanova ima, barem do sada, koja na štedljivost bodri, usiljava? Nikakova. Što se je do sad učinilo da se štiti siromah od nevolje, i da mu se obezbijedi življenje u slučaju nemoći? Ništa; manje nego ništa; jer javni milosrdni zavodi od štete su i sramote. Čovjek nek žive ne o milostinji tugjoj nego o vrijednosti svojoj; a je li iznemogao, a nije li vrijedan, onda ili nek mu se uzme pravo na život, ili nek se ustanovi da je dužnost cijeloga društva uzdržavati ga.

Uboštvo, komu je izložen najveći dio radnika, i društveni nemiri koji proishodeć iz te društvene rane, prijete sadašnjem društvu, probudili su u vladama misao i želju da se poboljša stanje neimućnog pučanstva.

Izmegju ostalijeh ustanova učinjenijeh u tu svrhu, Engleška vlada god. 1861 ponajprva ustanovila je poštarske štedionice, koje olakšavaju štedljivost ma i najmanje svotice. Uspjeh tijeh zavoda u Engleškoj skloni i belgičku vladu god. 1870, da ih uvede, talijansku god. 1875, francusku god. 1881. U zadnjem zasjedanju zastupničke kuće bi odobren zakon da budu uvedene i u Austriju. Kasno, ali ipak časno. Ova ustanova, koja već svuda dade najljepše uspjehe, i za koju uzdat se je da će i kod nas uspjeti; udešena je na taki način da čovjek ne samo nalazi sve olakšice za štednju, dali nekako ne može da odoli nekoj sili koja ga vodi na štedljivost.

Nastojaćemo da u malo riječi dademo pojam o ovom novom blagonosnom zavodu, koji, ako i neće izliječiti i ukinuti sve uboštvo i njegove posljedice, ipak ako bude opštenito upotrebljen i obljubljen, znatno će smanjiti i jedno i drugo.

Svaki i najmanji poštarski ured dužan je primati od koga mu drago, novčanijeh prinosa. Sakupljene novce sprema u Beč središnjem uredu koji je pod upravom, odvisnosti, i odgovornosti ministarstva trgovine i obrtnosti. Ovaj središnji ured ulaže primljeni novac na Ka-

mata, i to u državnijem obveznicama. Peti dio od primljenog novca ostaje neuložen da se ima otkle isplaćivati svote koje se na povratak ištu. Osim toga zadaća je ovoga ureda proračunati i isplaćivati kamate za primljene novce; vraćati ih, kupovati, po naredbi štedioca, državnijeh obveznica, slati mu ih ili čuvati šaljuć mu dotične kupone ili vrijednost u novcu itd. itd. Sva je radnja ta mukte. Svaki poštarski ured, pri kome se ostavi novac, da isplatniku dvije knjižice, u jednoj se naznačuje doba isplate i svote isplaćene, iznos kamate i svote povraćene. Druga pako služi za povraćenje novca. Niti isplate niti povraći nije potreba da su učinjeni pri jednom te istom poštarskom uredu; mogu se obaviti pri kome mu drago. Za sigurnost štedioca, središnji ured u Beču šalje isplatniku posebnu priznanicu, kojom ga samo obavijesti da je njegov prinos bio primljen. Ne dobije li takovu priznanicu poslije dvije nedjelje, onda otpara iz svoje knjižice poseban listić, u kome su i tako od pošt. ureda naznačene ostavljene svote, i pošalje ga kao reklam u Beč. Za odašiljanje ne plaća poštarinu. Središnji ured uz iskanu priznanicu, pošalje mu naše i odašlani listić.

50 nov. najmanja je svota koju ured prima. Nu da se uzmogne uštedjeti i manije, pri svakom uredu može se nabavit muktice štampanijeh listića, na svakomu od kojijeh ima mjesta za prilijepljenje do 10 pošt. biljega od 5 nov.

Ko u jedan put ne može prištedjeti 50 nov. kupi po koju biljegu, te je prilijepi na listić, a kad je listić pun, preda ga poštarskomu uredu, a ovaj mu upiše u štedioničku knjigu priznanicu za 50 nov.

Najveća svota, koja u godinu dana može biti pridana i u jednu istu štedioničku knjižicu upisana, jest 300 fiorina. Ukupna vrijednost jedne knjižice ne može preći 1000 fiorina. Ko je tu vrijednost prošao, bečki ga ured obavijesti da smanji svotu. To se može postići ili primajući natrag jedan dio od novaca ili davajući nalog središnjemu uredu da na vlasnikov račun kupi nekoliko državnijeh obveznica. Državne obveznice mogu se po želji ili primiti ili ostaviti kod ureda, koji vlasniku šalje ili kupone ili njihovu vrijednost u novcu. Pretvaranje uštegjene svote u državne obveznice, obavlja ured ne samo u ovome slučaju, nego i kad god vlasnik šted. knjižice, to želi. Ostaju li obveznice u Beču, tad ured šalje vlasniku posebnu priznanicu za iste. Da se uzme natrag pak novac, služi druga knjižica, u kojoj se nahodi nekoliko listića, koji se mogu ocijepiti. Ocijepi se listić, naznači se na njemu svota koja je od potrebe, i besplatno se pošalje u Beč. Središnji ured pošalje novčanu doznanicu a pošt. mjesni ured je isplaćuje.

Godišnji je dobitak, što ga plaća pošt. štedionica 3 %. Te kamate računaju se od 15 do 15 dana. Svota koja je ostala u štedionici manje od 15 dana ne prima nikakvog dobitka. Na 31 Dekembra svake godine pridodavaju se glavnici kamate, a počinjući od 1 Januara postotak se računa i na kamate. S toga šted. knjižice, moraju se svake godine slati na središnji bečki ured, za opredijeljenje kamata na predate novce. Vlasnik šted. knjižice može je i prodati i darovati kome hoće, dosta da o tome obavijesti pošt. ured, koji upisuje novoga vlasnika kao vlasnika uštegjenoga novca.

U slučaju da bi se knjižica izgubila, lako je nabavit drugu, bez ikakvog gubitka.

Novac uložen pri pošt. štedionici ne može biti porobljen za dug ni od vlade, ni od ikoga drugoga. Svi poštarski činovnici obvezani su na najveću tajnu i o imenu štedionika i o uštegjenoj svoti.

Troškovi pak, koje središnji ured mora da podnosi za upravu štedionica, pokrivaju se navlastito od razlike izmegju kamata od 3 % što ured plaća, i 5-6 % što davaju državne obveznice. Suvišak ide u pričuvni fond.

Ove pošt štedionice koje će bit kod nas uveđene već početkom nove godine, najtoplije preporučujemo našemu pučanstvu. Nek ih svak obljubi, nek svaka kuća dobavi svoju štedioničku knjižicu, dapače svaka osoba svoju. Nek se i kod nas, pomoću ove blagonosne ustanove, uzbudi volja za štednjom, počnimo pak ćemo se naučiti. Ne trošimo ni novčića gdje nije prijeke potrebe, predajmo ga gdje plodi, gdje ćemo ga opet u nuždi naći.

Ovom zgodom preporučiti je i roditeljima da naviknu svoju djecu na štednju. Nek uzmu za svako dijete posebnu knjižicu, nek bude u njemu želju sakupljenja. Nek ga nauče novčiće, koje mu kad i kad darivaju, pretvarati u pošt. biljježnice te tim povećati svoj posebni imetić; Djeca se lako zanesu; za djecu će ta štednja biti najveća zabava a istodobno velika korist, jer će se igrajući naučiti na štedljivost, a jesu li se jednom naučili, ne će se više za vas život odučiti.

Polumjesečna hronika.

(AUSTRO-UGARSKA). Kako već javismo, zastupnička komora započe svoj rad na 5 tek. Najprvo je Ministar unutarnjih posala Grof Taaffe, govorio o posljedicama teške nesreće koja je snašla poplavljene pokrajine, i kako da im se providi. Za tim Ministar od financija Dunajevski prikaza opšti proračun za 1883 god. koji iznosi 491,884,521 fior. a pošto dohodaka nema nego 460,218,840 fior, tako se vidi da će ovoga puta biti manjak od 32,662,405 fior. Ipak, kako je isti Ministar dokazao, lanjski je manjak bio viši od ovo godišnjeg za 12,743,294 fior.

Prisutnost austr. ug. poslanika pri carigrackom dvoru, Bar. Calice i njegov polazak u Peštu da izvjesti Cara o stanju stvari na istoku, stavlja u tijesan odnošaj s pitanjem o Bosni i Hercegovini te se u opšte misli da neće vele proć a da će se proglasiti konačna aneksija ovijeh pokrajina s Austro-Ugarskom.

(TURSKA) Otkrivena je ovijeh dana u Carigradu zavjera protiv Sultanu, uslijed koje mnoštvo visokih dostojanstvenika biše uapšeni, megju kojijem i viši oficiri od sultanove garde. Sama garda je raspuštena, a vojnici, koji je sastavljahu pušteni su svojim kućama. To je otkriće dalo povoda i ministerijalnoj krizi, koja je riješena tim što je Said Paša imenovan velikim vezirom. Ovo imenovanje znači - vele listovi - da je Sultan opet željan izvršiti preinake.

(ŠPANJOLSKA). I u Madridu su otkrili zavjeru karlističku koja je daleko bila raspružila svoje žile. Uapšeno je do 60 čeljadi od staleža radničkog u Madridu, a nekoliko poglavica čak u Pirenejima.

(ENGLEŠKA). Engleške su komore odgogjene do početka februara slijedeće god. Prijestoni govor, tom prigodom ističe srdačne odnošaje Engleške k inostranim silama, i obeća da što se tiče Misira, engleška će vlada odgovoriti svojim dužnostima poštujući megjunarodne obveze i održavajući stečene povlastice, i da će svakim načinom nastojati da unaprijedi blagostanje misirskog naroda i da izbjegne što god bi moglo poremetiti mir na istoku. U isto doba izrajuje nadu da će ostale sile odobriti te planove.

(RUSKA). Osim Varzin i Beč, kako javljasmo u zadnjem broju, Ministar Giers, pohodio je i Rim, gdje se je zadržao nekoliko dana i posjetio ne samo kralja italijanskoga nego i Sv. Oca Papu, s kojijem se je - kažu - razgovorio o pitanjima političko-crkvenijem, koja već odavna vise izmegju Rusije i Svete Stolice.

(CRNA GORA). Svi su listovi javljali da se Crna Gora oružava. U predzadnjem broju »Glasa Crnogorca« naigjosmo na jedan članak, koji to potvrgjuje, ali u isto doba kaže da Crna gora ne želi rata, ne prijeti nikomu i da se ne oružava nego koliko joj je nužno za svoju obranu. Što se tiče pitanja o uregjivanju crnogorsko-arnautskijeh granica, na Cetinju čekaju jednog izvanrednog izaslanika turskoga da se na dobre sporazumije o tome poslu s knjazom Nikitom.

(KAIR). Parnica protiva Arabi Paše, svršena je tim da je Arabi pripoznao sebe krivcem i tako bi osugjen na smrt, koja mu je promijenjena progonstvom. Neki listovi kažu da će Arabi poć na Rt Dobre Nade, ali »Times« javlja da će za sad poći u Maltu a poslije da će se nastaniti u Italiju.

Naši dopisi.

Pozdrav Gušterici.

Iz Šumeta na Nikoljdan 1882

Moja živinice,

Veli se »koga je zmija upekla, i gušterice se boji. Evo biva već preko dvadeset godina, da se otucam ovdje po Šumetu, i našo mnogo puta do danas i na zmiju veljaškoga rastegaja; ali Bog, da mu je na slavu! propusti, da ipak svaka zmija nevino preda mnom, samo zazviždavši, da me poplaši, niz litice se skotrlja. Rašta, dakle da se bojim k tebi pristupiti? Ti ištom kad si se pomolila, javila si, da si Praćatova Gušterica, i da nam slutiš na svaku dobru sreću. Neke žene iz Šumeta moje kume, i neke Vlahinje moje posestrime praju, da svakako izlazi na

dobro kad kod Kneė hraniš oli gušterieu, oli zelembaća, oli lastu pustaš, da se guijezdi, oli ježa, oli glavora, oli vučiju ko-žu slamom nabijenu. Ja sam bio to sve nabavio, i još navraćo čuktalica i cigana-ka, da mi rezove po dlanima prorče. Šu-mećani na to govore »Nikud spametnije« bit će, ali nikud sramotnije«, ja opet sam sebi rekoh, pošto sam se svidio »što pu-kim, i natim pusti ħakle da vršim božiju, šta od svegj vražju kad sam isto sa svi-jem tijem ostó tanke sreće! Za to, gušte-rice moja, tebe ja mislim dobavit, ne već sa sujevjerija, i s ništa drugoga, nego sa-mo za to, što mi nosiš znake domorodne mogo jezika, i mòga naroda. Tako te mo-ja sreća ne pratila, lijepo mi opšetaj do-movinu, sitno igraj, a milo pripijevaj bo-ljinjak u narodu: pozovi, da tvoje glaso-ve opisuju bolji od boljega, i budi zve-čak one poslovica latinske »vox populi vox Dei«. Preko tebe ko kroz brdnjak da nazremo jesmo li u čemu glede na-rodnosti, i morale. Na svrhu budi pro-vodnik svega i svačesa, što prudi, da se znade i tebi dio svak vjest, i svakomu se mililo prihvatit te. Dao Bog i sreća, da nam dobro kažuješ, ko što si kazivala gla-sovitome našemu Mihu.

Riječe ti naši dušmani: tu ti je loša sreća, i sprdnja gdje narod po živinčetu gata; ali kad Bog hoće, može narodu izać na spasenje, sveto slovo nami kaže, i Ba-laamovo magare, koliko na štapima zmija skovana. Istina je, da smo svi muci duž-ni, i da naši stari izginuše, jer pregnuše, a mi živimo, da trpimo, ali ko radi i na-da se, vele mudraci, taj samo ne djetinji. Nada se slikuje kao djeva praznoruka; ali čim se izpriliči sa radnjom spojena, vazda joj se štogod u ruku umetne, da posi. Vi, gušterice, kako je po Šametu uvi-gjem, obikujete izlazit, kad je pripuklo sunce, za to ti, tako ti tvoga dugo živu-ćega repa! nemoj se pustit vele daleko od svoga procijepa. Sunce slobode ištom je granulo, i to samo po vrsima, to jest na neke izobražene glave, a tmine nezna-nosti i presuda opasuje još sve doline ove puste pamne zemlje, to jest narod. Neka je lijeto svukud po svijetu; ali na naše-mu obzorju ima oblaka: sam Bog će do-bra dati! zato drž se vrha, i oblazi samo površine. Nije prilika bogme još ni čovje-ku da se usudi krenut za sad u neke strane, a nego li jednoj gušterici. Inače mogo bi te kogod od djece, oli kakva ži-vina, smaknut, i smeljavit, pa će narod klet, jer narod govori: ko ubije lastu, jali gušterica zla ga sreća smela! i ljute ga rane tešte! a ko ih prihvati, i pomiluši, pomogni ti ga Bog i sveti Vlaho naš čudotvorni, i današnji sveti Nikola putnik, i prekosutrašnja Majka Nikolica.

Gdjekad ću ti štogod pripovidjet, da ponesеš.

Neka tuga i nevolja

—

Draga »Gušterice«

Dubrovnik 13|12. 1882

Pošto se približuje badnji dan, upo zoruj dolične vlasti da čuvaju ovijeh da-na stable u Theodora-Parku i na Ilijinoj Glavici, jer ima neke gospode koji se ne-ustručavaju sjeći mlade borove samo da im je imati svoj *Kristbaum*. Ja bi reko, ako hoće imati božitnje drvo, neka ga narede u Župu oli gdje mu drago a da ne tamane ono malo zelenila, što se je tolikom mukom steklo. A i ne bi bilo s gorega da moliš razborite naše sugragjane da ne pucaju po ulicama grackijem, za budućijeh svetijeh dana, da se ne bi ko-ja nesreća dogodila.

Čestito ti badnji dan, u zdravlju i ve-selju.

tvoj
Gušter

—

Mila »Gušterice«

Gruž 12 Dekembra 1882

Danu mi, molim te, reci: bili se mo-gao naći kogod da zamoli Slavno c. k. Vojničko Zapovjedništvo da ne dopušta gospodi oficirima vježbati soldate u vra-tima grackijem, na putu Gruškome i ono-me od Lapada? Ta cijenin da jim je Gruš-ko polje dosta široko i da je ono najpri-kladnije mjesto jer da tamo ne dodijeva-ju ni kočijama ni onijem koji prolaze, a opet ni ovi njima. Očekivam odgovor

Tvoj
Tončina

Dubrovačke vijesti.

(*Rgjavo vrijeme*). Na 2 t. m. Lloydov pa-robrod »Said« kap. Sbutega, krcat limu-na, u putu iz Sikilije put Trsta, uklonio se je u Grušku luku zbog nezgodna vre-mena. Drugi dan po podne proslijedio je put Trsta.

(*Imenovanja*). Gosp. Lujo pl. Drago, do-sadašnji pisar-ravnatelj kod c. k. Finan-cijalnog Nadgledništva u Dubrovniku, bio je imenovan ravnateljem pisarnice iste oblasti u Zadru. Na ujegovo mjesto dola-zi Gosp. Matulić. — Gosp. Marko Foretić dosadašnji carinarski časnik u Spljetu, bi imenovan prigledníkom pri ovomu cari-narskom uredu.

(*Ranjeni*). Na dan Svetoga Andrije G. A. dijete od 13 godišta, rani nožićem u lice F. S. od 15 godina. Roditelji, ne puštajte djeci oružje!

(*Šegrti*). Žalosnim smo srcem doznali da neki majstori svoje šegrte i sluge nemilo biju, ko da nijesu i oni božiji stvorovi. Neka je preporučeno svijem našijem maj-storima, da toga ne čine, već da lijepi-jem načinom ištu da dovedu na dobar put djecu, koja su njihovim brigama po-vjerena, a nek budu uvjereni da će lije-pijem načinom mnogo više postići nego batinama.

(*Dobročinstvo*). Na dan Svetoga Niko-le, naša je opština, razdijelila nagrade u novcu, od zaklade velezaslužnog našeg domoroca Nika vit. Amerling-a, megju ne-koliko zaslužnijeh i siromašnijeh učenika svijeh škola dubrovačkijeh.

(*Pošteni nahoditelji*). Neki dan Ilija Mijović bremenar nagje putem lijepi medaljun od zlata, te ga predade opštinskom redarstvu, da ga povrati vlasniku. A Pero Peko svi-ješar; nagje prsten s diamantom, te ga dade ličiti. Bůdi čast i pohvala tako po-štenijem ljudima.

(*Teatar Bonda*). Na 19 t. m. stići će u naš grad, poznati u Dubrovniku teatralni preduzetnik Gosp. Roggia s pjevačkom družinom, koja će za vrijeme poklada, počinjući od 26 t. m. davati u našem tea-tru tri opere. I due Foscari, i Puritani, i Don Pasquale.

(*Vojske . . . . djetinske*). Nekoliko djece ustroji dvije vojske, koje se utaboriše, je-dna na Peline, a druga za Svetijem Ro-kom; obje lijepo oružane puškama i sa-bljama . . . . od drva, sa svojim zasta-vama i bubnjima; te možda s toga što su ratovi oli tamo, oli amo svegj na dnev-nom redu, zarate se i one megju sobom.

Nego ne imajući topova, a ne nala-zeći nigdje tańeta za puške od drva, pro-misle te im ne ostaje drugo nego se bi-ti kamenjem.

Tad se zametnu bitke, ali Bogu hva-là ratne vijesti nijesu donosile ni ono konvencijonalno »jedan ranjen po njega mrtva«. Ali neka treća sila — opštinsko redarstvo — ne mogući više da čuva svo-ju neutralnost, od straha da se ne pore-meti mir cijele Jevrope, uplete se u raz mirice njihove te pomiri ono djecu, razo-ružavši ih svijeh i odnesavši im sve tro-feje u opštinski arseno.

(*Učitelj srpske fondacionalne škole*). Pro-šaste nedjelje stiže iz Kotora u Dubrovnik M. P. Gosp. Kirjak, novi učitelj pri srp-skoj pravoslavnoj školi na mjesto M. P. Gosp. S. Mrgjena.

(*Umirovljenje*). Gg. I. Nardelli, carinarski preglednik, i N. Antunović carinarski ča-snik biše ovijeh dana umirovljeni.

(*Gospa*). Naši Malobraćani na 8. t. m. svetkovaše baš svečano začeće Bl. Dj. Ma-rije. Hvale su vrijedni, jer ne žele muke ni truda te ni požrtvovanja da čim veli-čanstvenije proslave ovaj dan, u kojem na stotine pobožni vrve u njihov krasan i ukusan Sv. Hram, da se svojoj Odvje-tnici preporuče.

Na 10 ura u jutro, pjevana je od na-šijeh diletanata lijepa misa Gounodova; a u večer letanije i »Tota pulchra« pak na svrhu Gosp. Luko prof. Zore pjevao je *a solo* »tantum ergo«. Po misi M. P. Dr. Ni-ko Batistić izreče sveto slovo u čast Ma-rijinu; a u pobjed na 4 činjen je ophod oko grada praćen od gracke muzike.

(*Prvi Dubrovački*) prošao je na 10 t. m. u jutro izpred grada, hodeći u Trst, i po starom običaju, pozdravi Dubrovnik pu-canjem.

(*Pseto*) nekog P. ugrize onomadne jednu službenicu. Sreća da kučak ne bijaše bi-jesan; ali svakako nije šala biti ugrizen od psa pa i mo hio bijesan; s toga ne bi-smo mogli dosta preporučiti vlasnicima kučaka da im vazda stave nagubnicu a, po nama, još bi bolje bilo da ih ne drže, ako im nijesu baš od potrebe.

(*Sila*). U nedjelju večer jedan vojnik po-vadi sablju na krčmara Iva Zeca, koji se nalazaše u svojoj krčmi za Rokom; ali re-darska oblaznica, koja je onom ulicom prohodila, ugje u dućan i razoružavši voj-nika, predade i njega i sablju mu jednom kapuralu koji slučajno u onaj čas tudijer prolazaše.

(*Bark*) Onomadne stiže u grušku luku iz Engleške veliki bark »Zia Caterina«, krcat ugljena za c. k. spremište.

(*Kavana „all' Imperatore d' Austria*“). nakon tri mjeseca života, morade se zatvoriti zbog mršavijeh posala.

(*Nesreća*) Onmadne jedna lagja koja je hodila s Koločepa pod Orašac bi od valova bačena na stijene oraške, te se je razbila. Od trojice koja su bila u njoj, dvojica se spase a treći, Luko Šoletić, poginu.

(*Rogjenja*) Rodilo se je od 30 novembra do 14 dekembra 2 djece (muš. 1 žen. 1

(*Umrli*) Na 1 t. m. Andrijana Marija kći Jakoba Politike 84 ure k. – Na 3, Mare kći Antuua Čingrije od 1 ure k. – Na 12, Pavo Kuničić 82 god. k.

U gradskoj bonici.

Na 30 p. m. Kate Popović 22 god. pr. – Na 1 t. Kate Kortelačić 91 god. k. – Na 4 Kleme Kemija 10 dana k. – Na 13 Gašpar Kukurelo 36 god. k.

Bibliografia.

Sa zahvalnošću primismo od samog pisca: „*Težnja za otadžbinom*“, drama u tri razdjela, prečinio s talijanskoga Tomo Krstov Popović, u Dubrovniku, naklada D. Pretnera. 1882. (*štampana ćirilicom*).

Popravka.

Megju dubrovačkijem vijestima od zadnjega broja rečeno je da je gosp. Roić potegla na neke lupeže. Nije gosp. Roić već Gospogja Ofner, koja je pucala.

Imena pjevača talijanske družine „ROGGIA“

ITALA ARGENTINI Prva soprana
CARLOTTA LODE „ „
ROSA MADNIĆ Druga soprana „comprimaria“
FEDERICO BESTER Prvi tenor
ORME DARVAL Prvi bariton
ENRICO BRANCIFORTI Prvi bas
GIUSEPPE TERRAZZUTO Prvi bas komični
VINCENZO VOLIZ Učitelj sastavljać i upravitelj orhestre
ANTONIO RENIER Upravitelj horâ

Vršila i Činila.

Nadarene Tvornice Joza Brogle, vrlo korisna za seljake i mlinare, čiste brzo svaku vrstu žita; lako se okreću; dijete može za jednu uru očistiti od 2.000 do 12.000 kila žita.

Cijena od 65 do 270 fiorina, po veličini.

Ko ih hoće dobaviti neka se obrati Gosp. G. A. Giaji u Trst, koji je zastupnik rečene tvornice za Dalmaciju i Istok.

Kuća.

S prvijem Januara 1883 mogu se dobiti u najam 3 prostorije pod kućom Gučića na poljani (negdašnji ured c. k. gradskog zapovjedništva) za 350 forinata na godinu – a s prvijem Maja 1883 I. i II. kat s bunarom, konobom i čardakom na prvom katu gore rečene kuće (negdašnji stan Generala) za 600 forinata na godinu. Ko će najmiti cijelu kuću, i uzeti na se popravke dobiće nižu cijenu.

Daje se takogjer odma u najam II. kat kuće Sjerkovića poviše Narodne Čitaonice u ulici S. VIDA, za 15 forin. na mjesec; a za 25 f. s popravkama po želji najmljenika.

Izdaje se odma u najam kuća *Ljutić* na Pločama, gdje u posljednje vrijeme stanovaše Gosp. EWANS, a najmljenjem za 38 f. na mjesec.

Prodaje se kuća s bašćom baštionika Lazarevića u Gružu za manastirom Sv. Krsta za 2800 f.

Zemlje i kuće baštionika Lazarevića u Konavlima što sad drži obitelj Baula, prodaju se za 4300 u gotovu novcu ili za 4500 na veresiju.

Ko hoće da se bolje izvjesti nek se obrati D.r L. Marotti.

Na znanje.

Danas se je premjestila Gruška najstarija kafana „ALLA MARINA“ na mulu, u podrum Muhoberčeve kuće kod Poste. Prostorija je široka, pristojno udešena, a ima novi prikladan biljarad. – Potpisana poduzetnica nada se da će je svijet pohoditi a osobito njezini stari gg. polaznici.

NIKE

ULTIMO successo fotografico con apparato a Lucido come gelatinato.

Ritratti alla Gelatina con Bromuro d'argento, con esposizione a secondi

STABILIMENTO FOTOGRAFICO DI

S. MASCARICH

PREMIATO DA
SUA I. R. APOST. MAESTÀ
FRANESCO GIUSEPPE I.
E DA SUA ALTEZZA IMP.
RODOLFO PRINCIPE EREDITARIO
Premiato all' Esposizione di Napoli 1873-74.

Si eseguiscono con tutti i tempi ritratti di qualunque genere e formato dal
MICROSCOPIO
FINO A GRANDEZZA NATURALE
tanto direttamente come riproducendo da altra fotografia
Processo Extrarapido
Fotografia istantanea destinata specialmente per persone nervose e ragazzi più inquieti.

PREZZI mitissimi

Grande assortimento vedute e costumi di Ragusa e della Dalmazia

OBUĆA SVAKOVRSNIJEH

VELIKI IZBOR
GOTOVIJEH MUŠKIJEH HALJINA
iz prve C. K. povlastite fabrike
„M. J. MANDL“
BEČ — PROSSNITZ
Nahodi se kod
NIKOLE BABIĆA

MUŠKIJEH KOŠULJA

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku. Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. | U DUBROVNIKU, 1. Januara 1883. | Broj 5.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.

CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Evropejske države 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 50. nov.
Poljeće i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opravitelјstvu „Gušterice“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u tračini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18 nov.
Poseban broj „Gušterice“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Najprostranije je u svome domu.

N. P.

Nova godina.

Običaj je novina uvratit se na novo ljeto s malo riječi na tečaj svog prošlog života, pa odutle izvaditi slutnje za budućnost. I mi bismo rada to učiniti, ali koliko godišta života možemo mi do sad da nabrojimo? Ni jedno. Naš život može još da se broji, tako reći, na dane, pošto nema nego dva mjeseca da smo prvom svijetlo ugledali, a ta dva mjeseca provedosmo u skromnosti, jer mi za burnim životom i velikijeh novina ne težimo. Naša je jedina namjera da uzgojimo, koliko je do našijeh ograničenih sila, plemenita čuvstva u našemu puku objelodanjujući članaka moralna sadržaja, i da izmegju njega rasprostranim poznavanje srpskog jezika. A jesmo li mi dosad postigli tu svrhu? Premda su dva mjeseca odviše kratko vrijeme da se može stavno na tako pitanje odgovoriti, ipak se, Bogu hvala, nadamo da jesmo već počeli je postizati. Znamo da je »Gušterica« puno rasprostranjena i čitana od našega puka, i da je dobar utisak na nj učinila. Znamo da kad nazad nekoliko vremena jedan zanatlija htijaše da bije svog šegrta, drugi mu to ne daše govoreći mu ozbiljno: »Nemoj, brate, staviće te u »Gušterica«. A i velika Gospoda ne mrze našu »Gušterica«. Doznasmo od najpouzdanijeg izvora da jedna od najvišijeh ličnosti grada Dubrovnika, odobrila je potpuno dosadanje držanje našeg listu, te nam poruči da ga se nigda ne ostavimo. A i nećemo, božja vjera! Pa ne samo u Dubrovniku, več i drugovdje je »Gušterica« puno omiljela. Množtvo smo do sad primili vrlo laskavijeh pisama od svijeh strana, i gotovo svako nosaše nam po kojeg novog predbrojnika. Pridodajmo k svemu tomu još umnoženi broj suradnika i dopisnika, pak će svak pripoznat da nijesmo ni malo pretjerali kad rekosmo da smo već počeli postizati svoju cijelj. — Toliko o prošlosti. A za budućnost? Budućnost je u rukama božjima; ali ako se iz prošlosti da štogod slutiti za budućnost, usugjujemo se ufati dosta dobro. Obećanja ne činimo nijednoga, osim onoga što ga već gore učinismo, da i se ne ćemo odalečiti od dosadanjega držanja. Naš je program svijema poznat. A ako je on toliko omilio do sad, zašto ne bi i od sad?

Bože, naspori naš rad, za bolje našeg puka, a ti puče, slijedi begenisati svoju »Gušterica«, koju samo za te svijetlo uvigja.

U to ime čestitamo mlado ljeto svijem svojim predbrojnicima i čitateljima, da im Bog da svaku sreću i da mogu još za stotinu puta čitati prvi godišnji broj „Gušterice“.

Polumjesečna hronika.

(AUSTRO-UGARSKA). Zastupnička je kuća u ovo petnaest dana iscrpila pretresanje o zakonskom predlogu o obrtu, koji bi i primljen. Osim toga vlada je pitala 4 milijuna fiorina, za potporu Tirolu a 150000 za Kranjsku; a ministarstvo poljodjelstva prikaza zakonski predlog o zabavi mladijeh radnika i žena, o trajanju svagdašnje radnje i o počinku nedjelnomu pri radnji u rudnicima. Od nekoliko dana zasjedanje je odgogjeno radi božitnjih i mladoljetnih blagdana.

Veliko su uznemirenje prouzrokovala otkrivenja što ih je Kölnische Zeitung tuskono učinila o savezu njemačko - austrijskom, sklopljenu na 15 otkobra 1879 na 5 godišta, kojemu bi dakle istjecao rok na 15 oktobra 1884. Cijela se jevropska štampa bavi danas ovim predmetom, a uslijed toga ponikoševrlo uznemirujući glasovi, osobito o nekom ogromnom oružanju sa strane ruske, o nagomilavanju vojske na granicama Austrije i Njemačke, o gragjenju onamo mnogih željeznica itd. Svak se boji rata izmegju Austro-Ugarske i Njemačke s jedne, a Rusije (a možda i Francuske) s druge strane. Smiješan je u tome pogledu jedan članak krakovske »Nove Reforme«, koja hoće da već poznaje čas, plan Rusije za taj rat, pa čak i broj pješačke i konjaničke vojske, kojom bi Rusija poplavila cijelu Galiciju! Ali da se svijet umiri ustao je na 20 pr. mj. u ugarskoj donjoj kući Ministar-Predsjednik Tisza te je svečano izjavio da nema baš ništa na političkom horizontu šta bi moglo i prijetiti mir Jevrope.

(ENGLEŠKA). Na 16 pr. mj. učinjena je neka promjena u Engleškomu ministarstvu, uslijed koje je i Lord Derby stupio u Gladstonov kabinet. U opšte se ovomu stupanju pripisuje veliku važnost, osobito za vanjsku politiku, jer je Lord Derby veliki prijatelj Francuske a neprijatelj Austro-Ugarske i Njemačke; te se drži da će on zajedno s Gladstonom nastojati da izvede savez izmegju Engleske, Francuske i Rusije protiva saveza austro-ugarsko - njemačkoga.

(FRANCUSKA). U ministarskomu vijeću držanu na 21 dek. odlučeno je poduzeti ekspediciju u Tonking, ali je zastupnička komora odgodila na zasjedanje Januara mjeseca pretresanje o kreditu od 1800000 franaka što ga vlada za tu svrhu pita.

Nanking, zemlja na jugu od Kine, kojom vladaju Annamljani, bješe zatvoren Jevropljanima sve do 1872 god. kad neki francuski trgovac Dupuis prodrije u Crvenu Rijeku. Slijedeće godine šaka Francuza osvoji tu zemlju, ali god. 1874 uslijed ugovora izmegju francuske Republike i Kralja od Annama, ovaj je dobio natrag vladu te zemlje, s uvjetom da će Nanking ostati otvoren jevropskoj trgovini. Nu kako kralj od Annama nije izvršavao svoje dužnosti, Francuzi poslaše još aprila mjeseca prošle godine dvije satnije pomorske vojske u Hanoj, te zauzeše tvrgjavu. One se još svegj nalaze ondje, ali su opkoljene od Annamljena i kineskijeh gusara. Najprva će dakle cijelj francuske ekspedicije biti da oslobodi francusku posadu. Kako pak Kina tvrdi da ima pravo *suzerenitati* na tu zemlju tako ne bi bilo nemoguće da Tonking postane jabukom od nesloge izmegju Francuske i Kine.

(ITALIJA). Uslijed uskrate zastupnika Falleroni da položi zakletvu vjernosti kralju i ustavu, talijanska vlada prikaza zastupničkoj kući zakonski predlog po kojemu zastupnik, koji se neće htjet zakleti ili se ne zakune u prva tri mjeseca, otpada od svog zastupništva. Taj je predlog vladin bio usvojen na ogromnu većinu glasova.

(SRBIJA) Na 15 dek. otvorena je srpska skupština prijestonom besjedom, koja ističe dobre odnošaje Srbije k ostalijem vladama a osobito k Bugurskoj, gdje se je takogjer otvorila narodna skupština na 22 dek. prijestonim govorom. Ali kako je knjaz obolio, tako je na mjesto njega pročitao govor i otvorio zasjedanje, Predsjednik Vijeća, Gjenero Sobolew.

(ŠVAJCARSKA) Na 20 dek. izabran je novi Predsjednik saveza koji se zove Louis Ruchonnet.

Naši dopisi.

»Gušterici na novo ljeto.

Iz Graca zadnjeg mjeseca 1882.

Mila »Gušterice«!

Novo ljeto, a za tebe najnovije, čestito ti bilo, lišćem te prosvjete i koristi zaodjelo po naš mili narod, iskrenost ti i poštenje donijelo a naš te narod primio da bog da kao najdragocjenje zrno koje nek mu obilato urodi kaonoti sjeme iz tvog rasadnika.

Ti nam se pojavi onda kad nam prijeka nužda za vratom stajaše, kad te glas iz naroda zvaše da ga oživiš bistrim svojim slovom i da ga moralnijem načelima zasitiš. Naš narod još je gladan, još on suzu ropstva tužno roni, još mu ne gori jasno svijeća o krsnom imenu, njemu još sve ckili, ljuta mu nevolja da se brinemo za njega, da mu svaku i najmanju žrtvu blagostanja prinesemo.

Narod viteški i slavni iz kog sretni bijasmo e ponikosmo, zaslužuje da se brinemo za nj i da sve sile svoje uložimo kako da mu primjer pravog puta damo koji će ga iz mrtvila i ropstva prenuti i na stupanj ga prosvjete uzdići.

Ovo u srca naša usadimo kao najprvu dužnost a gojimo kao najsvetije načelo.

Mladi sinovi dične nam srpske otadžbine, ne okljevajte, ne ostavljajte u talogu svetinje svoje, već zborom i tvorom pokažite da ste dostojni i vjerni sinovi velike nam majke koja u nama sve svoje nade polaže i diči se da nas je svojim mlijekom odgojila i u prosvijetljeni svijet nas spravila da kašnje njoj samoj plod svoj posvetimo. A kad k ovoj meti dopremo stoprv ćemo onda vedrim licem i poštenim srcem majku svoju da zagrlimo. Oćo su naši radovi a ovo svrhe; zato na rad, na rad ako nam srce domorodnijem darom kuca i ako ugledni gragjani želimo da postanemo.

»Gušterice«! Ovaj pozdravni glas koji ti iz daleke zemlje dolazi, ne primi hladno; iz čista je i vatrena srca, iz duše koja tebe milim okom prati i najiskrenije ti želi da dugo i dugo u milom svom zavičaju srpskom živiš, na želju osobito mladijeh srdaca koji te velikijem trudom i pomnjivijem nastojanjem podigoše da im za diku i korist služiš. Sretna si presretna, što nam iz mile naše Atene granu pak gledaj i nastoj i uvijek bistri primjer pred očima imaj, kako je velika i slavna bila prošlost tvog ponositog grada, kako se u njemu uzor ljudi porodiše koji svojim talentom i Evropu zasjaše; na sve to pazi pak nećeš lasno posrnuti, a nećeš, tvrdo ti se zaklinjem, nego ćeš osim toga još u mnogijem mladim srcima neoboriva zapleća naći koja će te uvijek pravdom i istinom štititi.

Tvoj polet nek ne bude plah, ne prijevaran ne zloban, ne prevrtljiv, nego tih, skroman i koristan. To ti je jedini put kojijem ćeš sjajnu budućnost postići i svoja načela razviti.

Na posljetku kličem ti milim pozdravom iz dna svog srca koje srpskim osjećajima bije: Živjela i dugovječna nam bila.

V. T.

Rijeka 12 Dekembra 1882

Kako vam u zadnjem mom pismu obećah, pogjoh i u drugu nedjelju na svetu misu, hoću li vidjeti onoga starca da mi još štošta pripovije, ali starca nema i ko zna što je od njega. Nu mjesto staroga nagjem mladića Šumećanina, koji je i on imao nešto da mi pripovidi.

Golemi čovjek, visoka stasa, širokijeh pleća a po narodnu obučen, držeći nješto knjižice u ruci prozbori: »niko, dragoga mi Boga u cijelom Šumetu ne zna mi ovo pročitat, što mi je njeki dan s opštine došlo«. Ja, misleći da je srpski, uzmem onu knjižicu namjerom da mu je pročitam. Kad tamo pisano talijanski! Drž, drž nijesam ja do tole dopro, mene je mati srpski učila, a i pop mi, kad u njega pogjem, sve propovijeda o našem jeziku; dakle ti ja za talijanski ne znam koliko ni za lanjski snijeg.

Sve me je strah da me kakvo zlo ne nagje, reče šumećanin. Kakvo zlo, ako Boga znaš? zavikaće svikolici. Denu da počujete kakva mi se jednom dogodila, a znam čisto vjerovat nećete. Svi izbečimo oči a spravimo uši da ga slušamo. Jednom mi dogje, nastavi on, ista ovakova knjižica koju mi nije umio niko da pročita. Te eto ti sa srećom jednog gospara iz lova; a ja ne budi lijen, potrči k njemu moleći ga da se svrne časkom u moju kuću, ne bi li mi nešto pročitao. Do duše on dogje odmah i protumači mi sve tanko po tanko. Ja ga, moga mi obraza, za tu uslugu počastim čašom pečenjaka i zalogajem mantale. U toliko eto ti vrag, koji ni ore ni kopa, donese ženu iz baštine. Netom stupi na vrata zapita kako da joj vrag prišapće; »gdje je vino i mantala? jer idem ponijet fratru da mi učini zapis praču jer je nešto obolio«. Ja joj kazah da sam počastio prijatelja. U toliko, što ćete vi ljudi, vidjet, jami nešto kugjelje, raširi ono njezino deset nokata, izvali svako oko kako u vola te kidiša na me kako pomamljena. Vi se smijete, dali vam pravo kažem, da me šćaše izdepat po sedam zakona; već sreća namjeri se na mene srćana. Kad mi pane na um onaj dan, krstim se i rukom i nogom.

Taj isti Šumećanin reče da je jednom njegov komšija primio jedno pismo s opštine, te ne umijedući mu ga niko u susijestvu protumačit, jer bješe naravno talijanski napisano, odluči ponijet ga u grad čim prvi put pogje. U knjižici bilo napisano da plati čim prije nešto zemljarine. On okasni te morade platiti. A to bi se lasno bilo moglo izbjegnuti, da ta slavna opština mješte se služiti tugjim jezikom, piše narodnim, kako i ostale naše opštine. Osim što će učinit pravo narodu, te se neće ovako smiješne a i žalosne komedije zgagjat. Ne čudim se tajniku opštine, jer kako mu oni svire tako valja da on pleše; ali bi se cijelo vijeće imalo za to brinuti, te ne dat da im se svijet smije. U Rijeci da pišu talijanski! ala je smiješno a i žalosno, osobito u naše doba kad se svak bori za narodna prava.

Pišite zaboga srpski, tako će svako dijete znat pročitat i razumijet, ali talijanski ne zna gotovo niko po našijem selima.

Eukaliptus

Zaton na Badnji dan

Mila sestrice!

Evo nas baš Božićno sunce izmata iz našijeh loža, da na njemu malo okrijepimo svoje ukočeno tijelo. Kad muče napadne na nas neka haždaja da nas odmah proguta. Promisli jesmo li na vrat na nos trčale! U onome strahu ne mogosmo dobro shvatiti njeno obličje, no u koliko nam se dade vidjeti bila je smješa različitijeh zvijeri. Glava joj je bila kao u podnerogatoga, gubica od jazavca, prsi od megjeda a ostalo je imala nešto od vuka i lisice. Kazaše pak seljaci, da ona neman ne napada samo na nas, nježne živinice, nego i na ljude, osobito kad je gladna godina, jer onda je njezin vakat da ispije krv siromašku, te nastaviše: vidite li njezin stan, vas je sazidan od glava i kosti ljuckijeh, a zlato, što oko plijena nagje, sve sprema u sanduke. Što pak ne može da pangjama prikuči, to ti zavijanjem primata. Za bolje, u čeljustima ima jedan otrovni zub, te kad i kad zaštrca iz njega svoj ubitačni jed. A jezik da joj vidite! Širi od konjskoga repa, a od velikoga premetanja i žvakanja svega i svašta postao joj je skorpiji od nemenja.

Što pak ovu zvijer tako čini izvjesnu jesu ćutila vida i njuha. Kod drugijeh živina ova ćutila osjećaju stvari onako kako su, kod nje sve obratno. Sve smatra za rogato, sve što njuši smrdi joj. Ali osim svega ovoga, gle Božije providnosti, ima neku vlastitost da smrad i trulež nju goje a da proguta sve što je trna i rogova; želudac joj sve probavi! Kakva joj je paša? Pred njom stoji kao jarića napuhana mješina. Još bi nam štogod seljaci bili pričali o njezinoj drugarici, koja niti leže, niti se koti, ali zamakne sunce a nama tužnijem poče se koža ježit i tako bijasmo usilovani uvući se u svoje po zemne kuće. Bude li opet lijepa vremena pomolićemo glave da još upamtimo koješta, uz te čestitu ti novo ljeto.

Tvoje sestrice

Niš Novembra 1882

Još se jednako čuju tužni odjeci glasa, koji je sve srpstvo potresao, glasa smrti naše utrnule zvijezde, našeg neumornog radnika na polju književnosti Gjure Daničića. Novine su srpske pune izvještaja o parastosima, što su se po raznim krajevima držali, u spomen ovog slavnog pokojnika, a na biogradskoj velikoj školi viju se svejednako crne zastave. U jednoj prostranoj dvorani ove zgrade izloženi su vijenci, što su ih harni sinovi srpski i hrvacki postavili na kovčeg Gjure, kao znakove tuge i žalosti, ali i kao izraze poštovanja i priznanja. Njih ima 86 sve jedan ljepši od drugog s raznijem natpisima. Megju njima istjecao se onaj srpskog učenog društva i jugoslavenske Akademije. Ali kao što sam čuo najveličanstveniji bio je onaj kraljice Natalije s natpisom »*Kraljica Natalija svome učitelju Gjuri Daničiću*« koji je po Njezinoj želji bio položen zajedno s njim u grob.

Biogragjani se ne sjećaju, da su ikad vidjeli kakav veličanstveniji sprovod od ovoga, a taj dan i nebo bijaše vedro, kao da je i ono htjelo da pokaže svoju počast

neumrlom filologu. Razne su se besjede govorile. U crkvi je držao govor rektor bogoslovije Gosp. Neston u kojoj je razložio zasluge pokojnika, pak Jovan Bošković profesor u ime profesorskog kolegija velike škole. Ali najljepša je bila ona što je kod velike škole držao naš poznati spisatelj Milan Gj. Milićević, kao član učenog društva. Ona je bila naštampana te ću vam je poslati, da je i vi donesete u vašem cijenjenom listu. Na groblju pak držao je govor učenik velike škole A. Stojanović, koji je napravio veliki utisak. Mnogo mi žao bješe, što nijesam prispio da vidim sopstvenijem očima ovaj sjajni sprovod jer bi vam mogao i što više reći. Ovako se ispunila želja pokojnikova i on je bio pokopan u Srbiji. Slava njegovom imenu a pokoj njegovoj duši.

O promjenama u diplomatičnom tijelu ove kraljevine imali ste prilike čitati u stranijem a i u domaćijem novinama, te bi suvišno bilo da vam ih ovdje pominjem.

U budućem dopisu izvijestiću vas o stvarima što će se pretresati u skupštini koja je sazvata na 25 t. m. Ova je mnogo važna, jer se očekuju razne izmjene u zakonima i vojničkijem i gragjanskijem.

Na Nikolj dan, krsno ime obitelji Obrenovića otkriće se u Biogradu spomenik besamrtnom Mihajlu Obrenoviću III, knezu Srbije. Svečanost će biti sjajna, te su se već sastavili mnogi odbori, koji će se starati da je prirede što ljepše.

Ovdje pak u Nišu spravlja se takogjer velika svečanost za 29 Dekembra, da se proslavi petogodišnjica oslobogjenja ove varoši od turskog jarma. Uvjeren sam da će mnoge varoši srpske zavidjeti Nišu ovu svečanost! Do vigjenja.

Miloš

Dubrovačke vijesti.

(*Visoki Gosti*). Na 16 Dek. prispje nam General Grull iz Zadra te pošto pregleda ovu posadu vrati se na svoje mjesto.

(*Kragja*). Na 16 Dek. u jutro dvije nepoznate Župke ukradoše jednoj Konavoci košic ... te joj izmegju puka izmakoše.

(*Imenovanje*). Gosp. Prof. Luko Zore bi imenovan dopisujućim članom Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, a Gosp. Adrario prvim povjerenikom, kod c. k. financijalnog nadgledništva.

(*Bačićeva Dvorana*). Teatralna družina Codognola svrši na 20 Dek. svoje prestave u ovoj dvorani te kako čujemo pogjè put ... Muzika ostade za koncerte i plesove ovijeh poklada.

(*Pazite na kola*). Onomadne u jutro hodeći crevljar Zucalo preko Pila, obale ga na tle iznenada kola vladana od furveza i teško ga ozledi. Na 27 Dek. tako isto dogodi se nesreća u Gružu, jedno dijete su kola smečila. Mislim da bi ih imali malo bolje u vladanju kola izučit i nedopuštat da dijete od 13 ili 14 godinâ drži uzde i vlada, kao što se vidi u našijeh kočijaša,

(*Štionica*). Ovijeh dana se je imenovalo Novo Upraviteljstvo dubrovačke Štionice za godinu 1883, i to Gosp. Rubricius predsjednikom, Gosp. L. Klaić potpredsjednikom, Gosp. P. Budmani tajnikom, Gosp. N. Milić blagajnikom a Gosp. B. Gjivović odreče se na mjesto petog ravnatelja.

(*Pjančina*). Na 21 Dek. neki vojnik pjan ili možda kojom drugom namjerom oko 2 sata po ponoći uznemiri kucanjem po vratima i prozorima svu čeljad u Pilam, jer nije bilo kuće gdje on nije drmo dapače i na mjesta bajonetom prijetio da će vrata razlomit. Upozorujemo koga se tiče da se unaprijed što gore ne dogodi.

(*Badnji dan*). Uroti se i nebo proti nama ove godine te nas cijelo jutro darova obilnijem daždom te s toga nije bilo vidjeti nekog prijašnjeg života na Poljani, jer mnoga čeljad sa selâ ne dogjoše sa svojom prodajom zbog rgjava vremena. Iza podne rastjera sjeverni vjetar južne oblačine i sunce nam zasjaje i ogrije. U večer progje sve mirno i u najboljem redu kao obično svake godine.

(*Šešve*). Dava se na znanje da se je pojavio u kasarni domobranaca u Gružu jedan slučaj šešava. Neka se čuvaju svi a navlastito oni te naokolo stanuju da ih kakvo zlo ne snagje.

(*Pohvala*). Ne možemo na ino da ne istaknemo Slavnu Zatonjsku Opštinu i vrloga liječnika Gosp. Vernazzu, te harnim srcem zahvalimo njihovom svojskom zauzeću da u zilam otamane jedan slučaj šešava koji se je u toj Opštini pokazao. Nek se svaka druga Opština u njih ugleda te po primjeru njihovu odmah doskoči nesreći za vrat prije nego se raskoti.

(*Teatar Bonda*). Na 26 Dek. pjevačka Družina pod Upraviteljstvom Gosp. Roggia prestavi nam »I due Foscari«. Sasvim je dobro uspjelo; samo nam se čini da za ovo malo mjesto, kao što je Dubrovnik, odviše su dva Foskara i zato bismo posvjetovali Gosp. Upravitelja da bi oca poslao kući ostavljajuć nam samo sina.

(*Nesreća*) Na 27 dek. jednom topdžiji, koji se vraćaše iz Gruža s nekoliko druga, kad dogje na Boninovo odnese vjetar kapu preko zida od puta Brže bolje skoči preko mira za kapom da je uhvati, al nesretniku popuze se noga, te se strovali niz Boninovo i mrtva ga sutra dan u jutro ispotezaše. Drugi pak tvrde da se je svojevoljno bacio.

(*Nove biljegovine*). Početkom Januara 1883 prodavaće se novi biljezi i biljegovine od svake vrsti, osim onijeh od 1 i 2 novč. za novine, te sve do svrhe Januara 1883 vrijediće stare, ali kad progje ovaj rok neće bit više primljene.

Trgovačke i obrtničke knjige, tiskarnice mjenice računi i drugo, na kojim je prilepljena po zakonu biljegovina i koje su zvanično bile iznova zabilježene prije 31 Januara 1883 vrijede i poslije gorerečenog roka.

Poštarski i željeznički putni listovi sa sadašnjim biljegom vrijede dok se sasvim trse.

(*Ovnovi*). Puljiji nam izvukoše ove godine iz same Dubrovačke luke te prenesoše u Italiju ukupnu svotu od 23476 ovnovâ i to u mjesecu Januaru 2336, Februaru 4273, Martu 999, Juliju 2561 Augustu 3240, Setpembru 3153, Oktobru 5745, Novembru 3511 i Dekembru 659. Istina ostaviše za njih novac u gradu, ali ovo nekijem, dočim svijem ukupno je meso u gradu poskupjelo, jer se tuže da ga nema, i do malo ako ovako bude u naprijed hodit, zaželjećemo ga.

(*Pohod*) Na 29 Dek. prispje nam Visoko presveštni Vladika Gosp. Petranović da pregleda ovu pravoslavnu parohiju.

(*Opštinsko vijeće*). Na 30 Dek. se je sastalo te megju ostalijem stvarima pretresalo se o imenima ulica.

(*Popovsko Sjemenište*). Na 28 Dek. učine gjaci u sjemištu sjajnu Akademiju s različitim programom u čast veleučenom i velecijenjenom Našem Biskupu Gosp. Dum Matu Vodopiću. Svečanost uspješi sjajno te osim časnoga Klera prisustvovaše mnoštvo odličnijeh osoba iz grada.

(*Ponuda*). Čuli smo veselim srcem da je Gosp. Pero Budmani pozvan od Gosp. Račkoga za uregjivanje Rječnika te tako da zamijeni neumrlog nam Daničića. Premda bismo u velike žalili da ga imamo izgubiti, ipak bismo se jako radovali da se primi, i u korist samog naroda našega, jer zgodnijeg zamjenika ne vjerujemo da je bilo moguće naći.

(*Nesreća*) Mare Ud. Jozović iz Petrova sela iz Rijeke, od god. 86, na S. Stjepana pogje da užeže oganj te nekako uhvati se oganj suknje i ona nesretnica izgori.

(*Lijenost*) Nekom parohu milo je u vrućeu ležati te kad je gdjegod potreba da ga po noći zovu, on od velike lijenosti ili zašto drugo, neće ni da se s mjesta digne te tuko su čeljad usilovana budit druge popove, da nemotniku posljednu utjehu pruže.

(*Tedeum*) Sinoć na 4 1|2 ure pjevano je svečano »Tebe Boga« u ovdješnoj Gospi na zahvalu Boga da smo doživjeli još jednu godinu. Iza Te Deum Visokopoštovani Gosp. Biskup udijeli obični blagoslov sa Presvetijem.

(*Umrli*) Na 15 t. m. Nike žena Pera Fabiana 38 g. k - Mato Kuraica 80 g. k - Na 19 Kate Kulišić 84 g. k - Na 27. Sudčič Antun 1 g. k - Na 26 Stane Angić 45 g. k - Na 27 Niko Nikić 85 g. k.

U grackoj bonici

Na 17 Stefanija Dančić 26. d. k.

(*Rogjenja*) Rodilo se je od 15 t. m. do 30 - sedmero djece (muš. 5. žens. 2.)

Svega po malo.

BROD CRKVA. Ima u Hamburgu brod što ga zovu »brod crkva« koji k sebi privlači u velike pozornost gragjanstva. Brod je u potpunom redu, uzme organ sa sobom te otplovi put sjevernoga mora, gdje služi kao božiji hram mnogobrojnijem engleskijem ribarima koji se ondje svojim zanatom bave. U štivi je udešena velika dvorana, u kojoj se nalazi otar i predikaonica.

AMERIKANSKA BRZINA. U Vinnipegu poćeše tu skoro graditi kuću u utornik, a svršiše je u četvrtak. To je hôtel na dva poda sto noga dug, sa sobama za 250 osoba.

NAJVIŠE LUKE NA SVIJETU. Liverpol je prva na redu, te iznose brodovi što unju ulaze do 2.647.372 Ton; druga je London 2.330.688 Ton; treća je Glasgow 1.432.364, a napokon New York 1.153.676.

Statistika.

(Pučanstvo Londona) U Londonu ima četiri milijona sedam stotina i sedam tisuća, trista i dvadeset duša. (4.767,312)

Dakle u ovome samome gradu ima nekoliko tisuća duša više neg u Portugaliji, 750,000 duša više neg u Olandi, Švedskoj, Norvegiji i Švajcarskoj; dva puta više neg u Bugarskoj i u Danskoj; triputa više nego u *Srbiji* i u Grčkoj; a osam puta više neg u Crnoj Gori.

Šarada

Nikad n'jesam na sv'jet se rodio
ni majčina ml'jeka okusio;
A na sv'jetu raj sam uživao
i po njemu dosta i stradao.
Kô me vidiš – čovjek sam upravo
– naopako žena. Da si mi zdravo.

Otvoreni Dopisi

Gosp. V. T. Grac. Dopis je sasvim ukusno pisan ma ne može biti štampan jer se ne odnosi ni na korist, ni na pouku nešeg puka, željno iščekivamo što drugo.

Posib na sugragjane nemože se objelodanit jer je općinsko vijeće, već o tome zaključilo.

Gosp. Z. Grac Zahvaljujemo – Štampaćemo.

Starac Dugonja Boka. Lijepa vam hvala ali ne možemo štampati jer ne spada u program našeg Lista.

Žalovan Grebeni. Ustrpite se do dojdućeg broja.

Imena pjevača talijanske družine „ROGGIA“

ITALA ARGENTINI Prva soprana

CARLOTTA LODE „ „

ROSA MAINICH Druga soprana »comprimaria«

FEDERICO BESTAR Prvi tenor

RAFF. ORME DARWAL Prvi bariton

ENRICO BRANCIFORTI Prvi bas

GIUSEPPE FERRAZZUTO Prvi bas komični

VINCENZO VOLIR Učitelj sastavljač i upravitelj orhestre

ANTONIO RENIER Upravitelj horâ

Kuća.

S prvijem Januara 1883 mogu se dobiti u najam 3 prostorije pod kućom Gučića na poljani (negdašnji ured c. k. gradskog zapovjedništva) za 350 forinata na godinu – a s prvijem Maja 1883 I. i II. kat s bunarom, konobom i čardakom na prvom katu gore rečene kuće (negdašnji stan Generala) za 600 forinata na godinu. Ko će najmiti cijelu kuću, i uzeti na se popravke dobiće nižu cijenu.

Đaje se takogjer odma u najam II. kat kuće Sjerkovića poviše Narodne Čitaonice u ulici S. VIDA, za 15 forin. na mjesec; a za 25 f. s popravkama po želji najmljenika.

Izdaje se odma u najam kuća *Ljutić* na Pločama, gdje u posljednje vrijeme stanovaše Gosp. EWANS, s namještajem za 38 f. na mjesec.

Prodaje se kuća s bašćom baštionika Lazarevića u Gružu za manastirom Sv. Krsta za 2800 f.

Zemlje i kuće baštionika Lazarevića u Konavlima što sad drži obitelj Baula, prodaju se za 4300 u gotovu novcu ili za 4500 na veresiju.

Ko hoće da se bolje izvijesti nek se obrati D.r L. Marotti.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15. Januara 1883. Broj 6.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2 forinta;
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. finta i 50. nov.
Polješe i tromjesec izmjerno.
Pretplate prekogranične mogu biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Općiteljstvu „Gušterice" u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećim lista po 8, a polovini po 12, a na cijeloj strani po 18 nov.
Posebau broj „Gušterice" zapada 10 nov. stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Ništa nije bolje do dobre volje.

N. P.

O izobraženju prostog puka.

Najvažnija i najprva činjenica, bez koje nijedno društvo ne može da opstoji jest čovjek, te odnosno po izobraženju i ugledu njegovu i društvo zauzimlje neki viši ili niži ugled. Pošto je, on dakle jezgra svega što je umnije i veličanstvenije, zašto da se ko ne brine za njegovo odgojenje i za njegovo izobraženje, nego se pušta da u sljepilu i neznanju žive? Kad ga je narav nadarila lijepim darom uma i pameti te ga povisila nad ostale živiue da gospoduje, zašto mu se ove umne sile i sposobnosti ne razvijn i vježbaju da u tromosti ne slabe? Kako nijedno društvo ne može da napreduje i da dostigne svoju cilj i svoje blagostanje, ako članovi, koji ga sastavljaju nijesu čelični, umni i kreposni ljudi, tako ni nijedno mješto ne može doći do svog blagostanja i sreće, ako puk, koji u njemu žive, nije značajan, krepostan i izobražen. Dakle najprva cilj za kojom treba da se teži jest izobraženje prostog puka, koji je vrlo važan elemenat ljuckog društva i za kojega se malo ko brine.

Ali da se prosti puk izobraži, nije dosta da se pojedini iz njega podignu na koji visoki stupanj, nego treba poboljšati, uzvisiti i oplemeniti cijeli narod, te učiniti ga umnim, učenim i kreposnim te tako otvoriti mu izvore blagostanja i sreće. Znanost je jedna od najuzvišenijeh zabava.

Dočim neznalica sprovodi sasvim materijalan život bez ikakvog čućenja i zadovoljstva, te ne može da uvidi sve ljepote i divote naravi, jer ga je neznanstvo sasvim zaslijepilo; čovjek mudar i izobražen u svakom kutu zemlje nalazi naslade i uživanja te u naravi uvjgja, kao u zrcalu, sve što je po knjigama izučio.

Ne treba bataliti sve i klonuti duhom videći se bez srestava i misliti da je samo za moguće i bogate, knjiga izmišljena, dapače nema stvari koja bi mogla zapriječiti da se um ljucki ne razvije, jer čovjek može, kad hoće da svaku zapreku skrši i utamani. Koliko glasovitijeh ljudi moglo bi se nabrojiti, koji z prostog puka iznikoše i u sasvim sromašnom i oskudnom stanju živješe, a ipak se popeše svojim umom do take slave da su na diku i izgled svijem.

Na žalost a bolje na sramotu i štetu cijelog društva, viši dio misli kako će povisiti svoju glavnicu i svje imanje, dočim sasvim zanemare poboljšanje i blagostanje prostog puka o izobraženju i učenju kojega zavisi ugled cijele mjesta.

Pristaje se, da svak čovjek po naravi je sklonjen da za se priteže, ali ne opet preko načina da njegova sebičnost upropasti druge. Jer što nam vrijedi sve blago cijelog svijeta kad nam prosti puk u sljepilu neznanja žive, kad se za poboljšanje njegova stanja i za razvijanje njegova uma niko ne brine? Sreća, blagostanje i napredak cijelog mjesta stoji u izobraženju, kreposti i znanju prostog puka. Ako se ovaj ne izobraži da upozna svoje sposobnosti i da sana što je, nema sreće ni značajnosti, te svako moći će s njim prevrtati, kako ko oće, na sramotu i štetu cijelog mjesta.

Istinita je pako i ova poslovica *pomozi se sam pomoći ću ti i ja*, jer zaludu se pružaju jednome sva moguća srestva i načine, po kojijem bi mogao doprijeti do izobraženja, kad on sam zanemari i hladno krvno primi, kao nešto suvišno za njega. Barem sada ne oskudijevamo dobrim i korisnim knjigama, jer za jeftinu cijenu mogu se dobaviti mnoge dragocijene knjige, iz kojijeh se može crpiti neizmjerno blago; te mješte plandovati tamo i amo, kad se ne radi, mnogo bi bolje bilo da se knjigom u ruci vježbaju umne sile i misli u svom izobraženju, jer svaki čovjek ima veliku zadaću da vrši i plemenita čusva da goji prama narodu i domovini. Svak treba dakle da gleda bolji način kako će sam po sebi, kad ne može bit inače, svoj um i duh uzvisiti, jer i po sebi čovjek, kad hoće, može do velika doći, te tako bit od koristi sebi, narodu i domoinu, a ne luda da drugi upotrebljavajući njegovo ne znanje za svoje posebne svrhe tlači njega i sve što mu je najsvetije i najmilije.

Polumjesečna kronika.

(AUSTRO - UGARSKA) Zbog božitnjih i novoljetnih blagdana, obje komore u Beču praznuju, te će opet otpočeti svoju radnju stoprv na 15 tek. Na dnevnom redu za prvu sjednicu stoje neolika prva čitanja raznijeh zakonskih predloga učinjenih od nekijeh zastupnika. To je i razlog s kojega i unutrašnja politika spava. Najvažnije pitanje o kojemu su se novine bavile jest ustanovljenje jedne privatne češke škole u Beču, što je vrlo dalo po glavi Nijemcima; pa je i samo opstinsko Vijeće bečko prosvjedovalo protiva toga ustanovljenja. S početka se je držalo da će vlada uslijed toga prosvjeda raspustiti opstinsko vijeće bečko, ali, kako čitamo u zadnjijem novinama bečkijem, to se neće obistiniti, ali će ipak češka škola biti ustanovljena.

(FRANCUSKA) Najveći i jedini dogagjaj kojijem se od petnaest dana bave sve francuske novine, paček i vas francuski narod jest smrt velikog francuškog rodoljuba Gambetta, koji umrije pet časova prije nego će počet nova godina. On je već i ukopan privremene u ponedjeljnik, 6 tek. na nasjajniji način, pošto je Predsjednik francuske Republike hotio da bude ukopan sa svijem častima koje pripadaju državnome poglavici, što je Gambetta bio poslije kobnog po Francusku dana Sedanskoga. Njegovo će tijelo pak biti preneseno u Nicu da počiva u grobu gdje mu već leži i mati; jer je to bila volja pokojnika i staroga mu oca, koji je još živ u Nici.

Odvelo bi nas prem u dugo, kad bismo htjeli i u malo riječi stegnuti sve što su do sad o Gambetti pisale ne samo francuske nego i cijele Jevrope novine. Gotovo svekolike govore s dubokim počitanjem o velikomu pokojniku, i sve hoće da gataju posljedice, što će ih ova smrt imati ne samo za Francusku nego i za cijelu Jevropu. Mi ćemo se ograničiti navesti riječi oca pokojnikova i Grévy-a, Predsjednika Republike, kad im bi javljena Gambettina smrt, a ostavićemo vremenu da nam dokaže kojega će zamašaja biti bila ta smrt. Grévy reče: To je baš velika nesreća! A otac Gambetin: za mene jest velika nesreća, ali je još veća za Francusku.

(ITALIJA) Prigodom kad je u Trstu bio objesen Oberdank, kojega su nazad nekoliko mjesecа uhvatili gdje uvagja Orsinijevih bonaba u Austrijsko zemljište, iredentovci i radikalci učiniše u nekijem gradovima talijanskijem demonstracija, koje su od talijanske vlade zapriječene a provodići kažnjeni. Megju ostalijem neki Rigattieri zapali na 4 tek. četiri puta iz revolvera na grb austro-ugarskog Poslanstva kod vatikana; a kad ga

uhvatiše, reče da je učinio da prosvjedi proti objesenju Oberdanka· Njegova se parnica nije još raspravila. U toliko je talijanska Vlada izdala naredbu svijem državnijem odvjetništvima da zaplijeni sve listove, koji će izdati poziva za skupljenje novaca za kakav spomenik Oberdanku

(ENGLEŠKA) Po zadnjim vijestima prekinuti su svi diplomatični dogovori izmegju Engleške i Francuske glede financialnoga prigledništva u Misiru. Ali su odnošaji izmegju te dvije sile ostali isto dobri, tako da nije isključena mogućnost sporazumljenja u drugijem pitanjima.

Do nekoliko dana sastati će se u Londonu medjunarodna konferencija za [illegible] države biti zastupane od svoga poslanika u Londonu. O malijem državama, koje su interesovane u ovome pitanju, kao Rumunjska, Bulgarija i Srbija, misli se da će biti one i zastupane, ali da če njihovi zastupnici imati samo konsultivni a ne deliberativni glas.

(TURSKA) I opet je otkrivena urota u Turskoj i to u Armeniji. Uapšeno je u Erzerumu do 350 čeljadi. Poglavice ove urote imagjahu namjeru da sakupe nekoliko četa pa da vode tako zvani rat od *guerillas* proti turskijem vlastima, dokle budu dosta snažni da mogu započeti oslobogjenje svojega zavičaja od turskog jarma. Ta je misao imala više tisuća privrženika, ali su poglavice još slobodni Drži se da ih je poticala i novcem potpomagala Rusija.

(RUŠKA) Berlinski list »Germania« javlja da je sklopljen dogovor izmegju Rusije i Vatikana. Megju ostalijem stvarima, uglavljeno je da u mješovitijem kotarima, katoličko se svećenstvo ima služiti ruskim jezikom; a drugo da oni poljački Biskupi koji su radi dogodjaja 1863 god. bili izagnani, dobiće amnestiju ali se neće vratiti na prijašnje diecese.

Naši dopisi.

Grebeni Dekembra 1882

„ Gotovo svi gragjani prolaze dane vršeći svoje dužnosti po raznijem zvanjima a u vrijeme počivanja, nadasve u večer, ne misle o ničemu nego, kako će bolje se sastati s prijateljima i stavit sve i svakoga na rešeto, ili bolje prebit kučku na rep; kako da nemaju nikakvog drugog predmeta o kome da progovore i kojim da se zabave. Po selima u opšte jadni i nevoljni seljak cijeli dan se znoji i zebe kako da prehrani žlje i gore svoju obitelj, a u večer se sastane sa svojijem sudrugovima da se š njima štogod porazgovori o kopanju, oranju, i sijanju; u jednu riječ o radnji minulog dana.

Kakva li je razlika od grackog mirnog do seljačkog burnog života. Čim se gospoda po šetalištima, po kafanama i teatrima zabavljaju, i kako se kod nas kaže mirno s uha na uho spavaju; jadni se seljak kao riba na ostima, trese hoće li mu, rod zemlje ove godine do rukâ doći, da plati porez, dug a najposlije ako mu što preostane da prehrani sebe i svoje.

Danu pogledajmo malo o kojoj se visokoj politici višim dijelom naši seljaci bave, o čemu megju sobom govore, o čemu li kunduruju!

Govore o politici svoga trbuha, kunduruju o crvu u maslini o ulju u dnu pila, o nesnosivoj zemljarini, dvostrukoj kučarini, trostrukoj desetini, o porobima za porezni dug, koi iznaša dva puta više neg imanje vrijdi.

Nesmiljeni porz valja namiriti ili bila dobra godina, il ne. Vlada neće da razumije nikakva rzloga pak biô i najvaljaniji, do onoga (lati) pak joj valja platit na dobre ili ✱ ona naplati globeći. Ona ne pripoznaj nikakve zle godine neg samo onda kadžiča sve otuče i tad ištom na sve molbe Oštinskijeh Upraviteljstva, za onu godinu oprosti gladnog seljaka od poreza, i to samo dijelom, dočim baština trebuje više godina da se opet pomogne.

Naše zemlje nijesu plodne, kako što su po Njemačkoj i drugovdje, neragjaju ako nijesu natopljene krvavijem znojem i nasute dobrijem gnojem.

Zašto se kod nas seljaci bave o politici svog trbuha i kunduruju o crvu u maslini, o ulju u dnu pila, o teškim porezima? Svijem je poznato cijenim, ali sam uvjeren da nije onijem, kojijem bi to imala bit prva briga da saznaju.

Svak na bijelom svijetu pozna stanje našeg siromašnog seljaka i nesretno biće naše zemlje, sama Vlada ne pozna i tužna, da i hoće, ne može nam pomoći; Svakome je poznato da smo kao ptići gladni a niko neće da nas najede.

Gdje su kod nas polja i livade! Gdje li obrtnost i trgovina! Prića je da kad je Bog, njemu slava i hvala, sa S. Petrom išao po svijetu, koj je nosio za njim vrećicu punu kamenja. Prolazeći kroz naše zemlje nekako se S. Petru prodere vrećica te za našu veliku nesreću prospe se cijelo kamenje od nas: te tako nas Bog darova ovim lijepim i darovitim kršima.

O obrtnosti imam primjetiti da je sasvim na niskom stepenu jer nemamo sredstava da je proširimo, sasvim smo osamljeni od drugijeh izobraženijeh naroda, te premda naši trgovci i obrtnici imaju dobre volje i nagnuća k poboljšanju obrtničkog stanja ipak nemaju nekog pouzdanja videći se bez ičije pomoći, jer ne usugjuje se niko svoju glavnicu na kocku metnuti što ga je velike muke i truda i znoja zapalo dok je skupio. Stoga se kod nas ne vigja nei obrtnički pokret, kao prije, nego male prodaje samo što je dosta za lokalne ptrebe.

Da nemamo koji bi za nas govorili i naše jadno i kukavno stanje Visokoj Vlasti pred oči stavili, nebi nam ni pola žao bilo, ali o ovome nećemo ni riječi, nego samo molimo tu časnu Gospodu neka ruku na prsi metnu, te duševno neka promisle što su za naš siromašni puk učinili?

Žalovan.

—

Gušterice naša!

Mi znamo, da vi gušteriee se plašite od svakoga, a osobito od djece, jer vas hitro prežaju sa šipalice. Nemoj nam se bojati gušte naša! toliko si prosta, da i mi djeca lako, razumjemo što pronosiš svako petnaest dana kad izlažiš, i mi te rado čitamo, i kačemo s noge na nogu, i kličemo od veselja »kad će nam doći iz Dubrovnika gušterica, da nas o čemu obznani« jer djeca, i stari jesu u velike ljubopitni. S toga cijenimo da ne ćeš odbacit ni ovaj listić od naše djetinske ruke »našaran. U Rijeci da pišu talijanski! ala »je smiješno i žalosno: pišite za boga srpski, tako će svako dijete znat pročitat, i razumjet« ove riječi našega Eukaliptusa baš su rečene po Andjelu. Mi svi idemo na školu, gdje se srpski uči, kako Vlada zapovjeda, i ako koju riječ talijanskoga korijena preko škole izrečemo, odma tad pop, i učitelj razviče se na nas» je li te tako mati naučila ?» Dogje li paka list iz uredâ naše opštine, roditelji nam ga daju da pročitamo.» *Moj! moj!* ja ne razumijem, odgovorimo svak svojoj materi a one na nas tad udri gubave rane. Orgjo! o lacmanine! da nas nakoleče ni krive ni dužne i žale što troši svaka mati u Rijeci za školu šest fiorina na godinu, i da bi bilo bolje da idemo ribat, oli nosit gnjoj. Ti dakle gušterice sad nami protumači, za što u Dubrovniku gdje gotovo svak zna talijanski, i lijepo po slovnici, opština ona srpski piše, a u Rijeci talijanski, gdje niko ne zna ni beknut, i gdje im parokâ, i učiteljâ, i dva tri mlada Eukaliptusa još dobro ne dorasla, niko nezna sklopit dva tri slova? Zašto u Rijeci velika je manija zborit talijanski da se izučeni smiju, jer drugo ništa ne čuju nego« la sangua (krv) alla via (izvrsno) il pataco (rigagnolo) de longo (odma) la climma, (zrak) la Romma, la Viona (Beč) plebiscito (puk)« i takijeh trista? Oci naši nijesu znali ni čitat, ni pisat nego kad bi primili koje pismo bilo latinski, zanjih sve jedno; i otišli bi usvojijeh pokojnijeh parohâ Dum Marka, i dum Stijepa; pa bi im tomačili, i bog te veselio! A sad sa svijem školam, valja otucat od Iruda do Pilata ko će ti protumačit: jer popovi sadašnji neće da im niko dosagjuje sa našom opštinom jer govore, da im ona i tako dava dosta zagjevi câ, i haka. Kako to, i zašto, valjalo bi da ih gdjegod preupitaš, ala bi ti smješnijeh i čudnijeh stvari pripovigjeli.!!

Ako Riječka opština dakle hoće tugjim jezikom, da se služi, a ne narodnijem, u zo čas! neka se služi barem carskijem jezikom, to jest njemačkijem: nami se čini da je pristojnije neka njemački pisma izdava. Tad barem neće svak obaznat sve naše tajne; tuge i nevolje ko je inostran, nego trčat ćemo mi iz Mokošice i Osojnika u našega Kosta, a oni tamo iz Rožata, i od Šumeta neka idu u tamošnjega Roka, i tako ova dva poštena čovjeka moći će priživukat, jer će im svak štogod kanut za to tumačenje. jer budući vremena tijesna, i gladne godine oni prvi malo tu bačava može nabijat, a onaj drugi malo crevalja nahodi da okrpi, i da podašije.

Na Vodokršte iz Mokošice.
Mali Prcelj i sudruzi.

—

Rijeka 10|1 1883.

Ne mogu mukom proći a da ne spomenem sijajnu svečanost, što su je naši Franjevci priredili, prigodom božićnih svetaca.

Izuman ovoga, baš siromašnog manastijera, činio nam je vidjet na po noći njegov hram urešen, nakićen, i rasvijetljen kô u sred grada. Njegov vele vrijedni i neumorljivi Arhangjio Colozio brešanac odlikovao se je trasparentima i uresima svake vrste; od kad je Rijeka niko nije šta takova vidio.

Gospodičua učiteljica, hvale je dostojna, jer je popunila svečanost: pjevanjem crkvenih himna sa svojim gjacima. Želim da se i ostale crkve ugledaju u naše franjevce, koje su puno bogatije a tako su jadno urešene, da im se ne pristoji ime hrama božijega.

Jedan riječanin.

—

Draga Gušterice·

Reci Gospodinu Iris koji nadam se nije Dubrovčanin »da ona njegova teatralna kritika daje posve rgjavu svjedodžbu u našem muzikalnom čuvstvu.

Tvoj Guster

Dubrovačke vijesti.

(Slovo). Na pravoslavni Božić Visokopreosvešteni pravoslavni Vladika G. Pretranović izreče vrlo lijepo prigodno slovo, što ga bješe milina slušati radi divnog pučkog jezika. Kad ćemo i u katoličkoj Stolnoj Crkvi slušati svoj milozvučni jezik?

(Imenovanje). M. P. G. Jovo Novaković, paroh ovdješnje pravoslavne Opštine, bi imenovan pravim Protom.

(Dojedrenje). Na novo ljeto dojedriše u Grušku luku ratna kroveta na jedra »Minerva« koja pak odjedri na 9 tek, i Bark »Mosorska vila« krcat ugljena za državno skladište, a u gracku luku Bark »Padre Stefano« krcat ugljena za »Dubrovnik«

(Bijesan Konj). Početkom ovog mjeseca prolažaše kočija preko Ploča put Župe, došavši pod jednu kuću djevojka u taj čas rastrese bijelim platnom preko prozora. Konj vidi, prestraši se i pobjesni te bjež glavom bez obzira. U ovom bjesu trčeći, srećom nikoga živa ne smeči, nego se strmoglavi niz S. Jakob odakle ga izvukoše.

(Žalostan prizor). Na 8 tek. neka fin. straža uhvati neku ženu na poljani ili što je sumnio da ima duhana ili za što drugo ne zna se; ali zna se za stalno, da ju je on dobro pestima i nogama izlemao sasvim što je trudna bila. Bilo kakomudrago, cijenimo da nije pristojno, da se jedna C. K. fin. straža ovakim sredstvima služi da vrši svoju dužnost ili što drugo; ako je pako on objestan i ne pozna svoje propise neka se ne drže ovake kukavice u sl žbi na svoju sramotu.

(Ometa). Preporučuje se koga se tiče, neka se ne puštaju u grad kola naprćena dugim šticama i gredama preko načina; jer je velika ometa za onoga, koji ima posala, tako da po debela sata a gdjegod i više treba da čeka kako će s Pila u grad ili iz grada na Pile poći, zbog što kola u vrata gracka zapru, kaonoti šta nema prostora da se obrnu, te hoće se ruka božija da ih odapre.

(Bačićeva Dvorana). Otvorila nam je poklade sa koncertom na 5 tek. a na 6 tek bijaše maškarani ples. Maškara je bilo dosta kao prvi put, ali jadnijeh i kukavnijeh, a u opće dvorana je bila prilično dobro pohogjena.

(Porez). Ukupna svota plaćenijeh poreza za god. 1882 i to samo c. k. državnoj blagajni, iznosi;

U dubrovačkom poreznom kotaru za zamljarinu f. 5925, za dohodnu kućarinu f. 17349, za razrednu kućarinu f. 2667, za obrtarinu f. 8829 a za dohodarinu f. 4392.

U cavtackom poreznom kotaru za zemljarinu f. 5399, za dohodnu kućarinu f. 616, za razrednu kućarinu f. 1499 za obrtarinu f. 794 a za dohodarinu f. 163

U stonskom poreznom kotaru za zemljarinu f. 4593, za dohodnu kućarinu f. 809, za razrednu kućarinu f. 1385, za obrtarinu f. 1039 a za dohodarinu f. 423

Izplatilo se dakle prošle godine u dubrovačkom političkom kotaru ukupna poreza za zemljarinu f. 15917 za dohodnu kućarinu f. 18774, za razrednu kućarinu f. 5551, za obrtarinu f. 992 a za dohodarinu f. 4978 svega skupa f. 51182.

(Dar). Gosp. Antun Amerling, brat poznatog rodoljuba i dobročinca, darova našem Muzeju okolo 40 sprvljenih tića ponajviše iz Brazila.

(Pozor). Svaki dan ima ne stoka konja praćena od golobrada momčeta uputi se sa raskrsnice s Ploča da se napoje na Megjedu. Istina dijete ne može svijeh da čuva, te oni se rasprše i ježe tamo i amo, da treba veliki pozor imat da te koji ne smeči. Priporučuje se, koga se tiče, neka gledaju izbjeći kakvij nesreći.

(Festanjuli). Kako čujemo i ovo je slavno Upraviteljstvo Opštine ukinulo festanjule za priregjenje svetkovine S. Vlaha, sasvim tim sjajno će ipak svetkovati ovaj dan, samo što se neće iluštinija kupit tamo i amo, jer će Opšti a namiriti sve troškove.

(Poštarske štedionice) Umljeni priopćujemo da i ovdje bi uvećna poštarska štedionica, te od 12 tek. ovaj c. k. Ured prima svote novaca za tu svrhu namjenjene i to od 50 novč. do 300 f.

(Izgori živa) Neka djevojčica iz Rijeke ode na pašu te užeže oganj da se ogrije. Za njezinu nesreću ogan nekako dopre do nje, te tako ne znajući se pomoći izgori. Neka je na duši svijem onijem koji nejaku djecu šalju na kakav posao, mješte da ih čuvaju i ne izlagaju pogibelji.

(Brodarsko osiguravajuće društvo) »Unite Compagnie d' Assicurazione Marittima« pridruživši se prvom osjeku austro-ugarskog Lloyda u Trstu, povjeri agenciju za Dubrovnik i Gruž gosp. Juliju Baloviću iz Gruža, agentu drugog osjeka.

(Nered) Moli se slavno općinsko Upraviteljstvo neka pošlje kojeg stražara i po Konalu da se prošeta te neka pazi dobro da se ne prolijeva svake ode po ulicama a navlastito po vodovodima, koji opeta izgovaraju u bunare i zdence, te tako zapriječiti na neki način da se čista voda miješa sa smrdećim. Istina da ovo stoji u interesu svakoga, koji na Konalu stanuje, to strogo paziti i odmah dotičnu osobu optužiti, jer svaki se istom vodom služi.

(Premještaj). Gospodin I. Tolentino c. k. prišlusnik pri ovdješnjem c. k. okružnom sudu, bi premješten u istomu svojstvu, na c. k. Sud u Cavtatu.

(Ispiti) Gosp. Niko Selak, Miho Papi i Jero Pugliesi, slušaoci medicine na C. K. Universiiju Gracu, progjoše vrlo dobrim uspjehom prvi praktični rigorosum.

(Imenovanje) Gosp· Durando, dosadašnji otpravnik poslova talijanski u Crnoj Gori, koji je stanovao u Gružu, bi premješten kao generalni koksuo u Trst. Na njegovo mjesto dolazi Gosp. Macciò.

(Umrli) 5 tek· Ivo Tikvica pok. Mata, bremenar kat. od 52 god. - Na 6 tek. Pavle Ud' Tedeski rogj. Gentilini kat. od 68 god - Na 7 tek. Kate Ud' Nika Urović kat. 70 god.

U grackoj bonici

Na 2 tek. Frano Trulić od 4 mjes. - Na 10 tek. Santé Kazilari kat. 61 god. Mato Zucalo kat. od 54 god· Vicko Matijašić kat· od 35 god.

Na 13 tek. Mada Kisić kat. od 50 god.

Vijesti iz svijeta.

Poslanik Havajski, na posjetu kod Predsjednika združenijeh Država Arthura prigodom mladoga ljeta pade u nesvjest i ončas umrije.

—

Na 3 tek. umrije u Châlons-sur-Marne naj popularniji gjenero francuski Chanzij, koji se je osobito odlikovao zajedno s Gambettom u ratu god. 1870, i koji je nazad malo vremena bio francuski Pozlanik u Petrovgradu,

—

Novom godinom poćeo izlaziti u Spljetu novi list pod imenom; »La gazzetta di Spalato«

—

Knjaz Crnogorski otpustio je iz državne službe dojakošnjeg Ministra unutrašnjih djela g. V. Maša Vrbicu, postavio na njegovo mjesto g. V. Boža Petrovića.

—

Po novome izbornome zakonu, koji nedavno izašao, Krajina će imati 35 izbornijeh mjesta.

—

Srpska skupština odobrila je zakon o preustrojstvu vojske.

Svega po malo.

Vjera i Vjenčanje megju Rumunjima Treba napomenuti da se djevojčice udavaju sasvim mlade, koje prije 15.te godine. Netom dogje na vrijem udadbe karateristično je kod njih da otac mora da se provrti na koji način te da kćeri muža nagje, koji bi bio u stanju da se sa da obitelj uzdrži. Nagje li ga srećom brzo stane da se pogagja s njime za prćiju, koja, neprekorači 100,000 duketa. Pogodeli se odvede ga kući te ga prikaže kćeri, koja treba da privoli očevoj namjeri, Tad se vijere i od ovoga časa zavezana je jedna i druga strana ostati pri zadatoj riječi. Samo u slučaju kad bi otac ustegao riječ glede prćije mogu se razvijeriti.

Šarada

Ima *drugi* lijepa *prva* dva;
kakva da su imam i ja,
Ai jasna nema ni ajvana
što ih nema sa obiju strana
Svako pak željelje *cijeloga*
nema nego samo po jednoga.

O.

Odgonetka zadnje Šarade.

Adam.

Otvoreni Dopisi

G. Gušter Zaton.

Vaše dopise ne možemo da objelodanimo jer nijesu nikakva opšteg interesa osim što su pisani vrlo ozvišenim stilom za puk.

PRIOPŠTENO *)

Dubrovnik 11 Janvara 1883.

Kazaću na brzu ruku dvije riječi o Operi, koju imamo u Bundićevu teatru, ali prije svega ima se zahvaliti brižljivoj teatralnoj Upravi što se je toliko zauzela i mnoge poteškoće svladala, da pruži opštinstvu baš lijep užitak dostojan izabranog i razumnog svijeta koji ga polazi.

Baš dobra bi misao uglednog presjedništva da povjeri poduzeće Gosp. Ivanu Roggia, koji kao poznavalac umjetnosti nije zanemario da se zauzme, kako će opštinstvo biti zadovoljno.

Počinjući dakle iz početka moram kazati dvije riječi o Orhestri. Istina orhestra nema dovoljan broj violina, ali kako da se tomu doskoči kad je doba povoljno za profesore orhestre, jer je lako mogao naći posla u svojijem gradovima, stoga nije kud kamo (tako mi kazaše i vjerujem) da možeš imati dva Violina premda se i presjedništvo i poduzetnik zauzeše oko toga ne malo, ali zaludu.

Valjani i simpatični mladić Gosp. Vincenzo Volir nad svijem se odlikuje, sa svoje sposobnosti i zanimanja, u upravi; za cijelo njega ide najviša zasluga ako je *spartit* bio tako dobro i vjerno izvršen.

O *spartitu* ne treba ni govoriti jer prije svega, Opštinstvo ga poznaje, a na čelu mu je napisano *Verdi* pa bog. Kazaću samo da je vrlo mučan radi sastavka njegova vrlo napeta, koje slijedi u svoj Operi, te ne daje vremena umjetniku da odlane, s toga se u njemu ima više cijeniti njihov rad, osobito u duždevoj ulozi koju je samo po sebi Verdi stvorio, jer prije glasovitog *maestra* nije nikad bilo Basa s registrom tako visokijem, koji se Basi danas zovu *Baritoni*.

Pošto mi je na pero stupila riječ dužde kazaću o Gosp. Rafaelu Orme Darwall, Baritonu, koji debutava. On za cijelo nije najbolje izabrao spartit »I due Foscari« za debutanje; ima ulogu dosta tešku i mučnu, ali sasvim tim pokazao je ne malenu silu u glasu i savršeno poznavanje, pjeva zanesenjem i iz njegova pjevanja razumije se da ćuti muziku. Opštinstvo mu doduše i plijeska i od srca, jer vidi u Gosp. Darwallu umjetnika zanesena za svojom umjetnosti. U prvoj ariji, s kakvim zanesenjem on ne pjeva *duet* sa ženom »*oltre ogni umano credere*« izražava ukusno i nježno; *tercet* drugog čina sa enfasom. Treći čin gotovo vas uzdržava on i ako se dobro pazi od *fa diesis*» *della forza mortale*» izmjenjuju se note *re, fa, fa diesis* i poslije tolikog truda dolazi arija *Questa è dunque l'iniqua mercede* koju Gosp. Darwall izvršuje tako dobro da mu opštinstvo burno plijeska. Doista Gosp. Darwall čini vrlo jasno isticati, i to u muzikalnom i dramatičnom pogledu sabi harakter starca dužda, koga su jadi ubili. U ovoj ulozi Darwall pokaza da je pjevač i umjetnik i to se dvoje tako sastavlja zajedno da ne znaš gdje jedno dospijeva da ustupi mjesto drugome a poslijetku Gosp. Darwall s ljubavi koju ima k umjetnosti i učenju od svakog će opštinstva biti pohvaljen kao što i od nepristranog dubrovačkog.

Ulogu Lukrecije uzdržava Gosp. Itala Argentini, koja ima brilantan glas, koji odgovara njezinu imenu. Ona se ističe u *finalima* svojim *do* visokim; izražava lijepo prvu ariju i *kabaletu*: *Tu al cui sguardo onniposente* i *duet* s tenorom: *Speranza dolce ancor*. Gosp. Argentini znade svojom umjetničkom vještinom tako ugoditi opštinstvu da joj svako veće plijeska. Ne zanemaruje ni ulogu dramatičku; u cijeli ona je Lukrecija, koja vjerno prestavlja svoju ulogu.

Tenor Gosp. Frid. Bestar umjetnik je, koji spaja dobro školu sa glasom dobro udešenim; u njega je divna tačnost, kojom prihvaća visoke note. Lijep je *do di petto* u prizru četvrtom trećega čina *padre, figli, sposa*, koji opštinstvo dočeka plijeskanjem, jer kako god bilo, lijepi glas tenorov, anosi svakoga, pa i oni, koji s umjetničkog pogleda ne odobravaju ove muzikalne ours de force. Bestar lijepo izgovara, simpatičan je mladić, koji je zadobio ljubav vega opštinstva. Prvu ariju: *Brezza dl mar natio* pijeva slatko, u Romanzi *da più remoto esilio*, uvija glasom, vrlo dobro, tako da svako veče opštinstvo mu plijeska sa zanesenjem; i tako isto u *duetu* sa ženom pozivlje ga po drugi put na pozorište. Ja mislim da će Gosp. Bestar imati lijep uspjeh u svojem umjetničkom radu.

O *Basu* (predano) Gosp. Ferrazzuto moram reći da vrši dobro svoju ulogu, ali ostavljam sàki sud o njemu u Operi *Don Pasquale* gdje će biti na svomu mjestu.

U opće pizor je lijep. Glede Hora, i muzike ako se uzme u obzir prostor teatra i malen broj umjetnika u orhestri, ne može čovjk željeti što bolje, ali horisti bi imali razumjeti, da prestavljaju žive osobe, svijeću tim da idem u teatar da se zabavim.

D.

*) Za ove darke uredništvo ne prima nijednu odgovornost na se.

Imena pjevača talijanske družine „ROGGIA"

ITALA ARGENTINI, Prva soprana
CARLOTTA LODE „ „
ROSA MAINICH Druga soprana „comprimaria«
FEDERICO BESTAR Prvi tenor
RAFF. ORME DARWAL Prvi bariton
ENRICO BRANCIFORTI Prvi bas
GIUSEPPE FERRAZZUTO Prvi bas komični
VINCENZO VOLIR Učitelj sastavljač i upravitelj orhestre
ANTONIO RENIER Upravitelj horâ

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku. Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1. Februara 1883. Broj 7.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 50. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12. a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Ljubav k domovini jedna je od najprvih dužnosti.
N. P.

O ljubavi domovine

Svakom stvorenju prirogjeno je neko uzvišeno i plemenito zanesenje za onim mjestom, gdje se je prvom svježim zrakom napojio, gdje je prvom oči otvorio te se nauživao divote naravi, gdje je prvom okusio slatki poljubac i mili posmjeh svojih dragijeh roditelja. Za čudo je kako se mogu napomenuti oni nevini časovi djetinstva, sprovedeni u veselju i društvu svojih milijeh roditelja, braće, sestara i prijetelja, a ne sjećati se nekim osobitim zanesenjem i ljubavi onog mjesta, u kojem se ovo sve zgagjalo, od kojega treba da nam najskrajniji ugao, kao prionut, u pameti ostane! Ipak ljubav domovine ne sastoji se samo u tom da je svakomu mjesto, gdje se je rodio i othranio, milije, nego sva druga na svijetu; jer ovo je prirogjeno i nijemoj životinji, koja se ne rado otugjuje od mjesta, gdje se je iz početka obikla i prvom na svijet izišla, te češće se zgagja da životinje, kada se kamo daleko premjeste, izmaknu i pobjegnu na svoje prvo selište.

Ako je pako podato od naravi i nijemoj životinji, da teži za svojim prvim selištem, ne iz prirogjenog svojeljublja nego iz zahvalnosti prama nauci mjesta i othraniteljima, koliko ne treba da bude probugjen i uzvišen u razumnom čovjeku ovaj isti prirogjeni nagon? On treba da iz zahvalnosti i blagodarnosti prama svojim milijem i slatkijem roditeljima gleda da usreći i uzvisi blagostanje i ugled svog rodnog mjesta, gdje je prvom svjetlost ugledao, gdje se je prvom života nauživao. Treba da uspomenom na svoje mile prijatelje, u čijem je društvu sproveo najbolje doba svoga života, ljubi i grli i brani, ma u kojem kraju bio, svoj rod i cijeli narod, koji je istoga roda i jezika i da se s njim vazda vedrim čelom ponosi.

Ima za nesreću i sramotu cijelog mješta, nekijeh podlijeh i gorijeh od živinskijeh stvorova, bez ikakvog plemenitog čustva i osjećaja, kojijem je načelo *ubi bene ibi patria* te drže, gdje paša britvu, i domovinu i narodnost i jezik i običaje i roditelje i sve što bi im imalo biti najsvetije i najmilije, te kadri su sve ovo upropastiti i časno svoje ime i narodnost pod noge metnuti, dapače i cijeli svoj narod ocrnit, samo da što za svoju sopstvenu korist izvedu i dostignu, te ne haju što ih puk izdajicama svog imena nazivlje i prstom kazuje. Istina rijedak je broj ovijeh ali toliko opasniji za domovinu i narod, koliko je koristan onijeh, koji žrtvuju svoju sopstvenu korist i često dragovoljno i sam svoj život preziru i predaju za korist i sreću svoga mjesta i svojih suplemenika. Doklegod u kom narodu ne bude dovoljan broj takovih plemenitijeh domoljuba, svagda će on ili na jednu ili na drugu stranu hramati; nu buduć da se od tako uzvišenijeh domoljuba traži junačka krepost i požrtvovanje, zato se ne može naći veliki broj onakijeh, dok se u vas narod othranjenjem i podučavanjem i upravljanjem ne uvede razumna ljubav časti i lijepa imena. Jer doklegod u kojem narodu nije mnogo veći broj dobrijeh i pravdoljubivijeh, nego zlijeh i nepravednijeh, ne može se naći dovoljan broj najboljijeh.

Ovdje nije namjera tužiti se i jaditi što nije taj i taj takav, a onaj i onaj drugačiji, jerbo to ne pomaže ni za dlaku; nu moguće je poznati u čemu stoji pogreška i početi se ispravljati i po mogućnosti poboljšavati i to svakomu naposе a svijem u opšte. Da se dade ovoj preblaženoj nakani povod i rukovostvo, može li što bolje biti i spasonosnije, nego častoljubnoj mladeži a u opšte puku pred oči metati iz domaće i svijecke povjesti takove kreposne ljudi, koji su ljubavlju domovine i svoga roda za sobom besmrtno ime ostavili?

Dosta nam je obići po gradu, a da i ne prevrnemo listove svoje domaće povjesti, naći ćemo mnogo i mnogo spomenika, koji nam predočuju i kao svjedoci tumače ljubav, koju su naši stari gojili za svojim rodnim mjestom. Ne onu ljubav, koju često sadašnji sebičnjaci goje, samo da sebi ime steku ili da se kakvog dostojanstva dočepaju, ili, ako gdjegod milostinju udijele da siromaha utješe, ne uvigjaju u ovome nego šaku praha i ništa više. Dapače onu ljubav domovine, koja ragja poboljšanje i sreću cijelog mjesta, koja ublažuje nevolju i kukavno stanje cijelog puka, koja po zasluzi svakoga nagragjuje i po kojoj se svaki može dičiti svojim rodom i jezikom; u kratko onu ljubav i požrtvovanje, koju su naši stari gojili i vazda se isticali. Godine 1540 sagradiše bonicu za nemotne siromahe, za koju trošiše preko godine više hiljada dukata dijelom iz opšte blagajne a dijelom darežljivošću privatnijeh ljudi. U isto doba sagradiše nekoliko kuća te ih namijeniše onemoglim i siromašnim starcima i staricama, koji pritisnuti godinama ne mogahu steći zalogaj kruha da se prehrane te tako po danu prošahu a po noći dolažahu kući da odmore svoje zastarijele kosti, i koje opšta blagajna i puk pomagaše. Godine 1432 sagradiše kuću na Pilama za kopilad, jedna od najprvijeh, što se u Evropu utemeljiše, te ne imajuć nikakva dohotka, opšta blagajna i darežljivost pojedinijeh skrbljaše za svaku potrebu. Da se doskoči potrebama puka a uništi kamatnike, koji bez noža i bez ikakvog milosrgja davljahu siromašnu čeljad, što na žalost ima još mnogo i gorijeh, utemeljiše godine 1671. Založionicu. Godine pako 1800 utemeljiše Milosrdno djelo čija glavnica sastojaše u početku od samih Zapisaka ali u kratko vrijeme dosiže do šest miljuna dukata a godišnji dohodak razdijeljivaše se siromasima, bonicama, za prćiju siromašnijeh djevojčica, za otkupljenje robova i za pomaganje obitelji, koje, kad uzmogoše, dopriniješe mnogo ovoj ustanovi. Gdje su mnogobrojna bratimstva i društva, koja smjerahu vazda na dobro svog mjesta, na megjusobno pomaganje i na megjusobno odgajanje koliko moralno toliko fizično?

Hoćemo li uzdržati poštenje, slavu i sreću svojeg mjesta i puka, njegujmo sve što je naše a navlastito svoj narod, jezik i običaje, kao što i naši stari njegovaše, te nije dosta sjećati se njihovijeh kreposnijeh djela, nego po primjeru njihovu svak nek se za njima zanese i svaki nek prinese svoj kamičak a palača će bit gotova.

Polumjesečna hronika.

(AUSTRO-UGARSKA). Kako već javismo u zadnjem broju, carevinsko se vijeće, nakon četiri nedjelje počinka, opet sakupi na 15 pr. Ali do sad nije bilo nego tri ili četiri ukupne sjednice, pošto se vas parlamentarni rad ograničuje za sad na vijećanjima u raznijem odborima. Megju ostalijem sakupi se na 22 pr. mj. odbor za pretresanje predloga učinjenoga od zastupnika Wurmbranda da se njemački

jezik ima proglasiti državnim. Nakon kratkog pretresa odbor odluči s 13 glasa protiva 7 da se preko predloga progje na dnevni red, dočim zastupnik Wurmdrand javi da će on uzdržati svoj predlog kao glas manjine. Ovom ćemo prigodom spomenuti i ono što se ovijeh dana uslijed jezičnog pitanja dogodi u Dalmaciji. Dalmatinski Namjesnik, Barun Jovanović, bijaše, kako javljaju oficiozne novine, preporučio činovnicima zadarskog namjestništva da se služe u zvaničnim poslima njemačkim jezikom. Na to su dalmatinski zastupnici odgovorili prijetnjom da neće hoditi na Reichsrath, dok naredba Namjesnikova ne bude povučena natrag. I doduše to vlada i učini, i tako će naši zastupnici ići u Beč, ako nijesu već j pošli. — Drugo je važno pitanje koje će doći na pretresanje na carevinskom vijeću, pitanje o preinaci poreza, koju predlaga vlada po Ministru od financija Dunajevskome. Po tijem preinakama, imao bi se uvesti porez na osobne dohotke, na javne burze, i na razne vrijednotice. U opšte novine ne hvale vele drugi dio ovijeh preinaka. Megju drugijem Neue Freue Presse piše: «*Što* novčani Ministar čini, ne visi svegj o njegovoj volji va često nije nego plod okolnosti; *kako* on to čini može se vazda smatrati kao dokaz njegova vlastitoga talenta.»

(FRANCUSKA). Sutridan izakako je ljesina Gambetina ukopana u obiteljsku grobnicu u Nici, Jérôme Napoleon, rogjak pokojnog cara Napoleona III-ega (onaj isti, koji je nazad nekoliko godišta pohodio Dubrovnik), dade prilijepiti po Parizu proglas na «Gragjane Francuske», koji je prava filipika protiva republike. Taj je proglas učinio jako uznemirujući utisak na francusku vladu a osobito na zastupnike republikanske stranke. Uslijed toga, vlada dade uapsiti na 16 jan. Kneza Napoleona, a zastupnička kuća, onaj isti dan, izakako je odobrila s 417 glasova proti 89 postupanje vladino, usvoji u vrlo burnoj sjednici s 328 glasova proti 112 prešnost predloga zastupnika Floqueta, koji glasi: »Zabranjeno je članovima onijeh obitelji, koje su negda vladale u Francuskoj, stanovati u Francuskoj, u Alžiru i u francuskijem naseobinama.» Zastupnik Ballue pak u sjednici od 20 jan. predloži da se odmah istjeraju iz vojske svi knezovi od Kuće Orleanske, te i njegova predloga prešnost bi usvojena s 407 glasova proti 94. Ali je sva prilika da kad bude pretresanje samijeh predloga, neće biti primljen ni jedan ni drugi, već treći učinjen u istoj sjednici od 20 jan. od vlade, po kojemu bi Presjednik Republike mogao, odlukom izdanom u ministarskom vijeću, narediti svakome članu obitelji, koje su u Francuskoj vladale, što bi njegova prisutnost mogla biti pogibeljna po sigurnost države, da odmah ostavi francusko zemljište. Što će biti od samoga Kneza Napoleona još se ne zna. S početka se je govorilo da će biti izagnan; ali po zadnjim vijestima regbi da će se starovijeće ustrojiti u sud da ga sudi kao krivca proti sigurnosti države. I to mu ide po pravu jer je Knez Napoleon Veliki Kordun počasne Legije. Odbori za vijećanje triju predloga Floqueta, Ballue i vlade, izabrani su na 23 jan.

(ENGLEŠKA). Nazad nekoliko dana, Engleška je vlada poslala svijem velikijem silama notu o misirskijem poslovima, koja, tako reći, nije drugo već historički izvještaj dogagjaja, ali ne sadržava nikakva predloga. Samo se u njoj govori o neutralnosti sueckog kanala, koja po onoj noti mora da od svakoga bude čuvana. U isto je doba Egipatski Kedive proglasio da ima prestati nadzor nad misirskijem financijama što su ga dosad zajednoč vodile Francuska i Engleška. Francuski Konsuo gjenerali u Misiru prosvjedovao je protiva toga ukinuća.

Konferencija za pitanje o Dunavu, za koju smo u zadnjem broju rekli da će se sastati januara mjeseca, neće se sastat nego na 4. ili 5. februara. Program te Konferencije nema nego dvije tačke: Predlog Francuskoga zastupnika Barrèra i produljenje mandata dunavske Komisije.

(NJEMAČKA). Zastupnička kuća tjera svoj posao te se i ona bavi pitanjem o porezima. Osim toga, bi učinjen predlog da je svakome vjeroispovjedanju dopušteno zahtjevati, da se pri sudu zakune pred sucem, iste vjere, ili pred popom svoje vjere. Poljačka pak stranka učini predlog da se uvede poljački jezik u osnovne škole pokrajine Pozena i zapadne Prusije. Sličan jedan predlog bjehu učinili Poljaci još 1875 god. ali je od vlade bio odbačen. Hoće li ovoga puta Poljaci biti srećniji?

(RUSIJA). Prigodom novoga ljeta pravoslavnoga, Namjesnik Moskovski čestita Caru na ime grada Moskve, a Car mu odgovori pismom, kojim mu zahvaljuje i u isto doba dava razumjeti kako se nada da će do skoro, Moskva i Kremlin vidjeti veliku svečanost. Po tome se sudi da će se krunisanje Cara Aleksandra III.ega obaviti do malo, a neke novine još hoće da iz toga pisma zaključe da je namjera Careva iza krunisanja prenijeti prijestonicu s Petrograda u Moskvu.

(CRNA GORA). Vijesti koje dolaze s Crne Gore javljaju o velikijem promjenama u crnogorskome Ministarstvu. Po tijem vijestima, dosadanji Ministar inostranih djela Stanko Radonić pošao bi u svojstvu poslanika u Carigrad, a na mjesto njegovo došao bi Vojvoda Popović, sadašnji Namjesnik u Ucinju; Ministar novčani Cerović išao bi kao Namjesnik u Nikšić, a na njegovo bi mjesto bio imenovan dosadanji Agjutant Knjažev N. Matanović. Napokon bi i vojni Ministar Plamenac odstupio, ali se ne govori ko bi na mjesto njega postao vojnim Ministrom.

Naši dopisi.

Biograd na Novo ljeto 1883.

Duša i srce stanovnika ove prestonice potreseno nenadnom smrću slavnog naučenjaka Gjure Daničića još se ne bješe smirilo, kad ga novi dogagjaj, otkriće spomenika neumrlog kneza Mihajla, nanovo uzdrma. Iz oči svakog Srbina, koji je pristustrovao toj svečanosti, potekoše suze za izgubljenom veličinom svojom, kad ugledaše svog velikog mučenika na konju gologlava zadubljena u veliku misao ujedinjena cjelokupnog srpstva sa rukom pruženom, kako da će da potvrdi, *da njegova misao poginuti neće.* Na svečanom tom činu, kojim je Srbija iskazala zahvalnost prema velikom i zaslužnom svom sinu, g. Stojan Novaković, ministar prosvjete, razložio je u divnom govoru značaj te svečanosti, rvna djela kneževa, kojima je on udario temelj današnjem napretku Srbije, njegov život i borbu za oslobogjenje i boljitak srpskog naroda. Ćerimonija se svršila polaganjem vijenaca ne dragi spomenik. Prve vijence položiše Njihova Veličanstva kralj i kraljica a zatim i redom društva okruzi i opštine, svaki polagač pročitao je glasno natpis trake, a najposlije g. Milan Kujundžić predade spomenik opštini biogradskoj na čuvanje, s kratkom besjedom.

U slavu otkrića dala je opština svečan banket Domaćina je predstavljao predsjednik opštine sa cijelim odborom. Gosti su bili sva gospoda ministri, osim g. Piročanca, šefovi svijuh nadleštava u Biogradu, svi presjednici okružnijeh varoši, što su bili došli da polože vijence. Presjednik opštine u svoje vrijeme digao je čašu i nazdravio srpskom narodu, a presjednik skupštine opštini biogradskoj. Poslije toga nastalo je veselje koje je trajalo do zore.

Skupština je usvojila zakonski predlog o osnovnim školama, uslijed onoga gjaci su obvezani pohagjati školu 6 godina; uvedene su školske kase za podmirivanje školskijeh potreba, označeni su izvori za to, osim toga uvedene su zbirke i knjižnice, bez kojih se napredna nastava ne može ni pomisliti i mnoge druge preinake. Skupština je usvojila takogje predlog o preustrojenju vojske, kao i prijedlog da se uspostavi zasebno ministarstvo za trgovinu i zemljoradnju.

Biogradski novinari u svom sastanku što su ga imali ovijeh dana, odobrili su pravila još lani potvrgjena, za presjednika tog društva bio je izabran Dr. Lazo Kostić. Uzdajmo se da će ono društvo raditi da učvrsti i na bolje okrene naše novinarstvo pa i književnost.

Ne znam vam ništa izvjesno kazati o resultatu dogovora što se držao ovijeh dana u Biogradu za osnivanje srpskog umjetničkog društva.

Ministar prosvjete obratio se čuvenom filologu Jagiću profesoru petrogradskog universiteta s ponudom da bi se primio profesure na našoj velikoj školi i da bi zauzeo jednu filološku katedru. Ovdje je pak primljena radošću vijest, da je našeg vrlog profesora g. Pera Budmani ponudila Jugoslavenska Akademija da nastavi Dančićevo djelo. I doista neumrli pokojnik nije mogao naći boljeg zamjenika. Hvala dakle Jugoslavenskoj Akademiji na zgodan izbor.

Do vigjenja.

Minko.

Sa Tribrata iz Zatona.

Ljubezna sestrice!

Vidi se da otkad ti izlaziš i nama je bolje, jer, premda je ovo zeman, u kojemu smo obično ukorijepljene, ipak se ćutimo okrijepljene kao da je baš proljeće,

Mjesto sa kojega te pozdravljamo biće ti možda neobično. Znaj, ovo ti je jedna klisurina kod mora, o kojoj se priča, da su se kod nje tri brata utopila. Začugjena preuzećeš, što mi možete dakle sa tog kobnog stana prijaviti? Doista na prvu činilo bi se kao da se ne može sa ove samoće ništa važno na bijelom svijetu znati, ipak se varaš.

Mimo nas prolaze lagje u grad i iz grada, te kad talasi morski do nas ne dopiru i kad nas njegova buka ne gluši, i ti bi, vjere mi, sa dvorskoga svog divana do nas došetala da se načuješ govora iz lagja, koje mimo nas prolaze. Možda što svijesno, skladno i pošteno? Toliko ti je svega toga! Na suprot, sve što god se s jednoga kraja na drugi Opštine Zatonjske zgodi, sve što ljucka pokvarenost skovati može, sve što je jezik kadar izlajati najgrdnije, sve se iznese i prorešeta. Najpoštovanije i najuzvišenije osobe nijesu pištegjene, najskrovnije su časti pogažene. Govori se o svakomu i o svačemu se sudi, svak je pokvaren, sramotan, lupež i ostalo; samo oni, koji ovako po lagjama blebeću, oni su bezgriješni, ulje vrh vode, mast za začinu, cvijet izvrsnosti! Pak ni po jada da se bave ovim samo lagjari oli druga raspuštena i bezšutna svjetina, nego i oni, koji se iznose da su nešto pametniji i razumniji i skladniji, i oni koji natiču klobuke, koji grohoću zlatnijem lancima oko pojasa, koji dižu crkve i otare, svakome svjeta daju a sebi ga ne pištegjuju. Često puta protrnemo na slična neuljudna navaljivanja i opadanja, snebivajući se kako ljucki stvor, koji ima nešto plemenitijega u sebi nego mi, ipak od nas, bez hvastanja, mogao bi po nešto i naučiti. Gdje se je od nas igda čulo, da jedna drugu gleda iskopati, zalogaj, o čem se hrani, gleda oteti, kao što se svega ovoga zbiva kod ljudi? Ovo je grdilo, sestrice, na svijetu, te ako ovako ustraje neće vele zemana proći, ako nijesmo i dosad došli, da će se do sveopšteg izopačenja doći, kad se neće ni poštenje ni časno ime za ništa cijeniti.

Još bismo se s tobom, sestrice, zadržale i nabrojile sijaset sličnijeh neurednosti, ali su nas smele, Bog im prostio, neke žene, što su ovamo došle da lupare paraju i neki ribari da ulove kanjaca. Do vigjenja

Tvoje sestrice.

P. S. Sestrice! *Zaboravile* smo ti kazat da smo ovijeh dana bile na piru. Nevjesti je malo više od 20 godina a mladoženji 75! Promisli, pa reci, nijesuli se ljudi vratili na doba starijeh patrijarha! Lijepo je bilo čuti, kako im paroh u blagoslovu nazivlje da dočekaju sinove do trećega i četvrtoga koljena. Čestito im!

Kotor na 28 *Jan.* 1883.

Kako po cijelom srpstvu tako i ovdje lijepo i dostojno prosiavljena je svetosavska svetkovina. U odsustvu Gosp. Episkopa službu božiju oslužio je konsistorijalni prota Gosp Rucović su dva sveštenika.

Poslije službe, koju je uveličalo lijepo notalno pjenije društva »Jedinstva« išlo se u srpsku školu gdje je prepohvaljeni Gosp. Prota vodicu posvetio, zatim držao je krasno slovo u slavu i čast S. Save; a završi se svetkovina pjesmom koju hor omladine u slavu svetiteljevu opjeva.

U veče pako srpsko pjevačko društvo »Jedinstvo« priredi u dvorani srpske čitaonice zabavu sa ovim rasporedom

Himna S. Save *pjesma Gosp. J. Sundečića, glazba učitelja Salgetija, hor s orhestrom.*

Govor *Gosp. profesura R. Kovačića*

Cavatina *iz opere »La Sonambola« učitelja Belini svira orhestra.*

Gdje Milka ma? *glazba učitelja Vašega pjeva društveni hor.*

Brankova želja *od Z. J. Jovanovića, deklamira gospogjica O. Rucović.*

Aria, *Bas solo, iz opere: Nabukodonosor učitelja Verdi, pjeva Gosp. S. Peci uz pratnju hora i orhestre.*

Školski nazornik, *šaljiva igra u jednom činu, prestavljaju Gospogjice M. Buronić D. Subotić, i Gosp. D. Vasiljević, M. Ivelić, K. Teodorides, i N. Crnogorčević,*

Kolo, *glazba učitelja G. Havlasa, hor s orhestrom.*

Za ovim slijedio je ples, na kojem je dosta lijepa i izabrana naroda bilo te u veselju i zabavi dogje i zora kad se svrši.

X. Y.

Dubrovačke vijesti.

(Imenovanje). Gosp. Niko Gjivanović vježbenik kod c. k. Notara *Luja* pl. Sarake bi imenovan prislušnikom kod C. K. Suda u Mostaru.

(Trešnja). Na 24 Januara okolo 7 sati i 55 m. u jutro začu se mala trešnja.

(Dinamita). U oči novoga godišta dok je neki iz Župe ribao dinamitom, pripali mu se jedan fišek u ruci i tako teško ozledi ruku, da su mu je morali otkinuti u ovdješnoj bonici. Neka ovo upamti svaki, koji na pogibeljni i zabranjen način a u opšte štetni lovi i tako utamanjuje ribu, kad može na najednostavniji da riba.

(Šeše). Na 17 Januara pojaviše se šeše na Antuni Brailu od 66 god. na Prijekomu; obavješćuje se neka se svaki čuva i gleda da u blizini ne prolazi te tako osloboditi se od nesreće, koja nam je mnogo jada zadala. Pljuskavice su bile u kući Gosp. Bemportha na Pilam i Jaka Ljubišića na Pustijerni ali sasvim u brzo zičeznuše ne ostavljajuć za sobom nikakovih posljedica.

(Lupeština). Svak čuva tugje a još bolje imao bi čuvati svoje. Evo po drugi put da se dogagja da Poljani ista lupeština od jaja. Ne znam kako ove naše Konavoke izgube od oka svoj košić i čeljade, koje ga sasvim hladnokrvno odnese, kao da je kupilo. Više pomnje na svoje, pa se neće što takovo dogagjati, jer ne može ni opštinska straža bit svuda.

U Gružu nepoznati lupeži ukradoše Gosp. liječniku jednu indiotu baš dobru za ovijek poklada, ali im može i prisjesti.

Na Konalu uvukoše se u jednu kuću, te kao da znadijahu gdje se nalaze, iznješe 40 fior.

U »Kafani k Pošti« neki tako ozebe da nije mogao a da ne digne s čavla jednu kabanicu, te tako zagrnut s njome ode kroz vrata eda bi mu što vruće bilo.

Neka žena u sred dana ostavi na putu romjenču punu vode te ode u bližnji dućan da nešto kupi, kad se vrati nagje vodu bez romjenče.

(Teatar Bonda). Na 21 Januara neki slušatelji kojijem je bilo već dosadilo neuljudno i bezobrazno ponašanje Gosp. *Tenora* u opšte prama cijelom puku zviždaše mu, ali mu drugi put pljeskaše videći ga popravljena.

Prvi *veljun*, takogjer u Teatru, ne uspješi dobro jer ne došavši malne niko moradoše ga zatvoriti, ali ovomu se nije čuditi, jer zna se da za vrijeme poklada u Teatru samo tri posljednja *veljuna* sjajno uspješe, što se nadamo i ove godine.

(Nova mesarnica). Nakon malo mjeseca svog opstanka morade se zatvoriti zbog mršavijeh posala nova mesarnica »K Gatačkom zekonji« na širokoj ulici.

(S. Sava) Na 26 Januara srpsko pjevačko društvo »Sloga« priredi sjajnu zabavu u proslavu svoga Pokrovitelja, srpskog prosvjetitelja Svetog Savu. Prisustvovaše mnogo odlićenijeh osoba i obitelji iz grada, neke kao članovi a neke uljudno pozvate, bez razlike vjerozakona. Upraviteljstvo neumorno se trudijaše da čim sjajnije i svečanije proslave ovaj veliki dan cijelog našeg milog srpstva te i uspješi sa ovim rasporedom zabave:

1. *Društvena himna* spjevao J. Sundečić, pjeva društveni hor.
2. *Orhestra.*
3. *Tice sellce* pjevaju učenice srp. ženske zaklad škole Boškovića, pod upravom Gosp. N. Markokija.
4. *Polje Kosovo* od Preradovića, deklamira Gosp. S. Pupić.
5. Bozzini *La Calma*, Beriot *Rondo*, udara u violin Gosp. N. Markokija popraćen sa glasovirom od Gosp. R. Markokija
6. *Večer na Sami* spjevao Sahor, pjeva društveni hor.
7. *Angjeo srpski* od Jovanovića, deklamira djevojčica E. Opuić.
8. *Chopin Ballata* za glasovir, izvršava Gosp. Rinka Markokija.
9. *Ko će početi* šaljiva igra od K. Kostića, prestavljaju Gospodične: S. Vukičević, M. Kaćović. Gosp. A. Stražičić, D. Babić.
10. Orhestra.
11. *Kovaču* pjevaju učenice i učenici pod upraviteljstvom Gosp. N. Markokija.

Za ovim slijedio je ples, koji trajaše u svakom redu i veselju sve do pred zoru.

(Čitaonica) Uslijed ostavke Gosp. Pera Budmani i Balda Gjivovića na mjesto presjednika u čitaonicu biše izabrani Gosp. Luko Zore i Baldo Podić.

(Plesovi) Ovdje živemo, glede zabava, kao da smo u kakvom glavnom gradu, plesovi i koncerti na sve strane, osim što nas Gosp. Roggia s njegovim pjevačkim društvom zabavlja svake večeri a gdjegod i dosadi. Mladost više ne gleda kako, samo da se zabavi još za ovo kratko vrijeme poklada, te nema kad ni da se odmori ni da spava, jer danas na jedno, sutra

na drugo mjesto ples je zamamljuje i priteže.

Ali dogjimo na stvar. Prvi ples na 22 a drugi na 29 Januara, koje je naša čitaonica priredila, bez sumnje sjajno uspješiše. Dvorana, bi sjajno i ukusno uresena a veselje zauzme ukupno sve da se nije moglo bolje željeti, te pri zoru se stoprva rastadoše.

Na 20 i 27 Januara takogjer i u Bačićevoj dvorani bi društveni ples. Kako svake godine tako i ove pogje dobro. Ukusni i umjetni ures dvorane sa raznim zelenilom i zrcalima da je bila baš divota a još videći je punu lijepa i izabrana svijeta raznog stališa, gdje u ljubavi i slozi se vesele i zabavljaju razgovarajući se svojim milim i slatkim jezikom da si najflegmatičniji zanijelo bi te. Svrši se u najboljem redu u jutro.

(*Veliki ples*). Nek niko ne misli da su ovo *Veljuni* ili kakve *kavalkine*, jer bi se ljuto prevario. Ovako se zovu maškarani plesovi, koji se drže u Bačićevoj dvorani svakoga sveca i nedjelje, utornikom i četvrtkom. Svaki put bude maškara ali nedjeljom i svecom bude ib množina svake vrsti i boje, a bude i nekijeh da ih se ne može od gada ni gledat. Istina da plaćaju ulazninu te da imaju pravo unići, ali opeta kad njihov.m ulaskom pokvare cijeli ukus, nebi ih se imalo primat. Zatim neki pjani se maškaraju, te ne samo što čine nekijeh ludijeh do suza šolfica, dapače i čeljad vrijegjaju te mješte ih iznijeti na dvor, oni se trpe. Čudimo se opštinskim stražarima zašto su poslani ili da sjede, puše i piju ili da red drže!

(*Pozor*). Priporučuje se da se ne šeta pokraj kuća, jer lako bi se moglo dogoditi da se slučajno ocijepi koji zub od prozora te da koga zvekne po glavi, kao što se dogodilo nazad nekoliko dana u jednoj ulici ali po sreci nikoga ne zgodi.

(*Tombola*) Na dan S. Vlaha držaće se po običaju, kako svake godine, tombola.

(*Odlazak*) U ponedjeljnik 29 pr. mj. ode put Beča na carevinsko vijeće Gosp. Rafo Grof Pucić, naš Načelnik. Visokopreos Vladika prav. Gosp G. Petranović nakon duga boravljenja kod nas pogje na 30 Jan. put Kotora.

(*Umrli*). 15 tek. Kovačević Zorba k. od 5 god. Caput Jele k. od 15. d. Na 21 Stanković Kate k. od 32 god.

U gracko? bonici

Na 17 Vazduh Vice k. 3. d.

(*Rogjenja i vjenčanja*) Rodilo se je u gradu od 1. Jan. do 30, 10 djece (5 m. 5 ž.

Vjenčaše se Vračić s Reljicom - Šmok s Čengijom - Kraja s Kapetanicom

Šarada

Dok mi živa družina
poda mnom je krajina,
te upravljam c'jelom
i pravom i djelom.
Pogine li zastava,
i moja će uprava;
jere moram tada
ja ostanut zada.

O.

Otgonetka zadnje Šarade:
Bok-vica

PRIOPŠTENO. *)

Dubrovnik, 25 Januara 1883.

Držan sam da rečem dvije riječi o don Pasqualu koji se je prestavio dne 15 Januara za prvi put u Teatru Bonda; reči ću štogod i o počasnoj serati prve dramatične prestavljačice, soprano-assolute, gospodične Itale Argentini.

Don Pasquale, dakle, pogje u opšte dobro; to je spartit koji, kad je vjerno izvršen, kako i jest, ne može a da izvrsno ne ispade; slatke li melodije! lijepa li izraza u onoj muzici! Veličanstveni Donizzetti brez komičkog čina i brez sijajne skenične sprave postiže u don Pasqualu izvanrednijeh uspjeha.

Don Pasquale u svojoj vrsti, kako i Barbiere di Siviglia Rossinijev, opere su neumrle opomene.

Orhestra radi malog broja profesura što je sačinjavaju, čini i odviše, dapače netom svrši Sinfonija pleskanje ne fali evala gospodinu Voliru, koji nam danomice daje sve to veće dokaze da ga valjanim ravnateljem proglasimo.

Buffo gospodin Ferrazzuto (don Pasquale) ima mnogu vis comica i valja ga tim više cijeniti, jer kao buffo pjeva, te mu zbilja općinstvo pleska i hoće ga na pretpozorište poslje duetta trećega čina, i u drugijem prigodama.

Gospodična Carlotta Lode (Norina) debutantica, imade dobre brojeve za umjetnost, jer je vješta pjevačkoj teoriji, za vija tačno i fino glasom, a oštre su joj note baš lijepe; ali, dužnost je reći, glas joj je jošte slab, i nema niskog regjistra, s tim združeno slabo poznavanje talijanskog jezika, čini te ne može biti više eijenjena. Sa svijem tijem općinstvo je lijepo pričeka i u nekijem prigodama dade znakova odobravanja pleskanjem.

Tenor gospodin Bestar ne treba opetovati da je valjan umjetnik, puk mu je mnogo pleskao i *bissao* gotovo svako veče *Serenatu*, ali, po mome mnijenju, da malo više združi pjevanje, bolji bi uspijeh imao, ali je dobro i tako Lijepo je *si di petto* pri svršetku iste. Notturno: *Tornami a dir che m' ami*, vršeno je strašću i baš u tomu gospodin je Bestar pokazo finoće pjevanja. U quartettu ko i u ostalijem poglavitijem komadima puk mu pleska.

Ne mogu primučati malu nezgodu koja se je dogodila nazad njekoliko večeri pri svršetku kvarteta. Općinstvo živim pleskanjem pozivaše na pretpozorište umjetnike; prikazaše se žena, bariton i bas, ali tenor ne, te se je opštinstvo držao uvrijegjenim, a u trećem činu iza serenate ču se po zraku sičnijeh zvuka koji ako i ne bjehu hotijahu biti zviždanja, ali su odmah bili natkriljeni pleskanjem. Ja sudim stvar u šebi nesporazumljenjem, jer ne bih nikada mogao sumnjiti da gospodin Bestar šćaše učiniti neučtivost opštinštvu koje bi je sveg učtivo prama njemu, ja mislim na suprot da će gospodin Bestar bit bio usilovan ostati u svojoj sobici za koji mu drago uzrok, ali svegj zakoniti.

Ali to bi malenkosti, jer sustrašnji večer progje u pleskanju.

Bariton gospodin Orme Darwall jaka lijepo vrši ulogu doktura; čovjek se svegj više uvjerava da u Darwallu ima gradivo za dobra umjetnika.

Romanzu: *Bella siccome un angelo*, koja je po sebi vrlo mučna, jer ima jednu rastuću *scalu* s jednom *puntaturom* od *fa diesis*, pak *jednu padajuću s coronetom* do *sol* (*Che fa beato un cuor*) pjeva da joj se ništa ne može zamjeriti. Duet u drugomu činu, koji je vas lagahnost, reče jako lijepo. Kvartet u istomu činu pjeva dobrašno; ukupno gospodin Darwall kad si ga čuo u don Pasqualu, poslje Foscara, valja reći da je debutanat koji će postati dobrim umjetnikom.

Nije više na vrijeme, ali kad se bi imao opetovati don Pasquale, ja bi bio mnijenja, možda se varam, da bi bilo puno bolje izostaviti opetovanje najzadnje *caballette* prime donne, a ispalo bi boljim uspjehom. Neka gospodin Volir providi, ako nagje da je pravo.

Izmegju toliko stvaraca bijah gotovo zaboravio *seratu* ipak bi bio volio primučati ali kako ću, treba da i o njoj štogod rečem.

Na 18 tekućega, dakle, gospodična Itala Argentini imala je svoju seratu, ali, razumijmo se, počasnu. Program što ga opštinstvo već poznanje, ne čini mi se od najboljijeh. Seratanta možda je bila malo dobra, ili što ti ja znam, nije pjevala lijepo kako obično.

Valse Chantée «L' Aveu», sastavljen od gospodina Cirilli, nije jaka stvar, ne, dapače je lagahna muzika, ali lijepa; ima *motiv* koji vlada dragahan, svakako se vidi diletanat, koji se uspješno uzvisi do sastavljanja, ali mislim da bi se njegova radna bolje naslagjivala u dvorani uz klavir.

Seratanta bi to veče počašćena četirma kitama cvijeća i dvjema narodnijem iglama.

Glasa se da ćemo se do malo povratit na «Dva Foscare», pitam: a kad će počet «Puritani»?

—

Dubrovnik 31 Januara 1883.

Sinoć je bila predstava na čast Soprano-Assolute Gospogjice Carlotte Lode s Don Pasqualom. Osim toga, iza prvoga čina Seratanta je pjevala tem i varijacije za pjevanje od E Procha koje su prekomjerno mužne; ipak Gospogjica Lode izvrši ih tako lijepo, da sa strane opštinstva postade na jedan čas urnebes pleskanja, koja treba baš reči da su bila entuziastična. Seratanta bi darovana kitom cvijeća i vijencem a s palaka se učtive ruke bacahu na nju kitama cvijeća. Potanji izvještaj u idučemu broju za sad velim da je Gospogjica Lode pokazala rijedku ali vrlo rijetku vještinu u pevanju i da je nje serata *bila pravi uspjeh.* D.

*) Za ove članke uredništvo ne prima njednu odgovornost na se.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15 Februara 1883. Broj 8.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 5o. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.
Za ostale strane svijeta 3. forinta i 5o. nov.
Poljeće i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice“ u Dubrovniku.
Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki radak u trećini lista po 8, a po polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

> Sine moj, slušaj mudrost moju, k razumu mojemu prigni uho.
>
> Priče Salamunove, 5. 1. Prev. Daničić.

Savjeti puku od njegova prijatelja.

po B. Franklinu.

Nema sumnje, mili moji prijetelji, da su porezi, što nam ih vlada nameće vrlo teški; no ipak mogli bi smo ih još lako podnositi, ali mi imamo drugijeh težijeh poreza da podnosimo kao: porez svoje lijenosti; taj je dvostruko teži, porez neznanja trostruko a porez naše mahnitosti četverostruko od onoga što nam ga vlada traži. Ovo su taki porezi, da ih ni poreznik ne može ni po što da umanji; ali ako ćemo poslušati dobar savjet, možemo se tome pomoći. Bog pomaga onoga, ko se sam za se stara.

Kad bi kakva vlada zahtijevala od svojijeh podanika, da joj služe deseti dio svojega vremena, podanici bi držali to za nesnosno, a ipak mnogijem od nas lijenčenje krade više vremena. Lijenost ima još bezbrojnijeh posljedica, ona nam krati život jer je slična rgji i škodi nam više nego naporni trud.

Ključ, koji nam je uvjek u rukama, uvjek je čist.

Ako ljubite život ne trošite vrijeme uzalud, jer kako kaže neki znalac, vrijeme je materija života.

Koliko vremena više nego je od potrebe mi spavamo kao da zaboravljamo, da ćemo u grobu dosta spavati.

Kad je vrijeme tako skupocjeno, tad je najveća rasipnost trošiti ga uzalud, jer izgubljeno vrijeme više se ne vraća. S toga treba se okretati i raditi, koliko se više može. Radinošću možemo da dotjeramo mnogo s malijem trudom.

Lijenčenje oteškava a radinost olakšava sve. Ko kasno ustaje njega iznenadi noć na početku rada.

Lijenčina kreće se tako lagano, da ga lako dostigne siromaštvo.

Piliti i ufati na bolja vremena treba razumjeti tako, da mi vrijeme radom poboljšavamo. Ko živi o ufanju umrijeće od gladi.

Nema ni dobiti ni koristi bez muke, te ako nemamo imanja, treba da tomu doskočimo radom svojih ruku. Ovaj rad vrijedi toliko, koliko kakvo dobro, a jedno zanimanje toliko, koliko i jedno zvanije; samo treba da mi taj rad brižljivo radimo i pazimo na svoj posao.

Radišan čovjek ne treba da se stara, jer glad bježi od kuće radišine.

Bez kopanja zlata i obilate baštine daje radinost blagostanje a Bog radiši ništa ne krati.

Radimo danas, jer ne znamo što će biti sutra.

Da smo sluge kakvog gazde, zar se nebi posramili, kad bi nas zatekao s rukama u džepu? Dakle, kad smo mi gospodari samijeh sebe, sramimo se da smo besposleni, dok imamo toliko da radimo za se, za obitelj i za otadžbinu.

Moguće, da ima mnogo da se radi, ali dobrom voljom, ustrajanošću može se dosta učiniti. Kaplja dubi kamen. Radinošću i ustrajanošću izglogje miš gredu; pa i najdeblje drvo malaksa pod neprestanim slabim udarcima.

Pitaće ko od vas: A treba li se kadgod i zabaviti? Ja odgovaram: Da bogme; ali i vrijeme što je opredijeljeno za zabavu valja dobro upotrebiti i njim se okoristiti. Naravno, za to je sposoban samo onaj ko je marljiv i oprezan a nikad lijenčina. Miran i spokojan život i lijenčenje dvije su različite stvari. Ne vjerujte da je lijenost ugodnija od rada. Lijenost je mati dosade, a rad naprotiv čovjeka veseli, oblagorogjava i bogati.

Osim radinosti neophodna je još ustrajanost. Svojim očima treba da mi gledamo svoje stvari, i ne zadovoljimo se tim da smo drugijem povjerili. Obitelj koja često kuću mijenja ne napreduje onako kao obitelj koja uvijek u istoj kući stoji; s toga i postoji poslovica: triput promijenjena kuća naliči požaru. Radnik koji želi napretka treba da se sam o sebi stara. Ko sam na svoju radnju ne pazi predaje drugomu u ruke svoj tobolac. Ko se oda trudu trud će mu uvjek koristiti, jer marljivi učenik postaje učenjak, pomnjivi radnik bogataš, drski čovjek moćan, a kreposni blažen.

I na najmanje stvari valja veliku pažnju obratiti. S otpalog čavla izgubi se dotkova, s ovog gubitka ošantavi konj, s toga konjanik pogine, jer ga neprijatelj stigne i ubije. Eto posljedice otpalog čavla!

Ali dosta o radu, pomnji i brizi koju svak valja da vodi o svojim stvarima. Osim ovoga neophodna je umjerenost i štednja, ako ćemo da imamo izvjesne koristi.

Ko ne zna da uzdrži ono što je stekao umrijeće a neće imati ni fendika i ako je za cijelog života radio. Što je pretlja trpeza to je manja baština. Koliko se stečena imanja izgubilo od kad su žene ostavile kugjelju a ljudi mjesto sjekire i maljica uzeli u ruke bokaru.

Ako ćete da se obogatite treba da ne naučite samo stjecati nego i čuvati. Za to se valja ostaviti rasipanja te onda neće biti potreba tužiti se na teška vremena, na poreze koji nas dave i na brige za uzdržanje doma; jer vino, igra i krome uvećavaju naše potrebe a umanjuju nam imanje.

Ako mislite, da malko vina, malo sjaja, i nešto malo ljepše odjelo našijeh žena nema posljedica: onda ne treba da zaboravite da *malo* kad se ponavlja postane *vele*. Mala rupa na lagji pusti toliku vodu, da lagja potone. Ludovi daju gozbe pametnijem.

Uz rasipnost stoji neumješno i nerazborito kupovanje; jer ne valja zaboraviti, da ono što nam ne treba, i ako je cijeno uvjek je odveć skupo; a kako čujem ima njih mnogo, koji kad čuju, da se negdje prodava cijeno, trče da kupe, i ono što im ne treba. Kad kupiš suvišnijeh, nepotrebitijeh stvari, moraćeš brzo prodati potrebito. Prava je ludost upotrebiti svoj novac, da se kupi pokajanje, pa ipak vidimo primjera svaki dan. Razboriti uči iz tugje štete, a ludov ni iz svoje. Poznao sam ljudi, koji da nose nove gaće, gladuju i otimlju obitelji svagdanji hljeb. Svila i kadifa gase vatru na ognjištu, pa ipak te stvari ne trebuju ni za življenje ni za udobnost; samo jer se blistaju i sjaje, pritežu mnoge. Na ovaj način rastu svaki dan umjetne potrebe, koje nadmašuju naravne. Od stotine siromaha jedva je jedan koji nije osiromašio na taj način.

Uslijed ovijeh i ovakovijeh nepogoda osiromaše mnogi i prisiljeni su klanjati se onijem, koji su prije prezirali, no ovi su se znali uzdržati radom i umjerenošću. Ima ih mnogo što dogju do imanja nabaštinjenjem te ne znaju kako se imanje stjeca. Ovi uzimlju iz spremišta što se u njemu nalazi, a ne meću nikad ništa, dok najposlije ne opaze, da nema više ništa. Čovjek ima tek onda da cijeni vodu, kad

je više nema u bunaru. Ako hoćete poznati vrijednost novca, pozajmite malo u koga, jer ko uzajmi novaca osjeti odmah kakvom se pon[...]u izlož[...].

Kad hoćete [...]to kupite, zapitajte prije svoj tobal[...] pa onda svoje želje. Jer ako vi hoćete [ku]pite kakvu lijepu stvarcu, bila o[...]od[...] ili namještaj, trebaćete dok je sasvim namjestite još deset drugijeh stvaraca.

Nema lugje stvari nego kad siromah hoće da slijedi bogata. Poznata vam je priča o žabi, koja se htjela napuhati da dostigne u veličini vola. Velika lagja može broditi na otvorenom moru, ali čamac je stalan samo uz obalu. A što nam koristi prečinjati se da smo nešto, a ne biti ništa? To nije ni pametno ni zasluzno, već postanemo smiješni ili navučemo na se pažnju. Leptirica ostaje uvjek uglagjeni rezavac. Ludosti za take površnosti baciti se u dugove!

Dogagja se često u životu, mili prijatelji, da nam nude što da kupimo pod zajam, i predočuju nam korist, da možemo tu stvar isplatiti u šest mjeseca ili u godinu dana, i da svak ko nema novaca uhvati ovu zgodu, da zadovolji svoju želju. Promislite dobro što činite prije nego se bacite u dugove. Ne zaboravite da dužnik meće svoju slobodu povjeritelju na raspoloženje. Ako ne uzmognete na urečeni rok platiti svoje povjeritelje, počrvenjećete pred njima i strašićete se od njih, ponizno ćete se s njima ponašati i napokon sebe ćete osramotiti i slagati im, jer prva je pogreška zadužiti se a za ovom odmah dogje laž. Slobodan čovjek ne boji se ni od koga, ne crveni se ni pred kijem i gleda svakoga drsko u oči.

Šta bi ste vi rekli o vladi koja bi vam naredila kao za kazan, da se odjenete, kô bogati ljudi? Zar vi ne biste rekli, da je ta vlada tirjanska? Pa ipak vi se pokoravate tirjanstvu uglagjenosti. Zadužujete se za suvišne stvari, a da ne promislite, možete li ih platiti. Ne zaboravite da povjeritelj bolje pamti nego dužnik. Rok isplate trči, a vi ne opažate, i ne spravljate novac. Korizma progje brzo onome, ko ima da nešto isplati o Uskrsu.

Ne vjerujte, da možete izaći na kraj, i ako živite dobro, već štedite za starost. Lašnje je sagraditi dvije peći nego ugrijati jednu. Stječajte što više možete, ali nastojte da i uzdržite; tajna leži u tome, znati pretvoriti olovo u zlato; pa kad tu tajnu saznate neće vas mučiti ni žalošna vremena ni teški porezi.

U ovomu leži, mili prijatelji, znanost razboritosti i predvigjenja. Sad neću više da govorim. Škola je iskustva tvrda, pa ipak je jedina u kojoj ludovi mogu da nauče, ali na žalost ne uvjek. Savjetovati se može svakoga, ali nikoga učiniti boljim; to stoji do njegove volje. Ne zaboravite megjutim da se ne može pomoći onoga, koji ne čuje dobar savjet.

POLITIČKI PREGLED

Naša zemlja.

Od kad je Ruski Ministar Giers pošao iz Beča, Ministri su austro-ugarski držali nekoliko ministarskijeh vijeća pod predsjedništvom samoga Cara. Predmetom tijeh vijeća bješe gragjenje strategičnih željeznica i po zadnjijem vijestima, koje su stigle iz Pešte, regbi da je postignuta u tome pitanju potpuna složnost izmegju tri vlade.

Uslijed toga što je Vrhovni Sud odbacio jedan utok pisan srpski, Praški »Pokrok« javlja da će dalmatinski zastupnici na carevinskomu vijeću pridati zakonski predlog, da srpski jezik bude ne samo, kako što je dosad, po §. 14 suckog pravilnika za Dalmaciju, *dopušten* pri sudovima, nego proglašen kao *zemaljski* jezik.

Inozemstvo.

RIM, 6 februara. Iz Berlina javljaju rimskome listu »Moniteur de Rome« da je Papa već odogovorio na pismo njemačkoga Cara.

PETROGRAD, 6 feb. »Vladini Objavitelj« obijelodanjuje carski proglas po kojemu je odregjeno da će se krunisanje izvršiti maja mjeseca ove godine u Moskvi.

KAIR, 6 feb. Danas se skupi megjunarodna Komisija za otkvagjenje šteta što su ih tugji podanici pretrpjeli za vrijeme egipačkoga ustanka. Opšta je nada da će se stvar brzo i pravedno urediti.

BIOGRAD, 6 Feb. Policija pozva Crnogorce, koji od nekoliko vremena ovdje stanuju, te istjera one koji ne mogoše da opravdaju svoj boravak. Kaže se da je Ministar Garašanin pozvan natrag iz Italije uslijed vijesti iz Cetinja.

(Te se Cetinjske vijesti odnose na časti kojijem bi pričekan na Cetinju Knez Petar Karagjorgjević, o kojemu novine javljaju da je pošao prositi najstariju kćer Knjaza Nikole, Knjaginicu Zorku.)

LONDON, 6 feb. Po svoj će se prilici konferencija za pitanje o Dunavu sastati u četvrtak ili u petak.

KOTOR, 7 feb. Crnogorsko-turska se Komisija za uregjenje granica raspusti. Bedri-Beg ne bješe došao u Topal-Goricu jer ostade bolestan u Skadru. Kad je glavni Komisar crnogorski Popović zahtjevao da se misija povjeri Sadri-Begu bi mu odgovoreno da se čekaju naredbe iz Carigrada. Crnogorski se Povjerenici povratiše ne Cetinje.

LONDON, 8 feb. Madagaskarski će poslanici imati audijenciju kod Charles of Granville, te će mu predati konačan memorandum.

PARIS, 8 feb. Uvjerava se da Jules Ferry neće se primiti naloga da sastavi novo ministarstvo, te se glasa da će Predsjednik Republike povjeriti taj posao Brissona.

PARIS, 9 feb. Sudski dvor za optuženje odluči da zatvor Kneza Napoleona nije opravdan, te je Knez odmah pušten na slobodu. Ferry je odbio ponudu da sastavi novo ministarstvo.

Naši dopisi.

Grac, 4 februara 1883.

Poteklo je nekoliko vremena da nemate o nama amo glasa. Nemojte se tome ni malo čuditi, jer smo amo u ovome veličanstvenome gradu, gdje se ne zbiva Bog zna kojekakvijeh znatnijeh dogagjaja, što bi moglo zanimat našu čeljad, te s toga i ne primate češće odamo dopisa.

Na 26 januara pade dan našeg slavnog prosvijetitelja S. Save. Taj je dan zanago za svakog Srbina jedan od najvećijeh, jer ga opominje na onog slavnog velikana koji je u srednjem vijeku umio da podigne moralno i materijalno stanje srpskoga naroda do take slave, da su mu se divili svi narodi onog doba, umio da na visoko iznese srpsko ime i srpski ugled, i da steče štovatelja ne samo kod nas već i u tugjinstvu.

Jedno od najplemenitijeh čustava što umije da goji ljucko srce jest, da se harnošću sjeća svoijeh virsnijeh pradjedova. Onaj koji to izostavlja taj ne ćuti, a ko ne ćuti bolje i da ga nije. Pa evo i naše društvo »Srbadija« priredi jednu svečanu sjednicu na čast S. Save i u čast slavnom nam pjesniku Gjuri Fakšiću. Na toj su sjednici držana dva govora o S. Savi, i o Gjuri Fakšiću, otpjevana su tri hora izvedena pomoću brackog nam slovenskog društva »Triglava« i još dva kvarteta i jedna deklamacija. Nepristrano se može reći da je sve najsjajnije ispalo, i suviše pri svečanosti vladao najbolji red i sloga. Na tu sjednicu bila su pozvata slovensko društvo »Triglav« i hrvacko »Hrvatska«, uz to neke odlične osobe i familije srpske i slovenske što ovdje borave.

Sa Trojice iz Zatona

Mila sestrice!

Zapitaće jednom Turčin: Kad će doći zeman kad Latini polude? Evo baš dogjoše i progje, ali ne vidjesmo onijeh prostih šala i lakrdija što su pradjedovi sadašnjeg naraštaja provagjali. Prije, kako nam kažu naše stare drugarice, u njima je cvala narodnost i stidnost, što sada na žalost, izgubiće se trag od svega, ako se nije i dosad. Po sadašnjijem kolima, pošnjama i zabavama nebi ni iz daleka mogao usporediti ondašnje doba sa ovijem, a to navlastito u selima na moru.

Onda, u pokladima, skupljaše se susjed u susjeda, prijatelj u prijatelja, te sjedeći okolo ognjišta, sprovedli bi vrijeme i u vragoljama; a na svrhu jedan dignu bi s čavla gusle te otresi jednu po našu o Marku Kraljeviću, Dušanu silnome i drugijem junacima našega roda. A sade? Mal ne ni uspomene svega toga, dapače smrdi im nekako divljači, kad im kažeš da si uz gusle sjedio, ili badnjak priložio, ili što drugo po narodnom običaju uradio, kao da sve ovo njihovi pradjedovi nijesu radili, čiji amanet treba da im je svet. Cijeneći u glavi da su nešto pitomjiji od svojijeh pradjedova, kojijeh se mal ne i srame, a ne znaju da nijesu dostojni ni da se potomcima njihovijem nazivlju, treba u krčmi da se sastaju, gdje upijaju u se sve što je najnemoralnije i gdje do pred zoru urliču svakijeh lacmanskijeh pjesama da ih od gada slušat ne možeš. Dà nesretne krčme preuzele su miesto starodavnijem posjedima. U njima se loče, ispija, pijanduje i karta kadgod sve do zore i to se sve dogagja pred opštinskijem sta-

riješinama. Pusti novac žuljimna stečen, raspršuje se poput munje.

A sad što da ti pričamo o kolu, duši i životu mladosti? I na ovo čuj jednu našu staru posestrimu. Jednom bi se neumorno pod lijericom mladost zabavljala poskočnicom i drugijem narodnijem plesovima a sada sve ti im ovo čini tugu! Tko bi im izustio narodnu riječ kolo ili ples, nazvali bi ga [illegible] seljaninom, nego valja im fino reći: *bal*. Tako poskočnica nije više nego riječ starodavnosti, dobra za koju staru babetinu; jer sada su ptenu zeljomah *šotići, malfarine, polke, quattropassi* i gjavoli ih njihovi znali uz *armoniku i violin!*

A u sadašnjoj nošnji ženskoj nema ni sjene narodne! O tkanini domaćoj toli suknenoj koli platnenoj, nebi našao ni u strička u selima pri moru; jer nekako ne stoji više našim djevojčicama sjesti za razboj i tkati, kako su im i majke tkale i bolje kućom vladale. Sad traže nekakvu *lanetu, očete, nerkal, koram* i ostalo. Pogji da ti obuče koja gizdalica u svetac koret na smičak, zubun ili ogrnjač. Da vraže! Ako nije *abit* s klinima i s *kudom kotolnom* sa po lakta *farbale*, da joj se visi niz život, ili *vesta* našarena *volutam* možeš puknut što će ti obuć.

A što da ti kažemo o pletenju kosa! Gdje su puste prijašnje plavokose i crnokose pletenicama do zemlje, da ih je bilo milina gledat, te su ih same vile zavidjele? A sada ako nijesu na vrh glave kose zavite poput spare i povrh čela bič kosa ostrižen kao metlica, te silazi rastresen do povrh obrva, ostalo je sve na vlašku iza brda.

Kako stojimo obućom? Nije nego da se začudiš odakle iznose one raznovrsne čizmice do skljanaka, kojima se vrcaju, gizdaju i pune baš kao da su porijekla gospockoga.

Reci nam pravo, sestrice, jeli žalosno vidjeti da ovako su se pometli narodni običaji, jedino što narod uznosi? Pak jeli ovdje sve svršilo? Da je bog dao! Ali kao što je ovi naraštaj okrenuo da bitno povrgne običaje svojijeh djedova, tako nema upray više čim da se diči. Muškić stopru iz povoja udara u smjeh svagdje i za svašto, pa i u bestidne riječi, te upije se u rgjave izglede, te tako nevinost izgubi dušu i tijelo prije neg upozna njihovu cijenu. Djevojčice rastu u neprestanom mišljenju za udadbom, te im je jedini posao kako će kome omiliti ne mareć što izlagaju pogibelji svoje poštenje i časno ime svoje kuće i svoga roda i sela, koje kad se izgubi nijedno blago ovoga svijeta ne može ga izmijeniti.

Koliko bismo ti naveli neurednosti i zlijeh vjetara nekijeh, dogona, da se ne strasimo nekijeh čobana koji ovamo doglaše da ovce pasu i otudu kose. Bože [illegible] Do vigjenja

Tvoje sestrice.

Mila sestrice!

U početku netom si se pojavila, preporučila si mi da ti češće što pišem i da se bavim ponajviše o interesu prostog puka, za koji si ti i ustala da ga braniš i prosvjetljuješ; ali vjeruj mi mnoge okolnosti su mi dosad na putu stajale te ne mogah tvojoj želji ugoditi.

Mimogred nek ti javim da sam onomadne za neke posle pošao u Kotor, te sasvim ganut ocijepih se od naše omladine, koji me kao brata dočekaše i svaki šćaše da me kod sebe ugosti, ali se ja, da nikome ne učinim kriva, svratih u gostionu gdje sam se do rastanka veselio.

A sad ovo me u Gružu gdje se mogu pobliže razgovarati a vremena imam, jer da ti pravo rečem ne lomim se od velika truda, poznajući vrlo dobro kako je Gruž pao glede dobiti. Netom dogjoh, dočuh i vidjeh gdje se neki gruški mladići a možeš ih na prste izbrojiti, kopricaju kako da prirede ples. I doduše pogje im za rukom jer preko poklada dadoše tri plesa. Treći je bio najsjajniji jer za njega potrošiše okolo 500 fior., ali za to prirediše obiljnu večeru, preko koje bijaše različitijeh napitnica megju kojijem ova sasvim karakteristična — *Moja žena spi, živjeli mi svi.*

Promišljajući na ovo naše jadno stanje, gdje treba otucati od nemila do nedraga i slomit se od truda kao živina, da dobiješ koru suha hljeba, čim da se prehraniš; uzevši pako u obzir rgjavu godinu, veliku skupoću najpotrebnijih stvari da se u životu uzdržiš i druge belaje, koji te bez noža kolju, ne znam kako može doći na um nekijem ter nekijem prosipati novac zaludu, kad bi bolje bilo da ga drugoj svrsi posvete te da utješe mnoštvo nevoljnijeh koji prose a usta ne otvaraju. Plesovi su za one, kojijem ako i potroše koju forintu više, nije potreba da se sutra dan od truda lome kako da nadoknade, što su potrošili ili da im sutra u kući ništa ne fali. Ali Gruž nije se imao pustati u veliko, jer poznam stanje svačije, te poznam i neke koji i uzajmiše da na ples pogju, što inače nebi bili uradili da svega toga nije bilo. Koliko su pošli prije bolje hodili i više je dobiti bilo, kad su naši stari bili, jer oni su mislili više na opšti interes i boljitak nego na zabave, premda su se i oni zabavljali; ali njihove zabave bile su ograničene po posjedima u jednoga i drugoga prijatelja ili susjeda a nijesu nikad marili da na javnost izagju, jer im je stalo bilo mnogo do čudorednosti i stanja svoga puka.

Zadnje nedjelje poklada bi ovdje lijepa maškarada, različito i raznobojno obučeni nosahu *krnevala* a nosio ga M. B. Vala nie je ganulo vidjeći ga, gdje nosi *krnevala*, a promišljajući što su njegovi stari bili! Do brzo opeta, do vigjenja

Tvoj Brat
Heros.

Dubrovačke vijesti

(S. Vlaho.) I ovoga puta, ko već od nekoliko godišta, vrijeme je na S. Vlaha bilo da ne mogaše biti ljepše. Činilo ti se biti u sred proljeća, a ako ne bješe vruće, hladno ne bijaše nimalo! Svetkovina, kako obično, poče već u oči Sveca, na 2 ure po podne kad no je opštinski barjak, praćen od gragjanske muzike, pošao da prihvati barjake raznijeh bractava te ih, uz sviranje muzike dovede u crkvu S. Vlaha. U večer bi služba božija u Svečevu hramu a zatim rasvijetljenje grada, dok je gragjanska muzika obilazila grad svirajući izabranijeh komada.

Sutra u jutro pred zoru opet muzika obigje grad svirajući, pa otprati sve gracke barjake na Pile, gdje se megju tim bjehu skupili i svi barjaci s bližnjijeh sela. Odanle se vratiše svi barjaci (preko 20) uz pucanje mužara i sviranje muzike u grad u Crkvu Sveca. Na 10 je služena velika Misa, preko koje su tenor, bas i nekoliko horista od pjevačke družine koja se sad nalazi u Dubrovniku, pjevali himnu S. Vlaha.

Na 11 iza Mise poče veliki svečani Ophod s moćima *Svečevim*, koji trajaše sve do pred uru. Za tim se išlo na objed, a odmah po objedu, na 2 1|2 ure, igrana je *tombula*. Nije vjerovati koliko se je *kartela* prodalo, jer valja znati da nije samo iz bližnjih sela nego i iz podaljih mjesta iz Kotora, s Korčule i s Neretve došlo mnoštvo svijeta da vidi ovu svetkovinu. Tombula je imala 4 dobitka: jedan *teran* (što su ga razdijelili u četvoricu), jednu *činkvinu* (razdijeljenu u dvojicu) i prvu i drugu *tombulu*. Prvu je *tombulu* dobio je Gosp. Weissenberger a drugu gimnazijalni učenik Lale.

Poslije svakoga dobitka, muzika, koja stajaše skupljena na Luži sviraše jedan komadić. Kad se svrši tombula, gracki barjaci otpratiše seoske do Pila, i pošto se ondje bracki pozdraviše pucanjem i sviranjem, ovi pogjoše svojim kućama a oni se vratiše u Svečev hram. I tako se svrši ova narodno-vjerska Dubrovačka svetkovina u najboljem miru i veselju. O plesovima što su bili u oči i u večer samoga Sveca govorimo malo dalje.

Sutri dan, kako obično, u prvu nedjelju iza Svečeva dna gracki barjaci opet odoše na Goricu, a poslije mise, vratiše se u grad svegj pračeni od gradjanske muzike, te se i oni raspršiše svaki u crkvu svojega bractva da ondje čekaju, ako Bog da, sveti dan našega Pokrovitelja 1884 godine.

(Plesovi.) Počinjući od četvrtka pretila pa sve do zadnjega dana od poklada svaku je noć bilo po jedan ili dva plesa; tako da se punim pravom mogaše reći: *nulla dies sine ..... saltatione*, ili bolje: *saltationibus*.

U četvrtak je pretili bio ples u teatru Bonda i u Bačićevoj Dvorani; u petak u pobjed župski ples u Dvorani a u večer maškarani ples u Dvorani i u Teatru. U Dvorani to veče Poduzetnik bješe namijenio zlatan sat najljepšemu maškaru, ali ga čeljade kojemu bi prisugjen (neka Gospogja u elegantnoj haljini španjolskoj) ne htje primiti.

U subotu, na S. Vlaha, župski i obični ples i u Teatru i u Dvorani. A u nedjelju i u utornik isto kako i u petak. I svegj je sve bilo puno puncato svijeta maškarana i ne maškarana. Izmegju maškara bješe grdnijeh i neplatnijeh ali je bilo i elegantnijeh.

Osobito u nedjelju u teatru bijaše

mnoštvo vrlo elegantnijeh maškara. — Na zadnjem plesu u teatru dogodi se nešto što ne smijemo da premučimo s novinarske dužnosti. Preko ponoćnog počinka, opštinstvo u plateji opazi u nekoj panjezi prvoga kata jednog oficira s kapom na glavi, što je posve suprotno teatralnijem običajima. Tad nastane velika graja i zviždanje, te ne bješe čuti nego: »Mütze ab, Kappe, berretta.« Poslije malo minuta vikanja, muzika poče opet sviriti te se puk umiri a oficir izide iz panjege.

Čujemo da je Opština zvala nekoliko gospode, što bjehu prisutni onom prizoru da zasvjedoče što znadu, i da misli poslati notu o tome poslu vojničkomu zapovjedništvu.

Napokon u ponedjeljnik (5 tek.) bi treći ples u Čitaonici. Premda u pozivu što ga je Upraviteljstvo Čitaonice razdalo bilo, bješe rečeno da neće biti no dvije zabave, ipak isto Upraviteljstvo vidjevši da se cijelo opštinstvo bješe vrlo lijepo zabavilo na prva dva plesa, odluči učiniti još jedan, koji je doduše ispao još bolje od prva dva. Živahnost i veselje bjehu tu noć stigla do najvišeg stepena, te kad se plesači i plesačice moradoše rastaviti, svakomu bješe žao da je zora tako rano pukla.

(*Ispiti.*) Prvijeh dana ov. mjeseca Gg. Vlaho Matijević i Antun Pugliesi položiše dobrim uspjehom prvi rigorozni ispit iz pravoslovnijeh nauka.

(*Kragja.*) Na 30 januara nepoznati lupeži ukradoše Antunu Avliću, trgovcu, pet motika vezanijeh u jednom snopu, koje bijahu ispred dućana mu.

(*Premještaj.*) Gosp. Mauricije Weisser liječnik na ovom C. K. Okružnom Poglavarstvu bi premješten u istom svojstvu na Lesinu.

(*Umrli.*) Od 31 Jan. do 15 Feb. 1883 umriješe i to na 31 Jan. Gjuro Batinić kat. od 13 god. - Na 1 Feb. Lujo Cervelini kat. od 84 god. - Na 9 Feb. Jakob Lučić kat. od 56 god. - Na 9 Feb. Ane Glavina kat. od 77 god. - Na 11 Feb. Stane Norica kat. od 34 god. - Na 14 Feb. M. Todorović od 5 mjes.

U grackoj bonici

Miho Franušić kat. od 30 god. File konfalonijeri kat. od 38 god. - Jozo Vuković kat. od 55 godina.

Šarada

Prvi ti je mala živinica,
nije crvak, nije baš ni tica;
i nek nije nikomu škodljiva,
svakomu je ali dosadljiva.

Drugi ljupka čovjeku je hrana
ali nije rukom pripravljana;
u bilinstvu u živinstvu nije,
nije mljeko niti što se pije.

—

A dabog da bio anatema
i *drugoga* isko za melema,
a *prvi* mu na strv napadao
ko uz kletog *cjeloga* pristao.

O.

Odgonetka zadnje Šarade:

Zadar.

IZJAVA.

Nekoliko klevetnikâ je nametnulo meni izdanje dopisa - Zaton na Badnjidan - objelodanjena u Br. 5 (god. 1883) Vašeg cijenjenog lista.

Svečano izjavljam da nijesam ni napisao, ni poslao taj dopis, jer se tijem ne bavim; a i da sam ga poslao ili pisao, ne bih bio nikako snizio se do podlosti da rečeno porečem.

Nijesam nikada imao posla s gospodinom Gjivom Njiričem, koji je našao da se taj dopis njega tiče, i da je proti njemu i njegovijem upravljen; nemam posla sad, a, ufam, neću ga nikad ni imati.

Rijetko, sasvim rijetko, sam se sastajao s gospodinom Njiričem, ali kad bi se sastao, uvjek sam se s njim *skladno* i *pošteno* ponašao, jer mi skladnost i poštenje u naravi niklo, a u odgojenju se razvilo.

Nek mi gosp. Njirić, ili oni koji su ga uvjerili da sam ja provodić dopisa, dokažu, da sam ja pisao ili naveo koga da pise, ili poslao spomenuti dopis, pak sam spravan pretrpjeti pred svijetom koji mu drago ukor.

Grac, 29 januara 1883.

A. Pugliesi.

—

Pišu nam iz Kotora da je u pregjašnjem broju krivo javljeno u dupisu iz onoga grada, »da je g. Proto Rucović držao slovo u školi na Savin dan pri osvećenju vodice« a da je »govor držao privremeni Učitelj Pop Gjuro Rafajlović, koji je na opšte zadovoljstvo slušalaca pohvaljen bio.«

—

Pišu nam iz grada:

Pravo da vam rečem, dosad sam vazda mislio da živem u srpskoj zemlji. Ali otkad su se uvele poštarske štedionice i otkad je počela sveta korizma, počeh se bojati da da ovo srpska zemlja nije. A da kakva je? pitaćete. Ja, bome, ne znam; ali mora da smo jal u Taliji jal ćak u Njemačkoj. A da nijesmo po vragu i tamo i amo? Može bit, jer pogješ li u Gospu da čuješ koju svetu riječ da ti okrijepi dušu, a eto ti stranca gdje ti božiju riječ tumači tugjim talijanskim jezikom, tako da te progje svaka volja i slušati ga. A pogješ li da uložiš svoju malu štednjicu, eto ti opet stranca . . . ne! ovdje nije stranac, nego na još višu žalost i sramotu, ondje ti je sin naše srpske Dalmacije, koji ti u štedioničku knjižicu sve njemački piše!

Nu, da se kanimo šale, ako je ovo, ko što i jest, srpska zemlja, ne bi poštarske i crkovne starješine mogle paček morale sa svom silom duše svoje stati na put ovoj sramotnoj grdobi?

Mogao bih dvije riječi reć i o zabavama koje su za prošlijeh poklada u talijanskom jeziku činile u ovdješnjemu biskupskomu sjemeništu; ali pošto me je u tome predmetu pretekao »Slovinčev Živan« ograničiću se ovdje javno potpisati se na sve što je on o ovoj stvari rekao u zadnjem broju »Slovnica«.

—

Upraviteljstvo pjevačkog Društva »Sloge« za svoju dužnost smatra, najtopliju blagodarnost izjaviti g. N. Markokiji, učitelju ovog Društva i vrloj njegovoj supruzi g. Ruki, na njihovom zauzimanju i žarkoj ljubavi prema Društvu, prigodom proslave sv. Save kao Pokrovitelja Srpskog, da ista što sjajnije ispadne.

Upraviteljstvo.

PRIOPĆENO.*)

Dubrovnik na 13 febb.

Vrativši se sada iz teatra ne mogu na ino a da ne rečem dvije riječi o prestavi, što se zgagja u teatru Bonda.

Promislite: Druga prestava »Puritani!«

Promučao sam o prvoj prestavi ali o današnjoj treba da što rečem.

Najprije Opere kao što su »I Puritani« *u kojijem se iziskuje mnoštvo horista i orhestre ne davaju se u malijem teatrima, kao što je ovaj, jer finali ostaju prazni. Pjevanje ne uzdržaju nego poglavite osobe, i to ostoje pokriveno jer nije potpomagano ženskijem horima, te na svršetku ne ostaje neg samo jedna parodija Opere, osim toga ukini za jedan razlog jedno, za drugi drugo, ne prestavlja se nego polovina Opere, i opštinstvo pogje kući ne razumjevši ništa.*

Orhestru su povećali sa dva violina; bolje išta nego ništa. Meštar Volir u velike je zaslužen kao ravnatelj, jer on trudi više nego svi ostali zajedno. Bas Ferrazzutto, koji i ovoga puta spasi poduzetnika, u tri dni izvježbao se je u ulozi Gjorgja, jer je Ravnateljstvo prosvjedovalo proti Basu Gosp. Svissè; opštinstvo mu je češće plješkalo a bas i zaslužuje.

Tenor Bestar, kako smo već i prije javili, izvršuje tačno i lijepo svoju ulogu, te bude češće plješkan.

Gosp. Lodè pjeva izvrsno, govorim i potvrgjujem, ali ovaj spartit nije za nje U finalima i recitativima čeljade se nestavlja da i pjeva Ja pohvaljujem i divim se njezinoj školi — ali riječu sa slavnijem Rossini: da se postane dobar pjevač treba imati tri stvari: glas, glas, glas, a od svega ovoga nema ni jedne. Opštinstvo joj plješka i to radi njezine škole.

Bariton čini što može i što ne može, da štedi malo glasa u srednjim notama, nebi mu bilo potrebe natezati se u visokijem, što bi mogao lako u ovom spartitu izvršiti, jer ima mnogo canto fermo temelj na kojemu se može svaki slabiji pjevač nasloniti.

D.

—

Gruž, 8 februara 1883.

Molim Gosp. A. Barišića da odaleči ruke od moje djece i da ih ne bije po putu, nego ako su mu što učinili neka se tuži roditeljima pa će ih oni pedepsati a nije potreba da on čini pravdu po sebi. Bolje bi bilo da pazi na svoje posle a da ne gleda tugje, da u koje zlo ne upane, jer sasvim ludo čini na nekijem mjestima. Nek zapamti ovo, jer drugi put neće mu tako lako proći a ako starija vlast za ovo ne predvidi ja ću ga na sud tužiti.

M. Falconi.

*) Za ove članke Uredništvo ne prima nijedne odgovornosti.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku. Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1 Marta 1883. Broj 9.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2 forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.
Za ostale strane svijeta 3. forinta i 60. nov.
Poljeće i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice“ u Dubrovniku.
Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

D.R IVAN AUGUST VIT. KAZNAČIĆ

U noći izmegju 19 i 20 februara umrije D.r IVO KAZNAČIĆ, nakon kratka bolovanja u 66.oj godini života svoga. On bijaše Upravitelj ovdješnje zemaljske bonice, učitelj pomorske higijene pri Dubrovačkoj nautici a za koje godište i namjesni učitelj pri našemu Gimnaziju.

Vrlo sjajnomu ukopu, koji bi u utornik 20 feb., učestvovaše sve muške škole, milosrdne sestre gragjanske bonice, gragjanska muzika, sveštenici redovni i svjetovni, zastupnici raznijeh društava, i ovdješnjih vjerskih opštinstava, sve gragjanske i vojničke vlasti, i mnoštvo najodličnijega svijeta. Dva Liječnika D.r Šarić i D.r Luxardo i dva Profesura Castrapelli (gimnazijalni) i Pavlica (nautični) držahu rubove mrtvačkog lijesa, na kojemu su bila njekolika lovor-vijenca i nekoliko epigrafa i pjesama, koje su bile i prilijepljene po gradu kud je sprovod imao prohoditi. Kako je Pokojnik bio liječnik Male Braće, tako su ovi isprosili, da mu se zadušnice drže u njihovoj crkvi. Misu su pjevali dubrovački diletanti u društvu s nekoliko pjevača teatralne družine, koja se onaj dan još nalažaše u Dubrovniku, a odriješenje bi podijeljeno od samoga Presvijetloga Biskupa, Vodopića, koji bješe saučenik i lični prijatelj Pokojnikov. Na grobu je pako Prof. Castrapelli istaknuo, u lijepu prigodnu govoru, zasluge pokojnikove sa svijeh gledišta.

Svak ga u Dubrovniku žali, jer je D.r KAZNAČIĆ bio obljubljeno od svakoga čeljade sa svoje dobrote, znanja, duhovitog i veseljačkog uma a najskoli jer je on bio jedan od provodića narodnog preporogjenja.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Nije dosta ljubiti svoju domovinu, valja je i lijepo poznati.

N. P.

Lijepa kuća

a rgjav domaćin.

Hajde da počnemo s jednijem pitanjem: Šta mi Srbi znamo o svojoj domovini? Je li možda dosta nas da odgovorimo na ovo pitanje? Znamo li mi kako smo ovdje, kada smo došli; znamo li mi sve nesreće i nevolje koje su se prevele kroz povjesnicu naše kuće? Stavimo ruku na prsi pa iskreno recimo da ne znamo ništa, recimo (premda je još žalosnije) recimo da ne znamo ni za one slavne časove koje su nas rasvijetlili pred ostalijem narodima. Kako ćemo se dakle braniti od neprijatelja koji psuju na nas; kako dakle da ljubimo ovu svoju domovinu kada za nju mal da ne ništa ne znamo? Imamo spomenika svoje prošlosti ali ovi spomenici nijesu nego mukli svijedoci, jer ih mi u svojem neznanstvu ne razumijemo; pa katkad čujemo i glas tugjinca gdje hvali našu kuću ali ga mi domaćini ne razumijemo; a to sve na našu sramotu.

Kriva je naša gojidba što nas ostavlja u takvom neznanstvu. Mi što smo ophogjeni od tolikijeh uspomena slavnijeh vremena, u jednome gradu gdje svaka ploča spominje stopu kojeg slavnog domoljuba, mi smo prvi koji smetnemo sa pogleda one knjige koje će nam tu slavu pripovjedati, a prvi koji se latimo tugjijeh knjiga, tugjijem jezikom napisanijeh i što tugju slavu slave.

Megju našom mladošti koliko ima onijeh koji znadu divno tugji jezik, tugju povjesnicu i tugje slave, a ne znadu što su im pragjedovi bili i kakvo su ime domovini ostavili; a kad promislimo da smo mi potomci tijeh pradjedova, moramo da se sramimo. A još je žalosnije kad vidimo da megju nama ima vrlijeh osoba koje bi mogle dosta i dosta koristiti, a kad tamo ili su krivim putem zašle pa zaboravljaju ono što bi najviše imale ljubiti, ili gube svoje dane, na opću štetu, u pustoj neradinosti, dočim ih domovina zove na rad. Ovaj je rad dužnost naša, a ova bi dužnost morala biti najsvetija i najljepša zabava svačija.

Prava je ljubav za domovinu često u krivom smislu shvaćena. Nije samo s mačem u ruci da ćemo mi pokazati onu ljubav: pravi je temelj prava gojidba i strogo mišljenje. Gojidbom ćemo prosvijetliti svoje ime i domovinu pred tugjinstvom koje će nas tada štovati, a ovo je štovanje prvi temelj za svaki narod.

Ali najprije da se staramo da poznamo svoju povjesnicu; a vjeruj, puče, ti što se baviš tugjinstvom i što uvijek napominješ tugja slavna djela kao uzor, vjeruj da i ti možeš nabrajati dičnijeh djela; kad ti narodna pjesma napominje jednog Obilića, nije zaista potrebe da uzajmiš takvog junaka u drugijeh naroda. Zar i naš Bunić nije uzor ljubavi za svoju domovinu? Zar se ne možemo dičiti svojijem Gundulićem i Gjorgjićem? Ali ti ne znaš za svu ovu našu slavu; ti u tvome neznanstvu prvi si koji slaviš što je tugje, i koji se posmijehivaš na ono čim bi se imao i morao

dičiti pred svakijem narodom. Pravu ćeš ljubav za svoju domovinu ćutjeti istom tada kad je budeš dobro upoznao i njezin razvitak učio.

Ljubi svoju domovinu, ne praznijem riječima nego djelima, a ova su djela sad za nas samo dobra i oštra gojidba, da tako pokažemo svijetu da ne izostajemo na putu napretka Nastoj dakle, puče, da štuješ ovu zemlju koja te je rodila i koja je vrijedna poštovanja i žrtvovanja, ali je štuj ućeći njezin razvitak i povjesnicu, kad si pred tugjinom da znaš o njoj govoriti kao o svojoj rogjenoj majci.

POLITIČKI PREGLED.

Naša zemlja.

Praški »Cesky klub« imenova odbor da spravi zakon za ustanovljenje zvaničnog jezika u pojedinijem pokrajinama. Megjutim je Ministar D.r Prazak obećao da će sama Vlada prikazati takav predlog. Na 17 feb. pogje deputacija rečenog kluba, sastavljena od zastupnika Havelle i Trojana u Ministra Prazaka da pita na čemu smo s tim poslom. Ministar odgovori da se kupi gragja i da se marljivo radi, samo se još čeka razjašnjenje od vrhovnog Suda koji je jedan put odlučio da je u Dalmaciji samo talijanski jezik zvaničan, a drugi put opet da je talijanski i srpski. Za to je Ministar pozvao *plenum* vrhovnog suda da odstrani tu razliku. Netom se to dogodi, Ministar će prikazati zakonski predlog.

Na 19 feb. poče u Gospockoj kuči rasprava poviše priložnog zakona o pučkijem školama. Raspravu je otvorio Ministar za nastavu Barun Konrad, koji reče da se, istina, nije još moglo dobiti jasna pojama o uspjesima novoga školskog zakona, ali da je on ipak pristao uz predlog, jer su okolnosti pritjerale vladu da ga prikaže. Iz te se rasprave razumije da se o tome radi da se opet uvedu u Austriju konfesijonalne škole, koje su bile ukinute nazad jedno petnaest godina.

Po nekoj vijesti iz Carigrada, Porta je već pitala bečki Kabinet, bi li mu ugodno bilo imenovanje Sadullah-Paše, sadašnjega Poslanika Turskoga u Berlinu, za Poslanika u Beču.

Inozemstvo.

LONDON, 8 feb. Konferencija za pitanje o Dunavu izabra Lorda Granville za predsjednika a Fitzmaurice za tajnika.

PETROGRAD, 9 feb. Poslanik knez Orlov povrati se jučer na svoje mjesto u Paris.

BERLIN, 9 feb. Rimsko pismo lista Hamburger-Correspondent hoće da zna da su preduvjeti mira s Kurijom već spravni, a da će najdalje o Uskrsu *Culturkampf* prestati.

MADRID, 9 feb. Komora uze u obzir predlog koji pita razvitak i preustrojstvo ratnog brodovlja. Ministar za brodovlje reče da se vlada bavi tim preustrojstvom.

KOTOR, 10 feb. Sve poglavice ustaša, koje se nalaze u Crnoj Gori predadoše Knjazu molbenicu da i njima i njihovijem drugovima dozvolî crnogorsko gragjanstvo.

RIM, 10 feb. Moniteur de Rome javlja da je Papa prigodom svečanosti srebrnoga pira njemačkoga Kneza Našljednika, pisao ovomu pismo i u isto doba izrazio želju da se ponovi religijozni mir. Isti list obijelodanjuje oficijozan članak u kojemu se pozivlje Švicarska da se pomiri s Vatikanom.

KOTOR, 10 feb. Knjaz Crnogorski imenova Mitropolitu Visarijona Ljubišu Ministrom bogoštovja i nastave.

BERLIN, 10 feb. National-Zeit. dvoji danas, hoće li njemački Knez Našljednik poći kao zastupnik njemačkog Dvora na Krunisanje Carevo i želi da ne pogje.

LONDON, 10 feb. U današnjoj sjednici konferencije za pitanje o Dunavu, bi jednoglasno udijeljen pristup Rumunjskoj i Srbiji sa svjetovnim glasom, a Bulgarija bi jednoglasno isključena.

BUKAREŠT, 11 feb. U današnjoj sjednici zastupničkoj, Ministar inostranih djela Sturdza priopći zaključak Londonske Dunavske Konferencije, kojim se Rumunjskoj dopušta da učestvuje radu Konferencije ali samo sa savjetovnim glasom. Ministar reče: »Vlada je odmah telegrafično propisala Knezu Ghiki da formalno prosvjeduje protiva ovog zaključka i da svečano proglasi da Rumunjska ne može pripoznati prisilujuće snage odlukama koje Konferencija bez učestvovanja Rumunjske uzme u pitanju u kojemu je ova sila neposredno interesovana, i koje se tako s bliza tiče nje nezavisnosti.« — Priopštenje bi primljeno od Komore jednoglasnim odobrenjem.

BIOGRAD, 12 feb. Ministarsko vijeće držano jučer pod predsjedništvom kralja uze zaključak da prihvati odluku londonske Konferencije, koja pripuštava Srbiju k radu Konferencije sa savjetovnim glasom

CARIGRAD, 12 feb. Porta je prosila posredovanje sila za uregjivanje crnogorskog pitanja.

PARIS, 12 feb. Poslije današnje sjednice Senata, Ministarstvo dade svoju odreku.

PARIS, 13 feb. Predsjednik Republike nije primio ostavku Ministarstva, već odgodi svoju odluku do iza riješenja pitanja o pretendentima.

PARIS, 13 feb. Po Agence Havas, Konferencija Dunavska prihvati u prekojučerašnjoj sjednici predlog da se pune moći jevropske komisije produlje za prostor Galac-Brajilu i da predlozi Bulgarije imaju biti prikazani srestvom turskog poslanika.

LONDON, 14 feb. »Morning Post« javlja da je Charles of Granville u jučerašnjoj sjednici dunavske konferencije pročitao pismo rumunjskog poslanika Ghike, kojim prosvjeduje protiv isključenju Rumunjske i kaže da neće učestvovati vijećima Konferencije. Bugarski zastupnici prosvjedovaše proti pristupu Mussurus Paše i isključenju knjaževine.

LONDON, 15 feb. Danas se otvori zastupnička kuća prijestonim govorom, koji ističe prijateljske odnošaje Engleške k svijem silama, izrazuje nadu da će Dunavska Konferencija izvršiti uspješno svoj posao, i da se vlada engleška stara da osigura dobru budućnost Misiru.

LONDON, 15 feb. Knez Napoleon izda opet jednu vrstu proglasa, što ga obijelodanjuju »Times«. U njemu je rečeno da se je Knez pomirio s rascaricom Jevgenijom, koja ga sada pripoznava poglavicom Napoleonovića. Kad bi Napoleonovići imali biti izagnani, knez bi Viktor (sin kneza Napoleona) ušao u talijansku vojsku a knez Napoleon bi došao u London.

LONDON, 15 feb. Dunavska Konferencija prihvati u zadnjoj sjednici jednoglasno Barrèrov predlog, osim jedne tačke.

LONDON, 16 feb. Konferencija će svršiti svoj posao u subotu, a zapisnik će se potpisati u utornik. »Daily News« pišu da je dvojbeno hoće li dunavska Konferencija imati praktična uspjeha.

BERLIN, 16 fed. Večeras je carevinsko vijeće bilo odgogjeno, po ministru Scholzu, do 3 aprila.

CETINJE, 17 feb. U petak u ujtro dogodi se pred Skradom krvavi sukob, koji trajaše tri sata, izmegju 600 Malisora i jednoga bataljuna turskog Nizama. 30 Nizama ubijeno, a nekoliko ih ranjeno. I Malisori imaše znatnih gubitaka. Povod sukobu dade osveta radi osude na smrt dvaju Malisora.

KOTOR. Uslijed ubojstva nekoliko crnogorskijeh stražara Arbanisima danas krenuše četiri bataljona iz kotara Rijeke, Crmnice, Danilovagrada i Podgorice put jugozapodnijeh granica pod zapovjedi Vojvode Marka Miljanova.

RIM, 17 feb. Konsistorije je odgogjeno na neopredjeljeno vrijeme, možda na Uskrs. Papa naredi da se prigodom petoga goda njegova krunisanja razdijeli 10.000 lira megju siromahe Rima.

PARIS 18. Veli se u zastupničkoj kući da je Ferry sastavio kabinet kako slijedi: Predsjedništvo i vanjski poslovi, Ferry; pravda Waldeck-Rousseau; unutarnjost Martin Feuillée; rat, Thibaudin; pomorstvo, Brun; Financije Tirard. javne zgragje, Raynal; nastava Berthelot, poljodjelstvo Mahy; Pošta i telegraf Cochery; trgovina, Pierre Legrand.

BIOGRAD, 18 feb. Uvjerava se ovdje najstavnije da Petar Kargjorgjević nije bio ni dekoriran ni imenovan počasnim Starovjećnikom. Knjaz je Nikita formalno uvjerio da je priček gosta naravi sasvim privatne.

LONDON, 18 feb. Razlika mnijenja izmegju sila poviše pitanja o produljenju mandata jevropske komisije Dunavske, tako je velika da dogovori još traju, za to će sjednica urečena za utorak, po svoj prilici opet biti odgogjena.

BIOGRAD, 19 feb. Kraljevski ukas ustanovljuje mješte dana 20 Juna, dan 22 februara (proglas Kraljevine) kao narodnu svetkovinu.

RIM, 19 feb. Talijanski Poslanik na Cetinju, Gosp Maccio, krenuće put onamo prvijeh marta.

PARIS, 22 feb. Novo se ministarstvo prikaza danas zastupničkoj kući, javljajući da će se držati zakona god. 1834, što se tiče knezova, i da će ih ukloniti s vojni-

čke službe. Osim toga obeća drugijeh preinaka, politiku mira napram inozemstva i utvrgjenje parlamentarne Republike.

Naši dopisi.

New-Orleans po Novoj godini

Pozdrav »Gušterici« iz dalekijeh strana.

U praskozorju naše knjige čim daroviti ljudi posvećuju sve svoje sile da obogate, ukrase, na vidjelo iznesu sve naše književno blago, koje čamijaše potlačeno dapače prezirano; zanimivo je vidjeti gdje se drugi ne krate svojijem mlagjahnijem naporima raditi kako bi knjigom oplemenili pojmove i čuvstva našega puka, da mu tako dobrobit i sreću dokuče.

Plemenita doista i uzvišena je ova cijelj! Cijelj što svijem domoljubima svegj i svugda lebdijaše pred očima; cijelj, koja prezirajući podlu samoživost, može se nazvati jedino i pravo domoljublje.

Ovu namjeru u tebi smatrajući, Gušterice, koja kroz naš puk čedno promičući; rasijadeš sjeme, što će s vremenom stostrukijem plodom uroditi, ne mogu a da ti iz dna grudi svojijeh pozdrav ne upravim i ohrabrim da bez obzira goniš stazom, kojom si započela stupati, svladaš sve zadijevice, što će te sretati. Naprijed dakle naprijed, zora puca, istok rudi novoj eri našega puka i vječne tmine, što ga toliko godina dušiše i gnjaviše ne dajući mu veselo čelo k nebu dignuti, jur se raspršavaju; turobna pjesma po jadikovnijem klancima, po krvavijem poljanama i po žalovnijem lugovima brzo će iščeznuti i pretvoriti se u pjesmu slave i dobića. Budi mu ti, »Gušterice« blagovijestiteljica njegova preporoda.

Cavtat 20 Februara

Mila sestrice.

Čudićeš se što sa ovijeh strana nije ti do sad niko saopćio naše tegobe i nerede našijeh tobože stariješina, kao što ti u početku mnogi obećaše da će se zauzeti; ali vjeruj mi, dokle se stvari uvide i pregledaju progje dosta vremena, a opeta mnogo puta sam pero u ruke uzeo da ti što javim, ali sijaset predmeta, koje bi trebalo da ti opišem što tište baš naš mili puk, smeli bi me te nikako doći na kraj.

Ti znaš vrlo dobro da od Cavtata do Novoga se protežu ravne i plodne Konavle, gdje sam Srbin živi i po jeziku, i po običajima, i po povjesnici i po samijem predavanjima: gdje se je najviše od svega ovoga sačuvalo i gdje se i dan današnji kao svetinja čuva. Sa jednoga kraja do drugoga ne čuje se neg srpski jezik gdje se po poljima razliježe po brdima odjekuje, gdje čoban za stokom, težak pri motici a domaćin uz gusle pripjeva svoje narodne pjesme o srpskim junacima.

Ipak ima nekijeh izroda i tlačitelja narodnijeh prava, koji namjeriše ovu starodavnu zgradu ocrvotočiti i razdor zametnuti te ih na korist svoje propagande svrnuti. Ali zaludu će kršiti svoje zube o te krši, jer ovdje živi narod pun narodnog osjećaja, pun karaktera, čeličan i ozbiljan te neće tako lako bataliti svoje časno srpsko ime, jezik, običaje, kojijem ih je prvom majka zadojila i koje im je od njihovijeh starijeh domaćina predato da kao svetinju čuvaju. Zaludu se trude eda kako prijevarom i zadijevicama što postignu uplećujuć privatne stvari koje sa narodnosti nikako ne sudaraju.

Vrijeme je, sestro, da se prenemo jer nije lako hladnokrvno gledati gdje ti misle tvoj amanet pud noge svrći, što ti na diku služi i što ti stari ostaviše kao obilježe i svetinju, po kojem ćeš, ma u kom se kraju našao, brata svoga poznati. Nije mi ni pola žao što mi tugjin prijeći ali i sama naša Opština cavtajska, gdje su prestavnici srpske volje i puka, gleda da nam utre naš jezik; jer raspisuje svoje naredbe i dopise sve u tugjem jeziku, što treba da trčiš od Iruda do Pilata eda ti protumače.

Istina, dobro je i korisno poznati sve što više jezika možeš, ali prva dužnost je svakomu gojiti i uzdignuti svoj jezik, te š njim vazda na dvor izlaziti i dičiti se; jer ko se njega srami izrod je svoje narodnosti, imena, i tlačitelj starijeh domaćijeh amaneta.

Osim što se tugjijem jezikom služi, a gdje su neredi što se dogagjaju, jer u nikakvom redu ništa ne drži. Kucnuće čas, sestro moja, te će bolje biti, a ja uz to kupim da ti javim o ovdješnjim neurednostima i do malo ću ti priopćiti jer me tišti i u srcu boli da se ovaj nevini i čelični puk od dvojice, trojice pridošlica kruto vara. Do vigjenja.

Tvoj brat
Vukota.

Mostar 20 Februara.

Mila posestrimo!

Dosta je i preko dosta moje pero čamilo u tami, jer nije bilo tebe, draga posestrimo, da ga pobudiš da štogod u ime istine i pravde napiše, ali, evo već i ti se nakani pohoditi i ove divne krajeve naše mile otadžbine, zemlje Hrcegove, koje ja znam, da ti iz srca svoga ljubiš, i da bi rada bila, mila posestrimo, što bolji pravac dati životu ovog našeg dičnog srpskog naroda. Ja znam, željela bi što iskrenijim *velom* protrti oči svojoj braći, kako bi mogli njima progledati u polje pravde, istine, slobode, prosvete i jednakosti te s tim dosta i preko dosta doprinijet koristi, ovome odavna robujućem narodu.

Hvala ti, draga posestrimo, takvom tvom poduzeću, jer je hvale vrijedno, a osobito od nas Hrcegovaca, jer, kao što znaš, čamili smo pod tugjinskim zulumom u tami evo će biti pet vjekova, i nigda nijesmo našim očima mogli prozrijeti u polje prosvete, eda bi je kako dobili, te s pomoću nje, bar koliko tjesili ovu našu milu i svetu otadžbinu, zemlju Hrcegovu. Pa sad vidimo da promisao božiji nije ni nas zaboravio, jer nam je dao tebe, mila posestrimo, s pomoću naše mile i drage braće koji su vazda duboko u svome srcu gojili iskrenu bracku ljubav na spram nas Hrcegovaca, te kojima dični, srpski i viteški hrcegovački narod neće nikada takovo djelo zaboraviti, nego će, šta više u svakoj prilici i ako je još nemogućan, gledati da oda zaslužno poštovanje i priznanje svijeh Srba na primorju.

Zato, mila posestrimo, ovo ti upravih samo da znaš, da bi i moje pero istino iz sredine srca željelo tebi nekoliko puta kad zgoda bude, što poslati da mi objelodaniš, da tim svaki čovjek i prijatelj naš, može upoznati istinu postojeću u ovom našem kraju, što mislim nećeš mi odreći. A sad kličem iz dna bratinskog srca »Živjela braća Srbi na primorju« koji svjesno brane ime i svoj rod, te tako i nama daju povoda o istini misliti i za njom težiti, a ti mila posestrime, uvjeri se da ti najbolji uspjeh i opstanak u našem narodu želi.

Tvoj pobratim
Vojvoda.

Gruž 21 Februara.

Mila sestrice!

U mom zadnjem dopisu što sam ti ga iz Gruža spravio nijesam ti sve potankosti opisao, ali evo sad samo da te u kratko nešto pitam. Reci mi, molim te, kad se na kojemu plesu i baš kad se uzimlju djevojčice da š njima zapleseš, je li uljudno da djevojčica izagje iz *sale*, baš kad ugleda mladića gdje je ide dignut? Ti ćeš mi na to, da nije, a baš i ja tako mislim. Ali tako nije bilo ovdje u Gružu. Neke djevojčice kad bi ugledale da ide k njima koji mladić, što njima ne ide po ćudi, dignule bi se i izišle iz plesa a mladića bi ostavile kao *ablativo assoluto.* Znaj vrlo dobro da je ovaj mladić jedan izmegju najskladnijih mladića, koga cijeli Dubrovnik za takova poznaje, jer u njemu nema nikakve mane, ipak ga ostaviše na cjedilu a sebe neuljudnijem proglasiše.

Ti znaš koliko su potrošili Gružani za tri plesa, što su ih ovijeh poklada priredili. Jesu li oni sve ove troškove namirili i isplatili? Nijesu, a čuj. Oni su uzeli jednog težaka da im *salu* čuva i š njim se pogodili forintu na dan, ali po pogodbi nijesu mu isplatili. Sramota je a tim više što ovi jadan težak ima punu kuću djece te obija od nemila do nedraga da dobije koru hljeba da je ponese svojoj dječici čim da ih prehrani. Platite trud težački, vi gospodo, što plesove činite, jer težački trud pred Bogom vapi. A sad do vigjenja.

Tvoj brat
Heros.

Pišu nam iz Stona da se je u selu Hodiljama dogodila zadnju večer od poklada velika nesreća s koje je poginuo jedan mladićak od 14 god. po imenu Frano Iva Glavinića.

Porječi se tu večer mladost, ko će da kolo izvede te tako s riječi do riječi dogje se i na ruke. Na to stade vika, tiska i bježanje ženskadije i djece te svi ujedno navališe da niz stupe na dvor izagju.

U ovoj pobuni strovali se niz stube gore pomenuti mladić, sin siromaške težačke obitelji te doleti glavom na dno i lupi š njom tako užasno da mu odmah raspukne. U pregorkim mukama zivio je još nekoliko sati te preminu. Nije se nesretnik nadao da će poći na zabavu a više kuće ne vidjeti. Sud iztražuje jer se sumnja da ga je hotimice neko porinuo.

Na 18 Febr. neki Ivo Vlahušić-Gjorić, pošten i vrijedan težak iz Hodilja nalažaše se u Stonu za neke svoje posle. Premda mu bijaše puna glava vina, ipak ugje u neku krčmu sa jednim prijateljem da se ponapije. Ne stupi još na treći stup, izgubi ravnotežje, nagne se natrag te glavom o prag da mu je mal ne lijevo oko iskočilo i odmah umrije.

Dubrovačke vijesti.

(Prof. Budmani.) Baš smo radosnim srcem čuli da uzvišeno c. k. Ministarstvo za nastavu nema ništa protiva toga da da dopust Prof. Budmani da može poći u Zagreb uregjivati veliki Riječnik na mjesto pok. Daničića, samo se još hoće dozvola dalmatinskoga pokrajinskog školskog Vijeća, što nije nego puka formalnost.

(Teatar Bonda.) Večerom od ponedjeljnika, 20 feb., svršene su predstave na našem teatru, Akademijom vokalno-instrumentalnom na korist članova hora i orhestre. I tako će za koje vrijeme vrata našega teatra ostati zatvorena.

(Oklopnjača »Lissa«) dogje na 16 feb. u grušku luku te nakon kratka boravljenja odjedri put Meljina.

(Imenovanje.) Naš sugragjanin Gosp. Jero pl. Natali dosadašnji upravitelj okružnog suda u Travniku postade savjetnikom prizivnog suda u Sarajevu

(Dijete runjavo) dapače sve dlakavo rodilo se u Konavlima. Dlani od ruka i jabučice ispod oči nemaju dlaka a ostalo je sve dlakavo. Muško je dijete zdravo i lijepo, i ko zna, da u njemu kakva junačina ne uzraste! *(Slovinac.)*

(Novačenje) za god. 1883 držaće se u Dubrovniku za opštine Dubrovačku, Riječku i Zatonjsku na 1, 2, i 3 marta; u Stonu za opštinu Stonjsku i Slanoga na 5 i 6 marta; u Cavtatu, za opštinu Cavtajsku na 9 i 10 marta, a u Orebiću za opštine Orebića, Janjine, Kune i Trpnja na 13 i 14 marta.

(Nova gragjanska bonica) počeće se, kako čujemo, graditi ovoga proljeća a u tu svrhu dolazi k nama do malo dana, D.r Ivanić, član zemaljskog Odbora. Ala je i vrijeme već bilo, da Dubrovnik, koji ima osobitijeh novaca za bonicu, dobije već jednom pristojnu bonicu, jer nam se čini da bi bila sramota još produljiti riješenje ovoga toliko važnoga posla.

(Imenovanje). Čitamo u Artinskoj »Efemeridi« od 4 februara da je Gosp. Pero Fouque imenovan konsularskim Poslovaćem grčkim u Dubrovniku.

(Prolazak.) Svakijem parobrodom dolazi mnoštvo radnika, koji pak idu u Trebinje, a svagdano idu u isti grad kola krcata svakijeh gragjevina.

(Šešve.) Jučer se pojaviše šešve na osobi Marije žene Ivana Milana, koja stanuje ispod Menčete u kući br. 245.

(Kamate.) I. R., kamatnik, što ih na žalost i u našem gradu ima te jadnog siromaha bez noža kolju, bi osugjen od ovdješnjeg C. K. Suda na 15 dana zatvora i na 100 for. globe; ali je on uložio utok proti osudi te ćemo vidjeti što će viša vlast na to odlučit.

(Kragja.) U nedjelju u večer nekoliko dječetine ukrade nešto gredica, koje su ležale u posatu, ali biše uhvaćeni čim nošahu jednu od ukradenijeh gredica. i predani vojničkome sudu.

(Oganj Tenoru.) Nemojte se strašiti, nijesu ga ispekli, nego paček počastili. Kad je naime parobrod od četvrtka, 22 feb., kojijem je odlazio iz Dubrovnika Tenor, Gosp. Bestar, prolazio ispred Brsečina, Brsečani, da mu zahvale što ih je tako lijepo, za dva mjeseca, zabavio svojijem lijepijem glasom i još lijepšom uljudnošću, počeše gorjeti velike ognjeve umjetne i ne umjetne i puštavat rakete, sve dok se parobrod vidio.

Evala Brsečanima, koji umiju tako lijepo pripoznavati i cijeniti zasluge svačije! Dubrovčani, gragjani, naučite od seljana!

(Rogjenja i vjenčanja.) Od prvoga do zadnjega februara rodi se 5 muškijeh i 5 ženskijeh, a vjenčaše se Kosić s Asujicom, Janković s Račicom, Gabić s Paolicom, Vlahutin s Kordom.

(Umrli.) Na 17 Ane Antunović k. 75 god. - Na 18 Jefimija Boičić k. 5 m. - Na 19 Ivo D.r Kaznačić k. 66 god. - Na 24 Frane Colombe k. god - Na 25 Mare Vitesović k. 25 god. - Suviše 4 dijece od malo dana.

U grackoj bonici.

Na 16 Antun Gjuka k. 48 god. - Na 19 Jozo Šmok k. 65 god - Na 25 Jele Paskuević k. 75 god. - Suviše 2 dijeteta od malo dana.

Šarada.

Nema brata bez *prvoga*,
ni sestrice bez *drugoga*;
a bez trećeg, ja bih rekâ,
da baš nema ni čovjeka.

—

Ti za piva nećeš paka,
bez *c'jeloga* nać bečaka;
a piva ćeš nać u momu,
bez bečaka, *cijelomu*,

O.

Odgonetka zadnje Šarade

Muha-med

Svega po malo.

Najogromniji kip, što ga je dosad umjetnička ruka podala, je onaj »Slobode« u Newyorku. Prestavlja ženu gdje u ruci drži zublju te je namjenjena da je posade na ulaz luke odakle bi mogla cijelu luku rasvijetljati.

Visoka je s noga do najskrajnije tačke zublje 43 met; dočim S Karlo Boromeo del Lago Maggiore *nije nego 38 met. Kolos Roda 32 met.*

U nosu S. Karla može stati sasvim dobro jedna osoba; dočim u nosu »Slobode« cijela obitelj sastavljena od muža žene, dvoje djece i sluge.

Glava ove »Slobode« bi izložena na Pariškoj izložbi god. 1878, te toliko bi ogromna da se je ljestvama po njoj penjalo.

Kipar Bartholdi, svršivši je, pozove neku parišku gospodu na posijed. Jedno dvadeset pozivnika se primiše te dogjoše ali se začudiše gdje je on spravio trpezu u trbuhu »Slobode.« Ipak bi toliko mjesta, kao u najširoj dvorani, ne samo za njih nego i za službu, koja je neprestano trčala na okolo da služi.

Stoji cio 700.000 *franaka a biće sasvim svršen do godine i postavljen na mjesto.*

—

Izračunalo se, kad bi cijelu sô izvadili iz mora te prostrli po zemlji zauzela bi prostor od 7 *miljuna četveronijeh milja u debljini od jedne milje, a težila bi pet puta koliko Alpe.*

Javna zahvala.

Preostala obitelj *D.ra Ivana Augusta Kaznačića* zahvaljuje iz dna srca svoga Presvijetlomu Gospodinu Biskupu, M. P. Maloj Braći, vlastima crkovnijem gragjanskijem i vojničkijem, opštestvima izraelićanskome i pravoslavnome, Gospodi Liječnicima, učiteljskijem zborovima gragjanskijeh, pomorskog i gimnazijalnog zavoda pa i svijem onijem drugijem osobama, koje je ma kako utješiše u prežalosnoj prigodi smrti pokojnoga joj domaćina.

Dubrovnik, 22 februara 1883.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15 Marta 1883. Broj 10.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2 forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 60. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12. a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Udri vraga da mu nije traga.

N. P.

Što se čini u Zadru?

Mučno je u današnjem položaju, pred opetovanim zapljenama drugijeh pokrajinskijeh novina, ticati u ovaj predmet. Ipak dužnost je javne štampe procijeniti svagdanje dogagjaje, ako neće da se iznevjeri svome zvanju.

Radi toga ne možemo tajati da kod nas, već od nekog vremena, zgagjaju se stvari koje se ne dadu lako procijeniti, niti protumačiti. Stari se ljudi i sinovi ove zemlje otpuštaju iz javnijeh službama, a uvagjaju se novi, a izmegju njih neki Nijemci i Magjari, od kojijeh jedni, kako čujemo, niti govore, niti razumiju srpskog jezika.

Pošto tome okretu nema vidljivijeh razloga nagagjaju se tajni. Neki vele da, pošto smo mi geografsko-etnografički prijepak Bosne i Hrcegovine, vlada je naumila uvesti i kod nas onaj isti sustav koji tako uspješno ravna srećom dviju rečenijeh pokrajina. Ali pokle je, da se to postigne, neophodno nužno nametnuti u urede njemački jezik, da u tu svrhu ište namjestiti koliko viši broj Nijemaca, kako izvoditelje te plemenite misli, jer naši ljudi, ko što je i naravno, izuzmeš li neke *hvale vrijedne* iznimke, ne bi bili za to podobni.

Drugi kažu da nije to tako, ili, da rečem bolje, da nije to sve; pak govore da je primjer Latourov i družine mu dao najviše povoda današnjoj činovničkoj seobi. Ti tvrde da, od kada je odabrano jato mladijeh gospodičića u Beču uvidjelo kako za službu u našoj zemlji ne treba poznavati našeg jezika, ni mnogo drugijeh stvari, namjesnik se nalazi u *iznimnom stanju*, nešto kao i Dubrovnik, jer mu to jato ne daje mira ni pokoja, neg ga svagdano progoni molbama da ih kod nas namjesti, barem prelazno dok dobiju jednu dvije zvijezde više, pak da zlim posljedicama takoga progonstva isti namjesnik ne može svegjer da izbjegne.

Nego, kako svuda, tako i kod nas ima zlijeh jezika, koji o svemu i svačemu svašta govore: to su vam zlomišljenjaci. Ti ljudi tvrde da se sve ovo zbiva *preko glave* bečkog ministarstva. Po njihovu mnijenju namjesnik bi izvagjao osnove nekijeh nevidljivijeh lica. To bi bilo

> come l'araba Fenice:
> che vi sia, ciascun lo dice
> ove sia, nessun lo sa.

Ne treba da rečemo, da svaki dobromišljenjak zna da je to očita laž

Ne bismo bili sasvim iskreni kad na svršetku ne bi ispovidjeli kako, premda mi živemo u državi koja ima na hartiji napisanijeh mnogo slobodoumnijeh zakona, ne usugjujemo se u današnjijem okolnostima baviti se na dulje ovijem zanimljivijem pitanjem Razlozi se tome lako uvigjaju, a ko žudi više znati nek izmegju crta po bijelu čita. Reći će nam se: to je zagonetka. Pa neka, jer dan danas sve je tako uzrujano i zamršeno da, izuzmešli zagonetke, što ostaje? . . . . Ništa!

POLITIČKI PREGLED.

Naša zemlja.

Od nekoliko dana traje na carevinskome Vijeću pretresanje o *budgetu*, pri kojemu su se mnogi i dugi govori držali. Ali je od svega toga zaključak da *deficit* iznosi 32 milijuna. Novčani je Ministar, Dunajewski, predložio da će polovinu manjka pokriti izdavanjem državnijeh dohodarskijeh papira po 5 0|0, a drugu polovinu novcem koji se nalazi u pjeneznicama državnijem.

Praški je »Pokrok« javljao nazad vremena da će carevinskom vijeću biti prikazan zakonski predlog za produljenje dalmatinske željeznice od Spljeta do bosanskijeh granica i da će to doći stati 4 1/2 milijun. I doduše na 3 tek. Ministar za trgovinu predloži zakon za produljenje dalmatinske željeznice, ali samo od Knina do Siverića.

Inozemstvo.

PARIS, 21 febr. Njekoliko rumunjskih učenika predadoše Clémenceau adresu, koja sadržava mnogobrojne uvrijede protiva Austrije i molbu da bi Clémenceau uzdignuo svoj glas u francuskoj komori da Austrija ne otme Rumunjskoj Dunav. Clémenceau odgovori da su njegove sućuti sve za stvar Rumunjskijeh učenika.

KOTOR, 22 feb. Knez će Petar Karagjorgjević ostati još koje vrijeme u Crnoj Gori kao gost crnogorskog Ministra-Predsjednika Petrovića, i početkom proljeća proputovati kroz Knjaževinu. Za tim će se Knjaz vratiti u Paris.

KOTOR, 22. Crnogorska vlada odluči, kad Porta ne bi ustupila na dobre zemljište u Zeti prisugjeno Crnoj Gori u berlinskome ugovoru, da ga zapremi silom u proljeću, i da ostavi Porti cijelu odgovornost.

PARIS, 23 feb. Danas će vlada vijećati poviše odluka, kojijem Orléanski Kneževi, koji su u vojničkoj službi, imaju biti umirovljeni.

PARIS, 23 feb. Uvjerava se, da će se odluke, koje se tiču porabe zakona god. 1834 za umirovljenje Knezova, objelodaniti sutra u »Journal Officiel«. One će se odnositi samo na Vojvode Chartres i Alençon, ali ne ni na Vojvodu Panthièvre, koji je već odstupio od vojske, ni na Kneza Rolanda Bonaparte, koji se ne smatra kao Knez pretendenat. Izvještaj Minstara za rat naglasiće osobito, da se Knezovi imaju odstraniti od vojske s uzroka zapta.

KOTOR, 23 feb. Crnagora sastavi pješački bataljun od pribjeglica hercegovačkijeh i namijeni ga za zapremu Krajine. — Malisori i Miriditi napadoše opet prekjučer Skadar i ubiše preko 50 Nizama.

PARIS, 24 feb. »Temps« objelodanjuje brzojav iz Londona, po kojemu je dunavska konferencija na 21 tek. odbacila zahtjev Srbije da je puste u dunavsku komisiju. Samo su Austro-Ugarska i Njemačka podupirale zahtjev Srbije, dočim je Rusija javila da će ona, ako se pripusti Srbija, zahtjevati da se pusti i Bulgarija. Misli se da bi, kad bi se bila pustila Srbija, i Grčka bila pitala pristup Uvjerava se da je Ruska popustila što se tražilo i da je sad primanje njezina predloga, što se tiče ušća Kilije, sigurno.

RIM, 24 feb. Opet se uvjerava da Papa nastoji sklopiti kompromes s Pruskom na osnovi würtemberškijeh zakona crkovnijeh. Kao uzrok, s kojeg se dosad ne mogaše održati nikakav uspjeh, navagja se da se Papa ne usugjivaše tršiti se nepomirljivijeh.

PETROGRAD, 25 feb. »Regierungs-Anzeiger« objelodanjuje carsku naredbu, kojom se ustanovljuje osobita viša komisija sastavljena od činovnika raznijeh stru-

ka, pod predsjedništvom državnog tajnika nekadašnjeg Ministra unutarnjosti, Makova, da prigleda sve carevinske zakone, koji se tiču Jevreja, i da predloži potrebne preinake. Presjedniku je komisije dato pravo da se služi savjetima strukovnjaka u posebnijem pitanjima. Predlozi komisije s njezinim odobrenjem imaju biti predati na pregled zakonodavnoj istanciji preko Ministra unutrašnjosti. — Pregledanje vojske držano jučer pred zimskijem dvorom u prisustvu Carevu ispade sjajno.

BERLIN, 25 feb. »National-Zeitung« hoće da zna da je zadnje pismo Carevo na Papu pisano odriješitim jezikom. — Po »Montagsblattu«, prvijeh će Marta doći u Berlin Kähler Paša, praćen od sedam mladijeh oficira turskijeh, koji imaju uljesti u njemačku vojsku za tri godine.

PETROGRAD, 25 feb. U ministarstvu pravde spravlja se sada proglas amnistije, običan pri svečanostima krunisanja. Vijećanje o njegovoj sadržini dade povod glasovima da se spravljaju preinake.

MADRID, 25 feb. Brzojav iz Xeresa javlja da je broj članova anarhičnijeh društava u Andaluziji jako velik, da je napšeno 360 osoba i otkriveno spremište oružja.

BIOGRAD, 27 feb. Zvanični vojnički list objelodanjuje kraljevsku odluku o novome tvorenju vojske.

BERLIN, 27 feb. Moguće je, ako i ne vjerojatno, da se poteškoće dunavske konferencije neće moći za sad odstraniti. Ipak one proizlaze manje od ponašanja Francuske nego Rusije. Njemačka, koja u tome poslu nema velika interesa, može mirno čekati njegov tek, tim više što se nije bojati da će se mir poremetiti.

CURIH, 27. Kantonalsko je vijeće odbacilo smrtnu kazan.

RIM, 27. Na 9 1/4 ura u večer, kad je Koras bio pun svijeta, prsnu bomba ispred dvora Chigi, gdje stanuje Austrijski Poslanik, ali nije nikoga ozledila. Policija htijaše uapsiti vratara, ali se odmah osjeti svoje pogreške. U isto doba prsnu jedna bomba pred kraljevskom kulom a jedna pred »Palazzo Venezia«. Puk se drža miran. Niko nije uapšen.

MADRID, 2 marta. Po vijestima iz Keresa, Anarhisti nastojavaju da težaci ostave svoju radnju, da ne bude moguće kupiti žetvu.

PETROGRAD, 2 marta. Iz mnogijeh ali netačnijeh glasova, koji kolaju po gradu, razumije se samo ovo jasno, da je vladi išlo za rukom otkriti trag pripravama nova atentata. U raznijem je stranama od grada uapšeno nekoliko čeljadi. Glasovi su o učinjenim otkrićima netačni. Neka nihilistica, po imenu Fiegner, koja je već bila osugjena ali pobjegla, bi, kako se stavno uvjerava, uhvaćena u Charkovu.

RIM, 4 marta. Od onijeh koji biše uapšeni zbog zadnjijeh bonaba, Mattio, Coltelli, Cavalieri i Ravazzini biše predani sucu istražiteljü: ostali pušteni na slobodu.

MADRID, 5 marta. Anarhička uzrujanost u Anduluziji raste, osobito u okolini Keresa i Arcosa. Poglavica »Crne Ruke« uapšen je jučer u Arcosu. U Granadi i Malagi otkrili su podregjena društva anarhička. U Keresu su bacili kamenja na željeznički vlak i ranili nekoliko putnika.

BIOGRAD, 5 marta. Prigodom sutrašnje svečanosti proglašenja neodvisnosti i uzvišenja Srbije na Kraljevstvo, Kralj je dekorisao Ministre novo ustanovljenim redom plemićkim.

Malo riječi o gibanju.

Od dvadeset i četiri sata na dan mi gubimo barem tri ili četiri plandovanjem i s raznijem manama koje su se nekako uvukle u sadašnje društvo kao neki zakon koji se mi ne usugjujemo prekršiti. A da posvetimo dvadeset i četvrti dio dana našijeh pet stotina mišica, vjerujte mi, koristilo bi nam puno više.

Svi radnici bi bolje radili kad bi svaki dan samo uru posvetili šetnji, a uz to produžili bi sebi život i tako još nadoknadili sve ure šetnje.

Svak bi morao šetati barem jednu uru na dan, ali ne samo ondje gdje se svi drugi šeću, već gdje je zrak čišći, gdje je više sunca, gdje oko može da se nauživa mile naravi, gdje se uzdiže miris svakojakog bilja trave i cvijeća.

Ko se kreće taj živе, ko se više kreće taj bolje živе, taj je zdraviji, te zato trijeba da se mičemo ali pametno.

Ljudi se u opće boje da se ne umore, te ako ih glad ili ljubav, ili u opće koja neophodna potreba fizična ne goni, oni bi cijeli dan plandovali u hladu pod gustim dubljem koje im narav pruža, ili na mekijem divanima do kojijeh ih je izobraženost dovukla.

Naravna je nagrada truda počivanje, a čovjek kad može da počiva a ne radi, kad su se za njega već naradili oci i praoci, ili kad za njega rade sluge ili živine, on se zavali u ugodno gnijezdo koga on splete nasladama i počivanjem i misli da je riješio najteži problem našeg života: »življeti a ne truditi.«

Ali ogromna četa, našijeh 500 mišica, muči i pušta ih da rade što im je drago; ali potajno spravljaju strašnu urotu, te polako truju pljuće, jetru, želudac, krv nesretnika koji planduje u svome gnijezdu ugodnosti; pak jednom eto ti ga bez pljuća, bez jetre, bez želuca, pokvarene krvi; a tad je osveta gotova. Još jednom se mišice razljute u zadnjem času pred smrti te za zadnji put mu stresu sramotna uda i tako osvete uvrijegjenu narav.

Izobraženje napreduje, svaki dan nalaze se novi strojevi da zamjene radnje mišica, pa će se doći i do toga da će sve naše mišice počivati a sama pamet stvarati kretanje, ali tada higijena će zapovidjeti čovjeku da traži duboki hlad u bašći i da se tu zabavlja gimnastikom i raznim igrama da nadoknadi potlačena uda.

Kako u svem, tako i u gibanju ima onijeh koji preko mjere rade a onijeh opet koji ni malo ne rade.

Svi oni koji prem vele rade, rade zlo, jer u istu doba ili ne jedu dobro ili dišu uvjek pokvaren zrak ili samo u radnji more jedan dio mišica a ostale im počivaju.

Velike štete pako nanosi prem velika radnja, a to što se troši više od onoga što se prima svagdašnjom hranom, a u tome eto ti izvora slabosti i raznijeh nemoći.

Sve naše mišice valja da rade, veliki je grijeh koju od njih zanemariti a nadasve u mladijem godinam kad se brzo razvija i raste i kad su kosti još slabe.

Tad baš često se na ovo zaboravi a poslje vidimo zle poslijedice, krivi vrat, gibava pleća, jedno veće od drugog, krive boke i kralješ.

Učitelji i učiteljice valja da dobro paze na način sjeđanja djece.

Pa i lijevu ruku imalo bi se naučiti na sve radnje kao i desnu; ona nije doista manje vrijedna od desne.

Blažene one majke koje sto put na dan napominju svojoj djeci, da sjede uprav, da se ne krive, da drže prsi nadvoru; one, istina je, ne gledaju toliko na njihovo zdravlje koliko na ljepotu ali u isto doba njihov ukori slažu se potpuno sa zakonima higijeničnim.

Najzgodnije je vježbati mišice u vrijeme izmegju ručka i objeda ili koju uru iza objeda.

Jedan dio mišica radi i kad sjedimo i kad stojimo na nogama, ali svegj manji broj kad sjedimo te zato valja da se češće dignemo i prošetamo ako hoćemo da nam ne škodi dugo sjedanje.

Dugo stanje na nogama mori dosta više mišica a nadasve od noga, te oni koji su usilovani dugo stojati lako im nateku žile, i oastaje ona bolest, koju liječnici zovu: varices venarum.

Kretanje pomaže kolanju krvi, kretanjem bolje probavljamo i umirujemo katkad svoje moždani.

Kretanjem razvijaju nam se mišice pa ako i nije nam sada od potrebe da svojom snagom pokažemo junaštvo ipak ako uzimamo lijepo razvijene mišice neće nam škoditi a našem zdravlju biće korisno.

Jedno je od najlašnjijeh i najugodnijeh vježbanja za naše mišice šetanje a u isto doba je i najzdravije.

Dosta i dosta ljudi ovo zna ali isto većina ih ne zna nego put od kuće na službu, s ureda u kafanu a otole kući, ili iz kuće u dućan a iz dućana kući. Pa ne samo gospoda već i prosti radnici ono malo vremena što imaju prosta, gledaju da što prije se dovuku u kakvu kafanu ili u drugo slično mjesto gdje u pokvarenom zraku gube zlatno vrijeme.

U svetac mješte da u društvu svojijeh milijeh pogju gdje podalje na šetnju, ljudi idu u kafanu a žene u svojijeh prijateljica ne mareći da jadna djeca ginu za čistim zrakom.

Da je šetnja škodna i zabranjena od higijene sto put više bi se šetali.

Šetnja je zdrava svakomu; i dijete u povolju valja nositi nadvor.

Eto i u našem Dubrovniku na prste bi se moglo nabrojiti one što svaki dan ili svaki drugi idu redovito jedno 3 kilometra put Pila ili Ploča. Mnogo i mnogo našijeh djevojčica kroz cijelu godinu dva tri put samo dopru do Boninova; a koliko ih nikad i ne vidi Župu...?

Svi radnici, sve zanatlije, svi činov-

nici mogli bi posvetiti uru na dan šetnji a u nedjelju i svetac cijeli dan ja bi ih svjetovao da uživaju darove mile naravi mješte da planduju i sjede u kafanama.

Svakomu koji radi, šetnja mora da bude najmilija zabava a onijem koji šeću samo da protegnu noge i progju vrijeme, jer po vazdan planduju znam i ja da neće biti tako zanimiva, ali za te nije ni velika šteta.

Svi najveći ljudi ispovijedali su da najbolje misle kad se šeću, pak to je i naravno jer šetnjama bistrimo pamet.

Ovo je prem malo rečeno za pohvalu šetnje, ali sve naslade što se kušaju na šetnji a nadasve ondje gdje oko može da se nadivi veličanstva mora želio bih da svak pokuša pa da mi tad iskreno kaže bili ja bio u stanju što takovog živo opisati. Ja nijesam sjegurno, pak zato ovo malo redaka je napisano samo da se njima ko okoristi a da piscu ne zamjeri.

S.

Naši dopisi.

Cavtat 8 Marta 1883.

Spomenuo sam u zadnjem svojem dopisu, da se naša kukavna Općina služi u svijem poslima, toliko nutrnjim koliko vanjskim, tugjim jezikom što ga niko od općinara, a da tako rečem još manje sam Načelnik i sva ugledna gospoda vijećnici ne razumiju.

Gospodin tajnik, faktotum Općine, tako hoće, pak amen. On tako sviri, pak tako treba i plesati.

Sasvijem da se u sadašnje vrijeme tako što ne može ni misliti, a kamo li u djelo stavljati, ipak bi se moglo i oko zatvoriti kad bi ova naša Općina nepristrano sa svakim postupala, kad bi trudila i žrtvovala se na opću korist; ali na žalost ona sve obratno radi. Stara se za pojedine kojijeh se boji, žrtvuje se na korist onijeh koji svoj džep na štetu siromaha žrtvuju.

Općinsko Opraviteljstvo radi tako iz zahvalnosti prama onijem kaji su ga birali i koji ga uzdrže.

Kako se u Cavtatu bira Općinsko Vijeće? kako Načelnik? Biranje ne slijedi kako po drugijem svijeckijem Općinama. U Cavtatu se ne zna, ni za imenik birača ni za njegovo objelodanjenje; a kad se za ovo dvoje ne zna, još se manje zna za rok utoka proti imeniku, i za dane kad imaju izbori slijediti.

I vijećnici i načelnik su birani od ono malo privrženika i prijatelja, koje kakav njihov vijerni sluga na ručak i na piće pozove.

U Cavtatu se ne zna ni za zapisnike sjednica Općinskog Vijeća. - Vijećnicima nije potreba od njih, i zato baš cijene da nije potreba ni držat ih, ni izlagat ih na znanje općinara, jer bi to nešto suvišno bilo da općinari saznaju njihove tajne; a s druge strane da bi ih i izlagali bilo bi zaludu, jer se u Općini niti vijeća, niti zaključuje štogod što se tiče opće koristi

Jesu li se možda u zapisniku sjednice jednom našli zaključci vijeća promjenuti u cijelome sadržaju? Nijesu jednom nego više puta, pak će i u naprijed.

Dovršio se gradit do Cavtata novi put; ali vjerujte mi da ja volim starijem prolazit jer ako i nije dobro uvzdržan, barem prolazeći, mogu bit siguran da ću zdravo doma doći, U ovome poslu ne krivim poduzetnika nego Općinu koja je gragju nadzirala, a i pokonju dušu onoga koji je onuda put izveo. Eh! da mi je sada poduzetnikovijem maslom omazat put, možda bi ne samo pojedini, nego svi, pak i kola, i prije, i sigurnije slijeđali u Cavtat.

Do vigjenja.

Pravednik

Dubrovačke vijesti.

(»Le Moniteur de Rome« i »Gušterica«.) Che ibrido connubio, reći će slobodno ko pročita ovaj naslov; Ali je ipak to tako. Taj rimski velikan javne štampe bavio se je u jednom bečkom dopisu svojega broja 22 od 28 januara, o našoj »Gušterici«, ovijem riječima, koje mi doslovce prevagjamo iz francuskoga u srpski: »Katolički Hrvati raspolažu (u Dalmaciji) »dvjema novinama: »Narodnim Listom« i „Katoličkom Dalmacijom, a pravoslavni Srbi »isto dvjema: »Srpskim Listom« i »Guštericom«.

Nije naša namjera odgovoriti rimskome »Moniteuru«, jer bi to značilo uplesti se u polemiku, a mi se, tako reći, zaklesmo da se u polemiku nećemo uplićati ni s kim. Nu ipak ćutimo potrebu a i moralnu dužnost da prama svojijem čitateljima i prijateljima budemu na čistu, sto se tiče našijeh mnijenja o vjerama. Mi dakle ovdje svijem svojijem *čitateljima i prijateljima* najsvečanije javljamo, da smo mi prijatelji i hodžama i rabinima i popima i popovima i svijem vrstama sveštenika, jer znamo da oni mogu, kad hoće, učiniti - a i čine - mnogo dobra puku, kojemu je, kako svak zna, »Gušterica« namijenjena; ali da nijesmo ni po što *na raspoloženju* nikakvome vjerskome opštestvu ni katoličkomu, ni pravoslavnomu, ni jevrejskomu ni turskomu; već da jedino nastojimo svojijem slabijem snagama braniti interese moralne i materijalne svega naroda srpskoga u opšte a dubrovačkoga na po se.

E questo fia suggel, che ogni uom sganni

(Dolazak) Na 5 tek. dogje u grušku luku ratni parobrod Taurus, i zadržavši se ondje više dana, proslijedi svoj put u Carigrad, gdje će ostati na raspoloženju našega Poslanika ondješnjega.

(Ispiti) Gosp. Mato Zglav, namjesni učitelj pri našemu gimnaziju, položi, prvijeh dana ovoga mjeseca, dobrim uspjehom ispite iz klasične filologije za gornje gimnazije.

(Biljegovine) Promjena starijeh biljegovina god. 1881 s novijem god. 1883, koja bješe ustanovljena, kako na svoje vrijeme javismo, na 31 januara tek. god. odgogjena je, kako javlja bečki »Fremdenblatt«, do 29 Aprila t. g.; ali kad progje ovaj rok, dotični ih uredi neće više primati u promjenu ni pod što.

(Opštinsko Vijeće) držano je u srijedu 7 tek. Prva je tačka na dnevnom redu bila: Imenovanje odbora od petorice za skupljenje novaca za Gundulićev spomenik. Izabrani su Gg Niko Velik Grof Pucić, Niko Vit. Bošković, Petar Kap. Pavičić, Vlako Matijević i Rafo Janni. Na 2 goj tački dnevnog reda: Imena ulica i poljana, razvi se dugo pretresanje, koje se zatvori prihvaćenjem gotovo svijeh imena predloženijeh od odbora. Tako će napokon i dubrovačke ulice i poljane imati svoja imena i to ponajviše imena glasovitijeh Dubrovčana. Baš nam je to milo, samo žalimo da visoko Vijeće izbrisa s imenika najslavnije Dubrovačko ime: »Gundulić«, što ga odbor bješe predložio za najglavniju našu ulicu, to jest za Placu (Stradun), koja će se odsele zvat »Placa«.

Kako je već bilo docna, tako je sjednica dignuta, a ostale tačke dnevnog reda ostavljene za drugi put.

(Bura.) Svu noć i vas dan 3 tek. puhaše strahovita bura, kakve se odavna ne spomińjemo. Osim mnogo grana što je polomila, baci s konja na Drijenu jednog čovjeka, koji navinu nogu, te ga donesoše u gracku bonicu, a na Boninovu obali kočiju u kojoj se vožaše gosp. Martellini vojnički Saslušnik, koji navinu ruku, ali mu je sretno odmah na mjesto stavljena. Diligencija koja igjaše u Novi, morade se vratiti s po puta.

(Premještaj.) Gosp. Gozzetti, financijalni Naglednik, bi premješten u Zadar, a na njegovo mjesto dogje Gosp. Malešević.

(Namjenik.) Na mjesto Prof Vučetića, za kojega javismo na svoje vrijeme, da je imenovan školskim Nadzornikom za kotar Špljecki, dogje M. P. Gosp Matešan, ispitani Kandidat za geografiju i povijest.

(Uskrs.) Ove se godine slavi Uskrs dne 25 marta.

Niko nije doživio ovako rana Uskrsa, a po zaključku Sabora Nikejskog može se Uskrs slavit najranije dne 22 marta.

Slučaj koji se ove godine sbiva, dogodio se godina 1663, 1674, 1731, 1742, a u ovom vijeku za prvi put.

Dogodi će se opet u buduće godine 1894, 1951, 2035, 2046, 2057, 2103, 2114, 2125, 2198 itd.

(Lloydov parobrod »Delfino«) dolazeći dne 6 tek. mjes. u 7/2 sati u večer, iz Trsta nasuka se na otočić Mišnjak, blizu Šipana.

Udarac bi dosta jak, te megju putnicima, kojijeh je preko 60 bilo, nastade velika zabuna, koja je trajala dok se ne uvjeriše da zbilja nema nikakve pogibelji. Po sreći vrijeme bijaše tiho, more kako ulje a parabrod gvozdeni, jer bi se inače mučno bila izbjegla koja teža nesreća.

Kapetan ufaše dići se već onu noć s otoka te proslijediti putovanje, ali mu svi napori bijahu uzaludni. Sutri dan ratni parobrod »Taurus« i »Dubrovnik« koji je tuda prolazio, stadoše ga potezati, ali bezuspješno. Na Dubrovnik se putnici ukrcaše i sretno prispješe u Gruž. Delfinu pak pogje za rukom dići se stoprv u jutro na 8 tek. mjes. kada je more ponaraslo; i kad mu prispije u pomoć parabrod Triton.

Nećemo da prosudimo jeli ovome kogod kriv, i koje taj, ali ćemo samo navesti riječi jednog vještog pomorca koji, kad mu

ovaj dogagjaj ispričaše, reče: onuda parobrodom znala bi i mačka sretno putovati..

(*Žalosni dogagjaj!*) Javljuju iz Stona, da onomadne tamo bi nagjen mrtav i gotovo usmrgjen u postelji, gdje od davna bolovaše, jedan mladić sirota od poštene težačke kuće bez da je itko znao kad je umrô. Ipak Ston ima Paroha, općinskog Načelnika, i još jedan prastari Zavod Javnog Dobročinstva, a i Bratinstvo pod naslovom Sv. Sakramenta! žalosno ali istinito

(*Novačenje.*) Ovoga je puta uhvaćeno preko 200 mladića sposobnijeh za vojničku službu; i to: 84 u Dubrovniku, Rijeci i Zatonu; 78 u Cavtatu; 41 u Stonu; i 37 u Pelješcu.

(*Niko Veliki Grof Pučić.*) Jedan od najučenijih Dubrovčana, izabran, kako gore javismo, članom od Odbora za Gundulićev spomenik, umrije, poslije kratka bolovanja, u utornik 13 tek. i bi ukopan na najsjajniji način u srijedu u pobjed. Na grobu je Prof. Luko Zore držao lijepi govor o pokojniku.

Eto u godinu dana neumoliva smrt pokosi sva tri brata ove stare plemićke obitelji dubrovačke.

(*Snijeg.*) U utornik, 13 tek. po podne, zamete gusti snijeg kakvog nijesmo odavna vidjeli, ali nije trajao više od po ure pa se opet vrijeme razvedri ko u proljetni dan.

(*Cosmoram.*) Stiže nam nazad nekoliko dana u grad, te ne možemo nego ga pohvaliti jer slike ne mogu bit bolje udešene budući da su od glasovitijeh slikara Šmoka, Pijevca i Luka Leggi.

(*Ispiti.*) G. N. Selak položio je s odličnijem uspjehom prak. rigorozum anatomije, a gg. Pugliesi i Papi iz fizjologije

(*Dubrovačko Pomorsko Društvo*) drži danas na 9 u jutro veliku godišnju skupštinu.

(*Opet snijeg.*) Danas sve jutro sniježi.

(*Nesreća.*) Dne 10 t. m. kad se kočijaš Jako Zorz vraćao s kolima iz Trebinja pade mu na glavu s Orsule poveći kam te mu lubanju rascijepi. Nesretnika, pošto nije bilo slobodnijeh postelja u mjesnoj bonici, postaviše u jednu konjušnicu na Pločama, dok su mu milosrdne sestre izvanredno jednu postelju napravile. Netom ga u bonicu donesoše izdahne, ostavljajući tužnu udovicu.

Ovaj turobni dogagjaj daje nam povoda da prozborimo koju o pogibejnome putu na Pločama, i o grackoj bolnici.

Za ponapravljanje Orsule bila je već nazad nekoliko vremena namijenjena svota od 60.000 fl. ali mješte da se što ozbiljna izradi razpravljalo se je kroz cijelu godinu dana kako da se to uradi, te je tako protekao opredjeljeni rok, a novac inače se upotrebio.

Koje tome kriv nek sada pogleda na ovu kukavnu udovicu, koja ga ne će za cijelo blagosivati.

Da je onaj put po kojemu gospoda šeta, odmah bi se tome doskočilo, ali onuda skoro samo prolaze siromašni seljaci i kočijaši da komad kruha za sebe i za svoju obitelj zadobiju, te s toga ostaje sve svegj pri starome. Očito dakle kažemo da je ovo sramota, te da se Orsula mora što prije ponapraviti, pa stajalo ma koliko novca.

Što se pak bonice tiče opažamo da se već odavna sakupio novac da se nova i veća sagradi, ali ko bi se za to imao zauzimljati ne zauzimlje se, a ko bi se zauzeo ne sluša ga se. Ovome mi držimo da nema nego jedan sami ozbiljni uzrok: lijenost i nemarnost dotične gospode.

Ovo odgagjanje ne bi mnogo štetno bilo da ova bonica ma i malo bolje odgovara svojoj cijelji, ali, usljed pomankanja mjesta, zimi se skoro svaki dan dogagja da se s kukavnijem bolesnicima otuca od nemila do nedraga dok mu se mjesta ne pronagje. Istina na čast rado izjavljujemo da milosrdne sestre u ovome pogledu rade što mogu, te, da bi za nemoćnike mjesta bilo, izabrale su za sebe jedan maleni i nezdravi lokal, što je doprinijelo da su se mnoge razbojele, a neke i umrle. Bonica suviše ne samo da je malena, već i u zabiti, na jednome mjestu vrlo malo shodnome za tu svrhu.

Molimo dakle gospodu, kojijem je dožnost misliti se za ovo da se osvijeste, te da naš grad napokon steče što potpunim pravom traži.

(*Umrli.*) Na 1|3 Luce Ljubišić Antunova, od 12 god. k. - Na 3|3 Vlaho Papa Nikov, od 23 dana, k. - Na 3|3 Ivo Kulišić Nikov, od 2 god. k. - Na 4|3 Matija Grgurević, od 83 god. k. - Na 4|3 Mato Miloslavić-Lapadinu udovac, od 68 god. k. Na 4|3 Kate Zanoni, od 70 god. k. - Na 7|3 Pero Knego Pera, od 7 god. k. - Na 10|3 Zorz Jakob, kočijaš, od 45 god. k. - Na 11|3 Mare Ud[a] Božović, od 85 god. k. - Na 11|3 Nike Ud[a] Fedeli, od 75 god. k. - Na 13|3 Niko veliki Grof Pučić, od 63 god. k

U Grackoj bonici

Na 11. Marija Radoslavić 92 god. k. na 13. Marija Regović 24 god. k. na 14 Nike Maslać 80 god. k.

Svega po malo.

(*Preglji u siru.*) Mnogi u našem narodu cijene, da je najbolji sir kad se u njemu pojave preglji, dapače vole više posmočiti one preglje na isti sir, jer misle da su oni postali od istoga sira i da su njegov *ekstrakt*. Ali to nije tako. Po današnjijem zoologičnijem znanostima zna se, da nikoga, ma ni najsitnija živinica, ne može postati po ničijem nadahnuću, već jedino iz sjemena ili iz jajca, što mati tijeh živinica usije ili snese. Pregalj u siru dakle nije postao od sama sira, nego se tu pojavio pošto mu je mati u siru sjeme izbacila. Tijeh preglja ima dvije vrste, koji, u znanstvenomu jeziku, zuvu se *Aspergillus glaucus* ili *sporendonema casei*, ti se kasnije, po naravskijem zakonima, pretvaraju u muhe, od prilike kako bube. Nek se dakle ne cijeni, da je dobar onaj sir u kojemu se preglji nalaze; u to manje siru rgjava *fermentacija*, s koga uzroka i nasjede muha te ostavi sjeme isto kao i na meso, kad zaudara, napane muha i usije sjeme upljuvaka.

Šarada.

Moj *cijeli* kô i *drugi*
ima svaki svog vladara,
koji pak za gospodara
pripoznaju *prvoga*

Odgonetka zadnje Šarade

Beč

OBUĆA SVAKOVRSNIJEH

MUŠKIJEH KOŠULJA

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku. Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1 Aprila 1883. Broj 11.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 60. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 60. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Biće bolje samo dobre volje.

N. P.

NIJEMČENJE!

Ima njeko vrijeme da se u pokrajinskoj našoj politici dogagjaju stvari pred kojima ne smijemo ostati hladnokrvni. Mi priznajemo dakako da malo ili ništa vrijedimo u javnom mnenju, pak zato valjda velikaši neće se ni okrenuti na naš glas, ali kao javne hroniste, i pošto je naš list namijenjen puku, mi moramo svoju riječ baš tome puku upravljati kad god vidimo da mu se, bilo s koje strane, radi o glavi. I to evo hoćemo i danas da učinimo.

Iz promjena koje su se u ovo zadnje vrijeme dogodile u burokraciji, reklo bi se, da se nastoji oko toga kako će Dalmacija postati do brzo njemačka pokrajina. Za tu svrhu dolaze nam shodni pijonijeri iz Beča, kojekakvi principi i grofovi, koji ne poznajući ni riječi srpskoga jezika, odregjeni su za to da nam vladaju jezikom koji mi ne razumijemo; sutra će nam pak *muštravati* djecu u školi sa *ein, zwei*, ili će nam suditi..... a mi za to nećemo znati ništa. Ta šta bi trebalo da i znamo što?

Do jučer imali smo talijanskog burokrata, poslije njekoliko godina ljute borbe njekako smo ga se trsili, ali regbi da nam je to slabo koristilo jer evo nam sada..... čovjeka .... gospodar .... *nur deutsch!*

To se nijemčenje goni u Dalmaciji svaki dan to više, ali se to čini tiho tiho, kao da je njekoga strah da se ne bismo probudili; ali mi koji od davna ne spavamo s uha na uho, dosjetismo se staroj majstoriji, pak sa svijem pravom pitamo koga se tiče: šta je ovo?

Eto je, Bogu hvala, mladih njemčića došlo njekoliko; sada se opet pronose glasovi da će i na školsko vijeće doći nijemac kao inspektor, a u Beču u toliko snuje se, kako nam kažu, školski zakon kojim će upravitelji pučkih i gragjanskih škola biti poduženi poznavati njemački jezik. Ako je to zbilja tako, ne bi doista značilo drugo nego da će nam danas sutra doći na upravu naših škola nijemci, jer da kako dalmatinci ne mogu poznavati nikad njemačkog jezika kao što bi taj zakon zahtjevao.

Primjeti će nam valjda kogod, da od kako je Austrija zapremila Bosnu i Hercegovinu, kakova se politika goni gore takova treba da bude i dolje kod nas. Biće sve to tako, ali valja i promisliti da mi imamo svoje stanovite zastupnike u Beču što Hercegovci nemaju, da smo mi pravi podanici austrijski, što oni nijesu, da je naš odnošaj dosta tješnji s ukupnom Monarhijom nego li je Bosansko-Hercegovački — po tom dakle imamo više prava i dužnosti da branimo naše, jer znamo da je naše, a tim opet radimo i za interes ukupne Monarhije isto onako kao članovi u jednoj zadruzi. A sada, pitamo, ide li u prilog državnoj austrijskoj ideji da se baš pod sadašnjim ministarstvom koji hoće tobož da svijem narodnostima dade njihova prava, ide li u prilog, kažemo, da se sve u Dalmaciji hoće da ponijemči, u toj Dalmaciji koja je slavjanska pokrajina ako je igdje koja?...

Ne, doista! Tim se neki članovi zadruge ozlovoljavaju jer vide da jači u njoj traži da nadjača slabije, kako će u zadrugu uvesti njeke nove zakone kojih do sada nije bilo.

S toga uzroka ljudi koji zastupaju našu stranu u zadruzi, to jest narodni zastupnici treba da u Beču junački podignu svoj glas proti ovom nijemčenju, jer je to pitanje bića našeg — hoćemo li dalje biti ili ne biti — i što god reku i učine na obranu svoga jezika, svi će u Dalmaciji, bili Srbi ili Hrvati, kao jedan čovjek, bacivši za čas na stranu svoje razmirice, njima zavikati: *U srebru vam se kovala! Blagoslovila vam se!*

Naše Stanje.

Nije nam namjera ovdje baviti se stanjem naših Epikureja, jer smo uvjereni da oni dobro stoje te i ne haju za druge, misleći kad oni uživaju da cijeli svijet uživa a za tegobe i nevolje drugijeh ni briga ih. Mješte da svom dušom pristanu eda kako olakšaju stanje našeg radnika pružajuć mu sredstva po kojima bi mogao upotrebiti svoj trud na veću svoju korist a odnosno i na njihovu; mješte poticati i pomagati obrtnost i trgovinu, koja je neophodno potrebita da se uzdigne niži stališ i ugled cijelog mjesta, oni sasvim zanemareno plivaju u svom bogatstvu i raskošju puštajuć nek svak za se misli.

Istina, treba da svak za se misli, jer neće niko jednog neslaštinu ili predrtinu pomoći, koji cijeli dan rukama u džepu planduje i na suncu se grije iščekujuć kako će mu što s neba pasti; ali opeta koliko i koliko izvrsnijeh i sposobnijeh radnika, misle i vrte u glavi kako da izvedu koje poduzeće ili radnju, kojom bi više ljudi našlo čim da pošteno preživę, ali treba da se u njima ta plemenita misao utre, jer nemaju srestava da je sami ostvare a niko opeta neće da im priliku pruži, dapače svaki odobrava i uvigja korist, koja bi odatle iznikla, ali ništa drugo.

Da se podigne materijalno stanje cijelog puka a u opšte radnika, koje je jedina činjenica za svako poboljšanje i napredak, trebalo bi da imućniji potrebnijem pri ruci budu u izvršivanju njihovijeh djela i u izvedenju njihovijeh namjera, jer videći se sami bez ičije pomoći i ono malo dobre nakane što su dosad imali, iščezne im, bace se na veliko zanemarenje te tako oslabi u njima svako plemenito čuvstvo i prama narodnosti i prama domovini i prama samijem sebi.

Narav nas je lijepijem položajem nadarila odakle bi lako mogli biti u doticaju drugijem naprednijem narodima, gdje bi sva trgovina pograničnijeh pokrajina silazila, kao što i prije, te odavle se širila po drugijem krajima i tako oživljenjem trgovačkog pokreta procvalo bi i materijalno stanje svijeh skupa koliko bogatijeh toliko i siromaha. Ali promjeniše se vremena i šnjima i okolnosti te da se sada ovo dostigne trebalo bi da smo kojom željezničkom prugom združeni s drugijem pokrajinama, trebalo bi da se i kod nas tvornice grade ili da se sadašnje usavrše, te tako bi svoje proizvode po svijetu širili mješte što nas sad dvostruko stoje jer ih moramo dobavljati iz drugijeh strana a megjutim tugjin nek naše sirovine iznaša i iz njih nek blago muze.

Svemu bi se ovome našlo lijeka samo da je dobre volje a i Vladine pomoći do čijeg interesa mnogo stoji, jer koliko je u jednoj državi materijalno stanje njezinijeh podanika bolje, toliko je i ona u boljem cvijetu, te svaki tačno vrši svoju podaničku dožnost i dragovoljno prinaša što joj je dužan, jer uvigja iz ovijeh svojijeh požrtvovanja neku korist a ne zanemarenje. Gradiće se nove željeznice samo za vojničke

svrhe, koje nikakve koristi neće narodu doprinijeti, dapače štete, jer će se nametnuti novi porezi, koji se tiču najviše siromašnog radnika.

Ne može se pripisati našemu težaku ili u opšte radniku da je lijen ili bestužan te da nema volje za radnjom; jer dosta je živjeti megju njima te se svojim očima uvjeriti, kako nesretnik cijeli dan od jutra do mraka kam pretvara u zemlju eda mu što bolje rodi. Ne ide on po svijetu, tražit glavi mjesto, od obijesti jer mu tako šune, a ostavlja u kući sve što mu je najdraže i najsvetije; nego ide jer ga nevolja na to tjera i velika žudnja za radnjom, koju ne može u kući da razvije, i jer vidi da će mu trud boljim plodom uroditi. Nije ni po svijetu da se blago po putima kupi, ako ko misli, nego treba krvavim znojem i trudom što steći čim će se kući povratiti da namiri sve što je potreba. Cijenim da ovi naši ljudi, što po tugjem svijetu svoj trud ulagaju, bili bi kadri i u svojoj zemlji što takova učiniti, samo da kogod promisli i svojski se zauzme za njihovo stanje. Ali, na žalost našu treba da po tugjem svijetu tumaraju i kruha traže, kad se u kakvojmudrago radnji tugji ljudi namještaju i kad se tugje rukotvorine u nas uvagjaju, dočim bi naši sve mogli to izvršiti i nebit im potreba da kod drugoga kruha traže.

Dakle bez nekog megjusobnog pomaganja ne može se poboljšati ni uzdignuti naše stanje, dapače ne mogu se ni spoznati sve potrebe, kojijem narod boluje, ako se nije u nekom bližnjem doticaju s njim. Ovaj doticaj se postigne utemeljujuć društava za moralno i materijalno pomaganje nižeg stališa a osobito radnika, gdje bi mogao do potrebe, kad ga starost i bolest onemogne, pomoći naći. Nazad nekoliko godina utemeljiše i kod nas neko Radničko Društvo, koje je sada još samo na imenu. Cijelj na koju je smjeralo, bješe plemenita, jer se bavljaše megjusobnim pomaganjem i učenjem a bijaše mjesto, gdje se i imućniji i siromah nalažahu te tako mogahu spoznati jedni druge. Dok je čelićnijeh ljudi na glavi bilo, koji se s nekim zanesenjem na to odaše, i društvo je napredovalo dapače je i neku malu glavnicu skupilo, koja bi, da se je onako slijedilo, sad bila svota, čijom dobiti bi se mogli namiriti svi troškovi društva. Sad pako ima nekoliko godina da se ne zna ni ko pije ni ko plaća, ne drže se sjednice, ne vode se računi, ne naplaćuju se ni mjesečne plate te tako ne primaju nikakve pomoći potrebni radnici, koji onemogli godinama ne mogu da svojim trudom zasluže komad kruha. Svaki član ima pravo za svoj i opšti interes da pozove Ravnateljstvo na red i račun njegove djelatnosti; jer se ovako upropašćuje najblagodatnije društvo, koje bi dobrim plodom rodilo, samo da je čeličnijeh i rodoljubivijeh ljudi na čelu.

Eto vidimo kako se jadni radnik od zore do mraka od truda lomi, izložen svakoj nepogodi vremena i dosta puta svoj život na pogibelj izlaga eda kako pošteno svoju forintu dobije, čim da sebe a koji i ženu s djecom prehrani, dapače da svaki način kući donese. Promislite kako ovaj čovjek pri sadašnjoj skupoći i kukavnoj dobiti sve ovo namiri dočim drugi dvostruko u putine potroše? Svaki koga se tiče, nek udube i dobro sve okolnosti promozga; jer ga je puk pozvao da nadgleda red i njegovo stanje, a dužnost je u opšte svakoga, jer i do svoga interesa stoji. Trebalo bi da obuzdaju slobodnu volju množine udarivši cijenu na stvari. koje su neophodno potrebite za ojačanje ljucke naravi, da tim i siromah uzmože uživati čim da se ojača i života dobije na dalju radnju i trud za uzdržanje svoje i svojijeh i za izvršivanje u opšte svojijeh dužnosti.

Doklegod se ne bude svojski zauzelo za materijalno blagostanje u opšte puka neće biti blagodati ni napretka, vazda će se hramati na jednu ili na drugu stranu jer nevolja sama zaslijepi i narene na svaki put, te tako se zaborave i zanemare najplemenitija čustva svojijeh dužnosti.

POLITIČKI PREGLED.

Naša zemlja.

Zbog uskrsnijeh praznika, praznuje i bečko carevinsko Vijeće. Kad se otvori, doći će na dnevni red glasovanje novog zakonskog predloga o školama. Lijevica se sve ufaše da će tom prigodom nastati razmirica izmegju ulomaka parlamentarske većine, jer da češki zastupnici neće glasovati za predlog. Ali je klub českijeh zastupnika izdao proglas u kojemu je rečeno de. premda zakonodavstvo o školama pripada u djelokrug sabora, ipak će češki zastupnici, da ne škode sadašnjoj većini, glasovati za predlog.

Namjesnik Češke, bar. Kraus, primi oblast od Ministra za nastavu, da sklopi sve pogodbe koje se tiču gragjenja zgrade za liječniku struku na českoj universitati.

Sama Neue Freue Presse, koja je nazad malo dana javljala, da je vojnički zapovjednik u Českoj, Bar. Filipović, naredio oficalima da se i u privatnijem razgovorima imadu služiti njemačkim jezikom, i da su ga u tome slijedili i vojnički zapovjednici ostalijeh pokrajina cislajtanskijeh, bi prisiljena javiti da u tome nema ništa istinito.

Inozemstvo.

SOFIJA, 15 marta. Uslijed svrgnuća Sofijskog Mitropolite, bugarski Ministri dadoše ostavku, koja bi primljena. Gjeneral Sobolev dobi nalog da sastavi novi kabinet.

RIM, 15 marta. U Rimini je, prigodom rogjendana kraljeva, bačeno petarada, a spomenik Viktora Emanuela izgnušen.

LONDON, 16 marta. Sinoć na 9 ura prsnu dinamita u ministarstvu za mjesnu upravu. Šteta ogromna. Srećom niko nije ni ranjen. Ne dvoji se da je to djelo Fenijana.

PARIS 17 marta. Nekoliko novina uvjerava da se kabineti londonski, petrovgracki, berlinski i pariški dogovaraju o zajedničkijem srestvima protiva Anarhista U Rheimsu je jučer uapšeno pet anarhista.

BUKUREŠT, 18 marta. Kralj i kraljica krenuše osobitim vlakom put Italije jutros na 9.

PETROGRAD, 18 marta. Stavno se javlja da je krunisanje konačno urečeno za 27 maja. Vojska odregjena za svečanost krenuće put Moskve na 17 junija.

PARIS, 19 marta. Jučerašnji dan (god. pariške komune) progje u svemu miru. Skupštine i gozbe držane ne dadoše povoda nikakvoj demonstraciji. I vijesti koje dogjoše s pokrajine konstatuju da red i mir nijesu nigdje poremećeni.

RIM, 21 marta. Etna je od jučera na podne u velikoj djelatnosti. U Kataniji se je čula dosta jaka trešnja. U Mesini pade jučer gust dažd pepela.

RIM, 22 marta. Uvjerava se da će Knez Amedeo zastupati Kralja pri carevu Krunisanju.

LONDON, 23 marta. Glasa se da je engleško redarstvo ušlo u trag nekijem začetnicima prskanja u polači Westminsterskoj.

LONDON, 24 marta. Nekoliko novina uvjerava da će brzo nastati razmirica izmegju Turske i Rusije u Armeniji Pačk »Standard« hoće da zna je već 100,000 Rusa poregjeno uz granice jermenske.

Rodić i Jovanović.

Kad god. 1869 Rodić dogje za namjesnika u Dalmaciju dovede sa sobom nežugjenoga druga, poznatoga Alesani, nametnuta mu običnom mudrosti bečke gospode za dvorskoga Savjetnika. Bila je onda za prvi put, u skoro obavljenim izborima, nadvladala narodna stranka, čiji zastupnici sjegjahu u pretežnoj većini na sakupljenom saboru. Kad prispije Rodić s Alesaniom u Zadar megju prestavnicima naroda ogorčenost bi prevelika. Odabrani članovi, onda čvrste a ne, ko danas, žali Bože, razdirane narodne stranke, pogjoše k Namjesniku i izjaviše mu, da dok se Alesani bude nalaziti na zadarskome namjestništvu, nek se ne uzda u nikakvu potporu većine; te zato da odahere izmegju otpusta onoga ili oporbe ove.

Čovještvo Rodića i obična mu uvigjanost u isti mah osvjedočiše ga da protiva volji narodnog zastupstva ne bi mogao uzdržati čovjeka, koga mu je bečka vlada nametnula bila, pak Alesani bi otpušten.

Ovo bi prvi pametni korak Rodićev, uslijed kojega stekao je oni ugled, koji ga je svegj pratio za dugog njegovog vladanja i dao povoda da mu se mnogo oprosti i onda kad pod neodoljivijem pritiskom raznijeh okolnosti bi usilovan stramputice zalutati, kao što u poznatom pitanju izravnijeh izbora.

Ali to nije sve. Ovi stari pobočnik Jelačića Bana bio je darovit čovjek, pak se zato bez muke za rana sprijateljio s nekijem elementarnim zahtjevima ostog na pola ustavnoga sustava, koji kod nas vlada. Uvidio je lako da dan danas toga čovjeka nema, koji može reći: ja sam sve, a svak drugi je ništa, a da se ne izloži općemu smijehu i rugu i ne postane velikom sprdnjom. Radi toga, u koliko mu iz Beča to priječili nijesu, iskao je stati u suglasju sa većinom narodnoga

zastupstva, te je tako i zadovoljivao pravednome zahtjevu odabravši iz istog svog dvorskoga Savjetnika. Tako oprezno postupanje učvrstilo mu je položaj i stvorilo privrženika u zemlji te nam otkriva onu tajnu, usljed koje mogao je sjedati za mnogo godina još na stolici dalmatinske guberniје, ako ne s općim zadovoljstvom ipak mirno bez ikakvog ozbiljnog kolebanja.

Svak na svrhu ko pozna malo bliže Rodića može izreći da je bio čovjek nepristran i da strasti na njega nijesu nikakav upliv imale; svegj miran i hladnokrvan a nadu sve ozbiljan, jer je uvigjao da se ozbiljnost poglavito izziskuje od onijeh, koje slučaj, lukavstvo ili sreća postave na kakvo ugledno mjesto. Malo je govorio a mislio bi mnogo prije nego bi se na što odlučio, pak bi tako izbjegavao sve one pogibelji, kojijem neophodno idu u susret nesmotreni ljudi.

Sad progjimo na Jovanovića. Ako ćemo da budemo nepristrani treba nam pripoznati da kad je on započeo svoje vladanje, položaj mu je bio po sve težak, okolnosti sasvim ozbiljne. Najprije mu je trebalo misliti kako da svlada otpor u Krivošiju. Bilo kako mu drago ustanak je svladan; kojijem pako uspjehom, lako nam je prosuditi, sad kad znamo izvjesno da su Krivošije puste a Krivošijani podanici Crnogorskog Knjaza; *solitudinem* . . . . , rekao bi Tacit.

Ako bi ko promislio da s prelaskom onijeh brgjana preko crnogorske granice su svršile i sve posljedice toga nesretnoga dogogjaja, ljuto bi se prevario; jer mi Dubrovčani još i dan današnji ćutimo tobože njih u izuimnome stanju, koje nam ostaviše. A pošto tome stanju nikakvog vidljivoga uzroka nema, svašta se gata i nagagja.

Pak ima i nekijeh koji hoće da ga je bečka vlada produžila radi bludnje da amo vlada nekakva uzrujanost, koje ne samo nikad nije bilo ma je i ne može biti, u sadašnjijem okolnostima, nemoj samo da su Dubrovčani poludili, što, hvala Bogu, do sada se nije dogodilo, pak ufamo i da neće.

Što bi moglo biti dalo povoda krivijem izvještajima? Zar ljucka kratkovidnost i neznanstvo, ili, što nije vjerojatno, naumljeno izopačivanje istine sa strane nepoznatijeh ljudi, kojijem bi išlo u prilog da se misli da amo ima nešto pogibeljna za državu. Nego o tome govorićemo na dulje u svoje doba, a sad pregjimo na drugo. Jednom savladane gole krivošijske vrleti, namjesnik ostavi Dubrovnik, gdje je za doba bune stanovao, i pogje bijelome Zadru zajedno sa svojom pratnjom, u kojoj ni jednog samog dalmatinca nije bilo.

Što se od onog doba do danas zgodilo javna je tajna. Umirovljenje Danilovo i Latourov dolazak slijedili su već prije.

Sad dogje ukaz o porabi njemačkog jezika; za tijem imenovanje Feketa i Hohenlohe, i zamjena Antonietti-a s Pavićem; o kojemu posljednome samo do sada znamo da je dobavio našeg sugragjanina Zglava ~~da ga naš jezik~~ poučava, što je očito za Dubrovnik od velike časti.

Nego strah nas je da s najboljom namjerom; pak baš ako je i priroda s njime sasvijem darežljiva bila, biće mu nemoguće, u ovo kratko doba, dok se novi sabor otvori, sprijateljiti se toliko s našijem jezikom da bude kadar svoju veliku zadaću ispuniti, braneći s uspjehom sadašnju vladu pred saborom i pred javnijem mnijenjem.

Za danas ne usugjujemo se spustiti se na dalje, da nam se ne bi što zamjerilo, zato nek ovo bude dosta da štogod nam i za drugi put ostane.

NAŠI DOPISI.

Sa Golog Vrha kod granice hercegovačke.

Pošteni tri sinovi
Gospodičnoj negda u slavi
Izrodi su il robovi
Željni s ovcam travu pasti.
Gundulić.

Sinu razglašenog Epidaura sadašnjeg Cavtata, potomče davne Jengelije! Ne cijepa li ti se srce na ovaj slavni spomen! Što si bio a što si sade? Koljevka staroslavjanskog koljena, a sada gnijezdo ljutijeh šaralja, koji ti dušu i tijelo truju. Sve u tebi je gusta magla prekrila, sve je pomrčalo a osobito u zadnje vrijeme od kad ti na čelu stoje tvoji neharni sinovi. Skoro sve opštine imaju svog narodnog stariješinu, a ti sam stenješ pod upravom izrogjenijeh sinova. Odkud bi sunce imalo prosvjetliti, od tud tmine i glupost!

Plači, plači slobodno i ne tari suzu, jer razloga nemaš. Znaš otkle si, znaš što si bio, ipak prekrštenijeh ruka gledaš gdje ti je domovina razdijeljena i otrzana od proždrlijeh vukova. Otimlješ se za trpezom svoje braće sjesti, a ne stidiš se sa poturčenjacima u prijateljstvu živjeti! Pamti dobro. Mujo je Mujo. Ko s vragom tikve sadi o glavu mu se razbijaju. Pogledaj, zlo te smelo, pa ćeš vidjeti da ti nijesu prijatelji, nego crni dušmani i izdajice. Takovijeh se progji, ako još kap krvi ćutiš u svojijem žilama. Ne slušaj ih, nego im slobodno kaži: Sram vas bilo; gospodarenja vašega nama je dosta; izdirite glupci i metikaše; ne možete se više trpjet; vaši nazori u propast nas vode. Što mislite, kažite mi, da ćemo vašu silu uvijek trpjeti? Vaše svjete i požude slijedit, zove se bit izdajicom svog roda, mile domovine i samog sebe.

Pogledaj oko sebe, Cavtačanine i Konavljanine, pak ćeš se uvjeriti kakovo dobro su ti donijeli tvoji načelnici i tajnici!

Govore vam i nagovaraju vas o svačemu, samo da vas glade a sebi tim bolje žele. Po ovome možete bolje saznati što su, i kako misle vaši ljudi, te se možete vladati kakovim ćete putem u buduće udariti. Vrijeme je izborima blizu, te svaki nek dobro prije promisli, koga da bira, jer onomu, koji niječe sve, što ima najsvetije i najmilije, ja bih izabrao što drugo.

Vicko.

Trgovište 27 Marta 1883.

Netom naša Gušterica izagje, skoro iz svakoga mjesta iz okolice dubrovačke odazva se kogod, te joj jedan ili više dopisa posla. Zar ovdje kod nas na Trgovištu prolazi sve u potpunome redu, te nemamo što da pišemo? Nipošto! Ako igdje to nam ovdje treba javnijeh novina, da pomoću njih iznesemo na vidjelo neke teške mane, nekoličine našijeh iz sela, koje žalibože sve se to više šire te prijete da će ne samo pojedine već i cijele obitelji upropastiti i sa priličnog blagostanja ih na prosjački štap dovesti.

Do nazad malo vremena ovdje na Trgovištu bijaše običaj da svak cijeli dan kod kuće ili u baštini radi, te ono malo vremena slobodna što bi im preostajalo provagjali su hodeći u crkvu, razgovarajući se s prijateljima, pjevajući uz gusle-a ako su pili, pili bi čašu, dvije lozovaće sa dvije smokve. Ali sada ti stari običaji propadoše, sada *kulturtregeri* su i do njih kulturu donijeli, te je glavna radnja postala kartanje i piće, a samo ako im vremena preostane iza kako su se kroz dobar dio dana a i noći, kartali i pili, tada samo idu u baštinu da rade, ali jadni, žuti i kukavni jedva motikom podižu, a jesu li dva tri puta njom udarili znoj ih oblije i treba im počinuti.

Naravski je da ovijem idu očigledno svojoj propasti, jer oni nijesu kakva obijesna gospoda da im novci s neba kape, već ako žele da pošteno živu treba da marljivo rade oko one grude zemlje te im pripada.

Kad se pije tada ti se ne zadovoljuju sa malo vina ili rakije - to je odveć težački - na Trgovištu ti se sada pije, taman kako u sred Beča, piva »*Flaschenbier*« i ako svaka *flaša* iznosi vrijednost od po težačke nadnice, i ako im katkad obitelj ni komad hljeba nema da se založi, ni kapi ulja da začini ono kukavnog zelja, čim se ponajveće hrani. »U kartama je gjavo« stari ljudi kažu, te i s toga treba ovome odmah u začetku doskočiti, jer docnije pak, ako se posve kartanju naviknu, a motike odviknu, ako im noć postane dan, a dan noć, kako se mnogijem već i dogodilo, tada neće biti na vrijeme, tada ni oni sami, kad bi i htjeli, neće moći predobiti tu užasnu strast. Treba pak gledati da se ovo istrijebi i s toga što mnogi nehotice u ovu nesreću se uvale: dogju da gledaju, samo zabave radi, dok se i oni ne upletu.

Najbolje će ovome pomoći gg. paroh i seoski glavar, ako se svojski zauzmu te stanu javno šibati provodiće. Ufajmo da i naše riječi neće biti glas vapijućega u pustinji.

Dubrovačke vijesti.

(Povratak.) Na 20 tek. vrati se s Beča na uskrsne praznike časni naš zastupnik na carevinskome Vijeću i Načelnik. Gosp. Rafo Grof Pozza.

(Imenovanja.) Gosp. Adrario dosadašnji Povjerenik pri ovdješnjem financijalnom nadgledništvu, bi imenovan Višim Povjerenikom i premješten u Spljet; Gosp. Frano Panek, dosadašnji koncepista, imenovan je

Povjerenikom a Gosp. Tacconi, dosadašnji vježbenik u Spljetu, imenovan je koncepistom pri financijalnome nadgledništvu dubrovačkome.

(*Sveti dani.*) Zbog neprestana dažda, koji je lijevao kroz cijelu sedmicu, nije bilo vidjeti po dvoru vas onaj puk, što se viđjao prošlijeh godina; ali su ipak sve svečanosti u raznijem crkvama sjajno ispale. Miserere u srijedu, četvrtak i petak veliki, pjevali su, toliko u Maloj Bradi koliko u Gospi, naši diletanti, kojima je na čast Presvjetli naš Biskup Vodopić dao objed u utornik, treći dan po Uskrsenju. S dažda se ni sprohod petka velikoga nije mogao učiniti po gradu nego u Crkvi.

Žalosno smo opazili gdje neki ter neki, kad je crkva puna puncata pobožna svijeta, upotrebljavaju tu zgodu da prave sablaznijeh nereda, koji se ne bi smjeli događjati ni u mjestima, koji služe na zabavu, a nekmoli u mjestima gdje većina puka ide da se skrušeno Bogu moli.

(*Dolazak.*) Na 24 prošl. stiže s Malte u Grušku luku ratna kroveta »Saida« Na njoj je i Nadvojvoda Stefan.

(*Četvrti Dubrovački*) kap. Turčinović stiže sretno u Lizbonu na 23 marta.

(*Općinski Liječnik od Gruža Gosp. M. Wendzilović*) dobivši dva mjeseca dopusta, pogje u Grac da položi ispite za kotarskoga liječnika.

(*Šešve pljuskavice.*) Ovijeh se dana pojavi nekoliko slučaja šešava pljuskavica u nekijem kućama u Gružu.

(*Put od Župe.*) Čujemo da je Opštinsko Opraviteljstvo poslalo notu na političku Vlast da se načini onaj komad puta gdje onomadne, kako javismo u zadnjem broju, jedan kočijaš bi ubijen kamenom. Jeda ta nota ne bude vox clamantis in deserto!

(*Oklopnjača »Ferdinand Max«*) stiže u Gruž na 27 marta po podne; a na 28 stigoše oklopnjače »*Tegethoff*« i »*Lissa*«; a još se čekaju četiri ratna broda.

(*Ružno vrijeme.*) Sa silne jugovine, Lloydov parobrod, koji je u ponedjeljnik morao iz Gruža poći u Arbaniju, morade se vratiti s po puta u Gruž, otkle je proslijedio svoj put stoprv sutradan.

(*Umrli*) Na 16|3 Vicko Milić-Kec - od 50. g. k. Na 17|3 Ane Sala Ernestova od 4 mjes. k. - Na 18|3 Ivan Milan od 4 k. - Na 20|3 Milica Trummer Ivanova, od 37 g. k. - Na 26|3 Slave Kojić od 80 g. k. - Na 26|3 Mare Joza Falconi od 15 g. k. - Na 26|3 Križe Pera Knega 2 dana k.

U Grackoj Bonici.

Na 17|3 Stjepan Pavličević od 54 g. k.- Na 24|3 Marija Ivanković od 70 g. k.

(*Rogjenja i vjenčanja.*) Rodilo se od 1-31 Marta muške djece 5; a ženske 4. Vjenčanja: ~~Božo Mišić~~ sa Katom Rogjom.

(*Dojedrenje.*) Osmi dubrovački prispje na 21 tek. mjes. n Genovu; Četvrti na 23 a Sedmi na 26 tek. mj. u Lisbonu.

Svega po malo.

(*Slavjani.*) U Jevropi žive ukupno 90327573 Slavljana, koji s Rusima u Sibiriji i Maloj Aziji isnose 94 miljona Megju Slavljanima u Jevropi ima Rusa 59531931; Poljaka 9931598; Srba i Hrvata 6310021; Bugara 5363072; Čeha 5211279; Slovaka 2365180; Slovena 1367094; Lužičana 136000.

Po pojedinijem državama dijele se: u Ruskoj 61174127; u Austro-Ugarskoj 17995928; na balkanskom poluotoku 7861477; u Njemačkoj 2716612; u Rumunskoj 553029; u Italiji 27000 (Novosti).

Šarada.

Moj je *prvi* ime grada;
drugi isto što i *prvi*;
treći udo u pastrvi;
a *c'jeli* je moja mlada.

—

Drugi moj se ak prosije
te se združi s *prvim treći;*
mlada će mi svegj, po sreći,
ostat c'jela kono prije.

—

A lišiš li toga uda,
što je *treći*, mog *c'jeloga*;
i *prvoga* i *drugoga*
i mlade će nestat. Čuda!

O.

Odgonetka zadnje Šarade
Bog-danska

Javna zahvala.

Gospodi
Petru Nikoloviću i Eduardu Spitzeru
doktorima medicine

Vašijem revnijem nastojanjem i rijetkom znanošću, časna Gospodo, izliječiste mi, kroz malo dana, nejako dijete oboljelo od teške bolesti; te rado ispunjam dužnost da Vam ovijem javno izrazim, u ime svoje i svoje obitelji, najsrdačniju blagodarnost i vječitu harnost.

U Dubrovniku 23 Marta 1883.

Ivo Jelich.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15 Aprila 1883. Broj 12.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2 forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 60. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 60. nov.
Polјeće i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice" u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice" zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

> Obraz je temelj moralnog života.
>
> *N. P. engleška.*

No u tmini koja te opkruži
Da poznadeš vr' jeme i znakove,
Glas ćeš čuti što se gorko tuži,
Glas što cv' jeli i na pomoć zove.

Kazali - Glas iz pustinje.

Gušterica je mali mjesni list namjenjen našemu puku da mu predstavlja njegovu proslošt, pak na tomu temelju da zagovara pred njim narodno načelo. Kako mi paka shvaćamo to načelo, ne može ni govora biti o kakvoj drugoj narodnosti, nego o našoj narodnosti srpskoj, pošto srpski jezik, što ga mi svi govorimo, i etnografski naš položaj koji, na kojugod stranu svrnemo oko, sjeća nas da ova naša zemlja nije drugo van primorje kršovite Hercegovine, govore nam jasno, da smo mi ogranak srpskog naroda.

Kad je s tako nevinijem namjerama izljegao na svjetlost 1.og novembra prošle godine naš prvi broj, napadoše nas, ne baš vele uljudno, s one strane na kojoj su izumili narodnost hrvacku za svu onu političnu cljelinu koja sačinja sadašnju dalmatinsku pokrajinu. Premda se to ne daje opravdati, ni s historičkoga, ni sa znanstvenoga gledišta u opšte, i premda i sama čustva spram tomu prosvjeduju, nas nije ni malo iznenadilo. Najmanje se paka tomu čudimo danas, kad nas najbliže iskustvo uči, da nema stvari na bijelome svijetu kojoj bi se mi čuditi smjeli; a položaj je taki da se o nama može reći: *diviserunt sibi vestimenta et super vestes meas miserunt sortem.*

S druge strane tješilo nas je i to, da *monopoliste narodne misli* bijahu nekad već isto tako razdraženo dočekali i Srpski List, u čemu se, bar kako se nama predstavlja položaj, pokazaše tako kratkovidni da, mješte pomoći, škodili su mnogo svojoj vlastitoj stvari. A to, jer je lako uzrujati strasti, utažiti ih pak svegj mučno, a višekrat nemoguće.

Politični protivnici nijesu nas ni najmanje poštedjeli. Ali mi ne gledamo na osobe nego na stvari, pak zagovaramo sve što je značajno i narodu korisno. Radi česa mislimo, da bi počinili djelo preopako kad ne bi združili svoj glas s glasom onijeh koji se u sadašnjem teškomu stanju podigoše na obranu narodnoga jezika. Čini nam se očito paka da bi bilo sasvijem neplemenito otegoćivati im na koji mudrago način, budi činom, budi prigovorom, položaj, već po samoj svojoj naravi mnogo mučan i tegotan.

Osim toga, i ne obzirajući se na ona plemenita čustva koja nas na ti put uporavljaju kao na jedini što ga moramo slijediti, cijenimo, da smatrajući stvari i sa samoga političkoga gledišta, kad ne bismo postupali tako, da bi upali u onaj isti grijeh i pokazali istu kratkovidnost koja nekad bi pokazana s druge strane prema nama.

Ograničeni okrug u kojemu se naš list kreće, nalaže nam dužnost da se koliko manje bavimo *velikom politikom;* a nada sve da izbjegavamo svaku polemiku, jer pošto proste riječi, ako su i najbolje, bez djela ništa ne vrijede, svegj nam se činilo, pak nam se čini i sada, najprilićnije ostaviti da nas u svakoj pojedinoj prigodi po djelima sude. Nego mislimo da je sad zgodan čas prispio da svoju sklonost na dobro pokažemo metajući se odlučno, kako se pristoji slobodnijem ljudima koji bez predsuda rade, na onu stranu što se za pravo i pravicu bori.

Ima, u životu naroda, ozbiljnijeh časova koji nameću neizbježivijeh obveza. To se nada sve dogagja javnoj štampi u opšte, pak se to, u ovo posljedno doba, zgodilo i nama, koji, protiva svojoj vlastitoj volji, pozvati smo da se bavimo o položaju svojijeh političkijeh stranaka, što je teško u času kako ovaj, u komu bi rekao da su uzrujane osobne mržnje i strasti nametnule svijema na oči gustu koprenu, tako da bi čovjek cijenio da veće nijesmo ni kadri trijezno razložiti.

Sred žestoke borbe za život, koja se danas kod nas bije, činila nam se u našoj najivnosti neizbježiva nužda da budemo svi složni, ipak sa žalosti uvigjamo da toga nema.

Nego baš, ako, za veliku nesreću našu i u ovomu važnomu pitanju ima izmegju nas različitijeh mnenja, budimo bar trijezni kako velika ozbiljnost ove stvari zahtijeva.

U jednu riječ; budimo ljudi! A nadasve i s jedne i s druge strane okanimo se proštačkijeh navala s kojijem samo ugagjamo onijem koji nam o životu rade trujuć i ono malo dobra što još preostaje u nas.

Svegj je neumjesno, a nada sve u položaju sličnom našemu, da jedna stranka predbaca drugoj grijehe u prošlosti počinjene, u doba kad tako pustupanje obe slabi i iznemaga.

U opšte je svegj škodljivo, a kad i kad pogibeljno, rešetati prošlost političkijeh stranaka, jer je mučno da se u tome rešetanju ne pojavi s nova na vidjelo stvari kojijem se nijedna ponositi ne smije, i o kojijem bi bilo najbolje da se muči kad se dobro rijeti ne da.

Rekli bi smo, kad bi imali komu, ostavimo prepirke i prigovore za bolje dane a sada svi skupa ustanimo smjelo na obranu opšte koristi, jer ćemo ovako samo zadovoljiti svojoj plemenitoj zadaći, i svoj ugled sačuvati.

Ne budemo li postupati tako, posta ćemo ruglom Slavenstva, i svega izobraženoga svijeta. Naša će glupost biti bez kraja jer to i djeca znadu da će se oni koji nas mame sami okoristiti našom neslogom.

Bez naumljenoga izopačivanja činjenica, nije moguće današnje goruće pitanje svesti na to: je li bolji činovnik tugjinac ili naš čovjek. Ko tako ograničuje stvari nije ozbiljan niti je iskren, jer i stare babe znadu da se o tome ne radi, niti ikomu svijesnu može panuti na pamet, nalagati upravljajućoj vlasti da imenuje činovnikom Petra a ne Pavla. Ali ono što se kod nas zgagja sve je drugo, pak borba se vodi o načelu, pošto je na neki način postalo pravilom ono što u redovitom položaju, ne može biti nego rijetka izminka.

Budimo ljudi! jer kod stanja kako je ovo, sva mudrovanja ni najmanje ne vrijede.

Nije dosta, pak bilo i majstorski, kritiku praviti svemu i svačemu, pak zamjenito jedan drugomu svašta ružna predbacati; niti je dosta pokvarenost napadati, nego treba sa svoje strane i samu sumnju iste izbjegnuti.

U jednu riječ treba raditi kako poštenje od nas zahtijeva, i to ne za ničiju volju ni ljubav nego da sačuvamo svoj vlastiti ugled.

Naša nam savjest nalaže da shvatimo ovako današnji položaj; a u ovomu ćemo smislu raditi dosljedno, do skrajnosti, mislili drugi i činili kako im drago.

POLITIČKI PREGLED.

—

Naša zemlja.

Ovijeh je dana austro-ugarska diplomacija postigla veliki uspjeh u Carigradu jer je Sultan pristao da se opredijeli Vranja kao tačka gdje će se turske željeznice spojiti sa srpskijem,

Ovaj je uspjeh od osobite važnosti, prvo jer se je Austro-Ugarska obvezala prama Srbiji, u željezničkom ugovoru, da će to isposlovati, a zatim jer će mnogo doprinijeti razvitku naše trgovine.

„Norddeutsche Allgemeine" javlja u jednome mnogo uvaženome članku da nije istinita vijest da opstoji savez megju Italijom, Austro-Ugarskom i Njemačkom; ali tvrdi da izmegju ove tri države vlada najbolje sporazumljenje i uvjerenje da se moraju megjusobno podupirati.

Inozemstvo.

BIOGRAD, 4 Aprila. Novine opozicije donose vijest da su žandari, na zapovijed potprefekta, pucali na jedan miting i tukli sakupljene. Mnogi da su bili ranjeni.

LONDON, 5 Aprila. Vlada je mnoge uzapćila, megju kojijem nekog Normana i Witheade. Kod zadnjega se našla tvornica dinamite, Ufa se da su se uhvatile poglavice urote. Pronagjeno je mnogo dinamite.

XERES, 6 Aprila. Uzapćen je poglavica zadruge „Crne Ruke".

NEWYORK, 6 Aprila. U Iquique strašan požar porušio je oko 1000 zgrada.

SOFIJA, 6 Aprila. Izmegju Vidina i Reni započeće na brzo bugarski parobrodi redovito ploviti.

MADRID, 8 Aprila. Kortes su odobrile zakon po kome ostaje slobodno zakleti se bogom ili obvezati se poštenom riječi.

ATINA, 9 Aprila. U ponedjelnik će zvanični list objelodaniti imenovanje Kontostavlosa za ministra izvanskijeh poslova.

KOTOR, 9 Aprila. Crnogorska vlada odlučila je zidati tvrgjave u Duzi, Nikšiću i na Grahovu.

Zašto jedemo?

Jačajte eto vam bogastva
Vladajte jakošću eto vas mudrijeh
P. Mantegazza.

Jedemo jer živemo; jedemo jer svaki dan, svaku uru, svaki časak našeg života mi trošimo jedan dio svojeg tijela. Neprestano gori, propada i uništa se jedan dio materije od koje smo učinjeni.

Mi se gibamo, probavljamo, mislimo, razgrijani smo a to sve jer u nama neprestano peć gori. I baš živinu možemo posve dobro usporediti s kakvim parnim strojem, koji radi dokle mu u peć nalažemo drva, prestanimo ložiti drva, prestaje on raditi.

I mi da neprestano trošimo a ne nadopunjamo ono što smo izgubili, naš bi se organizam brzo poćeo kvariti i slabiti dokle na svrhu bi prestali živjeti.

Zrak primamo kroz pljuću i kožu a hranu kroz usta a mi opet trošimo jedno kroz pljuću i kožu a drugo u gnusobi što izmećemo.

Hrana je sve ono što nadopunja ono što organizam troši i što prolazeći kroz naša crijeva pretvara se u krv.

Kako kuću koja je od kamena i klaka načinjamo kamenjem i klakom tako i svoje tijelo valja da hranimo onijem od čega je naše tijelo. I baš u svagdašnjoj hrani, zraku, vodi, mesu, mlijeku, jajima, krtoli, žitu, grahu, zelju, voću, šećeru, i. t. d. mi nalazimo sva pojedina počela od kojih je sastavljen naš organizam.

Od kamenja i ruda ne uzimljemo nego so i vodu, svu ostalu hranu primamo od bilja i živa.

Što više radimo više trošimo našeg tijela i veća nam je potreba hrane; a tu potrebu oćutimo jer nam je napomene glad.

Ali kako je u svemu nepravde tako i u ovome.

Zanatlije, težaci svi radnici kojim bi najbolje hrane bilo od potrebe nemaju nego malo, i to hrane u kojoj nema onoga što bi njima služilo da im dade snage.

Bogataši koji ne rade ništa, kojim nije od potrebe, zbijaju u nevaljali želudac na sve što načina začinjeno meso, tustijeh komada od kojeh polovina bi bila dosta radniku da ga nasiti.

Djeca, mladići, svi neodrasli prije ogladne od odraslog, pa i treba im više hrane jer osim što troše kao i svi ostali jedan dio svoga tijela da živu i da za sebe stvaraju toplotu, služi im još da rastu i da svaki dan napravljaju više mesa, više krvi, više kosti.

Zdrava čovjeka glad ne vara, svegj mu istinu kaže, pa kad je ogladan valja da jede.

Nenaravan glad koji postignemo pićem vermuta, rakije od grkijeh travica i ostaloga izdajica je pa koga sluša i jede, probavlja zlo i spravlja sebi rgjavu starost.

Gdje su velike studeni, i zimi jede se više jer je viša potreba našem tijelu koje puno troši da stvara toplotu.

Ljeti, i u predjelima vrućijem manja je potreba jer se manje troši materije organične.

Glad koji nam dogje svaki dan na istu uru nije baš pravi glad, on postaje od navade pak i njega se valja čuvati; katkad prevari.

Kad smo žedni hoće reći da organizmu služi tekućine da nadoknadi ono što gubimo kroz kožu, pljuću i puštanjem vode.

I za žegju vrijedi isto ono što je rečeno za glad te valja dobro gledati kaže li istinu ili vara li nas.

Ako se jede slanine žegja koja nas iza toga mori nije naravna pa ako je poslušamo naškodiće nam želucu.

Ko je žedan iza objeda to je znak siguran da je želudac uzrujan i da će probavljanje trajati dugo a katkad i s bolestima.

Najzdravija i najsavršenija je hrana ona u kojoj je meso na prvom mjestu; dakle hrana u kojoj se mješa zelje i plod bilja s mesom koga svegj treba da je više.

Žena može skoro od obje vrste hrane jednako mješati, njoj nije potreba toliko mesa ako je od sebe jaka.

Seljaku koji veći dio dana diše čisti zrak i radi na otvorenom polju nije od potrebe da jede mesa koliko radnik koji radi u zabiti u kakvom kraju dućana i žive u tijesnoj kući gdje nema ni dobra zraka ni svjetlosti.

Njemu valja da nadoknadi meso ono što gubi kvareći zdravlje dišući kužan zrak.

Da hrana progje u krv valja da je probavimo, to jest da je najprije prožvaćemo i da se napoji slinom pak da se u želucu i crijevima pomješa sa sokom njihovijem i žlijezda koje u crijevo puštaju svoj sok.

Hrana prožvaćena ili „bolus" dopre u želudac i tu s jakim sokom želuca postane „chimus", ovaj progje u crijeva pomješa se sa žućem koji zajedno sa sokom „pankreas-a" pretvori „chimus" u mutnu bjelkastu tekućinu koja se opet krsti „chilus", te na svrhu kroz neizbrojno množtvo crijevčica i žlijezda prolazi u krv.

Tako „chilus" postaje krv koja napaja najmanje čestice u našem tijelu i pojedine čelije i vlakanca uzimlju za sebe od krvi što im je od potrebe a ostalo vraćaju nase.

Krv je tekućina u kojoj plove na milione crvene kugljice a da razumjete bolje koliko je mnoštvo njih u krvi dosta vam je da vam se reče da u jednom milimetru kubičnom, što je dosta manje od jedne kapljice, ima ih od 5 do 6 miliona.

Ove prolazeći kroz pljuću upijaju oksigen, čiste se i zatim nose ga po cijelom tijelu do u najmanje čelije.

Mi nijesmo učinjeni samo od mesa, kosti, žila, kože kako prosti čovjek misli; svaka čestica mesa ili bolje mišice, sastavljena je od miliona vlakanaca to jest malijeh žičica koje mi prostim okom i ne vidimo, nego pojedine više koje su sastavljene od snopića tijeh malijeh; svaki otcjepak kosti sastavljen je od miliona čelija; koža nije nego miliuni čelija jedna na drugoj.

I svaka od ovijeh neizbrojnijeh vlakanaca od ovijeh neizmjernijeh čelija žive za sebe i na svoj način te svaku uru, svaki časak uzimlje iz krvi svoj dio hrane.

Ako mi malo jedemo, krv postane slaba, nema onoliko hrane da razdijeli tolikom broju čelija i vlakana koliko im svaki dan služi.

Ako pak mi naopako probavljamo, ili jer jedemo zlu hranu, ili na naopaki način, tad uvagjamo u krv hranu pokvarenu koja se širi po cijelom našem organizmu. Na jedan način ili na drugi pate oni premali strojevi koji nam stvaraju kretanje, toplotu, misli, slabe, obole te tako prekidaju red naravni u našem životu.

Istina je da ne živemo samo da jedemo, ali je još viša istina da jedemo da živemo, a treba da dobro jede ko hoće da dobro žive.

„Da dobro jede" rekoh ali razumijmo se; ovijem nije rečeno da jede mnogo i preko mjere u ovom smislu „dobro" može biti i malo.

Čovjek može da izije svegj više od onoga što mu je od potrebe; pak dakle ne valja da jedemo svaki dan onoliko

koliko najviše možemo jer bi to bilo suviše. Naša je hrana samo ono što probavimo a ne sve ono što jedemo.

Koliko i koliko nemoći muče nas u starosti kad smo u mladosti prepunjali želudac. . . .

Cijeli ovo malo riječi jest da nauči domaćina da prije nego kupi skupog duhana da puši, prije neg ugje u kafanu da novce i vrijeme uzalud troši, neka pogleda dobro kad je za trpezom ima li svaki dan dobre juhe, dosta mesa da djeci dade dovoljne hrane, a tako isto domaćicu da prije nego kupi rukavice od kože, cvijet na klobučić i svilene haljine nek stavi preda se ogrnjač, nek ugje u kuhinju i svojom rukom nek spravi dobre hrane svome mužu i svojoj djeci.

Kako im je davala dok su bili u povoju svega mlijeka od svoje krvi, najbolje im hrane, nek nastoji i unaprijed da ih lijepo goji pak jedan dan imaće čijem da se ponosi, svojom rogjenom djecom.

Neće više djevojčice biti blijedog lica i usana, razvija će se kao pupak, rumeniće im se jabučice, pak jednom opet postaće lijepe i jake majke.

U svoja stara godišta ponosom moći će se nasloniti na ruku svojih sinova koji će postati snažni ljudi na slavu njihovu i otadžbini.

Žena može dosta, može sve kad hoće Ona može već u početku dobrom hranom i zdravim uzgojem satrti prve početke mnogijeh nemoći. Ona može usaditi u glavu svoje djece mnoge dobre početke higijene po kojim oni i unaprijed mogu slijediti brinuti se za svoje zdravlje.

Čovjek dogje umoran s radnje u ono malo vremena što je na objedu i ne gleda što jede samo da ima što; a eto mudra žena njemu spravi dobre juhe, dosta mesa da mu tako dade snage i da mu zdravlje ne trpi. Ona i za njega je kao providna majka za djecu.

Pak eto ona je gospogja u cijeloj kući, ona valja da pazi na čistoću poda, odara odijelâ, na posud u kuhinji, na čistoću zraka u sobam, u jednu riječ ona valja da bude pravi apostol higijene.

A sad *„dobro mi probavili"*.

S.

NAŠI DOPISI.

Mostar, 11 Marta 1883.

Mila Posestrimo!

Kao obično što se više puta ostranim iz Mostara, u obližnja njegova sela, radi čistijeg vazduha, a najviše radi usamljenosti, koju ja najviše volim, tako i na 2 ov. mj. odputujem iz Mostara te na 3 ov. mj. kad se krenuh u selo Zaton, (više sela Bune) bijaše silni vjetar pobjesnio, tako da nikog od putnika nijesam mogao sresti, i sam pokajah se što na ovakvom vremenu zaželjeh proći se, ali, malo po malo koračah napred, te, kad sam već u selo stigao, na žalost vidim, gdje je silna bura, sa svijeh seljačkih kuća pokrov digla. Kad sam takav žalostan prizor ugledao, i nehotice stanuo sam, e da li bi koga vidio, i raspitao o žalosnome slučaju, koji se dogodio malo prije mog dolaska . . . . Ali nigdje ugledati živu dušu . . . . pobojah se da se nije što i tijelu ovdašnjih seljana, dogodilo, ali slava Bogu, takove se moje misli ne obistiniše, jer u jednoj pećini, ugledah oganj, oko kojeg se bijaše okupilo nekoliko seljana sa svojom nejakom dječicom, te s mjesta uputih se k njima, i kad ugjoh u pećinu, nazovem im Boga, koga svi oni, s punim očima suza, i izrazom žalosti prihvatiše, i ponudiše me da sjednem s riječima: sjedite gospodine . . . . kud za Boga miloga idete na ovakvom kijametu . . . . ja im odgovorim, da se ni ja nijesam nadao ovakvom vremenu, te ih odmah i zapitah, kad se je vjetar kod njih pojavio, i kad im je toliku štetu počinio, na koje mi oni počeše pričati: da se je kod njih žalosni slučaj dogodio oko 7 sati iz jutra, dalje pričaše mi: kao što vidite gospodine, šta nam je vjetar učinio, i koliko štete nanio: mi ipak blagodarimo Bogu što je nas zdrave sačuvao, ali ćemo mnogo i mnogo jada gladi i svake nepogode pretrpljeti ove godine, ako nam visokosl. zemalj. vlada štogod ne pomogne, (idemo da vidimo) a nama je, sada najpreće, da potražimo gdjegod skrovišta za naše roblje, da se od ovakvog vremena ne poboli.

Žalio sam što se tako s njima dogodilo, iz duše i srca svoga, ali zaludu, nijesam im mogao pomoći, te sam davajući im upustvo, kako da zamole zemalj. vladu, s njima se oprostio, i zaželio im da ostanu z Bogom.

Odatle sam morao krenuti i u našu plodnu Gabelu, i oko podne stigao u selo Klepce, gdje postoji srpska narodna pravoslav. škola, te kad sam tu došao, nemogah propustiti, a da školu osnovanu trudom ovdašnjeg srpskog naroda ne posjetim, što poslije odmora, odmah učinim, te prije nego sam u nju uljegao, gjaci se već bijahu pustili, jer bješe podne, te ih sretoh u školskoj avliji, gdje ih pozdravim i na pozdrav čuh od svijeh gjaka, učtivim izrazom riječi »Dobro nam došao«, poslije zapitah ih baš na avliji, uče li kako, i gdje im je učitelj, na koje mi oni odgovoriše »mi se trudimo, da što prije i što više naučimo, te da s tim koristimo ne samo sebi, nego i svojim roditeljima i zahtjevu svojeg staleža«. U tome se učitelj pomoli na školskim vratima, koga čim vidim pozdravim, na koje me pozva unutra da se odmorim.

Poslije odmaranja, zapitah g. učitelja koliko gjaka pohodi školu, i kako napreduju, na koje g. učitelj dodade, da 30 gjaka uredno u školu dolaze, i da su dosta dobri učenici, te im se on i sam nada dobru uspjehu, te kad tako čuh, mila posestrimo, pomislih, što bi gore bilo da se mnogim Bosansko-hercegovačkim selima, i njihovim stanovnicima rastaru oči velom istine, te da mnogi brackom slogom i ukupnim silama, što prije počnu megju sobom otvarati škole, koje će ih na put pravde, istine, slobode i blagostanja dovesti . . . Daj Bože tako!

Pri povratku mome, panuo je vrlo dobar snijeg, ali iza njega šljedovala je kiša koja ga je do danas svega uništila.

Primi pozdrav, mila posestrimo, od

tvoga pobratima
Vojvode.

Dubrovačke vijesti.

(*Opštinsko Vijeće*) držalo je sjednicu na 6 tek. u kojoj je najprvo izabran zamjenik pok. Gosp. Niku Velikomu Puciću u odboru za Gundulićev spomenik. Izbor pade na Gosp. Frana bar. Gondolu. Za tim se je odredila svota od 6000 f.na za svršenje nacrtnijeh radnja željeznice od Mostara do Dubrovnika. Eto se ovaj posao od željeznice, poslije tolikog mučanja, opet probudio, i regbi, ovaj put, ne bez koje nade. Dao bog da nam se nade ostvare i da doživemo čuti i u Dubrovniku željeznički zviždak. Osim toga se je pretresalo i povišc nekoliko drugijeh manje važnijeh posala, poslije čega je sjednica zatvorena.

(*Pitanje o mesu.*) Baš smo došli do gustijeh s mesom u Dubrovniku. Nema mjesta u cijeloj Dalmaciji gdje bi meso bilo skuplje, a mislimo, i gore nego kod nas. Nezadoljvoljstvo je s toga razloga megju pukom stiglo do najvećega stepena. To je dalo povoda Gg. Riku Dropcu, Ivu Jeliću i Rafu Grofu Pozza da se združe u odbor i da pozivlju gragjane da skupe novaca za dobavljenje i prodavanje mesa na jeftiniju cijenu. U svome pozivu od 2 tek. rečeni odbor kazivaše da bi se moglo početi raditi s 2000 f.na, ali je svota koja se je skupila u samijeh 48 ura, nadmašila 3000 f.na Uslijed toga odbor sazva na 5 tek. skupštinu potpisatelja da izaberu odbor od petorice koji će za godinu dana upravljati cijelim poslom i dva pregledника računa. U odboru ostaše izabrana Gosp. Riko Drobac, Ivo Jelić, Mato Gjurišić, Pavao Srinčić i Niko Vodopić; a za pregledniке računa izabrani su gg. Rafo Janni i Gjuro Margaretić. Cilj ove zadruge nije spekulacija, s toga će se meso prodati po što bude i stati. Svaka akcija vrijedi 10 f.na; a potpisanje je svegj otvoreno; te ko još želi da se potpiše može se obratiti na ljekarnicu Gosp. Rika Dropca.

(*Odlazak.*) Časni Gospodin Rafo Grof Pozza, Načelnik dubrovački, i zastupnik na carevinskom Vijeću, otputovao je u ponedjeljnik, 9 tek., put Beča.

(*Dopust Prof. Budmani*) da može otići u Zagreb izdavati veliki Riječnik, stiže već zvanično.

(*Ivo Kap. Benić.*) Jedan od najvaljanijih Lloydovih kapetana umrije u Župi na 9 tek.

(*Dobrotvornost.*) Poznati dubrovački Dobrotvorac, naš sugragjanin, Gosp. Niko Amerling, prigodom vjenčanja bratanice mu Katice Amerlingovice s Gosp. Franom Bibicom mlagjijem, poslao je našemu Načelniku 900 fiorina, od kojijeh 500 za zakladu koju je isti Gosp. Amerling ustanovio god. 1871 na ime svoje majke, u svrhu da se preko zimskijeh mjeseca razdijeli kruh ubozima dubrovačkijem, a 400 da se razdijeli izmegju četiri Dubrovkinje, kćeri dubrovačkijih zanatlija, kad se udadu.

Suvišna bi bila svaka hvala za takova djela, pošto ona sama po sebi govore, a da ih i hoćemo hvaliti ne bismo se nigda mogli nahvaliti. Željeti bi bilo da se ostali imućniji Dubrovčani ugledaju na ovoga uzor-domoljuba.

(Dubrovačko pomorsko Društvo) izabralo je za upravitelje na mjesto pokojnijeh Gg. Antuna Vit. Dropca i Pjerka Vit. Fouque, Gg. Luja pl. Serragli i Iva Jelića, Isto je društvo prodalo „Osmi Dubrovački" za 35.000 fiorina.

(Izbori za pokrajinski sabor) držaće se u svoj Dalmaciji svršetkom maja. Na tu su svrhu dotične vlasti već primile od namjesništva nalog da u 14 dana zgotove imenike biratelja.

(Ispiti.) Prvijeh dana ovoga mjeseca Gg. Antun Drobac i Gjuro Vidak, vježbenici pri ovdješnjem C. K. kotarskom Sudu, položiše, odličnim uspjehom, treći državni ispit.

(Landwehr.) Na 6 tek. počeše svoje vježbe oni lanjski Landveraši, koji ne bjehu uljegli u službu, kao i ostali, početkom oktobra.

(Crkva S. Lazara na Pločama,) koja već odavna ne služi više za crkvene potrebe, i koja pripada javnoj dobrotvornosti, prodava se na dražbu na 23 tek. Čini nam se da bi ono mjesto bilo jako zgodno za kupališni zavod.

(Nautilus) ratni parobrod, stiže iz Aleksandrije u grušku luku na 5 tek.

(Tegethoff.) Kažu nam da je onomadne, dok su se na ratnom parobrodu „Tegethoffu", činile vježbe s mitraljezom, jedna mitraljeza pukla i ranila jednoga oficala i jednog mrnara.

(Ranjen.) Na 8 tek. u pobjed, neki se Turčin hotijaše ubiti u Gružu nožićem, ali mu za sreću pokušaj ne ispade po njegovoj volji, te se samo lako rani.

(Dolazak i odlazak.) Na 4 tek. stiže s Rima novi taljanski Otpravnik poslova na Cetinju, Gosp. Maccio i nastani se u Gružu. A na 9 tek. ode na svoje novo mjesto u Trst, dosadašnji talijanski otpravnik poslova na Cetinju, Gosp. Durando, ostavljajući za sobom najljepšu uspomenu kod svijeh, koji su imali sreću biti u odnošaju s njim.

(Poštena nahoditeljica.) Ane Husman nagje onomadne nekoliko državnijeh zadužnica i novaca, te ih je ponijela opštinskom redarstvu da ih povrati vlasniku, ako se nagje. Vlasnik se doduše i nagje te primi svoje nase.

(Dolazak.) Došao nam je nazad malo dana amo, poznati Staročevićanac Gosp. *Frano Folnegović.* U prošli je četvrtak pak prispjela i obljubljena gospogja *Evans*, žena poznatog nam slavenofila gosp. *Artura Evans-a.*

(Umrli.) Na 6 t. m. Sunara Ernest 21 k. - Na 7 Tere Ud.ª Defranceschi 80 g. k. - Na 10 Ane Feintiger 24 g. k. - Na 11 Rudolf Jurišin Matov 8 dana k. - Na 12 Ane ud. Opušić 75 g. k.

U grackoj bonici.

Na 2 Ivo Tafferner 75 g. k. - Pero Klešković od 12 g. k. - Na 4 Pasko Lijevak od 58 g. k.

Šarada.

Prvi znači ništinu,
Drugi znači mudrinu,
C'jeli budalištinu,

O.

Odgonetka zadnje Šarade

Bar-bar-a

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku. Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1 Maja 1883. Broj 13.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2 forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 60. nov.
Polješe i tromjeseće razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „Gušterice" u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „Gušterice" zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Svaka sila za vremena

N. P.

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

POLITIČKI PREGLED.

—

Naša zemlja.

U zastupničkoj kući sa 174 glasova proti 164 riješeno je da se progje na posebno raspravljanje novele školskom zakonu, po kojoj će općine imati pravo da odluče moraju li djeca za šest ili više godina ići na školu.

Rasprava je bila burna; držalo se divnijeh govora, osobito sa strane ljevice koja se sa svom silom opirala tome prijedlogu.

U odboru pravde raspravljalo se je kako da se promijeni § 14 gragjanske procedure za Dalmaciju, te je bio primljen vladin prijedlog po kome će taj § glasiti: »stranke se imaju služiti jezicima što se u zemlji govore«.

Inozemstvo.

PETROGRAD, 17 aprila. Šest nihilista je osugjeno na smrt. Ostali su kažnjeni tamnicom doživotnom ili od 10-20 godina.

Svi mirno zaslušaše osudu, te se megjusobno zagrliše. Govori se da je Vjera Sasulić uzapćena od nazad dvije nedjelje.

LONDON, 19 aprila. Otkriven je kip Beaconsfielda. Usprkos daždu prisustvovalo je mnogo hiljada ljudi.

PARIS, 19 aprila. Ministar Tirard predložio je zakon po kome će se sniziti kamata državnog upisatog duga od 5% na 4 1/2 %.

UDINE, 21 aprila. Državno Odvjetništvo povuklo je natrag optužbu proti Giordani. Ragosa bio je proglašen nekrivim. Obojica su pušteni na slobodu.

TRST, 23 aprila. Školski nazornik Klodić u Trstu, odbi ponugjeno mu mjesto školskog nazornika za srednje škole u Dalmaciji.

NAŠI DOPISI.

—

Iz Zatonske Opštine.

Počuj ovu. Sinoć zaustavi se kod nas neka ženska glava, i razgovarajuć se o tome i o ovome, pane govor na rakiju. Da si čula kakav nam je kralješ izbrojila, bila bi za to zahvalila na najljepšu zabavu ovoga svijeta. Najprvo nam je nabrojila imena rakije, Lozovača, anižina, mištra, levantinica, i *kučevina*. Ovo posljedno ime pokvareno, nadjenuli su rukotvornoj rakiji, s toga što cijene da u nju uljeza nešto od kučka!! Promisli, kako su ti *gulozni* na nju, kad, prema svemu što drže da u nju uljezaju stvari nečiste, ipak se ne gade. Iza ovoga stane nam brojiti neke bogove od rakije. Kako, kako! upitasmo začugjeni. Vi imate bogova? Neću da vam rečem bogova u smislu vjerozakona nego jadre ne bile, zovemo ovako one, kojima je rakija sve i svekoliko, one, koji bez nje ne biti se prošli dan za živu glavu, za koju dosta puta zalagaju prsten ili ubručič od ogrtanja, za koju u vrijeme maslina, uštipnu u kući po koji kutlić ulja ili koju četvrt maslina. Eh! kad se nauči na jednu stvar a nadasve na piće; nemaš mira ako ti nije baš i kapljica na dan. Ma zlo vas ne smelo, preuzmemo mi, nijeli rakija *spirit* to jest oganj, koji vam žeže pljuću, prouzrokuje pjehnju, truje živce i vas ustroj tjelesni? Ne donosili vam trešnju u nogama, rukama, bolest u očima i trista drugijeh nevolja?

Da nas nije stid poimence nabrajati, vidjela bi koliko bismo ti čeljadi izbrojili što samo očima boluju s velike rakije, *meskulance, kroka* itd. Biće tako, reče ona, ali ja dosad evomi 50 godina, Bogu hvala, ne ćutim ništa, nego me od onda preuzme nemir kad nemam kapljicu ženskog pića. Reče ovo te nastavi : Zar da ljudi od krčme do krčme pricukaju, a mi žene da namirujemo kućne posle bez ikakve naslade! To i ništa drugo! U njihov tobolac ne krećemo. Svaka uštedi po koji novčić na bječvama, vitlu, motovilu, kugjelji, siru, jajima i na ostalome, na čemu se može ljudima pridat, pak bogme od svoga truda, pravo je da provedemo i mi našu.

Ovako govoreći sve se je otimala i kad ter kad stavljala je ruku pod ogrnjač, ko da nešto prigleda. Napokon šćaše da ide, jer da su je susjede ostale čekati dok donese rakiju, prije neg muževi stignu iz pivnice. Tad je mi opkolismo moleći da nas malo počuje u ovome poslu. Biće tako, preuzmemo; ali što uštedite novaca na rukama, držimo, da bi bilo bolje uložiti na korist svoje djece, od koje mnogu vidimo da su bosa i gola, te zato od srama ni u crkvu ne idu, nego preko službe božije skitaju se po tugjijem baštinama harajući i kradeći. Tijem se daje rgjav izgled. Ko što vi činite, čini će i vaše kćeri i sinovi, te ala danas, ala sutra doće se do pijanstva, a ovo će navesti na svako zlo djelo. Što ti se čini, ženska glavo, u tvoje 50 godina ili stavimo 30 otkad piješ konac bijeli, (ovako zovu ženske megju sobom rakiju) kolik bi tobolac imala? Metnimo 4 novč: na dan, u 365 dana iznelo bi ti 14 fi. i 60 novč:, u 30 godina bilo bi ti 438 f!! Je li istina? Stavi pak da je ovoliko tvoj muž potrošio do sad u piće imali biste skoro 1000 f!!. Lijepa novca! Gdje je pust? A da još ti i tvoj muž uz živete 40 godina još bi vaš novac narastao do preko 5000 fi. Iza vaše smrti, vaša djeca bi bila gospodičići u jednome tužnome selu. Blagosivala bi vam kosti, i vaša uspomena bila bi im pred očima živo poticanje na štednju i trijeznost. Kako što velimo tebi, govorimo i svemu selu. Jedno selo od 100 kuća, u malo godišta zavrglo bi imetak koji bi začepio usta kamatnicima i nekijem gjedima, što pijući vašu krv, bane se i ponose da će doć zeman da će u dvojicu nositi jaje ako se ovako, pićem i razuzdanosti, bude trovati zdravlje i slabiti snaga. Preko svega ovoga govora ona ženska glava tako se je bila zasramila, da se nije usugjivala u oči nas pogledat. Hoćeli se opametiti te trsiti se pića? Bog zna, ali se . . . . . bojimo!

Orašac 17 aprila 1883.

Od velike su važnosti pućki interesi a od ne manje važnosti je i javna štampa, koja takove interese pred dotičnijem Vlastima zagovara, koja iznosi na vidjelo sve potrebe pučke, koja traži njima boljnika. Više od jednoga, da ne rečem svi, obradovali su se kad je počela na svijetlo izlaziti „Gušterica“ a da pravo rečem nijesmo ni mi amo ostali hladnokrvni pri tako znamenitom dogagjaju, jer smo uvjereni da „Gušterica“ koja interese svačije brani, još će se više zauzeti i svojski se starati da interese ovog nesretnog Dubrovačkog kotara zastupa.

Dosta je Opština koje rade koliko im je moguće za boljinak i korist svojijeh opštinara, te ako štogod i ne čine kako bi imale činit, to jest ako u nekijem stvarima i propuste zgodu da svojijem podložnicima u čemu koriste pri zgodi kad bi im to moglo poći za rukom ipak se može zatvorit oko kad se tijem propuštanjem nikome ne škodi.

Nije moja namjera da ovdje iznesem Bog zna kakvu filipiku proti našoj Zatonskoj Opštini. Ne stupam ovdje da s kakvijeh osobnijeh razmirica na Opštinu udaram; ne, Bog me od toga sačuvao! Moja će briga biti, da ovdje ne gledajući nikoga u lice, ne osvrćajući se na ičiji ugled, iznesem na vidjelo, da svakome pokažem što je i kako je naša Opština sastavljena; kako se u Opštini zastupaju interesi ovog jadnog i nesretnog pučanstva.

Kad su se zadnji put držali Opštinski izbori, sva gospoda koja su sad zasjela na Opštinsko Vladanje nijesu propustila ni muke ni truda da im to pogje lijepo za rukom. Svakim su se srestvima; (*nećemo ovdje sad govorit o vrsti tijeh srestava t. j. jesuli ta srestva bila poštena ili ne*); služili da potjeraju sve one koji su sačinjavali prijašnje Opštinsko Upraviteljstvo i putem svojijeh pristaša jadnome puku predavali rog za svijeću. kazujući im i obećavajući im *mari e monti*, samo da im pogje za rukom trsit se ovijeh koje su oni zvali *vlade*, a izabrati za Opra-

vitelje opštinske ljude iz svoga središta, ljude svoje ruke.

Lijepo je divno je ne dupuštat *velatama* da nama vladaju, hvale je vrijedno ne dati se u tugje ruke, ne dopuštat da tugji nama upravljaju; ali da se to može nekim uspjehom učiniti, valja imat valjanijeh ljudi, ljudi razboritijeh, ljudi poštenijeh koji neće nikoga u obraz gledati, koji neće uliživat se moćnijem od kojijeh se mogu pomoći nadati, samo da utru jadnog siromaha; treba na svrhu naći savjesnijeh ljudi koji će po pravici raditi, i duševno, i bez ikakvog svog interesa za opštu se korist brinuti. Nije dosta imat ljudi, koji su po Americi vrat lomili, te dobili komad hljeba, i onijeh koji, pošto su se potpisali, ne umjedu svog prezimena pročitati. Nije lako od jedanput ostavit motiku i obijetelicu pak se stavit na čelo jednog Opštinskog Opraviteljstva, i dobrim uspjehom ga voditi i upravljat.. Treba bit od onijeh značajnijeh ljudi; ljudi koji znadu šta dobra uraditi; od onijeh koji će za opšte dobro rado svoj interes žrtvovati.

Žalibože ovakovijeh ljudi kod nas nema, a svi koji sada na krmilu Opštine sjede, baš su obratno; imadu za sebe sva dobra svojstva, samo nemadu ona, koja bi bila od potrebe za opštu korist. Cijenim da nema jednog opštinara Zatonske Opštine koji blagosivlje ovo, a proklinje u ovom pogledu ono zadnje Opraviteljstvo.

Do vigjenja!

Z.

Kotor, aprila 1883.

Na 20 tek. bio je izvanredni zbor ovdješnjeg općinskog vijeća namjerom da se imenuje za počasnog gragjanina grada Kotora zaslužnog gospodina Emanujla plemića Budisavljevića c. k. kotarskog poglavara - na što svi prisutni vijećnici jednoglasno pristadoše.

Ovijeh je dana stigao ovdje novi poglavar gosp. Ragazzini, kome čestitamo dobrodošlicu, želećmu da slijedi stopami gosp. Budisavljevića, kog je cijela Boka ljubila i uvažavala, kao poštenog i pravičnog čovjeka. - G. Budisavljević krenuće odavde poslije uskrsnijeh praznika.

Izbori poslanika na dalmatinski Sabor vršiće se na 26, 29 i 31 idućeg Maja. Govori se da će se ovijeh dana sakupiti ovdje izaslanici svijeh bokeškijeh Općina, u namjeri da se izabere odbor, koji će raditi da izbori ispanu suglasno.

Priporučamo u opće svijem biračima da na stranu ostave svaki lični interes, pak da za poslanike suglasno biraju poštene ljude i pravične, one koji će braniti interese naše zemlje, koji će podignuti glas na višem mjestu o našijem nevoljama i potrebama, a ne ljude intrigante koji se sami nameću radi svojijeh svrha, niti one koji novcem nude birače da im glasa dadu. U pamet birači! nemojte svoj obraz okaljati jer ćete pred svijetom sramotni ostati!

Pišu nam iz grada:

Prispješe nam tužbe, na koje ne možemo a da se ne ozovemo, jer se tiče ribanja, kojim naš primorski put živc i kukavno svoju dobit stiče.

Eto dogje zeman da dinamita ne samo po zemlji svoje žalosne učinke proizvagja dapače neki nesretnici služe se š njom da i u moru ribu love. Ali je mnogijem do sad prisjelo, jer nekijem i do života dogje a neki i osakatiše, i sasvim tim neće da se osvijeste, premda sve ove primjere pred očima imaju, neće da se jednom okane tog zabranjenog ribanja, kojijem na pogibelj izlažu svoj sopstveni život a i ribu sasvim tamane, te zato svake godine sve manje riba ove naše krajeve pohagja, i ako dogje nema je u tolikom množtvu kao prije.

Ne možemo a da se ne grozimo na ovako nečovječno ponašanje priporučujmo Slavnim Općinama i C. K. dotičnim Vlastima nek energično i sasvim strogo sva svoja srestva upotrebe da utru trag ovim bezobraznim prekršiteljima zakona i čovještva.

Dubrovačke vijesti.

(Svetkovina S. Josefa), koja je ove godine padala u veliki tjedan, prenesena je na 15 aprila. Tom je prilikom naša gragjanska muzika svirala u večer i u pobjed po gradu, a Crkva S. Jozefa bi lijepo rasvijetljena.

(Prof. Budmani) otputova na 16 apr. na svoje novo opredijeljenje u Zagreb. U oči toga dana njegovi mu sudrugovi, Profesuri našega gimnazija, učiniše objed, da se pri čaši oproste sa svojim drugom.

Svak žali za odlaskom Prof Budmani, ali se opet tješi mišlju da će njegov rad biti vrlo koristan po vas naš narod.

(Polazak.) Gospogja Evans otputovala je na 17 apr. put Krfa, gdje joj se, kako čusmo, sad nahodi i muž.

(Poštarske štedionice.) Iz »poslovnog iskaza c. k. pošt. ureda šted. za mjesec mart 1883«, doznajemo da se je kroz ovaj mjesec u VII.oj Skupini, kojoj pripada i naša Dalmacija, uložilo 76 405 f.na, 15 novč. a povratilo 5525 f.na 29 nov. A preko svega prvoga tromjeseca ove godine uloženo je u cijeloj Austriji 2357403 f.na 28 novč. a povraćeno 226568 f.na 2 novč.

(Početak ognja.) Na 17 apr. na vrh Palmotićeve ulice zapali se dimnjak. Ali za sreću božju susjedi skočiše na vrijeme u pomoć te se oganj ugasi još prije nego je učinio štete.

(Prolazak vojnika.) Na 20 proš., satnija od Gjenija i Pijonera dogje s Trebinja a druga pogje u Trebinje.

(Ratna kroveta »Donau«) stigla je na 21 proš. ispod Koločepa.

(Imenovanja) Gosp. Toni Drobac, dosadašnji vježbenik pri ovdješnjem C. K. Kotarskom sudu bi imenovan C. K. Prislušnikom pri istom sudu. A gosp. Jako D.r Malvić, dosadanji opštinski Liječnik Blatu, bi imenovan kotarskim Fizikom u Dubrovniku.

(Nesreće.) Nadničar Margaretić, radeći na krovu vojničke bonice pade na tle i vas se slomio, ali nije umro. - Djetetu F., učeniku trećeg razreda gimnazijalnoga, pukne rewolwer u ruci te mu odnese tri prsta od desne ruke. Neka roditelji ili skrbnici lijepo paze da ne puste oružje u rukama male djece.

(Dolazak i prolazak Gjenerala.) Na 19 proš. dogje iz Mostara Gjenero od Gjenija, Čolić, koji sutradan proslijedi svoj put u Trebinje. A prošaste sedmice stiže u Dubrovnik Gjenero Grull, da pregleda ovdješnju posadu.

(Varvarstvo.) Pozivljemo sa svom silom srca svojega pažnju više vojničke vlasti na sramotni i varvarski običaj nekijeh kapurala i firera, koji biju jadne vojnike, jer im ovi ne mogu da odmah shvate zapovijed. Do sad nam već petorica šestorica pripovidješe da su oni svojijema očima vidjeli tu stvar. Žalibože se ova tužba često obnavlja te bi skrajno vrijeme bilo da vojnička vlast učini da taj nered prestaje jednom za svegj.

(Akademija.) Na 24 proš. u večer, gosp. Virgil Placidi, učenik zavoda za slijepce u Milanu, dade nam u Teatru Akademiju, u kojoj nam dokaza svoju vještinu u gugjenju violoncella, premda je rogjen slijepac. Osim toga sudjelovaše u Akademiji gospogjice Mary i Delfina Zudenigo, deklamujući vrlo vješto jedna: *La piena del Po*, pjesmu Markizice Colombi, a druga: *L' Orfanella*, pjesmu, i gg. V. Budmani, N. Markoća, F. Panek i A. Boniciolli.

Premda je program bio izabran, ipak općinstvo ne bi mnogobrojno, čemu je možda uzrok bio što nije bilo nijednog komada pjevanja.

(Samoubojstvo.) Mare Hodnig, žena nekog kovača, koja bijaše malo tuknuta objesi se onomadne o jednu gredu.

(Porotnički sud) u Dubrovniku započinje svoj rad dne 7 tek. pod presjedništvom gosp. J. Valenčića c. k. presjednika i G. Gaus-a savjetnika ovog c. k. Okružnog Suda. Mjesto Državnog Odvjetništva zauzimlje gosp. R. vit. Fabrović. - Dne 7 i 8 maja držaće se, pod presjedništvom gosp. J. Valenčića, rasprava proti Mihu Matkoviću iz Zatona, optuženom zločinstvom kragje. Branitelj je D.r Giorgi. - Dne 9 maja, pod predsjedništvom g. G. Gaus-a, rasprava proti Marku Glavočiću Pesnaku iz Blata od Korčule, optuženom zločinstvom silovitog oskvrnjenja. Branitelj je D.r M. Giorgi. - Dne 10 maja, pod presjedništvom g. Valenčića, rasprava proti Jaki ženi Frana Glavočića iz Blata od Korčule, optuženoj zločinstvom umorstva. Branitelj je D r J. Arneri. - Dne 11 maja, pod presjedništvom g. Gaus-a, rasprava proti Melku Palunku iz Luke Šipanjske, optuženom zločinstvom požara. Branitelj je D.r A. Serragli. - Dne 12 maja, pod presjedništvom g. Valenčića, rasprava proti Dum Stijepu Markoviću, parohu Donje Vrućice, optuženom zločinstvom prijevare. Branitelj je D.r L. Marotti.

(Visoki Gost.) Na 18 aprila stiže iz Drača u Dubrovnik Presvijetli gosp. Rafo Deambrosi, Arhibiskup Drački, da se liječi, te se nastani u ovdješnjem Manastiru Franjevačkomu, pošto i on pripada Franjevačkoj Obitelji. Rodom je iz Napulja a ima mu 73 godine od kojijeh je 45 sproveo u Arbanaškoj i to 35 kako Biskup.

(Nj. P. Gosp. Barun Jovanović), Namjesnik Dalmatinski, stiže sa svojim

parobrodom *Andreas Hoffer* na 27 proš. u Gruž, te je ono isto veče nastavio svoj put u Kotor. Iz Kotora se vrati na 29 u Dubrovnik, gdje će postati koji dan. Kažu nam da je došao da razvidi kako stoje stvari u Dubrovniku, hoće li produljiti iznimno stanje za cijelu godinu ili samo za šest mjeseca.

(*Nova mesarnica.*) Na 28 apr. otvori se na Poljani nova prodaja mesa, o kojoj smo govorili u zadnjem broju. Navala je svijeta ova dva tri dni bila golema, premda cijena nije baš mnogo niža nego drugovdje. (Dvije su vrsti mesa: jedna po 58 a druga po 66). Nu svak lasno razumije, da nije drugačije bilo ni moguće, pošto sadanje doba nije nimalo prijatno za meso. Ipak nešto koristi imamo već i sad a još se većoj nadamo, kad okolnosti za dobavljenje volova budu zgodnije Pa kad i ne bi bilo svega toga, ne valja smetnuti s uma, da, kad se ova zadruga ne bi bila ustrojila, mi bismo plaćali sad meso po fiorin kilo.

Ostavljamo dakle svemu puku na duši da uzdrži ovu zadrugu, kupujući sve meso, što mu bude potrebito u prodavaonici na Poljani, i kad bi ostali komardari snizili cijenu na manje nego što je može prodavati rečena zadruga. Jer kad bi ova za nesreću morala prekinuti prodaju, s toga što puk ne bi dolazio kupovati meso u nje, jer je drugovdje cjenje, budimo više nego uvjereni da bi se protivnici ove zadruge osvetili i nadoknadili povećajući cijenu mesa još više nego što je sada.

(*Vjenčanja*) N. Gergomilla sa M. Šaricom; Klasić sa Marinovicom; Valjalo sa Stanošicom; Franić Bibica sa Katicom Amerling; Frano Borštnik sa Katicom Draškovicom; Pervitić sa Bogdankom; Seibal sa Bariankom.

(*Rogjenja.*) - Petero žensko, troje muško.

(*Smrt.*) Stiže nam jučer iz Beča kobna vijest o naglој smrti dubrovčanina Nika Radića slušatelja medicine na onoj universiteti. Nije mu bilo neg stoprv 21 godina. S njegove inteligacije, valjanosti i učenosti plaču ga Dubrovnik omladina i roditelji.

(*Umrli.*) Na 15 Baldo Lovrović 63 god. kat. Miho Morellini 56 god. kat. Pero Njirić Androv 2 god. kat. - Na 21 Mare Riljin 35 god. kat. Na 23 Gjuro Gluhonja 44 god. kat. Na 24 Mare Vodnica 1 dan kat. Na 25 Frano Petronio 47 dana, kat. Na 26 Made Sladnig 50 god. kat. i jedno dijete rogjeno mrtvo.

U grackoj bonici

Na 16 Kate Kolić 54 god. kat. Kate Lijepopio 42 god. kat. Na 19 Jeltruda Kristić 48 god. kat. Na 26 Antun Arsete 56 god. i dvoje djece od malo dana.

Otvoreno pismo.*)

Mi niže potpisani molimo neke domaćine u ovoj pravoslavnoj Opštini da se progju napadanja i uvrijeda mene i moje braće, i da se sjete poslovice *lijepo je posvirit i zapas zagjesti.*

Trideset godina ima da smo ovdje u Dubrovniku i nijedne uvrijede ne pretrpjesmo od braće katoličkog ili drugog vjerozakona, a vi ste nas više puta napadali i teško mučili. Najposlije ne dadoste nam ni najposljednjo počivalište načiniti, gdje mi namijenismo, i gdje nama i našem pokojnomu ocu bi odobreno od ovoga slavnog tutorstva, ali pravda našeg Milostivog Cara, videći vaše nepravedno napadanje na nas, vazda vas je pobijala.

Čudimo te vama, braćo, i ne možemo da se sjetimo, zašto nas vi tako mrzite, nenavidite i mučite! Jesmo li mi megju vami od kakve sramote ili štete; jesmo li vas ikad kroz ovo vrijeme u čemu uvrijedili ili kakvu sramotu i štetu nanijeli?

Zašto, dakle, ne mogosmo u miru sebi i milom roditelju vječno počivalište sagráditi, što nam i tutorstvo odobri a vi ne?

Jesmo li se ikad odrekli kakve usluge na korist našeg milog Opštenstva ili žrtve za našu crkvu, ili školu, ili za društvo *Slogu*, ili za fondaciju »Srpskog Lista«, ili u kojem drugome slučaju gdje je napredak naš ili potreba zaiskivala?

Mi ćemo i u naprijed u koliko nam bude moguće vazda dušom i tijelom nastojati za naš mili napredak, kako što nam je dužnost, a osobito gdjese koristi naše narodnosti tiče, jer nas je naša majka srpskijem zahvalnijem mlijekom zadojila, a vi, koji zlo mislite, hvala vam. Zar je odlučeno da Srbin na Srbina mrzi i udara?

Simo Marinović i braća.

*) Za ove članke uredništvo ne prima nijednu odgovornost na se.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15 Maja 1883. Broj 14.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 50. nov.
Poljeće i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opravniteljstvu „*Gušterice*“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „*Gušterice*“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Deri, gnjavi, vratom keći,
Doskočiću isto k bratu.

P. O.

Oružje mi oštro moje britko,
Kog ne svlada cijelog svijeta četa
To je malo pero moje vitko
Ko se bori za prava mi sveta.

Klarić - Pjesme.

Uvodni članak našega posljednjeg broja bi zapljenjen po naredbi C. K. Kotarskog Poglavarstva, a zapljena potvrgjena od C. K. Okružnog Dubrovačkog Suda, na predlog C. K. Državnog Odvjetništva, s toga što isti sadržaje u sebi prestupak bunjenja po § 300 K. Z.

Osudu ovdje ne tiskamo s toga što je sastavljena u talijanskome, nama ne poznatom, jeziku. A ne da nam se zatajiti toliko same sebe i ponos svoj, da ne primjetimo, kako vladajuće odredbe i uljudnost sama, koju ljudi, po našem slabom mnijenju, ne bi imali nikad zaboraviti, zahtijevale su da nam osuda bude u srpskom jeziku dostavljena.

Nego kako je ocjena novinarskijeh članaka posve *subjektivna* stvar, tako se daje slutiti, da nam se u sadanje čudno doba, kad su se, regbi, i najbistriji pojmovi pomutili, može opet dogodit što slično, usprkos našoj nevinosti i našoj najboljoj namjeri. U takovu slučaju zamolili bi da nam se dotična odluka u našem jeziku zakonito dostavi; a pošto je to sasvijem opravdano, ufamo da naša želja neće ostati ne izvršena.

Rekosmo da je prosugjivanje i ocjena novinarskijeh članaka stvar sasvijem *subjektivna*. A da je to tako svjedoči nam najbolje skori dogagjaj gdje članak tiskan u Broju 11 Gušterice pod naslovm „Njemčenje“, koji je ovdje zdravo prošao, bi zaplijenjen u Zadru kad ga je N. L. preštampao. Za to niko nam se začuditi neće, ako rečemo, da mi pravne uzroke zapljene bome ni sada ne shvaćamo. Po našemu mišljenju, u ovome članku, nijesmo drugo neg sasvim *objektivno* ocijenili sadanje stanje na temelju nepobitnijeh činjenica. Tu nije bilo nikakve razdraženosti ni navale, a još manje kakve poruge, laži (neistine) ili izopačivanja. - Ipak nas zaplijeniše.

Žao nam je; ali i mi imamo u ovom poslu neku svoju *subjektivnost*, pak ne smijemo suditi o stvarima, ljudima, i dogagjajima, drukčije nego onako, kako nam se isti prestavljaju. Pak ni za čiju volju ni ljubav ne možemo odobravati ono što nam se čini da se ne smije odobriti.

Za to ćemo i unaprijeda pisati kako nam dobra savijest i naše uvjerenje nalažu, bez ni najmanje brige kako će drugi o nama misliti i s nama postupati.

I u to ime budi rečeno:

Živjela sloboda štampe i ravnopravnost jezika!!

Što javljaju „Gušterici“ iz Beča.

Naš bečki dopisnik počinje sa riječima neumrlog Montesquieu-a »nema gorega zuluma od onoga, koji se vodi pod sijenom zakona i pod krinkom prava.« Nego premda taj oštri izraz za sve slične slučajeve vrijedi, on ga upotrebljava osobito da označi ponašanje ljevice prama Taaffeovoj vladi kod pretresivanja školske novele, pak veli da je ista zlo upotrebljala slobodu riječi za svoje germanizatorne namjere i kako bi nametnula svoju volju većini pod izlikom slobode, do koje joj u istini nije ni najmanje stalo.

Mi ga ne ćemo slijediti na tome putu, jer je to već ostarijela stvar, za koju svak zna kako je svršila. Naše pako vlastite misli ne ćemo isticati, jer nam nije milo doći do novijeh zapljena. Nego u dopisu ima nešto i zanimiva što, bar u koliko mi znamo nije potpuno na javnost izašlo.

Praški *Narodni Listy* piše da su dalmatinski zastupnici u Beču, opirajuć se vladi, izvojevali velike koncesije, tako da se je došlo do sporazumljenja, gdje se vlada obvezala opozvati neke odredbe, pak da će biti ukinut i ukaz Jovanovićev o porabi njemačkog jezika.

Ako smo dobro obavješteni (a mislim da jesmo) dogodilo se ovako: Još prije neg su naši zastupnici u Beč prispjeli, novine bijahu raztrubile *urbi et orbi*, da neće ni doći, a to da učine iskaz proti vladinoj politici u pokrajini. Za to kad dogjoše onamo nagjoše već pripravljenu cijelu glumu za prestavu.

Poluzvanični organi bijahu već unaprijed javili da novi školski zakon ministarstvu ni najmanje ne ide po volji, te da je na nj privoljelo samo da pogodi desnici, koja je sa svoje strane htjela klerikalce da ublaži.

Isti dan, kad je Klaić u Beč došao, držao je govor u odboru petnaestorice, gdje je nacrtao položaj stvoren po raznijem posljednijem dogagjajima. Gospoda članovi onog vrhovnog kluba ostaše ganuti te zaključiše da sva desnica potpiše na Ministarstvo upit o položaju u Dalmaciji i da presjednici od sva četiri kluba većine pogju govoriti sa presjednikom Ministarskog Vijeća. To i učiniše, a Ministar njima izrazi želju da dogju k njemu dvojica od dalmatinskijeh zastupnika. Bijahu odabrani Klaić i Pozza, kojijem je grof Taaffe izjavio da on pripoznaje da su neke pogreške bile počinjene glede najnovijih imenovanja, ali da mu nije moguće pristati na upit; koji, kad bi bio potpisan od sve desnice, imao bi znak najodrješitijeg nepovjerenja, tako da nakon toga ne bi mu ostajalo drugo nego da poda svoju ostavku. Ministar reče da on može obećati da se unaprijeda, u našoj pokrajini neće više postupati onako, čemu i nadoda da on nikada Baronu Jovanoviću nije dao nikakva naputka u tome smislu.

Nakon toga svaka ideja upita bi naravno ostranjena; a pošto Pozzi ne bijaše već milo miješati se u taj posao druga dvojica od Gosp. zastupnika primiše izjavu Gosp. Ministra kojoj je kumovao grof. Hohenwart koji je zajedno s njima i dotiči zapisnik potpisao.

Čijem će to sve uroditi to će nam skora budućnost pokazati; u toliko, čekajmo da vidimo.

POLITIČKI PREGLED.

Naša zemlja.

Kako što se je već iz početka moglo predvidjeti bi primljena školska novela, o kojoj se toliko govorilo i pisalo, i proti kojoj se borio odabraniji dio pučanstva, a žudjeli je iskreno sami klerikalci.

Usprkos svijem naporima vlade i desnice većina spade na sama tri glasa.

Skoro svi zastupnici prisustovaše glasovanju.

Sa svijeh strana monarhije stižu nam vijesti o iskazima povjerenja ljevici, i pojedinijem zastupnicima iste, a nepovjerenja

nekijem zastupnicima te su za novelu glasali. Car je već novelu potvrdio.

Prije glasovanja zastupnik Tomaszezuk, u ime ljevice, izjavio je da se novelom promjenjuje ustav te da treba dva treća dijela od glasova da se primi. Predsjednik Smolka, odgovori jednostavno da on nije toga mnjenja.

Sin njemačkoga carevića, Vilem, bio je u Beču da posjeti našeg cara, koji ga je najsrdačnije primio.

Ovome se posjetu pripisuje velika politička važnost.

Neke su novine rasturile po svijetu vijest da države kane razoružati se eda bi tako izbjegle strašne troškove, što prijete da će ih ekonomično upropastiti.

Za postignuće te cijelji, kaže se da će se jedna po jedna združiti savezu izmegju naše monarhije, Italije i Njemačke, i da će prisiliti na to silom one što se usprotive.

Žalibože nijesu se samo jednom ovakove nade izjalovile, a u današnjijem okolnostima nema ni najmanje vjerojatnosti da bi se mogle ispuniti.

U subotu zastupnička komora primila je prijedlog da se dalmatinska željeznica produlji do Knina i opredijelila za tu svrhu 1.777.000 fi.

Inozemstvo.

BIOGRAD 27 Aprila. Jelena Marković bi osugjena na smrt. Na predsjednikovo pitanje dali je promislila na nesreću koju je mogla državi nanijeti kraljeva smrt odvrati da bi bila Srbiju oslobodila od jednog sebičnog čovjeka.

Kad joj pročitaše osudu ne htje uložiti utok, već ushićeno reče: čekam da je izvršite.

LONDON, 1 maja. Daily News javlja iz Kajira da će se danas proglasiti ustav.

PETROVGRAD, 1 maja. Na novo je bilo uzapćeno mnogo oficira ratnijeh lagja.

ATINA, 2 maja. Zvanični listovi vesele se pohodu bugarskog knjaza te ufaju da će se ostraniti razmirice i nastati dobri odnošaji izmegju obe narodnosti.

PETROVGRAD, 2 maja. Vijest o uzapćenju Vjere Sasulić nije temeljita. O njoj se ništa ne zna.

KAIRO, 3 maja. Na 29 aprila egipatska vojska pobjedila je ustaše, kojijeh pogine preko 500.

PARIZ, 6 maja. Lesseps odlazi sutra da prouči na mjestu pitanje o prekopu izmegju Pariza i Bulonje.

CARIGRAD, 6 maja. Rusija je sakupila vojske oko Karsa i Ardahana.

PEŠT, 7 maja. Govori se da će Ban dati ostavku.

CETINJE, 7 maja. Danas se išćekiva bugarski knjaz i pripravljaju se velike svečanosti.

NAŠI DOPISI.

—

Mostar, maja.

Nazad njekoliko dana moglo se ovdje vidjeti na koji se varvarski način postupa sa tužnim tamničarima. Prešlo je svaku granicu strpljenja nezakonito i bezobrazno ponašanje ovdješnjeg čuvara tamnice sa tužnijem tamničarima. Ako su čemu i krivi, mislim da ima viša Vlast, koja je pozvata da kaznu izreče a ne prosti čuvar tamnica, koji u svojoj potolasti svako nezakonito djelo čini a tim još bolje bez ikakve od govornosti.

Evo me da vam pričam jedan slučaj. Neki tamničar *Skoro* iz sela Baćevića dao je čuvaru tamnice na sahranu 2 fna, te danas kad je onaj pošao u pratnji straže na radnju, da čisti okolo mosta *Musale*, da tim glagja bude šetnja našim *kulturtregerima*, jadnik ogladnje te potraži u čuvara tamnice da mu poda od njegova 2 fa koji novčić da štogod kupi. Bolje bi bilo da mu nikad zapitao nije, jer čuvar se na nj osijeće i digne štap te udri nemilice po njemu. U takoj bezobraznoj svojoj jarosti pozove i stražu u pomoć, koja bez duše i srca stade ga mlatiti puškom tako grozno da svaki koji se na taj užasni prizor desio morade i u duši i srcu zaplakati i strašno se zgroziti na takovo ponašanje. Kad se je tako nečovječno nasilje činilo, naigje na takav grozan prizor ovdašnji pravoslavni sveštenik *Vasilije Zvezić*, koji, kao savijestan čovjek, nije mogao da hladnokrvno gleda, nego pohita te o cijeloj stvari raspita, i smjesta otide i potuži se na Ovom Kotarskom Uredu, gdje i zapisnik otvoriše u kojemu ispriča sve što je čuo i vidio.

Hvala mu na njegovoj dobroj nakani ali hoće li od kakve koristi biti to vam ne može niko jamčiti.

Do vigjenja.

Tvoj pobratim
Vojvoda.

———

Rijeka, maja 1883.

Onomadne primih iz Amerike slijedeće pismo: »Molim te, mili prijatelju, da mi odgovoriš što je od zvonika što su ga Mokošani sagradili? Jesu li stavili zvona i tuku li ure? Odgovori mi čim prije u omiljenoj našoj »Gušterici«, koju rado čitamo«.

Zvonik o komu mi pišeš, već je dovršen, te se sad oholo u zrak uzdiže tako da se iz cijele Rijeke i iz daleka vidi jer natkriljuje sve okolo stojeće zgrade. Da potpuno dovršen bude, fali mu zvona i satnik. Kako sam čuo od pouzdane osobe, zvona su jur u putu i to su najbolja što su na tršćanskoj izložbi bila, te su u Trstu kupljena da se na naš zvonik postave. Svak željno išćekuje onaj dan, kad će se ta zvona namjestiti, da čuje kako harmonični zvuci odjekuju na sve strane, poetične i ubave doline mile nam Rijeke. Svake su hvale dostojni obrtni Mokošani, koji su imali plemenitu misao da sagrade ovaj zvonik, koji će svakomu koristiti, jer će puku ure kazat a pobožne u crkvu sazivati; suviše biće ures mjesta i lijepi spomenik našoj unučadi.

Vrijedni naš paroh dum Ivo Sangaletti bio se je svojski zauzeo da se ova zgragja čim prije i ljepše dovrši, jer je on glavom sve rukovodio, s toga mu toplo zahvaljujemo za njegovo poduzeće i žrtvovanje.

Najviše vama, mila braćo, ostajni Riječani harni jer ste vi najviše pripomogli da se ovaj zvonik sazida, koji ste žutijem lirama u pomoć priskočili i tako jedan spomenik više svojemu otačastvu dodali.

Uzdamo se da ćete se, kako sada tako i unaprijed svakoj našoj prošnji bracki odazvati i u pomoć novcem priskočiti. Mi bi smo sami trudno što slično podigli, jer dobiti nema a sadašnja Vlada misli samo kako da nas ponijemči.

Milo nam je gdje ste tako patriotični i da se znate prikazat u svakoj prilici žarki rodoljubi; neka dakle svijet vidi kako se Srbin i iz dalekijeh strana sijeća i nastoji kako će usrećit i uresit svoju domovinu, svoje otačastvo. Naprijed tako moji sokolovi!

Da si mi zdravo.

Eucalyptus.

———

Pišu nam iz grada:

Ovijeh dana kad je carska mornarica na kraju bila te i u naš grad sletjela, moglo se je vidjeti svakijeh nemoralnijeh djela, što ih ja neću ovdje nabrajati, jer sam uvjeren da bih zgrozio sve naše sugragjane, koji svojim očima vidješe a da im ništa o tome i ne progovorim. Ali jedino što mi savijest neda da premučim i što je mene i sve ostale dirnulo, to je što sam vidio nejaku djecu tako raspuštenu gdje bez ikakvog straha a još manje srama, kalauze pred četom mornara i vode ih i kazuju im kuće gdje izgubljenice stanuju.

Da je crv nemoralnosti počeo i nas gristi to sam znao; ali da smo do takve nemoralnosti spali da su i nejaka djeca svoj strah i sram izgubila, to nije mogao niko promisliti, ali se je na žalost mogao ovijeh dana uvjeriti.

Ko je ovome kriv i gdje je izvor ove nemoralnosti? To je kuća. Domaća ljubav stega i odgojenje ovo su činjenice, koje moraju da razvijaju djecu i da ih prate do njihove zrelosti. Da roditelji imaju ljubavi za svoju djecu i da im na srcu stoji njihovo odgojenje i budućnost, ne bi im uzdu puštali da čine što hoće i ne bi se što takova zgagjalo. Sramota je za same roditelje i za sami grad da ovaka fukara raste; jer od njih ne može se išćekivati nikakve koristi, dapače jesu li oni u zlu začeti i navikli trudno će ih ikoja tesla otesat i na dobro svesti; te su na štetu cijelom gradu a roditeljima na sramotu mješte na utjehu, kad od starosti onemognu.

———

Pišu nam iz grada:

Ovijeh dana bila je u Dubrovniku gospogja Ewans, žena poznatog učenjaka Ewans-a koji je lani prognat bio, zato što je u smislu, protivnomu austrijskoj zapremi, pisao o stvarima bosansko-hercegovačkijem.

Ne možemo da ne učinimo neke opaske o nečemu što smo vidjeli dok se ona ovdje nalazila.

Ko ne zna neka bude znati da su gospodin Ewans i žena mu prije stanovali u Dubrovniku, i, dok još nijesu imali po-

šala s državnom policijom, da su općili s nekijem našijem obiteljima koje u svakoj prigodi, pak baš i ne umjesnoj, ističu se kao prestavnice *bon ton-a* dubrovačkoga.

Zgadilo nas je vidjeti, a muka nas hvata radi ugleda ovog starog grada gdje uglagjenost i uljudnost od vajkada svoje gnjezdo saviše, kako neke naše žene, koje, dok je Ewans ovdje prebivao, po njegovoj kući su dolazile i odlazile, do toga su stepena bezobraznosti doprle, da se nijesu stidile, sretajuć gospogju, uskratit joj svoj pozdrav.

Tako je postupanje protivno svakoj staroj poznatoj dubrovačkoj skladnosti, pak smo ga, ako i žalosnim srcem, iznijeli na javnost općeg preziranja radi.

Nego što i govorimo o toj staroj skladnosti uglagjenosti i uljudnosti? Žalibože, više ih nema! a nada sve u onijem slojevima koji se cijene bolji neg drugi, a gori su jer su do mozga pokvareni, a nada sve im ženskarija, koja više izgleda ko *otentotska* neg dubrovačka, i koja se diči svijem onijem što je tugje, a huli sve što je domaće.

Pocrvenite, *ako kapi krvi u obrazu imate!*

Neg da se vratimo na gospogju Ewans; što će biti o nama rekla ta vrijedna žena, kći velikoga engleškoga učenjaka Freemana, koja osim opće izvanredne izobraženosti, dosta je daleko doprla i u latinskoj i grčkoj književnosti, stvar koja je, kod slabog spola, dosta rijetka?

Biće rekla, uzdamo se, da to nijesu dubrovčani nego *otentoti* pošto su dubrovčani koji su u kakvom poznanstvu s njom bili svoju dužnost spram njoj izvršili.

Dubrovačke vijesti.

(Muzika u Trebinju.) Dne 2 tek. na pozivu Trebinjske Opštine pogje naša Gračka Muzika u Trebinje da zasviri, gosp: Babiću prigodom kad je on bio imenovan za generala.

Serenada je počela na *Grosser Bazar* slijedila je kroz *Castell-Thor* do *Castell-Strasse* gdje je konak gosp. Generala a dovršila se na *Fischer-Quai* pošto je prošla kroz *Bodić-Platz, Eskadrons-Gasse, Nobili-Gasse Würtemberg-Platz, Defterdarović Casse, Wasser-Gosse.*

Kroz one 24 ure boravljenja u Trebinju, muzikanti su bili gošteni kod *Müllers Gasthaus* i *Kaffehaus zum Kronprinzen Rudolf.* Sutra dan u pobjed muzika se vrati u Dubrovnik.

(Nesreća) Dne 3 tek. progju kola preko jednog nesretnog siromaha u Gružu, te ga ozlediše i nagrdiše. Preporučujemo Slavnoj Opštini da naredi Grackom Redarstvu da pazi malo više na svoje dužnosti a da ona sama ne dopušta gospodarima od kola i kočija, da uzimlju koga mu drago, a nada sve dječetinu za kočijaša.

(Imenovanje.) Govori se da je ovdješnje Generalni-Konsuo Turski, g. Danish-Effendi imenovan Guvernerom Libana. (??!!)

(Dojedriše) u Grušku luku c k Kanunijera *Albatros,* i trgovački brodovi; bark *Mimi* P. Kapet. Randić, bark *Karmela* kap. Potić, brig; *Regolo* kap. Potić krcati ugljenja iz Cardiff-a za c. k. brodovlje.

(Ubojstvo) Dne 7 tek. neki iz Osojnika potegne nožem kaznaca Luku Burina i ostavi ga na mjestu mrtva. Uzrok ubojstva je nepoznat.

(Odlazak.) Dne 8 tek, nakon duga boravljena u Gruškoj luci, c. k. Skvadra odjedri put Visa i Trsta.

(Mjesec Maj.) Početkom ovog mjeseca počeše i ove godine kao obično svetkovine namijenjene B. Gospi a to u Crkvi Jezusovaca Male braće i u Gospi.

Crkve Male Braće i Gospe svegj su pune puncate pobožna naroda, dočim je Crkva Jezusovaca jako malo pohagjana. A zašto to? Jasno je. U Gospi i kod Male Braće služba se božija drži u srpskom jeziku, a kod Jezusovaca u talijanskome. A naš puk, koji zna da nije talijanski nego srpski voli slušati riječ božju tumačenu u svome jeziku nego u tugjemu, što ga i ne razumije.

To je isto razlog, s kojega su i preko prošle korizme, talijanske propovijesti u Gospi jako malo pohagjane bile od puka. Mislimo da će i Crkovna Vlast biti opazila to te se nadamo da će se i tome doskočiti.

(Trgovački Parobrod „Isea") koji je i prije dolazio kad i kad u Dubrovnik počeće do malo opet putovati izmegju Trsta i Dubrovnika, svrćući u Spljet i Blato, tri puta na mjesec. Poslovogja mu je G. Božo Banac jun.

(Ples u rijeci.) Gg. Oficali od ratnijeh brodova, prirediše na 5 tekućega u kući Papinoj u Rijeci, ples na koji pozvaše nekoliko gospode.

(Učtivost) Gosp. Admiral Wipplinger uzajmi Mokošanima na Spasov dan vojničku pomorsku muziku, da im sviri preko S. Mise, i sprohoda.

(Mrnari ratnijeh brodova.) Na 30 aprila i na 1, 2, 3, tek, u pobjed, ratna mrnarica bi puštena na kraj, te je svaki dan bilo u gradu 700-800 mrnara. Nije mugući opisati što su oni sve činili: opijali se, pjevali, vikali, bili se, svega i svašta. Svakako su ostavili nekoliko novaca u gradu, a osobiti po krčmama i po nekijem kućama *nedvojbena glasa,* koje, ne znamo po kojem kobnom slučaju, većim su dijelom položene okolo našega c. k. Gimnazija; te ne znamo koliko to može doprinijeti moralnom odgojenju naše mladeži, koja, u opće a u svakijem prigodama na osob, mora, i kad ide na školu, da čuje i vidi stvari koje jamačno ne mogu da je učine moralnijom. Za to se nama čini da bi Viša Vlast vrlo dobro učinila, kad bi premjestila Gimnazije na koje pristojnije mjesto.

(Akademija.) Na 10 tek. u večer bila je u Bondinu Teatru Akademija na korist gimnazijalne zaklade *Gundulić,* za siromašne i zaslužne učenike toga zavoda. Sudjelovaše obični naši diletanti, koji pod upraviteljstvom učitelja gosp. Nap. Marcocchie pjevaše Haydnovu *»Carevku«,* Cherubininu *»La Ronda«* i Zajcevu *»Večer na Savi«.* Osim toga predstavljena je Sofoklova tragedija *»Edip Kralj«,* po srpskom prijevodu prof. Luka Zore Megju predstavljačima se osobito istakoše gg. Stražičić Antun (Edip) i Suhor Lujo (gatar Tirezija) i gospogjica Papić Sofija (Kraljica Jokasta), kojoj su darovali dva lijepa vijenca. Hore su od tragedije pjevali u grčkom jeziku, a muzika je Mendelsohnova.

Teatar je bio pun i utjerano je preko 300 for.

(Dolazak.) Dne 10 tek. vrati se ovdje prof. Rössler o kome smo prošle jeseni kazali da je došao bio da prouči nemoć maslinovu. Jeda Bog da! da bude našao lijek crvu koji nanosi toliko štete našijem maslinatama.

(Porotnički Sud) kako već javismo, započeo je svoj rad dne 7 tek. - Dne 8 Miho Matković iz Zatona bi jednoglasno proglašen krivcem i osugjen na 6 godina teške tamnice pooštrene jednijem postom na mjesec, i da isplati oštećeniku fi. 2700 i sve parničke troškove. Dne 9, Marko Glavočić Pesnak iz Blata od Korčule bi jednoglasno proglašen nekrivim te pušten odmah na slobodu. Dne 10 c. k. Državno Odvjetništvo, preko rasprave, odustane od optužbe proti Jaki ženi Frana Glavočića iz Blata te bi puštena na slobodu. C. K. Državno Odvjetništvo je, istom prigodom, zaiskalo parničke spise da pokuša kazniti optuženicu prekršajnim putem. Dne 11, porotnici jednoglasno, na pitanja njima učinjena, odgovoriše da Melko Palunko iz Luke Sipanjske nije kriv zločina njemu nametnuta te i on bi pušten na slobodu.

(Ispiti.) Ovijeh su dana položili, u Gracu pri onoj universiteti, fizikalne ispite D[r]. J. Gjivanović c. k. kotarski fizik u Kotoru, i D[r]. M. Wendzilović liječnik Gruški; a Gjuro Bratanić činovnik pri Vrhovnom Sudu u Serajevu drugi državni ispit.

(Šeše). Od nazad malo dana se pojavilo nekoliko slučajeva šeša pod Sv. Marijom u ovome gradu; s toga preporučujemo svijem onijem koji stanuju u blizini okuženijeh kuća da se čuvaju, koliko više mogu dolaziti u doticaj s bolesnicima, usprkos zabrani naše Opštine, da tim osjeguraju i same sebe, i da se ta gadna i pogibeljna bolest više po gradu ne širi.

(Smrt.) Lujo Pl. od Saraca, C. K. Bilježnik, umrije, poslije duga bolovanja, na 10 tek. u jutro, i bi ukopan na 11 tek. na 6 ura p. p., velikim sudjelovanjem najodličnijega svijeta. Pokojniku nije bilo no 55 godina.

(Umrli.) Na 1 t. m. Mare Grgić Vicka 2 g. k. - Luce Stražičić 65 g. k. - Na 8 Mare Ud. Ljubić 84 g. k. - Luce Bakić 90 g. k. - Na 9 Lujo pl. Saraka 55 g. k. Na 10 Frane Orlić Jozipa 21 d. k. —

U Grackoj bonici:

Na 7 Stevo Milovčić 24 g. k. - Na 2 Pavo Simatović 19 g. k. - suviše jedno dijete od 8 mjeseca.

Svega po malo.

(Otrovanje rumenilom.) U Beču kći nekog trgovca hodeći ulicom iznenada pade. S mjesta je odnesoše u bonicu i liječnici se zauzeše da je povrate u svijest, što nakon 20 min. teškog truda i postignuše. Odmah zatim spopanu je bolesti, bljuvanje i tolika neosjetljivost da ne bi osjećala svi da je iglom bodu. Po modroj boji mesa oko zuba i po smrdljivom dahu liječnici jednoglasno pristaše da je otrovana.

Pogju te razvide, čijem je lice mazala te po analizi uvide da je otrovi u rumenilu bilo i to nesreću prouzrokovalo. Mnogijem artificijalna ljepota ako baš do života i ne dopje a to ih bez sumnje prije vremena pohara.

Šarada.

Krajnji služe bolnomu
c'jeli služi svakomu
a *srednji* mi nikomu.

O.

Odgonetka zadnje Šarade:

O-so.

Piše »Biblijoteka za Povijest Dalmatinsku«:

POVJESNIČKA IZLOŽBA
U BEČU
13 septembra - 15 oktobra
1883
prigodom druge stoljetnice od kad je oslobogjen bio Beč od Turaka.

Izložba će biti na I. podu nove općinske kuće pod rukovodstvom Načelništva stolnog grada.

Primaju se oružja, grbovi. nacrti, slike, rukopisi, kolajne i t. d odnosni na vrijeme i veliki dogagjaj, kojeg se slavi stoljetnji zadnji dan.

Prijava predmeta za izložbu slijedi do 31 maja; oprema istih od 15 junija do konca julija na troške Općine bečke. Potanja izvješća na upit dati će Čuvari starina umjetničko-povijesničkih u pokrajini.

Dalmacija bogata historičkim spomenicima ne će uzmanjkati okoristiti se ovom prigodom da i njezine dragocijenosti budu bolje poznate i procijenjene.

Stolna crkva u Kotoru n. p. posjedDje krst, kojim je Kapucin O. Marko od Aviano blagosovio i pratio kršćansku vojsku pri opsjednuću Beća te se stalno nadamo, da ne će se zakratiti privoljenja da i ovi dragulj prosine na izložbi.

Javna zahvala.*)

Blagodarimo iz srca gospodi c. k. Oficialima ratnog brodovlja, koji su upravljali plesom, datom dne 5 tek. u Rijeci, jer su nam, na ustupljenoj kući, skladno zahvalili posjetnicom napisanom olovkom! Milo nam je da su nas naučili neki novi način uljudnosti.

Rijeka 11 maja 1883.

Braća Papi.

PRIOPŠTENO *)

Ima koji dan, neki poštenjak, - po svoj prilici nije Dubrovčanin - po naravi sklon da svagdje zaviruje, i svoj prst u svašto stavlja, dogje u jedan dućan, i tu me kod gospodara istoga u velike pohvali i toplo preporuči, a da njegovo ime ne otkrije, već da se samo umije vladati ako bi kada došlo do prigode da se sa mnom s bližega upozna. Uz ostale pohvale bila je i ova: da preko noći. do kasnog doba po kavanama besposleno vrijeme provodim i novac uzaludno trošim.

Koliko je u tome istine, najbolje mogu suditi gospoda vlasnici kavana i prečasno opštinstvo, koje iste pohagja.

Svrha toga uzor - poštenjaka bila je, da pretrgne odnošaje koji opstoje megju mnom i jednom obitelji koja njemu ni najmanje na srcu nije, niti može biti, nego to čini samo za neku paklјenu nasladu, buduć da mu je omraza i kleveta svagdanja zabava, bez koje ne može živjeti, kao ni riba bez vode.

Kakav naslov pripada takijem ljudima koji ispod vode rade i svoje ime kriju, samo se kaže, pak s toga nije potreba da ga ja ovdi prepisuje.

Više je puta u istu žicu dirnuo, i to me je usilovalo da se javnosti izložim i da ga najuljudnije zamolim da se okani takog sramotnog djela.

Bolje je i poštenije da se svak sobom i svojom obitelji bavi, nego da sije nemir po tugjemu ognjištu.

Dubrovnik 12 maja 1883.

M. Vodanović.

*) Za ove članke uredništvo ne prima nijednu odgovornost na se.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1 Junija 1883. Broj 15.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 50. nov.
Poljeće i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „*Gušterice*“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „*Gušterice*“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Nije dosta jačati duh; treba se misliti i za tijelo.

Montaigne.

Neka ti je čista zraka.

Od poroda sve dok izdahnemo mi plivamo u zraku kao ribe u vodi.

Taj providni zrak okružuje nas sa svijeh strana, prodire u našu pljuću a iz njih u krvi širi se do u najskromnija mjesta u našem mesu, u kostima, u moždanima, te nam nosi svako dobro i zlo što on prima od naravi i od onoga što živi na zemlji.

U zraku je sve, u zraku je život ali katkad ima u njemu i otrovi.

Ništa nema tolikog upliva na naše zdravlje i u našijem nemoćima koliko zrak, on u malo časa može da nas sasvim promjeni.

Mi dišemo dakle taj providni zrak kroz usta i nozdrve (a jedan dio i kroz kožu) te ga šaljemo u one izvrsne strojeve što su naše pljuće.

Da imamo pljuće ufam da zna svak, ali zašto služe i gdje su?

U malo riječi pljuće su s jedne i s druge strane srca, ima ih dvije a sastavljene su od hiljada malijeh cijevčica od kojih svaka najmanja na dnu se širi i zaglavljuje malijem mjehirićem, okolo mjehirića koji se napunja zrakom krv se u malijem cijevčicam razlijeva te se čisti uzimajući oksigen od zraka.

Krv koja dolazi da se očisti pokvarena je, tamna je a dolazi iz srca pošto je već proputovala po cijelom našem tijelu.

Dušnik kroz koji zrak iz usta i nosa prolazi te ide u pljuću dijeli se u dvoje pak njegovi dijeli opet sve naprijed se dijele dok stignu do širine sasvim malene i tu zaglavljuju malim mjehirićem koji nije širi od 0·06‴ do 0·2‴.

Pljuće su tako kao dva grozda grožgja na jednom prutu. prut prije nego se razdijeli u dvoje prestavlja vam dušnik, ostale grančice po manje cijevi a male patrljice pak koje nose jagode, najmanje cijevčice s mjehirićima.

U pljuću ide krv da se pročisti od petnaest do dvadeset puta svaki minut te kroz njih izmeće gnusobu koju mi izdišemo kroz usta i nos.

U isti čas kad se čisti krv upija u se oksigen, bez kojega mi ne bi se mogli razgrijati, naši živci ne bi mogli vladati, u jednu riječ prestali bi življeti.

Ovo čišćenje krvi i upijanje oksigena u pljuće zove se disanje.

Za nekoliko vremena od svega se možemo ustegnuti, možemo ne hoditi, ne jesti, ne piti ali ne disati ni za malo časa ne možemo.

Kad čovjek diše vidi se lijepo kako mu se rebra dižu i snižuju, kako se trbuh nadiže i upada ali ne vidimo što je najviše, ne vidimo kako se ta vanjska radnja spaja s unutrnjom od našijeh pljuća.

Mnoštvo mišica koje uzdižu i snižuju rebra, način kako se ova u zglobima uz kralješ miču, kako se usred prsi s hrakavicom uz grudnicu (Sternum) spajaju, glatkost i način kako su polojene male vreće u kojem se pljuće puzu i gibaju, sve je ovo dokaz da stroj koji mi imamo u prsima bolji je od svešto umjetnijeh.

Pak ništa to, ali pogledajmo unutra samu pljuću pak ištom tad ćemo se uprav nadiviti.

Da mnoštvo krvi u isti čas se dotakne kraka vidimo kako u najmanjim cijevčicama posve tankom opnom odjevenim krv oblijeva one malašne mjehiriće pune zraka.

A toliko je mnoštvo tijeh malijeh mjehirića (po *Huschke* 1700-'880 miliona) da ih mi razasteremo zauzeli bi površje od 220 četvornih metara.

Ali nije ni to još sve, one male cijevčice od mjehirića unaprijed sve do usta, dakle i dušnik, pokrivene su malijem dlačicam koje su manje od najmanje vlasi što naše oko može da vidi, tako malene da ih samo mikroskopom vidimo, i te male dlačice neprestano se miču, po danu i po noći i to sve u jednom smijeru, sve put usta te tako čiste neprestano pljuću i ne puštaju prašinu, gnusobu što mi dišemo da se sakuplja.

Grehota je samo da je ovaj izvrsni stroj prem lijep, a što je najviše tako nježan da se posve lako pokvari, a tad je i liječnik na mukama kako da ga ponačini, a ne rijetko valja da ga pušti da radi dok se istroši jer mu on ne može pomoći.

Ko naopako diše ili nečisti zrak diše, probavlja zlo, krv koja mu napaja tijelo pokvarena je; mesa malo po malo nestaje a u isto doba i naše snage.

Strašno mnoštvo ljudi kose nemoći pljuća, dosta je da zavirimo u statistike velikijeh gradova, tvornica, tamnica pak i da se obazremo oko nas vidjećemo tu pustu istinu, pak ne samo one što bacaju krv, što kašlju progoni nemoć, već viši dio ljudi živi slabo, ne može da se nauživa ovoga svijeta jer naopako dišu; pa ako nije u njima nemoć tako ljuta da ih od jedne satre ipak im truje život i neda im da se ničim naslade.

Strašno nam život ogorča, omrzne kad se ne ćutimo dobro, kad ne dovrši jedna nahlada a počne druga, kad prije neg uredimo naše probavljanje opet se pokvari, kad valja da neprestano se ustežemo od onoga što nam ne bi škodilo da smo zdravi, kad smo uvijek usilovani kucati čas na vrata liječnika a čas na spičareva.

Taki život nije onaj pravi, koga mi valja da želimo, gdje lijepo zdravlje je najprvo naše veselje.

Svijem ovijem nesretnicima valja na vas glas vikati, nek dišu dobro, nek dišu mnogo, nek dišu čista zraka i nek ne zaborave da imaju pljuću.

Zdrav čovjek koji se vlada po naukama higijene diše onoliko puta koliko mu zahtjeva njegova narav, njegove godine i vanjske okolnosti, u opće koliko mu više srce kuca toliko više i diše tako da u svijem godinama disanje prati kucanje srca.

Jeli čovjeka na svijetu a da ne prestupa zakone higijene?

Koliko ljudi se zabija u kuću, u male sobe, u koje po vazdan ne ugje čista zraka, koliko ljudi progje po po dana u zdušenijem kafanama, koliko je ljudi svegj ukopano megju zidovima grada u tijesnijem ulicama te ni za čas ne izagju izvan grada na otvoreno.

Koliko ljudi sjedi po vazdan te mješte da dišu 20 puta na minut ne dišu nego 15 ili 13, te mješte da šire prsi koliko je od potrebe samo malo po malo srču zrak kao da ga se boje, pak tako krv koja se ne iščisti potpuno, vraća se opet u srce a iz njega po cijelom tijelu te im malo po malo truje život.

Najgori neprijatelj pljuća je sjedanje te ko se više kreće taj bolje diše.

Predavanje, čitanje na glas, pjevanje to je gimnastika pljuća pa zato su i njihovi dobri prijatelji.

Ova vrsta gimnastike je zato i preporučena svijem a nada sve onijem koji dugo sjede i rade.

Ali mjeste da se traže dobri prijatelji pljuća ide se u kafanu, diše se zrak iskvaren od dima pustog duhana, od samog daha ostalijeh što zajedno u društvu gube vrijeme, pretresaju tugje posle a ne stavljaju se da svaki čas nešto iz nutra ih sili da rastvore usta i da duboko uzdahnu.

Duboki uzdah nadoknadi malo, istina je, ali dvostruko škodi kad se sjedi u kafani ili u drugom kakvom zatvorenom mjestu jer se u pljuću uvede u isti čas dvostruko iskvarenog zraka.

Svi oni, koji uče, malo i slabo dišu jer ista pomnja slabi disanje a uz to još se obično sjedi, pa zato baš veliki napori uma osim što more pamet, slabe nas jer mi ne čistimo dobro svoju krv.

Nada sve oni još koji rade nagnutijeh prsi valja uvijek da drže na pameti da je ono najnezgodniji položaj za disanje, te ili valja da se oduče ili da se često upravljaju, duboko uzdahnu i tako raširé pljuće.

Veći dio ljudi pokvari zdravlje za rano, jer su u mladosti naopako sjedali u školi, a tako isto veći dio žena, koje se nauče u mladosti šiti pokučene ili koje se u tijesne haljine zapinju i stežu.

Najgore kvarimo zrak mi isti našim dahom a to vidimo najbolje u mjestima gdje se mnoštvo ljudi sakuplja, svijeće koje iz početka lijepo gore i dobro svijetle, je li prošlo nekoliko vremena, a da je u sobi bio skup ljudi, vidimo lijepo kako već ne svijetli kao prije već skile — a to jer su ljudi istrošili veći dio oksigena a iskvarili zrak svojim dahom.

Svud u kući, u svijem sobama a nada sve u spavaćoj neka je dosta čista zraka, a tako isto i još više u svijem onijem mjestima gdje se mnoštvo ljudi sakuplja, pak iza svega toga ako smo u jednom gradu gdje ulice nijesu baš ni najširé kako u nas, nije ni to dosta.

Zrak u gradu nije nikad tako čist kao na otvorenu izvan grada, pak zato valja da mi tražimo onaj providni zrak koji je za nas drugi život.

Svak je u Dubrovniku sto put čuo da se govori da je zrak od Ploča fin da prodire krozkroz; ...... može li to biti, je li istina?

Jest dakako pak je zato i najzdraviji. Dosta je izaći malo izvan grada a eto vas si se promjenio, srce življe kuca, naše pljuće od miline se šire sve što više mogu, čujemo u nama unutra kao da se sve veseli, kao da hoće da proguta vas zrak, mi isti smo veseli, bistre nam se misli, vedri nam se čelo, sve što više idemo sve to lakši se ćutimo a domalo čujemo i svoj želudac da nam svečano javlja da mu je potreba hrane. — Tako su malo čista zraka vratimo se kući još lagahni, svaki nam trud olakša, više ogladnimo nego s najboljom rakijom od travica, a što je najviše, mi smo dosta koristili našem cijelom organizmu, ono malo čista zraka više nam koristi od cijele spićarije lijeka a da sve ovo nije pretjerano usporedite danu koju mu drago našu djevojčicu s jednom župkom ili konavokom istijeh godina pa da je i deset puta siromašnija, usporedite mladića iz grada s jednim iz sela.

A zašto su svi sa sela jači, puniji, rumeniji, širokijeh prsi, tvrda mesa? Zato uprav jer dišu onaj sveti čisti zrak.

U zadnjem članku preporučio sam živo svakome dobre hrane a nadasve mesa, za nesreću meso je poskupjelo ali zato barem za sad ko je pročitao ovo malo redaka nek se okoristi pak nek traži čista zraka koga možemo imati bez truda i muke.

A u isto doba svi siromasi, svi radnici, sve zanatlije, svi oni kojim je zadnji članak bio posvećen i koji su ga pročitali vidjeće kolika je velika zasluga onijeh našijeh vrlijeh sugragjana koji su se stavili na glavu puka da mu dadu dobra i cijena mesa, blagoslovjeno im bilo, njihovo djelo nagradiće zahvalnost siromašnog puka.

S.

POLITIČKI PREGLED.

Naša zemlja.

Knjaz Nikola putujući put Moskve zaustavi se u Beču za nekoliko dana, te bi najprijaznije primljen. Govori se da će se i vratiti na Cetinje preko Beča.

Bečka »Neue Freie Presse« priopćuje da je knjaz izjavio da bi rat megju Austro-Ugarskom i Ruskom bio vrlo opasan za Crnugoru, i da bi, u tome slučaju, i jedna i druga država bila zadovoljna njegovijem ponašanjem.

Suviše isti list javlja da je rekao da je on bio zabranio Crnogorcima pružati ustašama ikakve pomoći, i da nije odgovoran ako se pojedini nijesu držali njegovijeh naredaba.

Odmah iza kako je bilo odgogjeno carevinsko vijeće bi raspušten i česki sabor i naregjeno da se bez oklijevanja drže novi izbori, i novoizabrati zastupnici sakupe već 5 julija t. g.

Organi ljevice mnogo su uzrujani zbog ovoga, jer je njihova stranka u tome saboru imala većinu, došim će sada biti u manjini, i u najboljem slučaju imati samo dva glasa u odboru.

Inozemstvo.

BIOGRAD, 13 maja. Kralj Milan oprostio je Jeleni Markovici smrtnu kaznu, te je bila osugjena na 20 godišnju tamnicu i odvedena u Požarevac da je izvrši.

BIOGRAD, 15 maja. Marinović i vojnička deputacija otputovaće sutra na krunisanje u Moskvu.

RIM, 14 maja. Cavallotti je strašno napao na vladu i osudio njezinu unutrnju i izvanjsku politiku, tvrdeći da kani podlošću utemeljiti savez sa Austro-Ugarskom. Bonghi braneći vladu reče izmegju ostaloga da svaki pravi Talijanac mora biti i pristaša monarhije, jer da je ova spas Italije.

PARIS, 15 maja. Zastupnička komora odobrila je vladi traženu svotu za zapremu Tonkinga sa 358 proti 50 glasova. Ministar izvanjskijeh djela izjavi da nije vjerojatno da će se Kineška oprijeti, ali svakako da sa te strane nije se bojati nikakve ozbiljne pogibelji.

PRAG, 15 maja. U nekoliko se českijeh mjesta opaža antisemitska struja. U Pržibramu polupani su pengjeri od sinagoge i posječeni stabli izraelitskog grobišta.

PARIS, 15 maja. Bilo je uzapćeno mnogo anarhista, koji su u kazarnama poticali na bunu i neposluh.

PEŠT, 19 maja. Sponga je ispovidio da je u društvu sa Bercez-om i Pitely-om pogubio Majlatha.

TRST, 19 Maja. Namjestništvo na pitanje političkog društva „Edinost“ dalo je dopust da se drži u Istri veliki jedan tabor, na kome će prisustvovati i Slavjani iz Kranjske, Koruške i Dalmacije.

MOSKVA, 22 maja. Svečani ulazak cara i carice obavi se mirno i u potpunome redu, izmegju ogromnog mnoštva puka, koji ih svuda ushitno pozdravlja.

Proklamacija koju će Car izdati ovom prigodom sadržaće obećanje novijeh reforama i amnestiju za pomanje zločine.

RIM, 22 maja. Presjednik ministarstva Depretis izjavi u zastupničkoj komori, da vlada nesporazumljenje izmegju njega i drugova mu, te da je predao kralju ostavku cijelog ministarstva.

Kralj da mu je naložio da sastavi novo ministarstvo.

RIM, 22 maja. Danas je započela rasprava proti onijem te su držali skupštinu na čast Oberdanka i počinili izgreda na pijaci „Sciara“ Optuženika ima 92 a brane ih 44 odvjetnika. Rasprava će trajati nekoliko nedjelja.

NAŠI DOPISI.

Pišu nam iz grada:

Do nazad malo vremena kod svijeh javnijeh škola u našem gradu naukovni jezik bio je talijanski.

Kao kod drugijeh naroda tako se i kod nas narodna svijest razvi, i mi se uvjerismo da je posve ludo tugje štovati, samo s toga što je tugje, a svoje huliti, te se proti tome stadosmo boriti i nakon duge muke i borbe pogje nam za rukom tugji jezik isključiti, a mjeste njega svoj postaviti. Samo u jednoj školi održa se tugjinstvo i to u nautičnoj. Ako ikakva to je baš ova škola gdje se to ne može ni najmanje opravdati.

Mnogi kažu da je korisnije kad je u toj školi talijanski naukovni jezik s toga što je ona namijenjena pomorcima, koji u našijem krajevima ne žive već putuju po dalekom svijetu gdje se srpski malo ili ni malo ne govori.

Ne obazirajući se na moralnu dužnost svakoga da svoj materinski jezik uči, jer bi mnogi, kojijem je sve do toboca, trudno to shvatili, mi ćemo im jednostavno reći: učite svoj jezik ako želite tugji lako, brzo i dobro naučiti.

Djetetu koje kod kuće, u školi, svuda samo srpski govori predava se u talijanskome, njemu nepoznatome jeziku: tura mu se u ruke talijanske knjige, te ti on ni vragute ne razumije.

Osim što vrijeme utaman troši samo mu učenje omrzne jer uzaludno na dugo razbija glavu, a ne vidi nikakvog uspjeha.

Kad bi nasuprot srpski jezik bio naukovni, svaki bi učenik lako shvatio učitelja, ne bi se morao boriti proti ogromnijem poteškoćama koje pruža nepoznavanje jezika, u kome mu se predava, prihvatio bi ljubavi za knjigu, te bi mogao lakše i talijanski, i engleski, i sve druge predmete izučiti.

Da zbilja ima neka mana kojoj treba doskočiti, o tome niko ne sumnja ko u opće prouči uspjeh pri ovdješnjoj nautičnoj školi.

Skoro svi učitelji vrše duševno svoju dužnost i dorasli su svojoj zadaći, a ono malo učenika što tu školu pohagja skoro ništa ne zna, tako da se može reći da se vrlo slabo učenjem okoriste.

Doduše to se ima pripisati i ogromnome broju predmeta kojijem su nagomilani te ne mogu ni jednoga da dobro izuče, ali je većim dijelom tome uzrok tugji naukovni jezik, kako što se može svak lako uvjeriti, koji je ikad ispitivao kakvog učenika te škole.

Mi se čudimo vladi, da nije i u ovu kao i u ostale uvela naš jezik, ali ufamo da će na skoro, te tijem zadovoljiti želji i koristi cijelog pučanstva, i olakotiti da se uzgoji izučeni i vješti pomorski stalež.

Mila posestrimo!

Ima mnogo vremena otkad ti ništa nijesam priopćio, što bi mogla na javnost iznijeti i što bi svakoga zanimalo, jer, da ti pravo kažem, tumaram od jutra do mraka i neumorno tražim, eda ti što izvanredno prikažem, što bi moglo neke sasvim dobro karakterisati a nekijem i na sramotu biti. Ali nama nije do ničije sramote nego do istine, a i Bog istinu ljubi, te istini na čast hoću da mi ovo objelodaniš, da se naš puk ne izgleda u rgjave primjere višijeh, tobože da se za njima ne zavede, jer puk je slijep te misli što su viši učinili da tako mora da bude.

Znaš kako su nam naši stari, još kad smo djecom bili, ulijevali vazda u glavu neke umanitarne i, da se bolje izrazim, krsćanske počeke. Spominješ se riječi našijeh roditelja; djeco budite ponizni sa svakijem a osobito sa onijem koje vi cijenite pogrešno da su nešto niži od vas. *Govoriše nam vazda da smo svi jednaci na ovom svijetu, te da se bogatac nesmije ponijeti svojim zlatom i zabataliti siromaha. Slijedio sam ove nauke i bio sam zadovoljan, ali jedino što me muči jest da svi ne misle, kao što bi trebalo da misle; nego u njihovoj glavi punoj vjetra misle, Bog zna što su, te da će ih svak kapom u ruci susretat.*

Čuj, onomadne silazeći s Montovjerne spustim se na put gruški da se malo odmorim, kad dalo mi se pogledat i ugledah u mraku neku gospogju, gdje stajaše na putu, kao da joj je što pridošlo a uzanju neka njezina prijateljica i djevojka, gdje se trude kako da joj bolesti ublaže. Kad kud sreće eto ti jedne kočije? Svak se razveseli, srce nesretnice od radosti zatrepti misleći da će je milosrdno primiti i baciti do kuće. Pošlje slugu da zamoli dotičnu gospogju u kočiji, eda bi se udostojali primiti i prenijeti je do kuće. Ova ne samo što nije ni riječi rekla dapače posluži se kočijašem da kaže da ne može. Meni se koža naježila, jer i ako smo živine dobro i milosrdno srce imamo; sreća da nijesam imao uza se svoju milu djecu da im ne izleti iz srca u jedan mah, videći ovakovo nedjelo, svako plemenito čuvstvo i nauke, što sam se ja neumorno trudio kako da im bolje u srce usadim. Sve sam putem mislio i mislio, što je moglo dotičnu gospogju nagnati na to, kad pade mi na um možda što joj nije bila nikad prezentana; *a ovo je tačka neophodno potrebita kod visoke gospode.*

Neću ovo djelo kritizirati jer sam uvjeren da će svaki čitalac moći po sebi sud napraviti, što i kako o tome misli. Zdravo

Tvoj

Zelembać.

Draga Gušterice!

Kako javlja bečka „N. F. Presse" tu onomadne sud u Beču osudi jednog protestantskog vrtlara na 8 dana tamnice, jer je, usprkos opetovanijem opomenama, pušio i činio nepristojnijeh primjetaba kad je prolazio svečani sprohod uskrsnuća.

Ovo se djelo u Beču zove zločinstvom, i pedepsuje se tamnicom, a mi pitamo kako se zove kad se u Dubrovniku, dočim svečani sprohod Tjelova prolazi i presvijetli Biskup puk blagosivlja ostentativno na prozoru sladoled užima?

Pak da se to barem u kući kakvog *nevjernika* zgodilo, ali baš kod jednog od uzor-katolika!!

Ne ćemo da kažemo da je to kakvo zločinstvo, ali će nam dopustiti ta uzvišena gospoda da njihovo ponašanje prosudimo neuljudnijem i bezobraznijem.

Iz grada 25 maja 1883.

tvoj

Guster.

Iz grada 26 maja.

Mila živinice!

Negdje zimus, čini mi se, da si opomenula grdno postupanje nekoga tesara ovdi u Dubrovniku, koji je posve zvijinski mlatio svoga šegrta: jeli se okoristio, neznam, ipak ti si dužnost svoju izvršila: a sad počuj da ti se potužim na drugoga majstora, a možda je isti, kako, velju, ovaj radi sa svojijem, šegrtom manjkom od 13-14 godina.

Prije svega to je dijete i golo i boso a da ne rečem i lačno, odrto, jadno, nevoljno, da se zgroziš što ga vidiš; nikoga nema svoga u gradu do Boga i nesmiljenoga majstora, koji ga upravo muški podučava, te se za te može baš pohvalit! To je dijete više batina i udaraca, od kad je s njim, primilo, nego mu je vlasa na glavi, te sva mu se nevoljnu i sad pleća svakolika modricama pokrivena, jer baš tu onomadne, kad se zažale i protrnu sva bližnja čeljad, koja su ili vidjela ili čula jedan mal da ne svagdani zvijerski prizor toga tesara srdito razjarena na svoga šegrta, što mu ne bi točan u kakvom paćugariji, stane ga nemilice mlatit i lupati šakama, nogama, koljenima, toljagom: jauče, plače umoreni manjak, krivi se, psuje, lomi bogove i svece, i riga štogod mu na žvalo dolazi u bjesnilu svome ognjeviti majstor.

Ej bijednoga dijeteta! kogod je čuo i vidio plačno je reko, čemu te je jadna mati porodila, da žrtvuješ takovu bjesniku, da jadikuješ u cvijetnom, pa i da jadikuješ ali korisno, ni po jada, u tomu žalosnomu biću kako ćeš se izobraziti! je li gdje ikoga da za te progovori, ima li ko da te osveti i iz toga jada izvuče!

Vjeruj mi, sve je ovo živa istina, pače ti nijesam ni pola iskazo od onoga što se dogagja u dućanu ovoga zanatlije; ali bi te najbolje uvjerili svi oni bližnji koji su više puta sličnu jadu prisustvovali, a niko bolje do nesretnoga manjka, *pars magna fuit.*

Sad ja pitam može li se ovako užasno s podložnikom postupat? ako nije prosto, zašto se neredu ne doskoči, zašto se krivac ne kazni? krivac, koji ni pravicu, ni ljubav ni milosrdnost ne pozna, koji ustresa i smućuje takovim djelom bližnju čeljad. Taj majstor imaće pravo na svoga šegrta, jer će mu ga bit povjerili roditelji, ali ovako nipošto: takovim ponašanjem on očito kaže, da u njemu nije ljustva, on ne poznaje da se bavi jednijem čeljadetom, koje mu je u svemu jednako, jer ista narav, isti izvor, ista staza. U pamet majstore. . . .

A ti u toliko, moja gušterice, da si mi zdravo.

Prijo.

Dubrovačke vijesti.

(Porotnički Sud.) Dne 12 tek. držala se rasprava proti D. Stijepu Markoviću. Porotnici sa 9 glasova proti 3 osudiše da je kriv, te bi osugjen na 5 godina tamnice, proti kojoj osudi uložio je ništovnu tužbu.

S ovom raspravom porotični sud svršio je svoj rad, a dao bog da ga na dugo opet ne započne.

Ne možemo propustiti ovu zgodu a da ne pohvalimo gospodu odvjetnike Giorgi i Marotti, koji su vješto branili optuženike na srpskome jeziku.

Ova su gospoda osobite hvale vrijedni, jer su oni žalibože sve svoje nauke na talijanskome jeziku svršili, ali marljivošću znali su poravnati sve poteškoće, te su im na put stale, i dobro izučili svoj materinski jezik, da tako uzmogu, na zadovoljstvo cijeloga pučanstva, svoje govore na tome jeziku držati.

Mi ufamo da će oni kako su lijepo započeli tako i napredovati, i da će se za njima i drugi povesti, što je od osobite važnosti i s toga, jer mnogi porotnici ne poznaju ili poznaju slabo talijanski jezik.

Gosp. državni odvjetnik Fabrović držao je, kako što je običan, dugijeh govora, tako da bi svakoga svojom riječju ganuo, i dokazao je da je zbilja istinito ono što je o njemu jedan od gg. odvjetnika kazao

naime da je mučno optuženike braniti kad je tako lijepo zastupana optužba.

Osim malo riječi što je srpski kazao, on je svoje govore talijanski držao, i mi mu ne ćemo na to zamjeriti jer on ne samo da je sve talijanski izučio, već mu je taj jezik i materinski. Ipak mi ufamo da će i on, pošto znamo da već sada naš jezik dobro pozna, do brzo obeseliti nas zastupajući optužbu na srpskome jeziku.

(*Visoki gosti.*) Na 23 maja u 10 sati u večer stiže u Dubrovnik Njegova Carska Visost Nadvojvoda Rajneri, vrhovni zapovjednik cijelog Domobranstva Austrijskoga, da razgleda i ovdješnje Domobranstvo, praćen od Nj. P. Namjesnika Barona Jovanovića.

Megju ostalijem zavodima koje je posjetio Nj. je Visost pohodio i dumanjski zavod na Pilama, pa kad su upitane djevojčice počele odgovarati talijanski (jer je to naukovni jezik u onome zavodu) njegova je Visost pitala da li te djevojčice ne umiju svoga jezika. A kad su mu odgovorili da umiju, tad gospodin Nadvojvoda nastavi: ***Kad je tako neka govore materinskijem jezikom svojim; ja ću isto sve razumjeti jer ja razumijem slavjanski ali ne umijem govoriti.***

Lijepe lekcije nekijem . . . . ne samo dumnama, koje ne će da razumiju da kod nas ne mora, ne može, ne smije biti drugoga jezika nego srpskoga.

Njegova Visost zadrža se u Dubrovniku dva dana, te na 25 u jutro proslijedi put Kotora.

(*Odlazak.*) Čitamo u »Slovincu« da su časna gospoda Ohmučević i Grgurić i Bizzarro otišla u Beč radi pitanja o željeznici. Bog im nasporio put i trud.

(*Smrt.*) Zlokobna telegrafična vijest stiže na 24 maja u jutro našemu Presvijetlomu Biskupu Vodopiću iz Rima; vijest o smrti na daleko razglašenog Dubrovčanina, Presvijetlog Gospodina Gjura D.ra Pulića, kanonika S. Jerolima, tajnog komornika Njegove Svetosti, umirovljenog upravitelja gimnazijalnog, a najviše poznatog dobročinca siromašnijeh i vrijednijeh učenika.

Naša je Općina odmah brzojavila drugome glasovitome Dubrovčaninu, koji žive u Rimu, starini Mačunu, da je zastupa na sprovodu i da položi na kovčeg pokojnikov vijenac na njezino ime.

(*Dojedriše*) na 21 maja u grušku luku ratni brod na jedra »Minerva«, bark »Amalia D.« i brik »Ester«. Ova zadnja dva krcata ugljena za c. k. skladišta.

(*Dolazak.*) Na 24 maja vrati se iz Beča u Dubrovnik blagorodni gosp. Rafo Grof Pozza, naš Načelnik i Zastupnik na carevinskom Vijeću, pošto je ovo za sad zatvoreno.

(*Trgovački parobrod »Isea«*), o kojemu smo govorili u jednomu od zadnjih brojeva stiže za prvi put iz Trsta u Dubrovnik na 20 maja. Kako su sad rasporegjeni dolasci i odlasci, on će dolaziti iz Trsta na 10, 20 i 30 svakoga mjeseca na 5 ura pop. svraćajući se samo u Spljet, a odlaziće put Trsta na 1, 11 i 21 svakoga mjeseca na 8 sata u jutro svraćajući se u Veluluku i u Spljet. Prvo svega čini nam se vrlo nezgodno dolaziti u večer a odlaziti u jutro rano, jer se tako iskrcanje i ukrcanje trgovina mora vršiti obnoć, što trudno da, barem kod nas, može biti bez smetnje ako i bude bez štete, osobito kako je naša luka lijepo rasvijetljena. Drugo nam se pako čini jako čudnovato a i nepravedno da se parobrod polazeći put Trsta svrati u Veluluku a dolazeći ne. Tako Velelučani mogu poć iz Dubrovnika kući ali ne iz kuće u Dubrovnik, nego valja da prije pogju u Trst ili barem u Spljet pa odonle da dogju u Dubrovnik. Nego smo čuli da su i poslovogja i kapetan od broda uvidjeli te nezgodnosti, te da će se koliko prije popraviti.

(*Utopljen.*) Ivo sin Marina Radulovića, dijete od 14 godišta, igrajući se okolo jednoga zdenca, u kojemu od ostalog nema mnogo vode, negdje na Konalu, upane u nj te se utopi.

(*Tjelovo.*) I ovoga puta, kako svake godine, bio je na Tjelovo svečani sprohod, kojemu su učestvovale sve škole, svi činovnici i mnoštvo pobožna svijeta. Sprohod se uputio iz Gospe i prošao je »Pred Dvorom«, kroz ulice »Megju Bačvarima« i »Puncjelà«, preko »Place« i »Luže« pa opet »Pred Dvorom« i vrati se u Gospu. Za sprohodom je svirala gracka muzika.

Nj. Visost Nadvojvoda Rajneri, koji je onaj dan bio u Dubrovniku, praćen od Nj. Preuzvišenosti Barona Jovanovića i ostalijeh vojničkijeh časnika i činovnika, čekaše Sprohod na »Luži«; i pred njim Presvjetli Biskup udijeli obični blagoslov s Presvetijem.

(*Nešto o šešvama.*) Onomadne su neka djeca kupila nešto slame na Kolorini, što je more bacalo na kraj, te je užegla. Malo dana zatim jedno se od te djece razboli šešvama (ali Bogu hvala već i ozdravi). Kako je konstatovano bilo da je ona slama vonjala klorom tako je sva prilika da je ono dijete uhvatilo šešve od te slame, koja će biti bila od slamnice kakvog šešavoga. Mi naravno ne možemo jamačno reći čija je slamnica bila, i ko ju je bacio u more. Ali nam pada na um, da u vojničkoj bonici ima šešava; i da je lašnje bacati u more slamu nego je izgorjeti, jer je bonica zgragjena na moru. Opet velimo, mi nemožemo jamčiti da se to tako i čini u vojničkoj bonici; ali ako bi to tako bilo, molili bismo vruće upraviteljstvo vojničke bonice da strogo zabrani bacati više u more slamu šešavijeh i da naredi da se sva izgori. Tako bi se s jako malo truda štedilo gradu gomilu jada.

(*Biskupski pohod.*) Naš priljubljeni biskup Gosp. Mato Vodopić ode na 28 maja da obigje svoj apostolski okrug.

(*Imenovanje.*) Ovijeh dana bi imenovan Dum Ivan Stojanović pravijem, a Dum Petar Franasović i Dum Antun Ismaelli počasnijem kanonicima ovog Kapitula.

(*Flota Engleška.*) Na 26 maja prispješe u našu luku dva engleška ratna broda, a to *Monarch* i *Carysfort* dočim ostali ostaše još za koji dan u Kotoru *Monarch* je dug 100 met. a širok je 17 met. Tonelata 8320 a 7840 konja snage. Oklop mu je 178 mil., turnji 254 mil. a kuvjerta 13 mil. Ima 7 topova, od kojijeh 4 od 12 pal. debljine i teži svaki 25 ton.; 2 od 9 pal. debljine i svaki od 12 ton. težine; 1 od 7 pal. debljine i svaki od 6 1|2 ton. težine. Čini 14 milja na uru *Carysfort* je dug 69 met a širok. 13. Tonelata 2380 a 2400 konja snage. Ima 2 topa od 7 pal. debljine svaki od 4 1|2 ton. težine a 12 topa od 64. Čini 13 milja na uru.

Na 30 pr. prispješe oklopnjače *Alexandra, Superb, Temeraire, Inflexible* i avizi *Decoy* i *Helicon*. *Alexandra* je duga 99 m., široka 19 m, nosi 9490 tonelata a ima 8610 konja snage. Oklop joj je debeo 305 mm. Čini 15 milja na uru a ima 800 ljudi vojske, ima 2 topa po 25 tonelata, 10 topova po 18 tonelata, 6 topova malijeh. *Superb* je dug 101 m., širok 18 m., nosi 9170 toneleta, a ima 6580 konja snage, oklop joj je debeo 229 mm. a krov 48 mm. Ima 16 topova od 25 tonelata, i 6 topova malijeh Čini 18 milja na uru a ima 640 ljudi vojske. *Temeraire* je dug 87 m., širok 19 m. Nosi 8540 tonelata; a ima 7520 konja snage. Oklop joj je debeo 254 mm., a krov 37 mm. Ima 4 topa od 25 tonel., 10 topova od 18 ton. a 6 malijeh. Čini 14 milja na uru a ima 620 ljudi vojske. *Inflexible* je dug 97 m., širok 23 m. Nosi 11880 ton. a 8010 konja snage. Oklop mu je od 305 cent., turanj 178 cent. a krov 76 mm. Ima 4 topa od 80 ton. Čini 14 milja na uru a ima 480 ljudi vojske.

Dne 31 pr. cijela je flota otputovala put Spljeta.

(*Umrli.*) Na 12 pr. Mato Milić-Mortigjija od 41 god kat. - Na 19 Bože Frana Gentilini od 19 god. kat. - Na 20 Mihajlo Gjik od 70 god. kat. - Na 22 Ruse Pera Salvesani od 2 god kat. - Na 26 Mare žena Iva Roch od 50 god. kat. - Na 27 Ivo Marina Marinovića od 8 god. kat. -

U grackoj bonici:

Na 17 tek. Miho Sibiljan od 19 god. kat. Na 19 Jele Pjevac od 42 god. kat. - Na 22 Marija Barjaktar od 66 god. kat. - Na 29 Cvijeta Zaer od 46 god. kat.

Javna zahvala.

Svim prijateljima i znancima koji su na koji mu drago način ublažili našu ljutu bolest prigodom smrti milog nam oca *Miha*, zahvaljujemo svoj braći Gružanima koji su sve do groba dopratili njegovo mrtvo tijelo.

Gruž, 22 Maja.

Ucviljeni sinovi
Gjik.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku. Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15 Junija 1883. Broj 16.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 60. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „*Gušterice*“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „*Gušterice*“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Vuk mnijenja dlaku a ne ćud.
N. P..

. . . . sinko, pomno pazi sve što
Objavim ti, da uzmogneš sjeme
Posijati u narodu vješto;
Dvostruko bo tužan nosi breme
Ropstva kleta i neznanja grda
Ispod kojih prsnut će mu tjeme
Ako ljudi krepka srca i tvrda
Ne podignu hajkanje na vuka
Dokle minu ovce iza brda.

(*Slovinac*, br. 14 god. 1883.)

Dolje s krinkama.

Govore nam: varaju vas!

Ko nas vara: dali Rafo Pozza i Pero Cingrija kad vojšte da izagje Klaić u izbornom vanjskom kotaru gdje je, kako još dan danas stvari stoje, nemoguće da prodre čisto srpski kandidat; dali oni, koji, dok im Pozza i Čingrija nude da biraju svoga čovjeka (gosp. N. Boškovića) ili jednog što zaslužuje radi svoje prošlosti i svojijeh načela njihovo potpuno povjerenje (gg. S. Castrapelli, I. Gjurić), ostentativno biraju gosp. Luja Serragli koji se je u svakoj prigodi pokazao odlučan protivnik svega onoga što je narodno i našem srcu milo, i koji nam niječe i samo srpsko ime kojim se mi najviše ponosimo i divimo??

Sad pitamo: gdje su varalice?

Ako budemo tako srećni da nam ko odgovori na ovo pitanje, tiskat ćemo odgovor u dojdućem broju.

Izbor zastupnika Trgovačke Komore.

Gušterica nije do sada izustila samu riječ o izborima što se obavljaju za dalmatinski sabor. Ali je jučer slijedio dogagjaj preko kojega ne smijemo proći mukom, od straha da ne bi ko promislio da ga mi odobravamo, dok ga protivno najodlučnije otugjujemo.

Razumije se da govorimo o izboru zastupnika za ovu trgovačku komoru. Znamo da je tu, bez ikakvijeh ozbiljnijeh zaprijeka mogao prodrijeti čovjek čisto srpske boje, ali neznanstvo u savezu s licumjerstvom odluči drukčije, pak većina prisutnijeh članova glasova za čovjeka, koji se u više prigoda nije ustručavao da pokaže odriješito svoju mržnju i protivnost spram svemu onomu što je narodno i slavensko.

Nego trgovačka komora nije birala svoga zastupnika, za to, što trgovačke komore kod nas i nema.

Da je to tako svijedoči nam zakon 29 Junija 1866 koji u § 4 glav. II. propisuje *da svaka komora mora imati najmanje 16 članova.*

Pošto trgovačka komora Dubrovačka toga broja članova nema, nema ni komore zakonite, to jest, nema onog izbornog zbora koji je zvan da zastupnika bira: *nema dakle, niti može biti ni zakonito izabranog zastupnika.*

Radi toga je izbor plemenitog gosp: Luja Serragli, talijanskoga Konsula u Dubrovniku, ništetan pak Sabor Dalmatinski, ako hoće da zakonito postupa, treba da ga ništetnim i proglasi.

Nakon toliko buke što se je bila podigla na nijemčenje svak je ušutio, tako da bi čovjek rekao ili da je vlada prestala tjerati prvašnju politiku ili da je novinarima dodijalo više baviti se o tome predmetu.

Mi smo skloni da kažemo da se ovo drugo zbilo, jer nemamo dosada nikakva dokaza da rečemo da je vlada promijenila u tom pogledu misao. Mi mislimo samo da se je ona za čas ušutjela pri izborima, koji bivaju ovijeh dana u pokrajini da neuznemiri jače duhove i da nebi to uznemirenje imalo uticaja na izbore koji joj mnogo na srcu leže.

A netom izbori svrše vidjećemo po svoj prilici kako će ona tjerati isto svoj posao, a to mora tako i da bude jer u hrvasku stranku, kako god bilo, ona se neće više pouzdati, od srba zazire jer su to za nju mladenački zanesenjaci, o autonomašima nema zbora, oni su kako da ih i nije. — Dakle? . . . . . ne ostaje doista drugo nego ona naselbina njemačka, koja će se u čistoj savijesti svog *kulturtregerstva* nametati svemu u Dalmaciji, i kojoj će ako ustreba doći još koji pomagač sa sinjeg Dunaja. Mi doduše nemamo zašto da se tužimo, jer smo nešto i sami krivi, ali sada bi vrijeme bilo da, kao što smo malo prije prekinuli mučanjem, i dalje slijedimo u borbi, jer, ako budemo puštati ovako, onda neće od nas do malo ostati ni pepela.

Zaludu je danas vikati a sutra se ušutjeti na veliko čudo svijeh misaonijeh ljudi: treba se postojano baviti a o svom poslu, ako ćemo da što postignemo. U popuštanju i mučanju pokazujemo mnogo slabosti, pa što je još gore, neizvjesnosti u svojemu programu, a svak će poznati da je to u politici najgora pogreška.

Kako što smo malo prije rekli mi nemamo nikakva pojava iz kojega bismo mogli kazati da se je vlada okanila svoje prvašnje politike. Dapače doznajemo, a ne znamo baš jeli istina, da će i izbor novog predsjednika na prizivnome sudu pasti na nijemca. Ako je to istina, značilo bi da vlada nije misao promijenila a u isto doba to bi teško uvrijedilo našu domorodnu svijest. Da se koji dan prije ta vijest prosula bilo bi vike sa svijeh strana, a danas se šuti.

Pošto je isključena ipoteza da je vlada drugoga mnijenja, ne ostaje drugo nego da je novinarima dodijalo pisati pri ovoj vrućini. Samo da nam ko od čitalaca na to ne primjeti: a da nije što treće?

POLITIČKI PREGLED.

Naša zemlja.

Dogagjaja osobite važnosti, kroz ovo petnaest dana, nije se zgodilo što se tiče naše monarhije, te se javno mnijenje isključivo bavi s izborima zastupnika saborskijeh, mnogi su već izabrati a do malo vremena svršiće se svi izbori.

Grof Taaffe već odavna izjavio je da će se vlada uzdržati svakog uplivisanja i da je on protivan izboru činovnika za zastupnike.

Do malo dana, kad se svi izbori svrše, moći će se najbolje prosuditi u koliko se vlada držala toga načela.

Ministar Kallay započeo je svoje putovanje po Bosni.

Inozemstvo.

PETROGRAD, 30 maja. Načelnik Moskve, pri jednome so[illegible]tu, držao je jedan liberalni govor, o konte je bilo novinama zabranjeno i spomenuti ga. Pri rasvijetljenju zgodilo se dosta izgreda, bilo je i antisemitskijeh demonstracija, te je naregjeno da se udalje uresi s kuća.

PARIZ, 31 maja. *Temps* javlja da je zadnje putovanje Giersa ciljalo tome da se izrazi vladama da Rusija kani tražiti u Armeniji nakladu za zapremu Egipta sa strane Engleške.

Gladstone, dodaje *Temps*, da je zapremom Egipta izgubio prijateljstvo Francuske i potaknuo na novo istočno pitanje.

PARIZ, 1 Juna. Evropejci što poznaju običaje u Kineškoj i Anamu tvrde da se tamo ne postavlja na kolac, te da ne će biti istinito da se to zgodilo sa Riviere i drugovima mu.

PARIZ, 1 Juna. Guverner Nove-Kaledonije primio je naredbu da pošalje u Tonking sve što više može vojske.

MOSKVA, 1. Juna. Novine objelodanjuju adresu Caru izaslanstva Rumelije istočne, u kojoj se ista nazivlje južnom Bugarskom.

PARIS, 1 Juna. U marseille nekoliko mladića počiniše izgreda vičući: »živio Enrik V« puk ih je gledao mirno smijući se i zviždajući, Jedan starac te je, držeći krst u ruci, vikao: »Poginimo za kralja i domovinu« bio je uzapćen.

LONDON, 2 Juna. Javlja se iz Tamatane da su Francuzi bombardirali luke Maruusanga i Passandava, na sjevernoj obali Madagaskara, i počinili velike štete. Vlada je izjavila da je spravna oprijeti se silom navalama Francuza, te pospješiva oružanje. Tananarivo sve je mirno.

RIM, 2 Juna. Zastupnička komora primila je jednoglasno prijedlog da se na *Janiculum* podigne spomenik Garibaldi-u, i da država doprinese milijon.

RIM, 2 Juna. U mnogijem gradovima Italije slavljen je dan smrti Garibaldi-a otkrivanjem spomenika.

RIM, 2 Juna. Okolo 5 sati po podne okolo 5 hiljada duša pogje na Kapitol da slavi uspomenu Garibaldi-a. Megju tijem je prisustvovalo i jedno gjačko demokrasko društvo na čijoj zastavi bilo je zlatnijem slovima napisato ima Oberdank-a te, pošto redarstvo to zabrani skidoše i oviše zastavu u crno.

PETROGRAD, 7 Juna. Doznaje se iz pouzdanog izvora da car i carica neće za sada u Petrogad;

Stranka »Narodna Volja« prigodom krunisanja izdala je članak, u kome pretresa unutrnje stanje Rusije.

LONDON, 5 Juna. Dopisnik Standarda tvrdi da će se Kineška zaratiti ako Francuska ne pripozna njezino pravo na Anam·

MOSKVA, 6 Juna. Crnogorski knjaz zahvaljujući na daru mitropolita Johaniki, izrazio je svoje zadovoljstvo da vlada pobratimstvo izmegju Rusa i Crnogoraca. Knjaz je Katkovu podijelio Danilov red 1.og razreda.

BIOGRAD, 6 Juna. Zvanični brzojavi javljaju o opasnijem sukobima pučanstva sa redarstvom u okruzima Krajine i Užice

KOTOR, 7 Juna. Turska vojska sa dvije strane napade na Malisore zametnu se krvava bitka. O potankostima se ništa ne zna.

NAŠI DOPISI.

Rijeka, 12 junija.

Cijela se je Rijeka obradovala kad je čula, vesele glase da je naš paroh, dum Ivan Stojanović, imenovan efektivnim kanonikom. Iz srca mu čestitamo na toj časti, koju je punim pravom zaslužio; jer osim njegove valjanosti, on je trideset godina megju nama proveo, te je vrijeme bilo da mu sreća ruku pruži. Gospodin Stojanović, osim što je na daleko poznat, kao učen čovjek, on je suviše vatren patriot, vijeran prijatelj, pošten čovjek i uzor svećenik, dakle mi gubimo veliko dobro odlaskom gospodina Stojanovića.

Mi ti, valjani svećeniče, jednoglasno kličemo: zbogom ostaj, diko domovine, svud ti sreća pred tobom stupala i pratila te do stare starosti, da se taki hiljade! Iz srca želimo da ti Bog dade dug život, dobar glas, zdravu pamet i čelično srce te da tvoje valjano pero osvijetla lice tebi, dubrovačkome kleru i uopšte svemu srpskomu narodu!

Želimo da zamijenik gospodina Stojanovića bude slijedit stope ovoga uzor duhovnika.

Riječani.

Orašac, na S. Antuna.

Hvalite njega sve zvijeri

Ako iko ima bit haran našoj općini to su zaista kucki. Uživaju taku slobodu da ih se uprav ima zavidjeti. Niti se ko u njih prti, ili progoni, niti im ko poreza udara! Slobodno klatare kud hoće i kad hoće, bez ikakvog zapta. Žudi li kogod dakle nabaviti pasmina od njih, neka se prijavi na općinu, naći će ih svake vrsti izobilja: vižladi, hrta, ogara, samsova, ovčarskijeh pasa i drugijeh. Da se tačno izbroje, ima ih 10 na 100 ljudi u našoj općini. Nema kuće, koja nema kučka, a koja i po dva i po tri i više. Po selima nijesi siguran ni po danu a kamo li po noći bez toljage u ruci proći, sve živ kučak da te razdere.

Zalaje li jedan, eto ti ih stotina za njim na tebe. Da se doskoči ovom neredu, mislim, da se ne će vele soli u glavi. Ali drugo je po srijedi. Naši vladari cijene da je kučak kakav ures i od potrebe na selu, te ih drže kao kakvu galantariju, a nametnuti koju taksu na kučke ne ide ni za njihov interes, jer bi izašlo da bi oni najviše plaćali. Koliko bi samo vrijedilo praznijem općinskijem blagajnicama da udare koju taksu, ako i malu, na ove pogibeljne i nekorisne stanovnike. S taksom dakako smanjio bi se broj, jer svak ne bi htio plaćat, a u toliko izbjegla bi se pogibelj, da osobito sad u ljetno doba koga bjesni ne ugrizu. Mnogi će nam predbacit da uzalud tratimo divit i hartiju, baveći se ovijem napucima, jer kad se je dalo maha vukovima i drugijem živinama, zašto ne može bit slobodno i kučadi da klatare kud hoće?

Na jednu imaju i razlog.

Pišu nam iz grada:

Tužbe koje čujem od nekoliko vremena sa svake strane proti ck. financijalnim stražarima nagoniše me da koju o tome u ovomu listu rečem.

Nema gragjanina u cijeloj monarhiji, koji ne zna da je neophodno potrebit golem novac da se pokriju silni državni troškovi, koji se žalibože većim djelom na vojsku odnose, i od dana do dana sve to veći postaju, te da s toga treba i da neko taj novac isplati, i da dosljedno mora biti svakovrsnijeh nameta. Ali od nazad nekoliko vremena vidimo da se broj financijalnijeh stražara ogromno množi, da imaju gospockijeh parobroda, lagja povećijeh i pomanjijeh u množini, tako da su mnogi počeli sumnjati je li zbilja to korisno za državu, ili bi li bilo bolje da se vlada izloži pogibelji da kakav tužni siromah katkad protuzakonito štogod ne plati, a da prištedi djelomice taj golem novac što za tu svrhu troši?

Ili zar ima toliko financijalnijeh stražara da se mnogijem omogući ljenčeći življeti?

U nekijem mjestima u okolici dubrovačkoj ako ih nema više nego stanovnika, a ono ih za cijelo ima više nego kuća. Videći se u tako ogromnome broju oni uvigjaju da treba da opravdaju nekako trošak za njih, da treba da nešto izrade da dokažu da su potrebiti te ti eto na malu sumnju premeću kuću, brodove nesrećnoj čeljadi, izvuku im štogod od starina u kući stoji i globe ih.

O muci koju pojedinijem zadavaju gledajući da ništa, ni najmanju putinicu, ne unesu, te im tako velikog gubitka vremena nanose, a i uzrujavaju ih proti vladi o tome ne ću ni da rečem.

Zakon ako želi da svak plati što je dužan platiti, nije namjeravao za cijelo odrediti da se to posve drahonički protumači te da se svakoga muči, jer država ne će propasti ako kogod ne plati, a pučanstvo će odahnuti i radije drukčije to isplatiti, jer mnogi pravedni neće biti podvrgnuti nesnošljivu premećanju.

Jad te obuzme kad jutrom u grad kreneš bilo kroz jedna, bilo kroz druga vrata. Skoro svaki put kod istijeh vidiš po nekoliko čeljadi gdje čekaju da ih dogje red da im stvari premetnu, ili da ih na divonu doprate zbog kakvog sirčića ili kobasice, te su donijeli da prodadu.

U zadnje se vrijeme takogjer dogodilo da su zaustavljali čeljad s Pila ili Ploča što bi nosili štogod malo pračevine na dar kakvome prijatelju ili kakvome vjerovniku da ih, obzirom na nesrećnu godinu, za kamatu prioćka.

U jednu riječ mi shvaćamo njihovu dužnost, ali držimo da bi morali prijaznije i manje strogo prama pučanstvu postupati.

Pišu nam iz grada:

Ala je užasno a i sramotno da se usprkos svijem opetovanijem opomenama Gušteričnijem, ipak još svegj nalazi majstora koji zlostavljaju svoje šegrte. Tu sam onomadne vidio ja svojijem očima kad je jedan šivac vezao svojega šegrta, dijete od možda 13-14 godišta, pa ga stao nemilo lupati, toliko da se je sama policija morala upačati u taj posao da izbavi onoga jadnoga mladičića.

A nema li zakona koji brane majstorima biti šegrte? A ako ima, zašto ti nečovječanski majstori ne budu kažnjeni? Čuj nam se da bi osobito općinska policija imala za to se brinuti. A i majstori ne bi nikada morali zaboraviti da su negda i oni bili šegrti.

Dubrovačke vijesti.

(Njemački jezik u crkvi... pravoslavnoj!) Kad je Nj. V. Gosp. Nadvojvoda Rajneri posjetio pravoslavnu Crkvu dubrovačku, kad je iz Crkve izlazio, crkveni hor zapjeva jednu kiticu carevinske himne... na njemački! Ne činimo opazaka!

(Samoubojstvo.) Na 3 tek. na 9 sata u večer jedan se vojnik od Gjenija ubi iz puške u kazermi Revelinu na Pločama. Umrije sutri dan u vojničkoj bonici. Uzrok se samoubojstva nije doznao.

(Kučki.) Željeli bismo preporučiti slavnoj Opštini našoj da se već jednom odluči dobaviti kučkoubojicu, jer su psi već dosad počeli bit opasni, nekmoli odsad, kad vrućina raste sve više. Onomadne je jedan pas ugrizao dvoje djece i užasno ih iskrvavio, ali se pas nije uhvatio već se još svegj slobodno skiće po gradu.

(Dolazak i odlazak.) S parobrodom od četvrtka, 7 tek, stiže u Dubrovnik novoimenovani Konsuo Engleški za ovaj grad, William Stigand i nastani se u Gružu. A dosadanji engleški Konsuo u Dubrovniku Saint-John otputova s »Dubrovnikom« na 10 tek. u Trst i u London, pa će ondolle na svoje novo opredijeljenje na otok Bourbon, u Indijskome Oceanu, na istoku Madagaskara.

(Dojedrio.) Na 10 tek. stiže u Grušku luku ratni brod na jedra »Minerva«.

(Smrt.) Na 9 tek. umrije a na 10 bi ukopan Gj. Vacchetti, lučni činovnik u mirovini.

(Imenovanje.) Čitamo u »Journal d'Athènes« od 12 (24) maja zvaničnu vijest da je za Konsula grčkoga u Dubrovniku imenovan dosadanji Konsuo u Livornu, G. Kristo Hadžilazaro.

(D.r Kofler), poznati Liječnik kao strukovnjak za bolesti od očiju, dolazi u naš grad prvijeh dana julija. Neka je na znanje onijem, kojijem bi moglo biti do toga dolaska.

(Birtije preko noći.) Opozorujemo opštinsko redarstvo na birtije, koje su otvorene po svu noć, te se unutrima pjeva i viče na sve glase tako da jadni obližnji stanovnici ne mogu zažet oka. Nama se čini da bi na neku uru birtije morale se zatvoriti, ili barem ne pjevati u njima, jer svaki gragjanin ima pravo zahtjevati da mu se dopusti mirno spavati ob noć.

(Izbori.) Na 12 t. m. izabraše vanjske Općine na Korčuli jednoglasno za svog zastupnika Gosp. D.r Jera Arneri.

(Poštarki dnevnik) Počinjući od 15 tek. mjes. primaće se do Petka inkluzivno na ovome C. K. Uredu stvari za diliženцu do 12 sati p. p.; poštarske naputice do 12 1/2 p. p.; preporučena pisma do 12 1/2 p. p.; a jednostavna pisma do dva sata p. p.

Javljamo svojim predbrojnicima da pri svaki put tačno šaljemo svaki broj »Guštérice, te mi nijesmo krivi što se toliko predbrojnika tuže da je ne primaju. Možda se putem gube ili ostaju gdje u zabiti u Poštarskijem Uredima, kao što se češće zgagja.

(Opštinsko Vijeće) držalo je sjednicu na 7 tek. s dugijem dnevnijem redom, koji je vas izcrpljen. Prvo svega su imenovana dva člana opštinskog zastupstva za povjerenstvo grackog izborništva i to Gg. Domo kap. Pitarević i Niko kap. Vodopić. Zatim su prihvaćena jednoglasno *en bloc* sva imena za ulice u predgragju Pilama, onako kako ih je predložio odbor. Odobreni su potrošni računi prošle godine brez opaske po izvještaju Odborovu i napokon je odlučeno, da se kupi Tabor u c. k. Demanija. Poslije pretresanja još nekoliko manje važnijeh predmeta sjednica bi zatvorena.

(Izlet na Mljecko jezero.) U nedjelju 10 tek. jedno društvo od kakovijeh 20 mladića, svi ljepši od ljepšega, najmi parobrod »Melaniru« te izletje na Mljet gdje se sadrža vas dan. U večer se povratì u grad, izakako se je lijepo zabavilo. Prekojučer pako, na dan S. Antuna isti parobrod »Melanira« učini izlet na Luku Šipanjsku. Gdje izletači uz sviranje gragjanske glazbe bješe bracki dočekani i pozdravljeni sa gostoljubljem i pucnjavom iz maškula.

(Izbori zastupnika,) koji se obavlše na 12 tek., dadoše za uspjeh da je jednoglasno izabran za zastupnika Gosp. Miho D[r]. Klaić za seoske općine; Gosp. Lujo Serragli za trgovačku komoru, i Gosp. Pero D.r Čingrija za grad.

Sutra su izbori u srezu veleporeznika a kandidati su Gosp Frano baron Gondola i Gosp. Prof. Luko Zore.

(Umrli.) Na 3 umrije Marija Celestina Pavlin od 6 dana kat; - Na 6 Mato Lise od 70 g. kat; - Na 8 Jakob Vacchetti pomorski kapetan od 83 god. kat; na 11 Ane Vlaha Keleza od 1 1/2 g. kat; na 12 Mare Iva Brnačevića od 3 g. kat; na 13 Marija Dragović od 75 god. kat; na 13 Marija Frana Marunića od 1 1/2 go. kat.

U bonici samo jedno dijete.

Vijesti iz svijeta.

Za Predsjednika okružnog suda u Spljetu bi imenovan savjetnik Kapović.

Iz Skadra javljaju o krvavim sukobima izmegju turskog nizama i gorskijeh arbanaških plemena, u kojijem su Arbanasi bili potučeni od Nizama.

U prošli četvrtak grom puknu na barutanu u Skadru: Jedan gracki bedem pade na pasar. Šteta velika. Ne zna se još broj ubijenijeh i ranjenijeh.

»N. F. Presse« javlja iz Srbije da je u Krajini bilo sukoba izmegju gragjana i policije. Ministar je dao okružnom načelniku na raspoloženje 2000 žandarrama. Ex-Ministar Kristić bi poslan da uspostavi red.

Brzojavljaju iz Moskve da je Knjaz Nikola primio Mitropolita Joanikiju, koji mu je poklonio ikonu. Knjaz, zahvaljujući se Mitropolitu na daru, izrazi svoje zadovoljstvo radi bracke ljubavi kojom se Rusi i Crnogorci megju sobom paze. Knjaz Nikola udijeli Katkovu Danilov krst prvog stepena.

Danom 10 junija svršene su svečanosti krunisanja u Moskvi. Car i Carica vratiše se u Petrovgrad, gdje posjetiše crkvu, pa odmah nastaviše parobrodom svoj put u Peterhof. Poslanici jevropskih dvorova i država već su se gotovo svi povratili.

Prigodom krunisanja Cara Aleksandra III. bi odlikovano 10000 Osoba različitijem redovima, dočim prigodom krunisanja pokojnog Aleksandra II. nije odlikovano no 4000 osoba.

Sinovi pokojnoga Garibaldi Menotti i Riccioti, darovaše talijanskomu narodu otok Kapreru. Vlada je prihvatila dar i sad će se mjesto gdje počivaju kosti legendarskog junaka, proglasiti zakonom za svetište narodno.

Svega po malo.

(Naslov N. V. Cara Ruskoga.) Mi po Božjoj milosti imperator i samodržac svijeh Rusa, Moskve, Kijeva, Vladimira, Novgoroda; car Kasana, Astrakana, Poljske, Sibirije, Kersoneza; tanik Grusije; gospodar Pskova, i Veliki Vojvoda Smolenska, Litvanije, Volinije, Podolije, Tinlandije; Knjaz Estonije, Livonije, Kurlandije i Semgallena, Samogigjia, Bjelostoka, Korelije, Twera, Jugrije, Perma, Vjatka, Bugarske i drugijeh; gospodar i veliki vojvoda Novgoroda Fćemigova, Rjesna, Poloska, Rostova, Jaroslava Bjelosera, Udorija, Obdoria, Kondinije, Vitebska, Metislava i svijeh pokrajina sjevernijeh; gopodar Iberije, Kartalinje, Kabarde i zemljišta Armenije; nasljedni gospodar knjaževa Cirkasije, Berga i ostalijeh; gospodar Turkestana, nasljednik Norvežke, vojvoda Schleswig-Holsteina, Stormana, Dittmarschena i Oldenburga itd.

(Kušanje vina crljenog pomoću Krede.) Kvarenje se vina svaki dan to veće širi, te se pri kupovanja mora biti mnogo oprezni.

Žaliboże trudno se iznagje one te to skrive, ali po sreći lako se može spoznati jeli vino pravo ili pokvareno. Najprostiji je slijedeći način.

Uzme se komad krede te se natopi sa malo kapi vina, i dobije se raznijeh boja, po kojijem se vino prosugjuje.

Ako je u vinu fuksine pomiješano

boja se ne promijeni, dočim ako je vino pravo zadobije boju crnomanjastu ili sijedu.

(*Kobni prsluk.*) Nazad malo vremena u nekom mjestu gornje Ugarske, pogje na ples jedna djevojčica, lijepa, snažna i zdrava a biće joj bilo okolo 20 god. Plesač s kojijem je plesala, oćuti da ga je iznenadno jako stisnula, poboji se te se zaustavi, ali mu u to ona iznemogla, blijeda kao krpa otvorenijeh usta i uprtijeh oči pade u naručje. Ponesoše je u bližnju sobu, razrezaše joj prsluk i odijelo ali sve bi zaludu jer već umrije.

Liječnik pritečе odmah te izjavi da je umrla od kapi a to jer je prsluk odveć stisla da joj nije dopuštao ni slobodno disat.

(Vrijednost kora od kamenica.) Kore su se od kamenica do sada upotrebljavale samo za probavljenje klaka, ali nazad malo vremena započeli su u Americi služiti se njima i za druge vrlo važnije svrhe.

U Juliju i Avgustu bace ih u more, na zgodno mjesto, te na njih ribe ostave sjeme i nakon dvije godine dana svaka se kora pokrije s 30-40 malijeh kamenica, veličine od 1/4-1/2 dolara, koje se upotrebljavaju za sjeme. U Americi se skoro svuda sada na ovaj način kamenice goje, te bi dobro bilo kad bi i kod nas pokušali.

(*Morska nakaza.*) »Graphic« javlja da je u tijesnu Cook more na kraj izmetlo golemu sipu.

Tijelo ove sipe bijaše dugo 7 noga i 6 palaca, najveća joj je širina bila od 9 noga i 2 palca. Dijametar glave bio joj je od 4 noge i 3 palca; najdulja dva traka bila su od 25 noga duljine svaki, a svaki je opet imao 34 dušnika.

Šarada.

Pavlova supruga
zvala se je *druga*
uštipak zamela
tavu donijela
nad oganj stavila
i ulja ulila;
pak kroz obor trkne
prije neg se smrkne
u susjede kume
da zapita šume.
U to huka, buka,
strašna trlambuka
»bolje, viče Pavâ,
»čini prvu tava«
»Da bog da ga i ti,
»rikalo mahniti«
veli s vrata *druga*
srdita ko kuga,
»kako trčat stadoh«
»priko šume padoh«
»te se sva po tjelu«
»izbodoh na *c' jelu.*«

O.

Odgonetka zadnje šarade:

Oko.

NA ZNANJE.

Dava se na znanje štovanomu stališu trgovačkomu i pomorskomu ovoga grada, da zastupništvo Austro-Ugarskog »Veritas« bi povjereno Gospodinu Juliju M. Baloviću, Poslovaću A.-U. Lloyda u Gružu. -4

DON MIHO NA BRANIKU

(Odgovor na članke Mihovila Pavlinovića: »Misao hrvatska i misao srpska u Dalmaciji od godine 1848 do godine 1882«.)

Napisao

Sava Bjelanović

urednik »Srpskog Lista«.

Knjižica je preštampana iz »Srpskog Lista« i prodaje se:

U ZADRU: u knjižari Ivana Woditzke.

U SPLJETU: kod Jove Metličića agenta »Srpskog Lista«.

U KOTORU: u knjižari Špire Petrovića.

-4 Cijena 35 novčića.

OGLAS.

Početkom tek. mjeseca Junija moći će se unajmit kuća, fideikomisa Gjorgjićeva, u Gružu.

Ko bi je htio imat, nek se obrati Matu Persiću u Dubrovniku. -4

OGLAS.

Daje se u najam dućan za rasprodaju žita i muke, sa pilama za ulje.

Ko želi uzeti nek se obrati doljepotpisanomu.

-5 *BOŽO BACCICH.*

Vršila i Činila.

Nadarene Tvornice Joza Brogle vrlo korisna za seljake i mlinare, čiste brzo svaku vrstu žita; lako se okreću; dijete može za jednu uru očistiti od 2.000 do 12.000 kila žita.

Cijena od 65 do 270 fiorina, po veličini.

Ko ih hoće dobaviti neka se obrati Gosp. G. A. Giaji u Trst, koji je zastupnik rečene tvornice za Dalmaciju i Istok.

AGENZIA DEI VAPORI

diretti per le AMERICHE SUD e NORD, partenza da GENOVA diretta 4 volte al mese. Rivolgersi presso GIOV. A. GIAJA TRIESTE.

OGLAS.

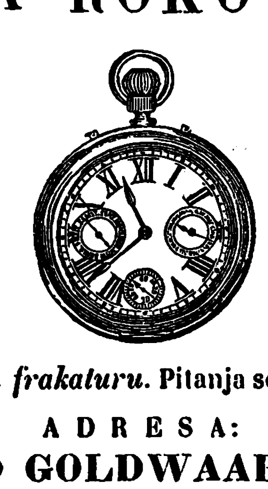
Daje se u najam za ovo ljeto kuća pod Lozicom kraj Gruža, u lijepom položaju, pokraj mora. Ko bi je htio uzet nek se obrati A. Pugliesi u Dubrovniku. -1

Dava se pod kiriju dućan u Ulici Lučarici snabdjeven sa svijem potrebama i raspoložen po najnovijoj modi. - U istom dućanu rasprodava se espap najnižom cijenom. - Ko želi isti dućan unajmiti neka se obrati vlasniku Simu Marinoviću.

OGLAS.

Daje se u najam kuća nova u Gružu uz c. k. Poštarski Ured. Ko bi je htio uzet, nek se obrati Stjepanu Radeljeviću u Dubrovniku. -1

NA ROKOVE

prodavamo i to u dvanaest mjesečnih rokova, satove *remontoir*, s *pendulom*, za *salone i sobe*, nadalje francuske i amerikanske satove ustrojem za udaranje i bez toga, pak prstene s *brilantima* i od zlata, *lance medaljone*, *križiće* i *garniture*. — Istom se isplati prvi rok šalje se svakome stvar koju je naredio.

Cjenici se s 250 primjeraka, što služi za izbor i što sadržava uvjete plaćanja, *šalju odmah*; *samo valja prije poslati 20 novč. u biljegovinama poštarskijem (zatvorenim u pismu) za frakaturu.* Pitanja se ili dopisnice *ne* uzimlju u obzir.

ADRESA:

UHREN- UND GOLDWAAREN-ALLIANZ

-4 Wien, I., Hafnersteig 3.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1 Julija 1883. Broj 17.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 60. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 60. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu *„Gušterice"* u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj *„Gušterice"* zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Miš i mačka nigda prijatelji.

N. P.

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

Korist strojeva.

Ne samo prosti narod već i mnogi izobraženijeh staleža drže da strojevi (makine) nikakve koristi ne pružaju, već da štete nanose. Opasna je ta pogreška i već do sada mnogo je štete nanijela, jer u nekijem krajevima radnici se protiviše uvagjanju strojeva, i ragje ostadoše pri starom, primitivnom načinu radnje. U jednom engleškom gradu n. p. nazad malo vremena, kamenari nipošto ne htješe dopustiti da se kupe konopom na krov podižu, već im milije bi nositi ih na legjima, uz duge, uske stepenice, opasnošću života, samo da se broj radnika ne bi, kako oni mišljahu, smanjio!

Vrlo je prosto razloženje kojim oni do toga zaključka dospjevaju: pomoću strojeva jedan sami radnik izradi koliko inače ne mogu mnogi; treba dakle da dobar dio radnika bez radnje ostane, da od nevolje i gladi skapa.

Istinita je pretpostávka, ali nije zaključak.

Ko tako razloži ne uzimlje u obzir da sve što je manja cijena jednog proizvoda, da je sve to veći krug onijeh koji se mogu služiti tim proizvodom, te da rasprodaja toliko ponaraste, da usprkos olakšanoj radnji, treba mnogo veći broj radnika no prije, i da im nadnica bolja bude.

Najbolje ćemo ovo dokazati poznatijem jednim primjerom.

Početkom XVIII vijeka ragjenje pamuka ne imagjaše u Jevropi nikakve osobite vrijednosti.

Bavilo se tom radnjom samo 7900 osoba, jer je rasprodaja tkanina, uslijed skupe cijene, vrlo ograničena bila.

Kad god. 1769 brijač Arkvright izumi tkalo, na kom se god. 1774 počelo parom raditi, zbune se radnici te obrtnosti, bojeći se da ne propane ogromna njihova većina, jer je sada jedan sam radnik mogao izraditi koliko ih prije 330! Posljedica nasuprot uporabe izumljenog stroja bi posve protivna.

Obrtnost tkanja pamuka u Engleškoj lijepo se razvija. U samoj Aziji god. 1845 Engleška rasproda tkanina vrijednosti 112.000.000 franaka (dinara); i tim obrtnost ta ne dospije do vrhunca, jer sada u Engleškoj godišnje se izradi tkanina vrijednosti jedne miljarde franaka, a proračunalo se, da bi se moglo 12 1/2 puta oviti našu zemlju, raznim suknom što se u Engleškoj proizvagja kroz samu jednu godinu.

Cijena pak na nizoko pade tako da je sada 12 puta manja no što je bila nazad 50 godina.

Ovim se golema promjena i u kućnom životu porodila: ukus, čistoća, postadoše sveopće.

Crno se proročanstvo onijeh te govorahu da će novi izum radnicima štete nanijeti, na sreću ne obistini jer rasprodaja tkanina, uslijed oborene cijene, vrlo ponaraste te u ovoj obrtnosti ne samo da je napredovalo raditi ono pregjašnjijeh 7900 radnika, već njihov broj u čas na 325 000 skoči, a kad se opet na novo još većma usavrši taj izum, na 487.000, i svi bolje nadnice primahu.

Mješte 7900 radnika dakle - kojijeh je dobar dio morao od gladi propasti - novi izum poda hrane 487.000 - ne uzimajući u obzir mnoštvo drvodjelja, rudara, kamenara kojim indirektno radnje pribavi.

Pa da uzmemo drugi primjer, koji je i kod nas dobro poznat, pogledajmo na štampu.

Prije nego što je Guttenberg svoj divni izum pronašao morale su se knjige velikim trudom i većim troškom prepisivati. Kultura je bila blago koje su mogli samo bogataši uživati, dočim je ostali svijet u gluposti čamio. - Iza pronašaśća i usavršenja štampe, broj radnika koji se u njom bavi mnogo je veći, nego što je bio broj prepisalaca, jer je sada rasprodaja knjiga mnogo ponarasla, tako da je i radniku, i skoro svakome moguće da knjiga kupi, te da njima veselo i korisno dokolicu provagje, i da postigne stepen kulture, do kog se većina prije nije mogla popeti.

Ta čudnovata korist strojeva još će nam se veća prekazati, ako proučimo korist željeznice.

Ako pretpostavimo da čovjek može na dugo uzdržati na sebi teret od 30 kilograma, pošto jedan vlak vogjen od dvojice može da vuče 250.000 kilograma, to nam proizlazi da sada sama dvojica prenašaju koliko prije 7666 ljudi.

Strojevi ne samo da uzmnažaju broj radnika već i omogućavaju bolje življenje i siromašnijim staležima.

Poznato je da bi u prijašnja vremena u nekijem krajevima, kad bi glad zavladao, na hiljade ljudi od oskudice propalo. Sada nasuprot - ako se katkad taka nesreća zgodi, željeznice, parobrodi u čas, malim troškom, iz dalekijeh zemalja hranu donose, kojoj prenos posve neznatno cijenu poveća.

Ima pak radnja koje se bez strojeva ne mogu izvršiti. Navešćemo ovdje samo jedan primjer. Bez parnog šmrka (pompa a vapore) ne bi se nikako mogla iscrpiti dosta puta iz ruda voda, te bi se s toga moglo raditi samo u površnjim nasadima, ostale bi trebalo zapuštiti, i izložiti se tako velikoj šteti.

Kad bi pak do skrajne dosljednosti željeli izvesti načelo da je društvu korisnije sa većim trudom postignuti, ono što može dobiti sa vrlo manjim, samo da se veći broj radnika zabavi, onda bi morali od cijelog našeg napretka odvratiti i povratiti se na krasna ona vremena u kojijem - kako Omir priča, 12 žena kroz cijeli dan je moralo mljeti žito, da samelje koliko je potrebito bilo za 300 osoba, dočim sada jedan samo u jedan dan samelje za 3600 osoba!

Istina je da odmah pošto se kakav stroj uvede nastane kriza, dok radnici ne nauče raditi tim strojem i dok rasprodaja ne ponaraste, ali ta kriza vrlo malo traje, te vrijedi izložiti se toj maloj šteti da se velika korist postigne.

Svjetujemo dakle radnike da se mane opasne pogreške, da ne smatraju strojeve, za sebe štetne, već da se oni sami staraju za njihovo uvagjanje.

NAŠI DOPISI.

Budva na 19 Junija.

Mila Gušterice!

I ako sa ovijeh strana nijesi odavna primila nikakvog priopćenja ipak, ne misli da te mi rado ne čitamo i njegujemo, kaonoti branioca srpskijeh interesa; jer u tebi uvigjamo dobru namjeru za ostvaranje i raširenje naše ideje, i za odgajanje i podučavanje prostog nam puka, bez čijeg izobraženja nema nikakvog boljitka ni napretka.

Zanio me Trojičin dan, te baš sam nakanio da ti priopćim najpoglavitije crte ove sasvim narodne svetkovine, koja ispane da sjajnija ni pomislit se ne da. Jer

ove godine imadosmo Preosveštenog Episkopa Gosp. Petranovića, koji dogje da obigje ovaj protoprezbiterat a u isto doba da zaprotoprezbiteruje našeg vrijednog paroha Gosp. Lazara Davidovića i da zaarhimandriti Gosp. Vasiliju Perazića prestojnika manastira Praskvice, zadužbina srpskijeh careva.

Da što veselija i ugledníja svečanost ispane dobavismo gragjansku muziku iz Dubrovnika, koju baš srpski i bracki dočekasmo i od koje se mučno rastadosmo, jer nas je zanijela tačnim sviranjem milijeh nam srpskijeh komada, koji sa nekim ushićenjem i ćućenjem izvrši.

Odbor sastavljen za priregjenje ove svetkovine sasvim se je plemenito podnio, jer nije žalio ni truda ni novca, a ni zanemario najmanje stvari, koja bi svečanost tim sjajnije ukrasila. Nemogu a da u ime cijelog grada ne zahvalim slavnom tutorstvu Crkve, Općinskom Opraviteljstvu a napose vogji cijele svečanosti G. Nikoli Rafailoviću, vrijednom i čestitom Srbinu, i svijem onijem, koji doprinijeşe da svečanost što sjajnije ispane. Dao Bog, da se ove narodne svetkovine sve više u narodu učvrstuju i zadržaju, jer ako se običaji zanemare, zavlada pokvarenost te se zaboravi i svoje časno srpsko ime.

Jedan Budljanin.

Kotor 21 junija

U utornik na 2 ure po p. stiže iz Budve s Lloydovim parobrodom u naš grad vaša gragjanska muzika, koja se zadrža u Kotoru koliko i parobrod, to jest do srijede u jutro na 7 sati. U utornik u veče na 7 1/2 zasviri nekoliko komada u javnom vrtu, na »Marini« ispred kavane »Dojmi«, zatim uljeze, udarajući, u grad i pozdravivši Opštinu svirajući jedan komad pred opštinskom polačom, obigje vas grad svegj svirajući i razveseljujući kotorsko općinstvo. Kad svrše udarati, vaši sugragjani koji stanuju u Kotoru pozovu svirače u gostionicu »al Cacciatore«, gdje im prirediše večeru. U srijedu u jutro kad je parobrod imao odlaziti naša se novoustrojena muzika nagje na »Marini« da pozdravi svoju posestrimu, Muziku dubrovačku; te jedna drugu pozdravljaşe svirajući komad za komadom i klčući svaki čas »živio« »živjeli« sve dok se parobrod ne izgubi s vida.

Ne mogu propustiti ovu zgodu a da ne odam vašoj Muzici zaslužene hvale s njezina skladnoga i primjernoga ponašanja i s njezine vještine, što je svaki Kotoranin priznao.

Rim 21 Junija

Umrije ovdje naš dični sugragjanin, uzor rodoljub, Dum Gjuro D.r Pulić. Ne mogu a da ne iskažem ovdje u malo riječi, opisujuć sprovod, u kojoj je velikoj cijeni bio držan pokojnik, od svijeh onijeh s kojijem je on općio.

Umrije on od nenadne na 24 pr. a dne 26 u četiri sata poslije podne prenesoše, sprovodom, mrtvo mu tijelo iz kuće gdje je on stanovao (via Borgognona Br. 26) u parohijalnu crkvu Sv. Lovrijenca u Lučinu. U sprovodu je bilo mnoštvo sveštenika, a mrtvački odar, koji je bio zastrt zastorom bogato izvezenijem i zlatom i srebrom, bijaše pokriven i njegovijem kanoničkijem odijelom i sveštenskijem znakovima. Megju mnoštvom vijenaca koji su bili poslati od poznanika i prijatelja, odlikovao se najveće vijenac što ga jepoložio Dubrovčanin, glasoviti rezbar, gosp. Petar Mančon, od strane dubrovačke Opštine, koju je on za sprovodom i zastupao. Vijenac taj, sastavljen od svježeg i izbranog cvijeća, nosio je na dugoj vrpci od crne svile, natpis:

Tužna Dubrovačka Općina
Slavnome Sugragjaninu Gjuru Puliću.

Za sprovodom su dolazili svi članovi Kapitula i Kongregacije Sv. Jerolima, i skup odličnijeh osoba. Sprovod dospije u crkvi parohijalnoj, a mrtvo tijelo položeno na visoki katafalak ostade izloženo do sutradan Dne 27 u 11 sati u jutro bi držano svečano opijelo i misa na kojoj su učestvovali: gosp. Zastupnik Poslanstva Austro-Ugarskog kod Sv. Stolice, Monsinjor Montel, Auditur Sv. Rote od strane Austro-Ugarske, svi Kanonici Kapitula, članovi Kongregacije Sv. Jerolima, mnoštvo sunarodnjaka, gospogja, gospode, prijatelja i poznanika pokojnikovijeh.

U 2 sata poslije podne u opštinskoj kočiji bi mrtvo tijelo preneseno na Teutonsko groblje koje je kod Vatikana, i gdje je pokojnik izabrao bio počivalište sebi i sestrama.

Svi vijenci koji kitijahu mrtvački sanduk biše sa sandukom položeni u grob. Samo su sestre pokojnika zamolile da se njima ostavi vrpca koja je resila vijenac Dubrovačke Opštine, i koju one žele čuvati kao uspomenu svoje i brata svoga otadžbine.

Orašac, na S. Vjekoslava.

Moja Posestrimo!

Meni je već 45 godina, a 14 provedoh u ovom selu, u kojem ću možda i kosti ostaviti. Sasvim da nije moje rodno mjesto, ipak sam se do sada za njekoliko posala starao, dapače bi se bio još za jedan. ali sam uvidio, da bi bilo badava tupiti jezik i riječi trošiti. Naša mjesna vlast mogla bi se postarati; ali nješto što joj fali novaca, obrtnosti, ona spava, kako veli naš narod, s uha na uho. Cijenim, da ne bi bilo truda obratiti se starijoj vlasti, koja držim za stalno, da bi se pobrinula,

Posao, o kojem sam naumio besjediti, jest o Platanu u Orašcu. Svak zna da se naš platan ne može usporediti s trstenskim jer su ovi, kako se kaže, jedini u Jevropi. Ipak naš je platan »stogodišnje stablo«, još do koje doba ne će grditi trstenske. Nu što meni na srcu stoji to je da se ponačini i poljepša okoliš njegov. Tu se ne bi htjelo, Bog zna koliko novaca, malom svotom to bi se sve moglo napraviti. Tada ne bi Orašac u tmini i mrtvilu ležao, i nas bi pohagjale inostrane osobe, kako se vidi da dolaze na Trsteno svakim parabrodićem, da se dive onakijem divovima. Pak bi bilo bolje i stanovnicima mjesta koji nemaju gdje da izlaze nego na put. Vidiš ih izaći nedjeljom na kraljev put i ispred *apalta* rek bi, da su spuži balavi izlazili na rosi. Dočim, da je gore rečeno mjesto uregjeno, naši bi se seljaci tu sakupljali i razgovarali o svojim poslovima a ne bi se vrćeli po dućanima i *betuli.* Stoga ako mjesna vlast nije do sada o ovom mislila, neka odluči unaprijed pobrinuti se sa svoje strane, a obratiti se i starijoj Vlasti za pomoć u ovom poduzeću.

Ima njeka poslovica koja kaže »kad se hoće sve se može«.

Tvoj pobratim
Jerkunica.

Cavtat, Junija 1883.

Do malo će se u Cavtatu obaviti novi izbori, te je neophodno potrebito da, kroz ovaj omiljeni javni organ, opomenemo sadašnje slavno općinsko opraviteljstvo da tom prigodom tačno i savjesno izvrši svoju dužnost, da tim uzmogne pučastvo izraziti pravu svoju želju.

Molimo dakle osobito slavno općinsko opraviteljstvo da drukčije radi s imenicima izbornika no što je do sada.

Kako što je svakome poznato cilj je proglašenja tijeh imenika da se svakome pruži zgoda da vidi je li i njegovo ime zapisato, i u opće jesu li redovito sastavljeni ili ne, te s toga i treba se starati da se za njih sve što je više moguće dozna.

Dužnost bi dakle opraviteljstva bila da dotične oglase prilijepi na zgodna mjesta, i da zamoli gg. parohe sela, te su pod cavtatskom općinom, da to s otara razglase kako što se običaje u dosta manje važnijem prigodama.

Dosada nasuprot na tako se je čudan način proglasivao imenik izbornika, da zbilja ne možeš da ugoneneš je li općinsko opraviteljstvo željelo da se za njih dozna ili baš protivno. Za te bi imenike u Cavtatu možda kogod znao, ali izvan Cavtata za cijelo niko do čauša dotičnijeh sela kome bi ih predali; te bi prošao rok za utoke a imenici ostali kako što su žudjeli oni te su ih sastavljali.

Gospodo! ako vas pak zbilja želi ostanite na krmilu, ali dajte prigode tome puku da slobodno izrazi svoje mnjenje, vršite savjesno svoju dužnost, jer je bolje pošteno propasti, negoli sramotno održati se.

Nekoliko Cavtaćana.

Trsteno, na Petrovdan.

Zgadilo me je kad sam vidio prolazeći kroz Trsteno, da je neki krčmar, koji ne zna talijanski koliko *ćuk na batini,* činio upisat natpis vrh krčme u talijanskome jeziku! - Ovo je prava uvrijeda svome rodnome mjestu i plemenu. Tr-

steno bo nije u Italiji, nego kod Dubrovnika, koljevke srpskoga jezika.

Jedan putnik.

Pišu nam iz grada:

Tu onomadne se zgodilo da je u novoj komardi nestalo mesa, te su neki odmah započeli tužiti se na odbor koji istom upravlja.

Ovo me naganja da koju o tome rečem, jer sam žalibože opazio, ne u jednoj već u mnogo prigoda, da su neki Dubrovčani čudne naravi te da je mučno ugodit im, da su svegj spravni da na te kamen bace, a ne će niti da ti jedne oproste niti da se oni kakvog posla opće koristi late.

Ovå je zla ćud uzrok da su mnoga poduzeća u Dubrovniku propala, koja bi inače bila sretno uspjela na korist cijelog pučanstva.

Opominjemo dakle svakoga, prije nego što se ma u čemu potuži na odbor nove komarde, da promisli da su ovo ljudi koji se za opću korist žrtvuju bez ikakvog svojeg dobitka dapače zanemarujući zbog toga svoje poslove.

Na prvi mah mnogijem se pričini da je lako upravljati ovijem poslom, ali kad se bolje razmisli uvidi se koliko je mučno.

Samo kad se promisli da skoro cijeli grad kod nove komarde meso kupuje, te da se dosljedno mora raditi prilično velikom glavnicom, usprkos da je malena sakupljena svota, da treba upravljati mnogijem osobama i paziti u opće na sve, ako se želi uspješno raditi, dostatno nam je da nam se pokažu sve poteškoće, zbog kojijeh svi članovi odbora imaju suviše posla a ne bi preveć bilo ni kad bi se isključivo tome odali, što je nemoguće, jer niko ne može iz filantropije svoj posao za tugji posve zanemariti.

Članovi pak odbora osobito s toga zaslužuju pohvalu jer su ovu trgovinu rijetkom valjanošću ustanovili, a inače bi je bilo natjecanje stare komarde bez sumnje skršilo.

Ljeti su pak poteškoće još veće, jer uslijed vrućine treba biti mnogo oprezni pri ubijanju volova i paziti da ne ostane mesa ne prodata, koje bi se moralo sutri dan baciti i pretrpljeti veliku štetu, što je osobito s toga teško jer se meso bez dobiti prodaje.

Ako se dakle dogodi da katkad za svakoga mesa ne bude, a to skoro nije moguće izbjegnuti, treba promisliti da odbornici rade što mogu i ne zahtijevati od njih što je nemoguće.

Po sredi, dosad barem, malo je onijeh te nijesu zadovoljni, dočim grad može se reći da se lijepo odazvao i da skoro svak gleda poduprijeti ovo poduzeće te držimo da ćemo izraziti želju veće pučanstva ako ovdje javno odboru zahvalimo za njegovo rijetko požrtvovanje.

Dubrovačke vijesti.

(Ispravak.) Radosnim srcem oporičemo vijest, koju smo donijeli na ovom istom mjestu zadnjega broja, da je crkovni hor pjevao njemački carevinsku himnu prilikom posjeta Nj. V. Nadvojvode Rajneri u Crkvi Pravoslavnoj. Nije dakle hor nego su učenice »ženske fondacionalne škole Bošković« pjevale njemački po naredbi učiteljice. Ali se tome nije vele čuditi, te ovaj slučaj služi za jedan dokaz više za iskrenost riječi pjesnika »Objavljena«:

Od žena i slabića se kloni
jer su kako nerazumna stoka,
što vjeruju ne znadu ni oni.

(Zadušnice pok. Gjuru D.ru Puliću) držane su na 16 pr. po nastojanju štovanog Biskupskog naredništva, u Gospi. Misu je slušio Dijoecezanski Vikar preč. Gosp, D.m Ivo Pitarević a pjevali je naši Diletanti. Prisustvovaše toj žalosnoj svečanosti Opštinsko Opraviteljstvo, Učitelji školskijeh zavoda i cijelo Gimnazije. Druge su pako zadušnice za istoga Pokojnika držane po nastojanju Slavnog Općinskog Opraviteljstva na 22 pr. u Crkvi S. Vlaha. I ovu je misu služio Vikar Pitarević a pjevali Diletanti; a odriješenje je pokojniku udijelio, pokojnikov vrsnik i rogjak presvijetli naš Biskup Vodopić, koji se je dan prije vratio sa svog apoštolskog putovanja po Ercegovini. Svečanosti bjehu prisutne sve vojničke i gragjanske vlasti i množtvo pobožna naroda. Poslije Mise poznati naš Kanonik D.m Ivan Stojanović držao je vrlo lijepo slovo na čast velikoga Pokojnika, koji mu bješe učitelj.

(Naša gragjanska muzika u Budvi.) Na poziv pravoslavnog Opštestva Budvanskoga, dubrovačka gragjanska Muzika ode na 16 pr. osobitim parobrodom u Budvu da razveseli svečanost Trojčina dna i posvećenja novog pravoslavnog hrama u onom gradu. Na povratku iz Budve, s običnim Lloydovim parobrodom, Muzika se zadrža nekoliko ura u Kotoru, te se o tome kratkome njezinu boravku u Kotoru bavi naš današnji dopis iz onoga grada, U Dubrovnik se Muzika povrati na 20 pr.

(Imenovanje.) D.r Luxardo, dosadanji prvi liječnik na ovdješnjoj zemaljskoj bonici, bi imenovan Upraviteljem iste bonice. Mi mu čestitamo ali pod uvjetom da uloži vas svoj upliv, kao upravitelj, da se koliko prije zgradi nova bonica

(Povratak.) Presvijetli naš Biskup Gosp. Vodopić vrati se na 22 pr. sa svog apoštolskog putovanja po Ercegovini.

Gragjanska muzika, koja je ono isto veče svirala na Pilama kad se vrati u grad, pogje da mu da dobrodošlicu, svirajući jedan komad pod njegovim prozorima.

(Bacila se s prozora.) U nedjelju 24 pr. jedna se od onijeh starica. koje se hrane u »Antuninskoj bonici«, baci preko prozora od drugoga poda, jer ne može da spi. Sreća božija te se nije ni malo ozledila, već se sama vrati u bonicu.

(Dojedriše.) u Grušku luku veliki brod »ConteArturo L.« krcat ugljena za c. k. spremišta i ratni parebrod »Narenta«. Ovaj zadnji dogje na 21 a otputova na 23 pr.

(Dolazak.) Na 18 pr. dogje iz Zadra u Dubrovnik Dženero Grull, koji pregledavši ovdješnju posadu, vrati se opet na svoje mjesto u Zadar.

(Prolazak rezervista) Na 18 i 19 pr. progje nekoliko rezervista iz Ercegovine, koji pogjoše svojoj kući.

(Banjenje u Konavlima.) Onomadne se dva Konavljanina počeše karati te od riječi do riječi dogjoše i do ruku, dokle jedan od njih zgrabi motiku i njom udari drugoga teško ga raneći.

(Odlazak Zastupnika.) Gosp Franjo Bar. Gondola jedan od dva zastupnika veleporezničkoga sreza dubrovačkoga pogje na 18 pr. u Trst odakle je prošao u Zadar. Gg. Luko Prof. Zore, drugi veleporeznički zastupnik, i Lujo pl. Serragli, Zastupnik trgovačko-obrtničke komore dubrovačko-kotorske, otputovaše u Zadar na 25 pr. a Gosp. Pero D.r Čingrija, zastupnik našega grada pogje na 29 tek.

(Imenovanje i počast.) Gosp. Vlaho Vlahušić, Dubrovčanin bi imenovan Lloydovim Poslovačem i Konsulom belgijskim u Kolombu na otoku Ceylonu.

(Dubrovačko pomorsko društvo) prodalo je brod »treći Dubrovački« za 26000 fiorina.

(Ispiti.) Pri ovdješnjem lučkom Poglavarstvu bi ispitano na 28 i 29 pr. 7 pomorskijeh kapetana i tenenata i svi biše proglašeni sposobnijema.

(Umrli) *na 15 Ane Papi od 50 god. k. na 20 Juste Simonić od 50 god kat.*

U grackoj bonici.

Na 16 Jako Ljubišić od 22 god. k. na 23 Mato Kolendić od 82 god. k. na 21 Ivan Lupini od 78 god. k.

(Rogjenja) *kroz mjesec Maj i Junij rodi se 8 muš. a 15 žen.*

(Vjenčanja) *Maja: Roh sa Nežeskom; Bovac s Hainicom; Milković sa Hrdalinkom; Račić sa Katicom; Böttner sa Gjajinicom; Tex sa Lopižicom; Fleske sa Desicom; Junija: Marković sa Rupčicom; Stojanović sa Marinovicom; Defranceschi sa Matasinkom.*

Gonetka.

Imam repak nemam roge,
na četiri idem noge;
ja sam n'jema, al tê isto
razgovaram l'jepo, čisto.

O.

Odgonetka zadnje šarade:

Kapi-nika.

Javna zahvala.

Zahvaljujemo gospodinu Načelniku grofu Rafu Puciću, gospodi činovnicima pri ovom Sudu, prigradskoj Preturi, i Državnom Odvjetništvu, slavnoj Komori odvjetnika, i svijem onijem učtivim licima koja nam pružiše utjehu i pomoć u smrti naše *Justine* i koja biše pri njenu sprovodu. Osobito očitujemo svoju harnost prijateljskim obiteljima Dabrović, de Saraka, Spitzer, Testa, Dražić, Opuić, Mattiašević, Gjurić.

Dubrovnik, 23 Junija 1883.

Simonić-Opuić.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1 Avgusta 1883. Broj 19.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 50. nov.
Polјeće i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „*Gušterice*“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12. a na cijeloj strani po 18. nov.
Posebni broj „*Gušterice*“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Bolje u svoje krajeve
nego megju zmajeve
N. P.

Brankova svečanost.

Netom se po srpstvu prosu glas da će se Brankove kosti iz Beča prenijeti, i dne 22 Jula t. g. na Stražilovo donijeti, odmah svaki Srbin shvati da je to velika svečanost, kakva se u rijetko zbiva, i svak šćaše da je dostojno i proslavi.

Samo oni, te u grobu ne vide no istrošenu lješinu, i kojijem mašta ne može da misli na plemenitije uzdigne, ne drnu ovaj dogagjaj, ali po sredi malo je ovakovijeh kod našeg naroda, doćim skoro svi kao svete moći smatraju kosti našijeh slavnijeh pradjedova.

Ako ičiju to za cijelo Brankovu uspomenu srpski je narod dužan štovati i štuje, jer je njegova ubava pjesma skoro najveće po srpstvu raširena i poznata.

A štovanje srpskog naroda prama Branku najbolje nam iz ovoga ističe, što se požurio da njegovu želju ispuni, da se njemu oduži, da Brankove kosti megju nama budu.

Žalosno je zbilja bilo da Branko megju nama ne počiva, već da je Srbin u tugju zemlju morao ići da svoje traži, da svoje štuje; te svak ne može a da harnošću ne misli na bečku i gradačku omladinu, koja prva začе ovu plemenitu misao, i koja je za kratko vrijeme ovako lijepo izvrši.

Slava toj Omladini! ona je ovijem djelom najbolje dokazala da je vrijedna svojeg srpskog roda - narod kome ona pripada ne može da propane.

Po samome ovome dogagjaju, po ushićenosti, kojem je srpski narod pozdravio njegov začetak, i pratio mu izvršenje, možemo prosuditi lijepo svoj narod, možemo se uvjeriti da je u njemu narodna svijest razvijena, jer svoje štuje, ne puštajući da u zaboravu gine uspomena slavnijeh mu mrtvijeh.

I povijest nam sama dokazuje da se kipovi i spomenici podižu, da se kosti slavnijeh mrtvijeh prenose samo u doba kad se jedan narod preporagja ili cvijeta; dočim u doba propasti, svakijem srcem sebičnost zavlada, niko se za svoju sadašnjost ne stara, te i prošlost zaboravlja.

A kako svuda po srpstvu tako i Dubrovnik, ne zaosta za braćom svojom već proslavi svečano taj dan.

Pod uputkom Srpskog Pjevačkog Društva »Sloge« bi priregjen prilijepi parastos.

U sredini gracke pravoslavne crkve podizaše se lijepa, bijela piramida s natpisima, koje ćemo dolje priopćiti, i sa Brankovom slikom.

Na podnožju piramide četiri lovor-vijenca stajahu.

Jednog posla Srpsko Pjevačko Društvo »Sloga,« drugog »Dubrovačka Omladina.« trećeg Uredništvo »Slovinca,« a četvrtog napokon Uredništvo »Gušterice.«

Oko piramide razasuto mnogo cvijeća, te je u jednu riječ sve prosto i veličanstveno, kako što se dolikuje ovakovijem svečanostima, izgledalo.

U crkvi se bilo okupilo mnoštvo svijeta raznijeh vjerozakona, jednog i drugog spola, svi nadahnuti jednom mišlju da Brankovu uspomenu slave, te svi ražaljenijem srcem prisustvovahu ovoj turobnoj zadušnici, jaoh prerano otetu nam Branku!

Preosveštení Gosp. Kirjak drža lijepo slovo, u kome vješto naniza Brankove zasluge prama srpskome narodu, opisa u kratko njegov život, i završi pozivom na srpski narod da Brankovu uspomenu poštuje.

Iza tog govora Crkovna svečanost malo još potraja te napokon sve prestaće, i narod, okupljen u crkvi razigje se.

Na piramidi u crkvi bili su slijedeći natpisi:

BRANKO RADIČEVIĆ
RODIO SE U BRODU GODINE 1824
A UMRO U BEČU GODINE 1853

—

DANAS MU SE KOSTI
PRENOSE
NA STRAŽILOVO
A DUŠA NJEGOVA
LEBDI NAD SRPSTVOM

Sijaj nade, u noći sunašce,
Sijaj nade, nemoj presijati,
Zbogom jadi, a davor srdašce,
O ne boj se, Bog će dobro dati,
Dosta dana još će amo doći,
I zalud za te, srce, proći,
Al ne boj se doć će danak pravi.

—

Zbogom pesme, zbogom kolo,
Zbogom momci naokolo,
Zbogom kito moma mladi,
Zbogom grožgje, zbogom vinogradi.

—

Ugled' o se jedan u drugoga,
Popadao jedan kod drugoga,
Pa rad one krasne domovine,
Ne žalio niko da pogine.

Dubrovačka Omladina pak, željna da što bolje doprinese proslavljenju uspomene omladinskog pjesnika, pokloni, kako gore napomenusmo, ovdje vijenac, i šćaše poslati jedan na Stražilovo, ali na žalost, zbog jedne pogreške, bi moguće stoprv iza 22 Jula to izvršiti.

Suviše Omladina je dala štampati i po gradu razdijeliti slijedeću epigrafu:

BRANKU RADIČEVIĆU
LJUBIMCU PJESNIKU
SRPSKE MLADEŽI
KOJOJ JE ČUVSTVA OBMANE STRASTI
SVOG MLADOG SRCA
NA AMANET OSTAVIO
DA U LJUBAVI K OTADŽBINI
I K SVEMU ONOME
ŠTO JE NA SVIJETU DOBRO I LIJEPO
U NJEGA SE UGLEDA
DANAS KAD MU SE KOSTI PRENOSE
IZ BEČA NA STRAŽILOVO
SRPSKA DUBROVAČKA OMLADINA
ZA USPOMENU
P.

Mnogi pak dubrovčani bili su u Karlovce brzojavili, ali na žalost brzojavi dne 24 bjehu povraćeni.

Iz tugjinstva dakle Branko evo nam je u sredini srpstva. a oko groba haran mu se srpski narod skuplja, da ljubimcu svome, već odamna mrtvome, počitanje izkaže.

Srpski narode! Veliko si djelo izvršio, pokazao si da si dostojan imati sinova Branku sličnijeh.

Oko tog groba svak nek se kupi, a omladina osobito, jer kome srce nije kamenito, u kome nije umrla iskra plemenitijeh osjećaja, ne može da ne crpi odu-

ševljenja iz doticaja tog nam svetog mjesta, mora se u njemu ražariti ljubav prama svome narodu, prama onome narodu kog je Branko toliko ljubio, i svojijem pjesmama megju narodima proslavio.

Slava Branku!

Iznašamo na javnost odluku priopćenu nam na talijanskom jeziku, jer još nemamo prevoditelja.

N. 715-pen.

DECISIONE

In Nome di Sua Maestà l'Imperatore.

L' R. Corte di Giustizia di I.a Istanza di Ragusa quale Giudizio di stampa competente a sensi dei §. §. 485, 486 k. p. p., deliberando sulla proposta 18 luglio 1883 N. 482 di questa I. R. Procura di Stato.

GIUDICA.

I.o Negli incisi 19.o e 20.o della corrispondenza »Trebinje Junija 1883«, dei quali il primo comincia colle parole »Mišljah na onaj kukavni narod« e finisce colle parole »da mu tugjinstvo nametnu« ed il secondo che comincia colle parole »Bosna i Hercegovina« e termina con quelle »i po koji brat Hrvat«; nelle notizie della rubrica »Dubrovačke Vijesti« e precisamente nelle parole »Duboke li mudrosti« dell' articolo intitolato »Orsola«; nell' altro articolo intitolato »Vojnički sud« che comincia colle parole »Naša se premilostiva Vlada« e termina con quelle »svršiti svoju kazan« e finalmente nell' articolo intitolato »Oglas« che comincia colle parole »Otvara se natječaj« e finisce con quelle »Uredništvo Gušterice«, stampati nel numero 18 di data 15 Luglio 1883 del periodico bimensile »Gušterica« che in lingua Slava si stampa a Ragusa coi tipi di Giuseppe Flori, e del quale Giuseppe Flori è editore e redattore responsabile, si riscontrano gli estremi del delitto di sedizione previsto dal §. 300 c. p. ed inoltre nell' articolo sopraccenato Oglas anche quelli del crimine di offesa alla Maestà Sovrana ex §. 63 c. p.

II°. Si conferma il sequestro eseguito dall' I. R. capitanato distrettuale degli incisi ed articoli del citato giornale.

III°. Si vieta l' ulteriore loro difusione.

IV° Si leva il sequestro dell' intero articolo intitolato »Zapljena« come pure sul rimanente della corrispondenza »Trebinje Junija 1883« e sul rimanente dell' articolo intitolato »Orsola«.

L' I. R. Presidente
Valenčič.

Dall' R. Corte di Giustizia di I.a Istanza
Ragusa li 20 *Luglio* 1883.

B. Jastrensky.

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

O epidemiji.

Kako ćemo životinje od nje sačuvati, čijem ćemo dezinficirati okužene pojate.

Duševno vrsno ponašanje grackog fizikusa pri pregledanju konja, na koje je sumnja pala da su bolesni, a konstatiralo se da su baš dva okužena bila, i molba nekijeh prijatelja nagna me da napišem ovo malo riječi više epidemije domaće stoke. Kako će ih svak razumjeti ne znam, bilo kako bilo, ja sam se odužio, te napominjem onu prefesorovu, kad je neku knjižicu napisao: Möge der Zweck des Buches den Landwirthen nützlih zu sein erreicht werden. Meine Absicht war es. Ievo me:

Marljiv ekonom, koji nastoji oko gojenja i boljitka domaće stoke, čim mu se i najmanja nemoć pojavi bilo s nemarnosti poslužnika, bilo s rgjavog vladanja životinjom, bilo s nesretne hrane a goreg pića, odmah se stara kako bi je odalečio, od straha da mu živina ne pogine; tim više on isti brinući se za one nemoći, koje u isto vrijeme ne napadaju na samu jednu životinju nego i na cijelu stoku, i ne rijetko svu je unište; a takove nemoći nazivlju se epidemične, i nastaju na dva načina, i to prvo: tijekom koje mu drago nemoći razvije se neka kužna materija (Contagium, Miasma), koja stoji uz egzalaciju, što se kroz kožu razvija, ili uz disanje zraka, te prolazi s jedne na drugu životinju sasvijem zdravu, prouzrokuje i širi jednu istu nemoć i takovijem kužnim nemoćima pribraja se zapalenje slijezene (Anthrax); drugo; uplivom kakve kužne materije koja se u životinji baš nije razvila, nego je iz dalekijeh zemalja prenesena, te s onijeh životinja na ove prošla, a ta je priljepljiva i uz nju stoji i govegja kuga (Pestis Bovilla) Iz ovoga vidimo da se epidemija širi doticajem nemoćnijeh životinja sa zdravijem, kao što bi bilo kad se nalaze zajedno na paši ili u pojati, ili kad gaze ona mjesta gdje se prije nalažahu bolesne životinje, i gdje su preostali obirci njihove hrane i njihovi izmeci, kao gnoj, mlža, pjena i mošuri. U nekijem slučajevima pak nije potrebito direktno doticanje bolesnijeh sa zdravijem, da se nemoć rasprostrani, već često, jer kontagija zavisi od egzalacije u zraku može se mnogo daleko rasprostraniti, i to kontagija ne samo prelazi s nemoćnijeh životinja nego može se prenijeti i s nji-

hova mesa, gnjusnobe, rožina dobro ne iščišćenijeh, spapaka ili kopita s odijelima iosobama koje rade oko tijeh životinja. Dakle prava epidemija uvagja se svakako, te onaj ekonom komu je na srcu blagostanje svoje životinje uščuvaće je kad zdravu razluči od nemoćne; a kad on ne sazna da se u njegovu susjestvu nalazi kakova okužena životinja, koja bi mogla i njegovu okužiti, on će u svako doba, opet velim neka ne zna da nemoć egzistira, protiviti se svemu onome, što bi moglo poduprijeti rasprostranjivanje ili začetak priljepljivog kontagija. Ako je oprezan, on će zatvoriti odmah svoje pojate, ne će puštat nikakvu inostranu osobu, koja u opće ima posala životinjom, bio trgovac, mesar, pastijer, derač, vunar i t. d. a kad je kakvu novu kupio, a nije mu poznato mjesto u kome se ona u zadnje vrijeme nalažaše, ne će je odmah u svoju pojatu primiti k ostaloj stoci, nego će je najmanje od 10 do 14 dana odijelit pod strogom pažnjom, dokle god se nije dobro osvjedočio o njezinu zdravlju - Ako se prijepljiva nemoć prekazala u njegovoj vlastitoj zgradi, premda su se uzele sve mjere da se ostrani, preporuča se strogo odijeljenje nemoćnih životinja od zdravih, a takovo odijeljenje proteže se i na one osobe, kako sam gore napomenuo, koje imaju posala oko istijeh, a pašnjaci i pojila, ako su opća bila, nek se za dugo vrijeme životinjama uklone. Zdrave životinje nek se često pregledaju, nemoćne da se odmah stave pod istragu liječničku. Čim je nemoć prestala sve stvari koje su služile životinjama, kao što verige i drugo gvozdeno orugje da se iznova na ognju ražari, one od kože nek se isperu, iskade i pretilinom namažu; za tijem nek se iznese gnoj, prozora od pojate rastvore i nekoliko dana ostaju otvorena da zrak prolazi; drveni podi iskopaju se; gnjile se štice rascijepaju i izgore, ako su pak još u dobrom stanju mogu se i samo isprati dobro.

Zemlja pod podom toliko duboko iskopa se, koliko se po prilici zna da je u nju gnoj upao, ako je pod pokaldrman pločama ili opekama iskopa se sve, isplače se vrelom vodom pa osuši. Pojata nek se iskadi, a to obično čine klorom. Izmješa se u kakvu posudu od zemlje 6 lota dobro istučene soli, i 3 lota smedljika (manganese) u prahu, te se zatvore dobro vrata i prozori. Ova je masa dostatna da dizinfecira prostor od 30 noga u duljini, i 12 noga u širini Na svrhu opomenuću da ona hrana, koja se je nalazila u istoj pojati ili na podu više nje, a od koje davalo se je nemoćnoj životinji za 14 dana stavi na zrak, pa stoprv onda mogla bi služiti, i to samo onijem životinjama koje ne primaju lako kužne nemoći.

POLITIČKI PREGLED.

Naša zemlja.

U subotu u jutro dne 21 tek. bi iznenadno zatvoren sabor dalmatinski, kad je držao svoju desetu sjednicu.

Pretresao se prijedlog da jezik sabora i zemaljskog odbora bude hrvacki ili srpski, te, netom je ovaj prijedlog bio primljen, usta potpresjednik Kapović, koji je presjedao rečenu sjednicu, pročita namjesnikovo pismo da se sabor, po carskome ovlašćenju, ima odmah odgoditi, i zatvori sjednicu!

Inozemstvo.

LONDON, 21 Julija. Times javlja da po liječniku Mackie koleru nije prouzrokovalo bacanje lješina živinskijeh u Nil. Kajiro je u takome stanju da se ne će moći izbjegnuti strašne posljedice.

NOVI SAD, 22 Julija. U Karlovcima držao se banket prigodom prijenosa Brankovijeh kosti. Napilo se gostima iz Srbije i Crnegore. Urednik »Glasa Crnogorca« reče: Vi nas najzadnje pozdravljate.

To je forme radi jer smo Vam mi najbliži. Vi shvaćate ono što ja moram premučati. Crnagora ostaće svegj Crnagora.

KAJIRO, 22 Julija. Za zadnja 24 sata umrlo je ovdje 384 osoba od kolere.

Po drugijem mjestima nemoć slabi.

KARLOVCI, 23 Julija. Jučer je bio Brankov sprovod kroz Novi Sad i Karlovce na Stražilovo. Ispao je veličanstveno. Narod vrvio kao mravi; oduševljenje neopisivo. Sinoć je bio veliki banket. Danas odbor odlučio Branku spomenik dignuti. Ovdje se sakupilo mnoštvo gosti. Danas se razilaze najvećim zadovoljstvom.

BEČ, 23 Julija. Nemoć Chamborda postaje sve opasnija.

LONDON, 23 Julija, Gladstone je javio da vlada ne će podnijeti saboru za potvrdu ugovor sa Lessepsom.

NAŠI DOPISI.

Pišu nam iz grada:

Čudnijeh li se stvari dogagja u ovome našemu malome gradu, i baš posve obratno no drugovdje, te vrijedi da ih se i isprića. —

Po drugijem gradovima svak što prodaje bilo ma kojega espapa gleda, ako je moguće, da se inostrancu skuplje naplati, da tim može svojijem sugragjanima jeftinije prodavati, ili barem, što je mnogo naravnije, drži jednu cijenu, te uz tu svakome prodava.

Kod nas nasuprot, stari komardari za meso iste vrste imaju dvije cijene: jednu jeftiniju za vojsku, drugu skuplju za gragjane.—

Mi ne možemo no samo da im kažemo: Hvala im! ala se lijepo staraju da siromah cjenje mesa ima. —

Kad se oni sa 52 nov. po kilogramu zadovoljuju za vojnike, to znači da po to mogu prodavati meso, a žasto ga tada ne davaju i pučanstvu; ili gube, a tada treba da taj gubitak opet pučanstvo pokrije.

U jednu riječ mi nikako ne bi znali pronaći razlog zašto prama vojnicima pučanstvo zanemaruju!

Porad ovakog i sličnog ponašanja iznastala je reakcija, koja je toliko možna bila da se u čas preko 3000 fl. sakupilo.

Ta svota bila malena, odbor na novo pučanstvu se obratio, a ovo odmah opet znatnu svotu dalo! Dosta nam je uspjeh ovaj proučiti, da prosudimo kakvo je bilo zlo kome je trebalo doskočiti!

Istina je da svak što prodaje gleda ponajprije svoj interes, ali je ipak dužnost svakome zadovoljiti se prilično dobrom dobiti i ne željeti obogatiti se za kratko vrijeme.—

Da su se stari komardari umjerenije podnašali još im niko ne bi bio na put stao, ali usljed visoke cijene i zlog ponašanja, baš takovog kao da su meso darivali a ne uz skupe novce prodavali, doprli su do toga da su pučanstvu dodijali, te im ovo strašan udarac zada.

S vremenom pak ufamo da će sve na bolje ići samo neka pučanstvo ne pušta začarati se, neka i od sada, kao i do sad podupire novu komardu.

I po cijeni sadašnjoj mesa možemo prosuditi veliku korist te je pučanstvo imalo, jer, obzirom na dobru vrstu, i na mali priložak, može se reći da je meso jeftinije no u ikakvom gradu od Dalmacije.

Da je pri starome ostalo, mi držimo a možda se varamo, da cijena mesu ne bi bila manje od 70 nov. po kilogramu, dočim ovako može i siromah lakše komad mesa kupiti, niti se izlaga pogibelji da mu se zlijeh riječi reče.

Osobito pak pri zaključku preporučujemo odboru da pazi neka se svak prama pučanstvu dobro podnaša, jer ko plaća želi i da ga se dobro služi. S ovoga uzroka držimo da je dobro učinio na novo uzeti onog, te prije u početku meso sjeko, jer mu se sada zbilja ne može ništa primijetiti.

Imali bi nešto da opazimo i odboru ali ćemo drugom prilikom.

Iz Rijeke 15 Julija 1883.

Mila Gušterice.

U prošlom tvome Br: čitah kako dolazak Pres: i Prep: Biskupa u Mokošicu na 8 tek. za posvećenje novih zvona i obdržanje krizme ispade tako sjajan da sjajniji i dostojniji ne mogaše. Pri tom, mila Gušterice, znam ti kazati da tomu već bilo se je nadati, jer osobe kao što je ovaj naš župnik hvale vrijedni koji ni truda ni žrtve nije izbjegao, moleć pojedine osobe da se žauzmu neko jednog, neko drugog posla kao n: p: G Iva Grgurevića za doček u Gružu s njegovom plovčicom i otpraćenje Pre: i Prep. Biskupa sa četiri c. k. mornara koja blagoizvoli Gospodin Dorotka na molbu istog župnika poslati pri onoj zgodi, a Gosp: Iva N. Grgurevića koji svojevoljno zauze se priredit u svojoj kući gospocki objed, na koji osim Pres: i Prep. Biskupa bijahu zvane odlične osobe cijele župe tako da pri stolu bi preko 30 gosta; da pak to ukusnija i veselija bude gozba, gracka Muzika vrlo lijepo sviraše razne komade narodne preko svega objeda. Opaziti mi je, da glavno nastojanje učenoga župnika

da svečanost bude pristojna bili, pobuditi svom snagom u ovom pučanstvu čuvstva općeg štovanja i ljubavi prama svomu starješini i općem Pastiru. Dakle kako gore rekoh, kad slične osobe late se djela podobne su i na selima izvesti lijepijeh i ukusnih svečanosti. Ne mogu nego li rijeti kako pri ovoj svečanosti bi jedan čas u kom bi tronuto srce svijeh prisutnika: a to kad Pres: i prep. Biskup stupi pod ukusno napravljeni paviljon na obali po poznatom Perivojaru Juri kog, kod visokorodne Gospogje Grofice Kaboga isprosi isti Župnik, a vrli naš župnik zaogrnut crkvenim plaštom izreče mu dobrodošlicu koju evo ti rado priopćujem — Pres: i »Prep: naš mili Pastjeru! čini mi se da »radosnijega časa toliko ja koliko vas ovaj »narod nijesmo dočekali u cijelom našem »životu do ovoga, videći da Vi naš rodo»ljub nakićen toliko Evangjelskijem ko»liko znanstvenijem krepostima prvi put »stupate Vlasti Apoštolskom na ovu obalu »da ljubavlju očinskom i brižljivošću »pastjerskom ovaj dio Vašega stada, koga »je Bog zabilježio i odredio Vašemu Apo»štolskom Poslanstvu, prije neg Vas je iz »materinske utrobe izveo da mu podijelite »dare milosti Božije, i nebeskog blagoslova. »Ovo je otadžbina Vaša duhovna, koja sto»ji da razgleda Vaše očinsko lice; ovdje »Vi vidite vas narod ove župe i dobar dio »cijele općine sa općinskim presjednikom »crkovnare i kitu kumova zvona, ondje »Učitelja sa mladim jatom učenika, vijenac »nevinih djevica sa cvijećem da posiplju »put pred Vašijem nogama u znak časti i »štovanja, ovdje odlične osobe ovoga mje»sta, ovdje mladi, starci siromasi i bogati »pohrliše k Vama da očituju sinovlju lju»bav, i svijedoče harnost prama Vama za »milost koju im danas činite, te koja ne će »minuti iza groba; napokon da s oduše»vljenjem istakne iz živa srca usklik »radovanja i veselja, Živio naš ljubjeni i »mili Pastjer Mato Vodopig Živio«.

Na ovu dobrodošlicu Pre: i Prepošt. Biskup sa iskrenosti i prirodnom mu riječitosti zahvali na iskazu sinovlje ljubavi, toplo preporućujući da njegovo stado bude se uzdržati u vjeri i ljubavi Nazaranina, a da čast koja mu se iskazuje On je prima jedino na čast i slavu Spasitelja, istodobno da će on u svakoj duhovnoj potrebi priskočiti u pomoć svomu puku, suviše da će ljabavi otčinskom pobrinuti se za ures ove matice. Takim žarom ove riječi proslovi da je dirnuo srca svijeh slušalaca te mal ne svakom» poleti suza radosti i miline, vas narod sakupljen na obali oduševljenjem trokrat opetova Živio. Bio jedan od najljepših prizorah kad uz gromovito pucanje mužara uputi se muzika sa svim uarodom put matice zaudarajući našu koračnicu. Svečanosti pak crkvene bjehu obavljane po običaju u najboljem redu. Mogu ti rijeti da Mokošica ne će odsele lijepše svečanosti vidjeti.

tvoj Riječanin,

Dubrovačke vijesti.

(Na znanje mnogijem.) Istini na čast rado ovdje na javnost iznosimo da su odluke brzojavne Postaje, kojijem su nas obznanili da su nam brzojave obustavili našijem jezikom napisate.

Mi ne možemo a da ne pohvalimo dotične činovnike osobito i s toga što je glavar od ureda nijemac a želimo da se i drugi, tobože što se prečinjaju našijem ljudima, u njih izgledaju.

(Zadnji Broj »Gušterice«) bi zaplijenjen, ali tek sutri dan iza kako je već bio izašao i predat na Poštu. To je razlog s kojeg ga naši predbrojnici izvan Dubrovnika i ne primiše, jer ne bismo više na vrijeme prirediti drugo izdanje. Za nadoknadu, pridodavamo ovomu broju priložak.

(Ratni brodovi.) Na 16 proš. stiže d Grušku liku ratni parobrod »Donau«, na kojemu putuju, vježbajući se, pitomci c. k. ratne mornarice; a na 22 prošl. dojedri cijelo brodovlje sastavljeno od četiri broda, i to »Lissa« s 582 čovjeka vojske, 12 topova Krupp i 4 Uchatius.

»Tegetoff« s 520 ljudi vojske, 6 to»pova Krupp a 6 Uchatius; Ferdinand »Max« s 511 ljudi vojske, 14 topova Arm»strong a 4 Uchatius Albartras« sa 115 ljudi vojske i dva topa. Cijelo je brodovlje otputovalo na 30 Julija put gornje Dalmacije.

(Posjet.) Sutra dan po dolasku c. k. brodovlja, zapovjednik njegov, gosp. Podadmirao Pàuer de Budahegy posjeti našega blagorodnoga Gosp. Načelnika, koji mu i odvrati posjet. Bilježimo pravim zadovoljstvom ovu učtivost sa strane Gosp. Podadmirala, pošto je ovo prvi put otkad dolaze kod nas c. k. brodovlja, da je zapovjednik brodovlja posjetio gradonačelnika.

(Listovnica.) Čujemo da će ovdješnje c. k. poštarsko Opraviteljstvo, uslijed pitanja mnogih stanovnika predgragja Pila, postaviti i na Pile gdjegod listovnicu. Baš je i od potrebe bilo. A ne bi z gorega bilo da na Pilama bude i prodaja poštarskijeh biljegovina,

(Imenovanje) Gosp. Antun Pugliesi, odvjetnički vježbenik bi imenovan od kraljevske talijanske vlade tajnikom talijanske Misije na Cetinju.

(Za kola.) Općinsko je Opraviteljsto izdalo naredbu da sva kola, na kojijem se voze trgovine, imaju imati svoj broj; a po noći da imadu imati svetiljku.

(Ispiti zrelosti.) Prošle su sedmice držani ispiti zrelosti u svijem nastavnim zavodima dubrovačkijem, i to na nautičkoj školi u utornik i srijedu, 25 i 25 julija, pod predsjedništvom Nadzornika Gosp. Osnaghi; u Gimnaziji u srijedu i četvrtak pod predsjedništvom Nadzornika Gosp. Glavinića, a u ženskom Preparandiju u petak i subota pod predsjedništvom Nadzornika Gosp. Bakotića. Evo uspjeha tijeh ispita:

Na nautici, od pet kandidata, dva biše proglašena zrelim s odlikom i to V. Jerkovič i B. Adrario; dva zrelim t. j. D. Kovačević i T. Svilokos: a jedan je odstupio još prije usmenijeh ispita. U gimnaziji od devet javnijeh kandidata tri biše proglašena zrelim s odlikom, naime: Murati, Santa i T. Tanasijić; pet je proglašeno zrelim, naime: L. Adamović, R. Arneri. Aranza, M. Gracić, I. Tauzović; a jednomu je odgogjen sud o zrelosti za dva mjeseca dokle ponovi ispit iz matematike; a od četiri zdvorna kandidata, jedan je proglašen zrelim s odlikom naime Ivanović, jedan zrelim. Marinović; jednomu je odgogjen sud o zrelosti za dva mjeseca dok ponovi ispit iz fizike a jedan je odstupio preko usmenih ispita. Napokon na ženskom Preparandiju, od 9 kandidatica 3 biše proglašene zrelim naime Nike de Bona, Mare Konsuo i Germana Rossi s odlikom, 4 zrelim Gosp. Iva Montani Gosp. Joste Radulović = Gosp. Vilina Romana — Gosp. Ilka Selenatti, a dvjema sugjeno da po nove cijeli ispit do godine dana.

(Dar) Ovdješnja trgovačka Komora nagradi, ko što obično čini svake godine dva maturanda na nautičnoj školi koja biše proglešena zrelim s odlikom; i to Jerkovića vrlo lijepim dalekozorom a Adraria barometrom aneroidom.

(Orsula) Čitamo u zadarskijem listovjma da je časni zastupnik Prof. Zore interpelovao vladu da načini put na Orsuli Kad je pak u slijedećoj sjednici vladin Povjerenik odgovorio da se je providjelo za to sagjenjem stabala, svi se zastupnici stadoše. smijati.

Mi pako koji živemo u Dubrovniku znamo jamačno da nije ništa učinjeno.

(Imenovanje.) Pokrajinski Odbor imenova Gosp. Luku Prof. Zoru svojim zastupnikom pri kotarskom školskom Vijeću dubrovačkomu.

(Povratak) Na 24 julija povratiše se iz Zadra svi zastupnici dubrovački na dalmatinskom Saboru, pošto je Sabor zatvoren na 21 iznenadno visokom carskom naredbom.

(Ispit.) Gosp. Niko Selak, učenik liječništva na grackom sveučilištu, položi dobrim uspjehom prvi teoretični rigorozom sa odlikom iz anatomije.

(Oganj.) U ulici od Danača na Pilama, buknu u konjušnici g. Kranjca oganj koji bi odmah i ugašen Velike štete nije bilo; samo je krov od konjušnice malo oštećen.

(Rogjenje.) Preko mjeseca Julija rodilo se 7 muške a 5 ženske djece.

(Vjenčanja.) Sztriberny sa Kosicom.

(Umrli.) Na 17|7 1883 Pero Oberhoffer 32 g: k. Na 17|7 Luko Bruncho Gjurov, od 2 1|2 u jesiču, k. Na 20|7 Pashović Marc Nikolina od 2 mjeseca, k. Na 22|7 mrtvo rogjeno muškor spola — k. Na 27|7 Frane žena Frana Gyra, 32 g. k.

U grackoj bonici

Na 28 Julija Jele Knego 48 god. kat. i sedmero djece od malo dana.

Drugo Izdanje.

Slijedi priložak.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15 Avgusta 1883. Broj 20.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta;
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države, 3. forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 50. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekograniène moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „*Gušterice*“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „*Gušterice*“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Radnjom postaje čovjek plemenit, a neradnjom nizak.

Mas d' Az.

Budućnost radnika.

po J. S. Mill.

Sve to više opažamo da se radnici megju sobom združuju, te zajednice utemeljuju cijelju da sami po sebi rade, pod upravom ravnatelja, koje ih sami svojevoljno izabiru, i koje mogu slobodno svrći, te da na taj način potrebitu glavnicu pribave i svoj položaj poboljšaju.

Dok je ideja ove zajednice samo u teoriji postajala, moglo se je cijeniti da je nemoguće ostvariti je, osobito porad oskudice potrebite glavnice, ali ljudi posjeduju izvanrednu moć požrtvovanja i radnje, koja se samo pokaže kad joj se zgoda pruži, kad treba da je dokaže bilo za kakvu veliku ideju, bilo za kakav plemeniti osjećaj, kako što no se zbilo u francuskoj revoluciji god. 1848.

Obdareni i plemeniti duhovi megju radnicima oćutiše u to doba da su za prvi put dobili vladu, koja je iskreno žugjela slobodu i napredak radnika, i koja nije cijenila da je naravno opredijeljenje radnika služiti, kao orugje produkcije, koristi posjedujućeg staleža.

Nekoji radnici zaključiše da će sami za sebe će raditi, a ne za poduzetnike, i da će se ujedno osloboditi, ma stajalo ih to mnogo truda i jada, teškog danka kog su morali plaćati za uporabu potrebitijeh glavnica.

Glavnica se ovijeh zajednica obično iz početka sastajala iz njihovijeh orugja i malijeh svota što no su bili prištedili, ili pozajmili u drugijeh radnika. U nekijem slučajevima vlada je zajmala novce, ali se pokazalo da baš one zajednice nijesu lijepo napredovale, koje su od vlade primile pripomoć.

Najbolje su uspjele one zajednice, koje su se potpuno i isključivo oslanjale na sopstvena slaba srestva, i na zajme drugova radnika. Mnogo puta ove zajednice nijesu imale ni novčića, niti su mogli plaćati nadniee, te su se članovi morali ustegnuti od svega, življeti sa samijem kruhom i vodom!

Na ovaj mučni način pogje za rukom ljudima, koji nikakve glavnice nijesu imali do svoje ozbiljne volje i radinosti, steći naručnika, dobar glas i napokon zajedničku glavnicu, te im je sada osjegurana sjajna budućnost.

Ovdje ćemo, primjera radi, navesti potanko povijest jedne takove zajednice.

Da se ustanovi tvornica glasovira potrebit je golem novac, te nekoji radnici, kojijem pade na um da to ostvare zaiskaše u vlade zajam od 300.000 franaka, tvrdeći da se sa manjom svotom ne može to postignuti.

Vlada odbije njihov prijedlog, te se 14 prostijeh radnika združiše da, usprkos vladinu odgovoru, to ostvare.

Sakupiše jedva 2.000 franaka vrijednosti u orugjima i 229 franaka u gotovu novcu!

Ova mala glavnica nije skoro dostatna za troškove, te danimice trebaju za radnju. Kroz cijela 2 mjeseca članovi zajednice nijesu ni novčića za nadnice dobili! A kako su oni kroz to vrijeme živjeli? — Kako što žive radnici bez radnje: dijele dobit svojih sudrugova, te rade i zalagaju komad po komad svojeg malog imetka.

Napokon izvršiše neke narudžbine. Kad su prve novce primili oni zaključiše da će svetkovati taj dogagjaj kaonoti prvu pobjedu u njihovoj teškoj borbi.

Pošto su sve dugove isplatili razdijeliše megju sobom ono malo franaka, te im je preostajalo i proslaviše taj dan večerom, na kojoj su se mnogi od njih za prvi put, nakon dugog paćenja, dotakli vina i boljijeh jela.

I sada oni, te još žive, spominju veseljem taj dan i pripovijedaju o njemu takijem ganućem, da se mučno i strancu suze na očima ne zablistaju.

Malo po malo zajednica predobije sve poteškoće štono su joj na put stajale. Računi njezini najbolje dokazuju kako je lijepo napredovala jer nadnice što su primali sve su to veće postajale i ako se je dio dobiti zadržavao da se sakupi zajednička glavnica, koja, kroz malo godinâ dogje do svote od 32.000 franaka, te su se mogli natjecati i sa starijem, poznatijem tvornicama.

U onijem zajednicama obično svak pošteno i marljivo radi jer radi za sebe i jer je podvrgnut pravilima, koje su oni sami svojevoljno ugovorili. Radnici se vrlo poboljšavaju, mane, kojijem su obično podložni, nestaju, te se trudno, vrlo trudno zgodi, da je koji od ovijeh radnika pijanica. Jedan dio dobiti dijeli se kao nadnica članovima, drugi je opredijeljen za bolesnike i starce, a trećijem se povećava glavnica.

Možda će nam kogod reći, čemu ovaj primjer, čemu sve ovo, kad kod nas obrtnosti nijesu razvijene kad se kod nas ne radi na veliko. Ali, smo mi ovo iznijeli, jer, kad se dalo postignuti da se ustanovi tvornica glasovira od radnika, bez skoro ikakve glavnice, moći će im toliko više to poći za rukom u radnjama gdje ne treba već mala glavnica. Suviše smo iznijeli ovaj primjer da osokolimo radnike, da ih uvjerimo kako mogu poboljšati svoj položaj, ako uzrade energično, ako se ne prestraše od svake poteškoće, i ako se izlože u prvom početku paćenju i oskudici. Svaki radnik, bio i najsiromašniji, potroši bez potrebe jedan dio svoje nadnice; nek to prištedi, te će moći lako lijepu svoticu pribaviti, te sa drugijem drugovima svojijem raditi na svoj račun, te i cijelu dobit megju sobom dijeliti. Istina je da je mučno radniku prištediti, jer mu je i tako jadan život, ali treba ustrajnosti u početku, prve su borbe teške, dočim kad je samo za malo vremena sam sebe pridobio kad uvidi da mu prištegjeni novac raste, pobjeda je stalna, jer zadovoljstvo u njemu se povećava, osjećaj ga neodvisnosti sokoli, ne boji se iznenadne nesreće, te blagosiva čas u kome je začeo tu lijepu misao.

Kada bi se ostvarilo dosta ovijeh zajednica, radnik bi se preporodio, jer sada dio njegove dobiti drugome spada, koga on pogrešno smatra za svojeg neprijatelja za onog koji mu dio dobiti nepravedno uzimlje, dočim bi onda on radio za sama sebe, te sve što bi bolje i više izradio sve bi to veća i njegova korist bila. Mi preporučamo dakle radnicima da pokušaju povesti se za ovijem primjerom, te ako bude ustrajnosti za cijelo će postignuti dobar uspjeh i mnogo poboljšati svoj položaj.

Opet o zapljeni.

Doživjeli smo do sada 3 zapljene, dijelom nadahnute od c. k. Kotarske Oblasti, a dijelom od c. k. Državnog Odvjetništva. To nas ne straši; za načelo koje smo odlučni na visoko uzdržati naumismo i poginuti. Neima tog §. 300 u kaznenom zakoniku koji će nas moći prepasti, jer takove krivice takog prekršaja nijesmo nikad ni počinili; svegj smo se držali istine, bili smo svegj umjereni, te ako smo svegj šta nepovoljna i na svijetlost iznijeli to nije naša krivina. Skrivili smo pred c. k. kotarskim poglavarstvom i c. k. Državnim Odvjetništvom ali pred licem istine, pred pukom, nijesmo niposto.

ZAPLIJENJENO

Evo ćemo našijem čitateljima donijeti ovdje nekoliko telegrama koje je c. k. Telegrafička Postaja u Dubrovniku povratila prigodom kad su nekolicina Dubrovčana htjeli poslati u Karlovce za svečanost prijenosa kosti Branka Radičevića. Evo ih:

K vrlijem djelima potiče srca plemenita prah plemenitijeh«.

Slava onijem te srpskoj domovini prah nam Branka povratiše

priv.

Omladina Dubrovačka zahvaljujući odborima bečkome i karlovačkome na patrijotičnom djelu, koji se danas obavlja kliče:

Vječnaja pamjat omladinskome ocu-pjesniku Branku Radičeviću.

Omladina Dubrovačka.

D.r Tomanoviću Lazaru.

Molimo da nas zastupate pri Brankovoj svečanosti.

Omladina Dubrovačka.

Slava Omladini te izvrši Brankovu želju Slava Branku neumrlom pjesniku, uzor-srbinu.

Uredništvo »Gušterice«.

U odavanju pošte svojim velikanima, ističe se veličanstvo naroda. Živjela srpska svijest.

priv.

Združujući se općoj radosti kličemo s velikim pjesnikom:

Blago onom koji dovijek živi
Imao se rašta i roditi.

priv.

itd. itd.

Ovi su telegrami bili dakle povraćeni onijem koji su ih poslali na temelju § 7 pogodbe Petrogracke. Ta pogodba osim što nema šta činit sa sadržajem i cijeli telegrama ne može se nikako upotrebit na konkretni slučaj.

ZAPLIJENJENO

Svršićemo pitanjem: Zašto nije bio zaplijenjen telegram »Sloge«, koji je u suštini jednak gorespomenutim i ovako glasi:

»Danas kad cio srpski narod odužujući se želji svog besmrtnog slavulja na grančici u zelenom lugu, koga se pjesma razliježe širom, brijegom, dolom, kroz sve srpske krajeve, veseleći se žalosno uzdižući porinuto, ujedinjujuć razdvojeno, potpaljujuć mlagjane duhove na rad koristan rodu, i Srpsko Dubrovačko pjevačko društvo »Sloga« besmrtnom svom pjesniku zadušnice čineći iz čistih srpskih grudi kliče: Slava besmrtnom srpskom pjesniku Branku«.

Ne ćemo da se gubimo u velike i duboke komente; neka svjesni i nepristrani naši čitatelji prosude ko ima pravo u ovom poslu: da li c. k. Oblasti

ZAPLIJENJENO

ili mi koji se uzaludno tužimo.

NAŠI DOPISI.

Lopud na Gospu.

Nakon mnogo kiše i grada evo nam se razvedri napokon i na Lopudu. Iz početka stvar je sasvim ozbiljnim putem išla i vješto nekako našarana da tim bolje uspije, ali na svrhu pade na sramotu istijem opadačima.

Nije bilo sugjeno da te prije očito primam; i tako čitajuć te da mi vrijeme progje a ujedno i da što po tebi doznam dokle nas nijesi u živo srce upekla.

Istina, zabraniše te u početku da ovamo dolaziš, gdje te je Pracat, prvom ugledao i po tebi srcću stekao; a zašto? Jer si počela neke tajne iznašati na vidjelo, koje su premda istinite ipak za nekoga ijetke; i jer kao što ti je po prirodi odregjeno da muhe i pauke vrebaš, koje su i Bogu i svijetu dodijali te pecaju na sve strane, da bi raj duši dobio, ko bi ih iskorijenio.

Sve ti je bilo dopušteno da rastresaš i otkrivaš ali netom si naumila da prežiš eda kako uloviš pauka koji je cio Lopud prepleo svojom mrežom, da ne možeš ni najmanju pa ni najtajniju stvarcu opraviti ako ne upadeš u njegove čapke, i tako te lijepo oplete, uplete i zaplete, da si i navještiji, ipak će te svesti na svoj mlin i red te presti kako on plete. Netom si nešto donjušila odmah ti skočiše na vrat da te udave, te da ti ne priskočiše u pomoć neki Pracatovi prijatelji bilo bi te Vijeće jednoglasno o murvu objesilo. A zašto? Jer istinu govoriš i kukolj iz pšenice trijebiš.

Na čudo mi je kako neki, koji nemaju baš potrebe da ih sopstvena korist privlači, i koji se drže kao odvažni i razboriti ljudi u selu i koji se ne puštaju začarat medenom riječi, da ih je strah i od malog pauka, te nemaju srca da mu mrežu razderu i njegovu golotinju otkriju a sebe oslobode od ruga pred narodom. Nebojte se, zuba nema ugristi vas neće. Ili pako na žalost treba da pripoznam, nijesu još dozreli da dopru njegovoj lukavštini i njegovoj cijelji, što će vrijeme razjasniti, kad im nije dalo od prirode da sami doznadu, i tad bi se moglo nekako ne zamjeriti ali nikako pu[illegible] na oprez pozivlje dužnost svoga zvanja. U pamet, otvorite oči dok je još vrijeme a u toliko, do vigjenja.

Pišu nam iz grada:

U ovome našemu listu čitao sam sada dva članka u pohvalu odbora k[oji] upravlja novom prodajom mesa. I ja se združam sveopćemu mnjenju, i ja sam uvjeren da su gg. odbornici zbilja hvale vrijedni, ali će mi dopustiti da im nešto i opazim.

U skupštini koja se držala kad se imala nova komarda ustanoviti, svi prisutni, držim jednoglasno, izjavili su da bi zgodno bilo kad bi se Slavnu Općinu zamolilo da se postara kod Ministarstva nek joj dozvoli podati pojedinijem isključivo pravo prodaje mesa uz opredijeljenu cijenu. Ko je imao izvršiti ovu želju skupštine? Općina za cijelo nije to imala uzeti sama po sebi u obzir, niti je mogla, već je trebalo da joj ko na znanje donese, i mi držimo da je to bila dužnost odborova, kaonoti onega koji ima gledati u ovome poslu da se radi što je moguće bolje na korist pučanstva.

Što nije ovo već dosada učinio nećemo mu za cijelo upisati u grijeh, ali mu napominjemo eda bi tome što prije doskočio.

Mnogi će držati da ovo ne treba tražiti, da je ovo posve suvišno obzirom da se već mnogo postiglo, i mnogo poboljšalo otkada se ustanovila nova komarda. Ali je mudro biti oprezni, jer kad bi sutra, što ufamo da se neće dogoditi, nova komarda prestala raditi, lijepo je biti pripravni i ne izložiti se pogibelji da se sve vrati opet na staro, ako ne na još grgje.

Ufamo da odbor, koji se svojski zauzeo za ovaj posao, neće ni ovaj način zanemariti da doprinese koristi pučanstva.

Cavtat na 8 Augusta.

Mila Gušterice!

Čekah odavna zgodu da se latim pera te da ti sa ovijeh strana što priopćim, odakle bih ti mogao mnogo koješta nanizati, udarivši baš po glavi te redom sve do najprostijeg sluge otkrivši im obrazine, koja im zastire dvoličnolice punolicemjerstva i prijevare. Ali razmišljajući češće o nenajavim promjenama njihovih djela, o njihovu nepostojanstvu i raznolikom nepravilnom tečaju stvari, došao sam do uvjerenja da pametan čovjek ne treba da se s njima zabavlja, nego da se od njih ili klanja i netom se pruži prilika da im na vrat nogom stane, a to sve na svoje vrijeme, jer *zaklela se zemlja raju da se svake tajne znaju.*

No pregjimo na samu stvar što sam ti namjerio da ti ovijem crtama priopćim, a to je svetkovina Gospe od Snijega, te nemoj mi zamjeriti ako što mimogregjuć i o čemu drugome natuknem, ali kada mi sa pera te ne mogu da primičem.

Svetkovina Gospe, premda nije naša

pokrovitelјica, ipak smo joj pobožni te svi kao jedan učestvujemo da što sjajnija i ljepša ispane. Iz jutra poče kiša ali se u brzo razvedri i sunce zasja po kućama urešenim svakovrsnim zastavama, a na licu svakoga mogla si opaziti neko unutrašnje veselo ushićenje, koje nas je sve jedom zanzelo i vrvljeli u crkvu gdje se služba Božja obavi u potpunom redu uz pucajavu iz topova i uz zvonjenje zvona. Pogjoh i ja do crkve te bacih oko u vis i ugledah gdje se vije neka zastava sa slikom Eskulapija. Rekoše mi da je općinska, te opazih da na njoj bolje priliči slika Mrkura, dokle je ovo Opraviteljstvo, jer neodgovara svojoj cijelji, zbog toga što mješte da se vidaju rane svojih općinara, a to ono sa svojim dosadašnjim postupanjem sve ih više truje i razgrizuje.

Naš sad siromašni ali mili Cavtat, a nekad glasoviti Epidaur, zna i zauzimlje se svakom prigodom da se ponosom diči i uzdrži svoje običaje i dasto srpsko ime; što mu stari na amanet ostaviše. Ne traži kojekakovih žabava i ne uvagja kojekakovih promjena u svojem stanju, nego mu je samo jedina utjeha, da prijatelja i gosta, kom drago on bio, bracki i srdačno dočeka, te tako da u njihovom družtvu provede ovaj dan u veselju i ljubavi.

Što pako i ove godine dočeka, jer u dva put poveze parobrodić iz Dubrovnika Gružanskih izabranog naroda, koja poda neko osobito oduševljenje svojim pjevanjem i veselim postupanjem, da kolikim se zadovolјstvom sastasmo tolikom se žalošću opet rastavismo, te dok se god mogasmo vidjeti pratismo se neprestanim zirjeli i mahanjem ubrućića. Ovijem se smrkne, prošetasmo se po obali te svaki svojoj kući miran i zadovoljan da je i ove godine dočekao u zdravlju i veselju sprovesti ovaj dan, a u ljubavi se sastao i rastao sa svojim prijateljima i gostima.

Šetajuć se po obali onako mimogredno dočuh kako neki ter neki trguju sa novcima što ih općinari velikim trudom i požrtvovanjem ulagaju; i kako sa raznolikim vesačijama udaraju na narod da namire što u trgovini izgube. i drugo što sam već ušao u trag, samo neka se još bolje obaviestim pak ću bit s tobom da mi objelodaniš.

Zamjerih i satnik na Crkvi Sv. Nikole kojemu su još kažala i vrijeme je tačno nema brojeva, te mišljah da je koja vrst satnika do sad nevigjena i nečuvena dok me uglaviše da je općinska pjeneznica siromašna i nema čim da plati kod nacrta i omasti brojeve. A gdje su novci? Bilo bi sasvim dugo stoga do vigjenja.

Tvoj

Vukota.

Pišu nam iz grada:

Ima naše čeljadi što napadaju na naše stare komardare Brgaćane. ja mislim da to nije pravo. Lani je ovoga mjeseca cijena mesa bila 54 solda po kilu, za svakoga isto; a ovoga puta kad su volovi kako se čuje 20% skuplji nego lani, obaznali smo da su naši Brgaćani hoćeli prvi snižiti cijenu na 52 solda za puk i na 48 za vojnike. Evala im sokolovima! Svijetla im ćorda ko u miša rep! Kogod veli da oni, poniživanjem cijene ištu naćerat puk da izgubi glavnicu što je povjerio nekim osobama za to da se svlada davno monopolije, ali mi držimo da je to puka laž; i da oni ne snižuju cijenu nego samo zbog svoga dobroga srca, da je jadnomu puku lašnje. Oni su dosta dobili u prošasta godišta, pa sad kad su postali tvrde kesedžije, ne mare ni izgubit koji talijer po volu samo da je svijet zadovoljan, ali ostavimo lakardije recimo, što smo imali rijet.

U starijem komardama slijedi se prodaviti govedina 4 solda po kilu cjenje vojnicima nego ostalomu puku; čim u novoj komardi, pleća, grudi i rebra, dokle teče komad, prodavaju se svakomu isto po 48 solada. Zašto siromah kad mutrebuje časa juhe nema imati cjenje komad mesa? Zašto ko ima para nema platiti kopsu i pataškinu skuplje? čini nam se da je to razložito i posve pravedno. U starijem komardama, kopse i pataškine idu po brcima, a ima još ćoravog svijeta koji ondje još kupuje po 52 solda onu istu vrstu mesa što u novoj komardi može imati po 48. Preporučujemo dakle našim Brgaćanima da stave i oni dvije cijene pak ćemo i mi prvi doći gdjegod kupit u njih mesa.

Dubrovačke vijesti.

(*Zadnja zaplijena.*) U našem zadnjem broju zaplijenjen je članak »Opet o zaplijeni«. Zaplijena je potvrgjena djelomice od C. K. Suda prve molbe. Nećemo ovog puta ništa o zaplijeni govoriti jer bi po svoj prilici opet jadna »Gušterica« izašla osakaćena. Samo ćemo, ako se može, zapitati C. K. Političku Vlast i Državno Odvjetništvo, imadu li pravo, i po § §. kojega zakona, žandari grabiti iz ruka čitateljima po ulicama grackijem listove u kojima se nalaze članci za koje je tek predložena zaplijena.

(*Diligjenca*) vraćajući se na 6. tek. iz Novoga strovali se negdje u Župi pod put. Nesreća se nikakva nije dogodila samo što su morali putnici doći pješice u grad.

(*Izlet na Cavtat*) parobrodićem »Melanira« slijedio je na 5. tek. Učešće je bilo mnogobrojno nadasve popodne. Grehota samo što gracka muzika nije mogla sudjelovati kao prošlijeh godina jer je svečanost padala u nedjelju a toga je dana imala udarati kao obično na Brsaljama.

(*Cijena mesa.*) I u novoj mesarnici i u starijeh komardara pala je cijena mesu od 60. i 52. nov. na 56 i 48 nov. Želimo da i u naprijed bude meso sve cjenje jer će tako i siromah moći pokrijepiti se juhom.

(*Dvije riječi C. K. Upraviteljstvu pošta.*) U Dubrovniku se razdijeli pošta tek dvije ure iza kako u grad dogje to drugovdje ne bi trpjeli, ali Dubrovčani su u tomu kako i u svemu apatični. Tomu nijesu krivi poštarski činovnici, jer su doduše oni vrijedni kao pčele, nego Viša Vlast koja bi htjela da desetak činovnika opreme posao za koji bi se htjelo petnaest njih. Mislimo da bi i Trgovačka komora, ako nije sasvijem oglušila, imala čuti tužbe gragjana te obratiti se za ovaj posao Upraviteljstvu pošta dalmatinskijeh.

(*Bark talijanski »Due Virginie«*), koji je išao kreat sumpora iz Katanije za Trst, svrnuo se na 10. tek. pod Lokrum, jer je *škota* ošinula tako kapetana po legjima, da mu je trebala svakako liječnikove pomoći.

(*Nesreće.*) Zanatlija J. koji se bavi pletenjem stočića nekako po vragu tanj se u oko te mu je iskipjelo i tako ostade ćorav?

Dva manjka papučara porječiše se; te se potukoše i jednomu bi biskijom posječena arterija.

Odnesoše ga u bonicu i po svoj prilici izgubiće ruku.

(*Kotarski Zdravstveni Odbor.*) bi imenovan ovijeh dana i sastoji se iz slijedećijeh lica: kao presjednik gosp. N. vitez Rendić, kao članovi gosp. D.r Baumgartner, R. Drobac, E D.r Luksardo, J. D.r Malvić, P. D.r Nikolorić, R. grof Pozza vitez Schonboch ženijski Rap.

(*Grožnica*) se pojavila ovijeh dana na otoku Mljetu i već je oboljelo oko 70 osoba. Netom stigne glas o tomu s Mljeta bi opremljen gosp. D.r Malvić kot. liječnik.

(*Gracka Muzika*) nalazi se od nekoliko dana u svagji sa svojim ravnateljstvo i vragovi sami znadu s česa, Mi bi samo željeli da se te komedije višâ ne ponavljaju ovako često, te da se isključe iz glazbe one dvije tri osobe koje uvijek bune ostale, i tako bi se može bit mogao spostaviti jednom za svegj. Zugjeni red i mir.

(*Odbor za Gundulićev spomenik*) počeo se baš svojski zauzimati da se što prije sakupi novac za podignuće spomenika našem neumrlom pjesniku. Mi se radujemo tom izvanrednom zauzeću sa strane odbora.

(*Visoki Gosti.*) Zadnjijeh dana imali smo u gradu gospod: Grabowsky profesora sveučilišta u Zagrebu, koji nakon kratkog boravljenja vrati se opet na svoje mjesto.

Na 14 tek. stigao je iz Trebinja sa svojom pratnjom, gosp. Nikolić *civilni guverner Bosne i Hercegovine.*

(*Općinsko Vijeće*) će se sakupiti na 17 tek. u 5 sati po podne, da raspravlja o raznim pitanjima.

(*Smrt.*) Neki Krile s Orašca hodeći kući umrije od kapi pod Botom u Gružu.

(*Izlet u Slano.*) Danas ide parabrodić »Melanira« u jutro iz Gruža na 7 pr. p. a poslije podne na 2 iz gracke luke put Slanoga.

(*Umrli.*) Na 2. tek. Jele Dender od 26 d. kat. - Na 2 Mare Matijašević od 27 d. kat. - Na 10. tek. Pero Vlašić od 21 god. kat.

U grackoj bonici.

Na 31. Julija Maria Mage god. 55. kat. - Na 4 tek. Lujo Sanson 42 god. kat. - Na 4 tek. Ane Balarin 64 god. kat. - suviše dvoje djece od malo dana.

Bijes kučaka.

Gosp. Bert pokušao je proučiti uzroke i razvijanje bijesa kučaka, te je izdao svoje mnjenje o tome i uspjeh koga je postigao.

On je prinio krvi sa nemoćnog kučka na zdravog, i ovaj se nije razbolio. —

Daljijem istraživanjem on se je uvjerio da otrov, koja se pronalazi u slini, dolaži iz organa disanja, a ne, kako mnogi pogrešno cijene, iz žljezda sline. — On je takogjer dokazao da se slinom jednog bijesnog kučka može zadati teškijeh rana. —

Saviše on je sakupio slijedeće statistične podatke bijesa kučaka u Bordeaux:

Kad je bilo propisato da svaki kučak ima imati turinjača zabijesnilo ih je 5 u tri godine a nijesu nikoga ujeli, dočim kad su ukinuli taj zakon zabijesnilo ih je 32 i ujeli su 44 ljudi, od kojijeh su 2 umrli.

Ovo smo iznijeli na javnost da se svak uvjeri koliko se treba čuvati od kučaka, te da i savjesno vrši dotične naredbe općinskog opraviteljstva.

Otrovanje ribom.

U S. Francisco razboli se iznenadno skoro cijela obitelj jednog radnika, i dvoje nejako djece na kratko umriješe.

Okolnosti, pod kojijem su umrli, takove su da se drži za cijelo da su se otrovali jednom ribom, te su je bili pojeli, i koja je bila malo smrdeća. —

Otrov koji se razvije u ribi ištom počne malo smrdjeti vrlo je pogibeljan i mnogo sličan onome nazvatome »Aqua Tofana«, dobro poznatome u povijesti zbog mnogo zločina počinjenijeh njim u srednjemu vijeku megju obiteljima visokog društvenog staleža. —

Smrt je posve jednaka: izumiru malo po malo organi probavljenja, te dosljedno i oslabi tijelo pri potpunoj svijesti. —

Nemoć se polagano razvije i svrši vrlo blagom smrti.

Morala je ovoga da treba mnogo biti oprezan pri izabiranju hrane i paziti da bude zdrava i dobro kuhana ili ispečena.

Svega po malo.

Kako spasit jednoga koji se topi,

Može biti da svak nezna, da kad se jedno čeljade topi, ako ga kogod uhiti sa traga za mišicu, ono nemože nikako uhititi se rukama onoga koji ga tako drži; dali se čini sve što se više muči da ga se uhiti ne čini drugo nego se meće rukama i pljuska njima po vodi, i tijem pomaga držati glavu izvan vode. Jedan dobar plivač može tako za dosta vremena uzdržati i vući jednoga utopljenjaka.

Baš sada u ova vrijeme kupanja, može lako naša mladost kušat i uvjeriti se koliko je važna ovu priporuka.

☞ **Obzirom da će na skoro svršiti prva godina našeg lista, umoljavamo gg. predbrojnike, te nam predbrojbu duguju, da bi namirili svoj dug.**

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku. Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 1 Septembra 1883. Broj 21.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

Izlazi prvog i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 5o. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 5o. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične moraju biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opravništvu „Gušterice“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Posebni broj „Gušterice“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

Pritisnut jače na više skače.

N. P.

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

POLITIČKI PREGLED.

U našoj monarhiji dogodili su se prošlijeh dana svakojaki ulički nemiri i meteži i to u Beču, Budapešti, Pragu, Triješću i Zagrebu. Oni u Beču nose na sebi karakter socijalistički, nemiri u Budapešti činjeni su zbog čifuta. U Trijeśću je talijanska stranka počinila demonstracionijeh uličkijeh izgreda pri čem je došlo do krvavijeh sukoba i zatvaranja. Ove demonstracije u Trijeśću imaju karakter protivudržavni i protidinastički. Izgredi u Pragu činjeni su, ali u manjim razmjerima protiv čifuta. O demonstracijama u Zagrebu bavi mo se na drugom mjestu. Većina europejskijeh vladara putuju po svijetu: neki na kupališta, neki na sastanke, neki na posjete. Kralj je rumunjski u Brlinu krstio praunuče cara njemačkoga Vilhelma. Kralj srpski otputovao je na kupališta u Gleichenberg, knjaz crnogorski Nikola stigao na 19. pr. u Carigrad gdje je bio pozdravljen sa 21. topovskim metkom. Sultan ga je srdačno primio i predao mu veliki orden Osmanije u brilantima i odredio mu za prebivanje palatu na Slatkijem Vodama.

U novinama se pronose svakojake vijesti koje jako mirišu na neke velike ratove. Tako se javlja za Francusku da se jako oruža i utvrgjuje svoje istočne granice prema njemačkoj. To se isto javlja i za Njemačku da čini, ali ne prama Francuskoj nego na svojim istočnim granicama, dakle prema Rusiji. Opet i za Rusiju novine pričaju kako se užasno oruža na svojim zapadnim granicama, dakle prama Njemačkoj.

Osim toga javlja se o svakojakim novim alijancama, kao: izmegju Franceske, Rusije i Sjeverne Amerike, izmegju Rusije, Turske i. t. d. Ko bi znao je li išta od tog istina!

Umro je u Frosdorfu grof Chambord pretendenat na francuski prijesto. Bio se je rodio na 29 septembra 1820. Bio je unuk Karla X. kralja francuskoga, koji je izgubio krunu god. 1830 uslijed tako zvane julske revolucije

Ustanak koji je bio buknuo u Španjolskoj potaknut od republikanaca, sasvijem je ugušen, tako da će kralj Alfonso otputovati do brzo u Njemačku, gdje ga je Bismark domatao da ga uplete u trojnu alijancu.

U Milanu je bilo pozatvoreno nekoliko mladića koji su nastojali da porazdijele soldatima kad izlažahu iz kazerma knjiga buntovničkog sadržaja. Osim zatvaranja pulicija je premetnula nekoliko kuća i drugijeh istraga preduzela.

NAŠI DOPISI.

Zaton 20 avgusta.

Pročitah u zadnjem broju »Gušterice« da je bio sastavljen Kotarski Zdravstveni Odbor, namjerom da nadzire i prouči načine kako bi se pučanstvo moglo bolje sačuvati od prijeteće kolore. O zauzimanju i duševnom vršenju svojijeh dužnosti vijerni su nam jamci sva ona gospoda, koji tome odboru pripadaju, samo im preporučujemo da taj svoj rad ne budu

ograničiti na sami grad, nego da se i po našijem selima bude direktno baviti za čistoću i opće zdravlje.

Sva sela zatonjske općine trebala bi ovom prigodom osobita opaza sa strane zdravstvenog odbora, jer kod nas nema ni Općine ni Načelnika. Svaka preporuka nekoj vrsti Općinskog Opraviteljstva kao što je kod nas, bila bi uzaludna, jer toli-ko Načelnik koliko sva ostala gospoda prisjednici malo zato mare; imadu oni i svog osobitog posla, a za Općinare deveta im briga! Jedini koji bi se možda za taki kakav posao mogao zauzeti, jer nešto izučen i razborit, bio bi općinski tajnik ali žalibože i on, odan posve bokarici, nezna nigda je li mu na ramenima glava.

Da kogod ne uscijeni da su ovo moje izmišljotine, neka zapita je li što vrijedna uradila naša Općina prigodom kad nas je za ove zadnje dvije godine morila diphteritis? Cijenim da ovakom upitu ne bi trebalo odgovora: dosta bi bilo proći kroz Orašac te zapitat za djecu, pak bi ste čuli kukanja i plača matera i otaca, koji su izgubili po dvoje po troje djece od te zarazne nemoći!

Može jedna Općina biti nemarna u ovom pogledu, ali večina nego što je ova naša ne zaista! O čijijem se interesima bavi naša Općina? O ničijim! Niko ne misli o ničemu, nego kako će komu svomu personalnom neprijatelju nauditi i kakvu mu štetu nanijeti. O takijem se poslima govori svegj i svuda i u Općinskom Uredu i u vučijoj izbi i u prisjednikovoj tovjerni.

U momu budućem dopisu iznijeću na vidjelo na koji se način neki članovi Općinskog Opraviteljstva popularni čine, za koje se poslove Općina zauzimlje i koje je koristi dosad nanijela svojijem Općinarima. Do vigjenja.

Lopud na 23.

Odkada ovamo živem još nijesam dočekao da vidim po Lopudu gdje po noći fenjeri gore. Željan da saznam po čijoj naredbi se rasvjetljuje otok svake večeri doznadoh nakon mnoga truda i istraživanja a i po riječima nekijeh žena da je *Vijeće* jednoglasno i pod prijetnjom kazne odlučilo da niko ne smije izaći iz kuće po noći bez fenjera u ruci. Da se ova naredba tačno izvršuje, opredijele nek se dva čovjeka šetaju po svu noć eda koga ulove a plata im je iz općinske pjeneznice.

Ovijem revnijem stražarima pogje neku večer za rukom da uapse neku ženu, koja možda nije fenjera kod kuće ni imala, te zabiše je u neku da te bog sačuva spremu i držaše je sve do u jutro dokle je isplatila dotičnu globu.

Pristajemo da je ova ustanova sasvim dobra ali neumjesna, jer bez ikakve potrebe općinska pjeneznica plaća čuvare novcem, što jadan težak velikim trudom i znojem dobiva, te mnogo njih pristede od svog zalogaja u ova gladna godišta da namire dotične poreze. Ta nijesmo ni u Kini ni u Carigradu gdje treba nosit fenjere da te pašćad ne razdere ili lopovi ne nasrne; svi smo rogjeni i odgojeni ovamo te svaki od nas vrlo dobro pozna svaki kamičak da bi mogao i zatvorenim očima hodat u svako doba noći bez ikakve pogibelji. Ako se je pako ovo ustanovilo radi straha da se nebi koji brod iz nemoćnih krajeva približio k našoj obali, sasvim je netemeljit, jer imamo kugu megju nama, koja je već polovicu otoka prisvojila i okužila, i od koje treba da se prije oslobodimo i trgnemo joj se iz ruka a za sve drugo je lasno.

Mješte štedit novac za bolje i potrebnije svrhe oni ga rasiplju u kojekakve njihove ludosti i izmišljotine; a kad potreba pripne da služi, tad novca nema te se hitaju bez milosrgja i bez ikakvog straha crkve, oltara i kaleža. Sve bi prodali samo da izvrše što namisli jedan.

Što je od crkve? Ima godišta da stoji raspuknuta i zanemarena da je baš sramota cijeloj braći i Općini. Osim što je mjesto gdje se pobožni kupe te treba da je pristojno, ima razloga da se uzdrži zbog što su u njoj spremljene dragocijene moći, na glasu radi svoje vrijednosti i starodavnosti te malo koji istorični istraživalac starina dogje u Dubrovnik a da ne pohodi našu crkvu. Sad kad i čoravi vide da će do brzo propasti naumiše je popravljat, ali vazda ista zaprijeka, nema novaca. A gdje su novci što ih narod ulaga? Za stalno je ta naša blažena pjeneznica dno izgubila te se novac u vrećice zgrnuo. Ali nije kud kamo crkvu treba popravljat te jednome brže bolje pade na um da se proda starodavni kalež sagragjen 15 vijeka, možda jedini te vrsti. Pristaše svi uz njegov predlog te poniješe kalež u Dubrovnik da ga procijene. Procijenitelj pravi patriota ne dopusti da se proda dragocijena uspomena našijeh starijeh te se pisalo centralnoj Komisiji za istraživanje starina u Beč, koja odgovori, kako iz pouzdanog izvora doznasmo, da se nikako kalež ne proda a da će se ona zauzeti kod Vlade da na svoje troškove popravi crkvu.

Sad nek se dotično bratinstvo pobrine da ova stvar ne zadrijema kad je zgoda u ruci.

Zaključujem samo na koje rugo smo se izložili pred svijetom hotivši prodati stvar kojoj se svi učenjaci dive. Držaće nas za kakve neznalice i ludove. A imaju pravo kad nas svi krivo svjetuju a samo jedan istinu govori i kad se puštavamo da s nama jedan te isti vladà i za nos poteže a mi kao beduini na svaki njegov mig vjerno skačemo. U pamet a u toliko do vigjenja.

Pišu nam iz grada:

I u našem gradu, kao u mnogijem drugijem, uveo se običaj pisati pisma bez potpisa ili lažnim potpisom, te u njima nakititi svega i svašta da se uznemire dotične osobe kojijem su upravljene.

Proti ovome prelijepome postupanju čitao sam i po drugijem novinama nekoliko članaka te su bili objelodanjeni eda bi se tim taj običaj iskorijenio, te evo da i u ovome listu, istom najnjerodh, koju o tome napomenemo. -

Da je onakovo postupanje gadno i bezobrazno to će za cijelo svak pripoznati koji ima i malo zdrava razuma, jer, ako si pošten i i ako imaš štogod poštena [illegible] kažeš, reći ćeš svakome u obraz, a oni te se sami sebe srame skrivaju [illegible] mrak da ih se ne upozna. -

Ovome lijepome zanatu kako nam se čini po nekijem podacima - odale su se u našem gradu neke osobe, te nemaju svojeg posla da se bave, ili bi imali, ali im je milije lijenčiti u bezposlici, te se ne može ništa važnijeg dogoditi, pak baš ticalo se to i samo pojedine obitelji, da te oni ne daruju kakvijem lijepijem pismom, u kome te vrijegjaju na najneučtiviji način, ili klevetami crne jednu osobu pred drugom. -

Sva pisma te vrsti, pišu i šalju jedne te iste osobe, koje to sistematično rade, te vrebaju svaku zgodu da se tim oplemene. -

Mnogi nemir u kakvoj obitelji ili megju prijateljima bio je prouzrokovan od te gospode, što drugome mane nabrajaju a svoje zaboravljaju. -

Žao nam je da je ova igra i u Dubrovniku započela, gdje se svegj učtivost i uljudnost gojila, ali svak treba da gleda da ovo uništi, te da, ako je moguće, skine maškaru sa obraza onijem koji ovako rade, i ime im proglasi da ih tako izloži preziranju cijeloga pučanstva, megjutim bi bilo dobro da niko ne prima pisma iz grada bila ona frankirana ili ne, jer nam je svjema poznato da u našem gradu, ako ti kogod želi što ozbiljna reći, ili će sam k tebi doći, ili će ti poručiti, pisati neće za cijelo. -

---

Mila Gušterice!

Kuna 20 avgusta 1883.

Evo skoro godina dana odkad si počela izlaziti, pa odavle nemaš glasa ni dopisa, kao da mi nijesmo Srbi, kao da je ovdje sve u potpunu redu; ali kaže narodna srpska poslovica: »Ima onijeh koji prose a usta ne otvaraju«; pa se traj, traj dok ne dogori luč do nokata.

Mi prije nijesmo imali pošte, te bi nam listovi dolazili po drugijem poštama pa bismo se kojekako mučili dok bi nam u šake dopali. Početkom godine 1883. bio je ovdje ustanovljen c. k. poštarski Ured. Sprva se moglo misliti da će listovi dolaziti brže i tačnije nego pregje po drugijem poštama. Ali ko bi to bio promislio, bio bi se ljuto prevario jer je sada sve naprotiv. Iz Beča listovi dolaze u 4 dana na Orebić, a listovi iz Dubrovnika na Kunu stoje 10-12 dana, usprkos svijema nastojanjima našeg vrijednog gosp. Glamuzine, poštarskog činovnika. Sada mi reci ti koja bdiješ nad srpskijem narodom: može li se ovako naprijed? Nipošto! odgovoriće svaki koji vidi dva prsta dalje od nosa. Njeka gospoda misle da je to za nas *kao za nas* predobro. - Ali to nije tako; jer pregje no što je pošta kod nas ustanovljena bila, listovi su dolazili brže

i tačnije. A sada kad se puk duši carinom što mu je nešto radi pošte nešto radi drugijeh svrha nametnuta, za svoje suhe pare ne može da bude dobro služen.

Imao bih ti još koješta kazati ali ostavljam za drugi put, a u toliko nemoj zaboraviti da smo mi Pelješčani Srbi dušom i porijeklom. Do vigjenja.

tvoj
pelješki Srbin.

Dubrovačke vijesti.

(*Dvije susjedne pokrajine*) Onomadne smo imali prigodu i čast da vidimo kod nas Njegovu Preuzvišenost Barona Nikolitsch-a civilnog guvernera Bosansko-ercegovačkog. Kad ne bi ispovidjeli da smo na prvi mah ponavidjeli te dvije sretne pokrajine, slagali bismo.

Nije šala! ne može se hladnokrvno promisliti i razabrat, kako je moguće da Bosna i Ercegovina - dvije pokrajine u kojijem Austrija nije za drugo nego da uspostavi mir i da privremeno š njima vlada, pak da najposlije ih ili sebi pridruži ili Turskoj vrati ili kakvom trećemu pokloni - nije lasno, velju, promislit i razabrati kako je moguće da one već imadu civilnu vlast odijeljenu od vojničke.

Doduše treba reći što je pravo. Mi smo vidjeli bar. Nikolitsch-a šetati se po Dubrovniku sa čitavom regimentom gjenerala i oficira, pak smo pomislili da možda nije istina da je on civilni guverner, ali nas je čeljade baš kompetentno uvjerilo da jest za stalno, jer da nas bolje osvjedoči reče nam: A ne vidite da je na civilnu odjeven!! Mi smo tad prignuli glavu i rekli: l' abito fa il monaco.

Evo ima više godina da je Dalmacija austrinska pokrajina i ona se svegj vjerno i umiljato ponašala, nikad nije ni stopom makla, pak za nagradu svemu tomu što je dobila? - Dobila je, da joj je još u Zadru vojnik na prijestolu. O tempora! Prije, dok su Bosna i Ercegovina pod Turskom bile, Vlada je govorila da se civilna vlast ne može odlučiti od vojničke jer da su Turci za legjima. A sad što se govori? Ništa, nego: Nećemo, jer nam nije bilo drago, daćemo vam civilnog guvernera, kad se u Bosnu i Ercegovinu vrati vojnički. Dobro je i ufati!

(*Nouveautè à sensation*) Čujemo da je svijem pokrajinskijem muzikama bilo zabranjeno svirati narodne komade a zapovigjeno da nauče čardaše i Slamicamarš.

(*Fregata »Donau«*) prispjela je u Gruž na 16. prošl. a otputovala je put Spljeta na 18 istog u jutro.

(*Rogjendan N. V. Cara*) bio je i ove godine proslavljen, pucanjem topova muzikom, rasvijetljenjem grada itd. itd.

(*Imenovanje*) Gosp. kap. Gjuro Margaretić bio je imenovan pravijem profesorom pri ovdješnjoj nautičnoj školi. Mi mu se iz srca radujemo.

(*Brodovi u kontomaciji*) U gruškoj luci ima do sada četiri trabakule i jedan škuner što su došli iz Arbanije.

(*Odlazak*) Presvijetli naš Biskup Don Mato Vodopić otputovao je na 24. proš. n 8 sata po podne Lloydovijem parobrodom put Korčule da pregleda tamošnji dio Biskupije i da podijeli Sv. Krizmu.

(*Oluja*) Kad je u subotu na 18. prošl. bijesnila strašna oluja i na moru i na suhu, grad je u Konavlima nanio neizmijernu štetu lozi. Kažu da će se moći jako malo što spasiti od onoga što je preostalo.

(*Kontumacija*) Danom 26 prošl. po naredbi Pomorske Vlade bila je ukinuta kontumacija za sve brodove koji dolaze iz luka evropejske Turske a uzdržana samo za one luke turske-azijatske.

(*Ispiti*) Prošlijeh dana je u Innsbrucku položio farmaceutski ispit O. Sabo Lubov, sa izvrsnijem uspjehom.

(*Cesta okolo grada*) Doznajemo da je Visoka Vlada zapitala Općinu, koju bi pripomoć dala za gragju ceste oko grada, to jest kroz Posat.

Računajuć na veliku važnost te ceste, ufamo da neće naša Općina učinit od manje nego pružit ako i malu pripomoć da se cesta moć bude izvesti.

(*Vjenčanja*) Šuste sa Maroicom, Kobenzel sa Stjepovicom.

(*Rogjenja*) Muškijeh 6. Ženskijeh 8.

(*Umrli*) na 14 t.m. Dijete muško od 6 mjeseca Mare, žene Ivana Antunovića. - na 19 Marko Čučka, 80 god. k. - na 20 Skorsur Ane, Udª pok. Ivana 75 god. k. na 22 Emerik Madya 80 god.

u Gradskoj bolnici:

Na 18 t.m. Antun Spitalar 49 god. k. - na 19 Ilka Saltarić 22 god. k. - na 25 Vlaho Herzo 80 god. k. - na 26 Antun Tomasić 45 god. k. - dijete nijedno.

Svega po malo.

U Parizu uče ove godine medicinu 39 žena: 11 Engleškinja, 10 Francuskinja, 9 Ruskinja, 5 Amerikanica, 1 Magjarica, 1 Poljakinja, 1 Rimljanka i 1 Indijanica.

Italija ima 347 teatara na 28.000.000 stanovnika; Francuska 337. na 38.000.000 stanovnika; Španjolska 160. na 18.000.000 stanovnika; Njemačka 194. na 41.000.000 stanovnika; Engleška 150. na 32.000.000 stanovnika; Austrija 132. na 36 000.000 stanovnika; Rusija 41. na 100.000.000 stanovnika; Turska 4. na 23.000 000 st.

Trihine. U jednoj od zadnjijeh sjednica »Akademije znanosti« u Parizu raspravljalo se mogu li trihine življeti kad se meso posoli ili ne, jer su do tada neki to pitanje bili zanijekali a neki potvrdili. -

Fourmont pak, na temelju marljivog istraživanja, tvrdio je da trihine mogu u soli življeti.

On je metnuo komad mesa, u kome je trihina bilo, za 15 mjeseca u so, te ga izvadio i dao ga mišima. U mišima, netom su ga pojeli, pojavile su se trihine.

Prostor je Londona dandanas preko 700. milja kvadratnijeh, Ovaj neizmjerni grad ima preko 4 milijona stanovnika, izmegju njih 100.000 samijeh putnika sa svijeh strana svijeta. U njemu ima više katolika nego u Rimu, više čifuta nego u Palestini, više Irlandeza nego u Dublinu, više Skoceza nego u Edinburgu i više Galeza nego u Kardifu. Svako pet minuta rodi se u Londri čeljade a svako osam umre jedno. Preko 7000 milja engleškijh iznosi duljina svijeh ulica, na kojijem se svaki dan od prilike 7 nesreća dogodi. Stanovništvo se poveća svaki dan za 123 osobe ili na godinu za 45.000 duša. Svake se godine utamniči radi pijanstva ne manje od 38.000 osoba.

Duljina svijeh podmorskijeh telegrafskijeh žica iznosi 64,000 milja, njemač. a cijena tijeh žica 900.000.000 maraka. Duljinom pak svijeh telegrafskijeh žica mogao bi se omotati svijet 48. puta.

Po statistici u »News paper and Bank Directory« godine 1881, izlazi na svemu svijetu 34.000 listova u 1160000 primjeraka. Od tijeh listova izlaze 16.500 u engleškom jeziku, 7600 u njemačkom, 3650 u francuskom, 1600 u španjolskom Ostali su jezici gotovo bez značenja za svjecki promet.

Prošle se je godine (1882) iselilo u Ameriku, preko njemačkijeh luka 232.210 osoba: preko Hamburga 113.221, preko Breme 117.249, preko Stetina 1740.

Izgredi protiv čifuta. U Zala-Egersegu u Magjarskoj sakupi se na 24 proš. u večer do 2000 kršćana u 2 čete, te obore čifutima kuće i pokradu im dućane. Izgrednici su bili oružani sjekirami i vilama. Povod tom izgredu bijaše kavga izmegju jednog čifuta i jednog kršćanina.

Interesantno putovanje. Ruski grof Šeremećev oženio se tu skoro za groficu Hajden, zatim uzeo u najam parobrod »Oleg«, na kojemu on sa mladom ženom od 9 p. m. po rijeci Volgi putuje. Grof plaća dnevno za parobrod društvu »Družina« 300. rubalja i može putovati kud je njemu drago. Na parobrodu nalazi se mnoštvo gostiju, cijela orhestra, dvadeset pjevača, fotograf, liječnik. kuhača, kuharica, službe i. t. d.

O Eukaliptus u Italiji. O Eukaliptusu, da tako rečem, zavisi mnogo budućnost Italije, jer je on najbolje srestvo proti groznici, koja neprestance vlada u cijeloj zemlji i mnogo štete u svakome pogledu nanosi.

Najbolji uspjeh vlada je postigla i postiže u okolici rimskoj kod starog manastira. »*Tre Fontane*«. Na tome. prije pustome mjestu francuski monasi posadili su mnogo tijeh stabala, i okolicu izradili pomoću kaznenika.

Tu je posagjeno eukaliptusa od 150 raznijeh vrsti, i iz njih vade vrlo ukusni i cijeni liker.

Žalibože, groznica je na tome mjestu i ove godine zavladala, ali i ako nije još pošlo za rukom posve je istrijebiti ipak se je mnogo napredovalo.

Ne samo pak iz okolice rimske već iz cijele Italije stižu neprestance glasovi što javljaju o neizmjernoj koristi gojenja eukaliptusa, koji poboljša grozničavi zrak i za malo vremena poda mnogo drva. U 15 godina stablo postane 18 met. visoko 3.50 široko.

Po sredi i kod nas se širi gojenje ovog korisnog drva, a ufamo da će u naprijed i još veće.

☞Obzirom da će na skoro svršiti prva godina našeg lista, umoljavamo gg. predbrojnike, te nam predbrojbu duguju, da bi namirili svoj dug.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.

Godina I. U DUBROVNIKU, 15 Septembra 1883. Broj 22.

GUŠTERICA

PUČKI LIST.

…og i petnaestog svakog mjeseca.
CIJENA JE LISTU:
U Dubrovniku na godinu 2. forinta.
Za našu Monarhiju, Bosnu i Ercegovinu 2. for. i 50. nov.
Za ostale Europejske države 3, forinta.

Za ostale strane svijeta 3. forinta i 50. nov.
Polješe i tromjesec razmjerno.
Pretplate prekogranične morajū biti u zlatu.
Pretplata, dopisi i oglasi šalju se Opraviteljstvu „*Gušterice*“ u Dubrovniku.

Rukopisi se ne vraćaju.
Za oglase plaća se svaki redak u trećini lista po 8, u polovini po 12, a na cijeloj strani po 18. nov.
Poseban broj „*Gušterice*“ zapada 10. nov., stariji broj 12. nov.

Poslovice i izreke glasovitijeh ljudi.

I zdrav kantar u krivoj ruci
pravo ne mjeri.
N. P.

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

ZAPLIJENJENO

POLITIČKI PREGLED.

Nema dana a da se u kojem gradu naše monarhije kakvi neredi ne dogode. Do skora su se dogagjali u Magjarskoj divlji izgredi protiv čifuta, u Hrvackoj protiv Magjara radi nametanja magjarskoga jezika. Sad pak u Beču opet su počeli radnici sakupljati se i opet je došlo do krvavijeh sukoba s policijom i vojskom. Šta više, socijalisti su u Beču ovijeh dana na pet mjesta vatru zapalili i veliku štetu nanijeli dotičnijem vlasnicima. — U Zagrebu su opet postavili na svoja mjesta table s magjarskijem natpisima uz muziku i bajonete, ali isto je puk se sakupljao na raznijem mjestima i pravio iskaza. - U Zagorju pak morali su infanterija i husari bježati ispred oružanijeh seljaka.

U Francuskoj se drži za neuklonim rat sa Kinom na koji - po svoj prilici - Germanija ucka iz potaje i jednu i drugu stranu. Ali Engleška, koja se boji da će rat nanijeti štete njeziuoj trgovini, hoće da posreduje eda li smiri dvije zavagjene države.

Po novinama se glasa da je i Rumenija stupila u savez austro-njemački a da je baš i zato bio došao u Beč kralj Rumunjski i Bratijano, presjednik kabineta rumunjskoga.

U Srbiji je položaj veoma ozbiljan radi neprestanijeh intriga radikalaca: srpski list »Samouprava« zove gragjane na oružje. Ministarstvo je na to htjelo pro-

-lasiti opsadno stanje ali se čini da je kralj bio tomu protivan.

U Engleškoj je i ovog puta kao i svake godine, prvi ministar Gladstone, veliki prijatelj Slavena, oborio sjekirom stogodišnje stablo u petnaest minuta prem da mu je već 75 godina. Ali ako je ministar zdrav vješalac nije živ. Glasoviti boja Marvood otegô je papke na 4. tek Mnogo je čeljadi preko bolovanja pohodilo *uzvišenu osobu* i glas njegove smrti primljen je svud po Engleškoj sa dubokim sažaljenjem. Po svoj su ga prilici opremili na onaj svijet Irlandezi za osvetu.

Knjaz crnogorski vratio se je zdrav i veseo iz Carigrada na Cetinje. Od nekog vremena izgleda kanda mu je boginja Fortuna sasvijem priklona. Želimo da bude sretniji pri pobijanju granice u Arbaniji.

Krv i srce.

Kada ljubimo domovinu, obitelj, svojtu, djecu sa svom snagom, izvan mjere, kada ćutimo da bi za njih sve žrtvovali, mi tad rado bi za njih našu krv prolili.

Krv bi smo prolili a to je toliko da im svoj život posvetimo.

Velikim ponosom nasladi se stari gjed kad mu se mila unučad uz koljena penju pa kad može da reče: ovo je krv moja.

A još višim ponosom majka milujući svoje dijete poljubi ga pa mu šapne: ti si krv moja.

Kad ko od naše porodice učini kakvo pošteno i dobro djelo pa baš bio nami deseti rogjak isto se nasladimo i u sebi promislimo i on je od naše krvi.

Krv je svegj bila smatrana kao neki sveti sok, neko neizmjerno bogastvo kojim se je svak dičio i ponosio.

I tako valjalo je da bude.

Bez krvi nema života a bez dobre krvi nema zdrava čovjeka, bez dobre krvi nema zdrave djece a tako porodica, koljeno cijelo propade.

Gdje je dobra krv tu je i rumenila i jakosti i života i veselja a gdje je pokvarena eto ti bljedila, slabosti, živukanja i zle volje.

Najprvu hranu našoj krvi primamo iz kuhinje; ali to nije dosta i najboljom hranom može se imati jadnu krv, ako ne umijemo da je uzdržimo nepokvarenu, i ako ne znamo da je čistimo i oživljujemo disanjem čista zraka. Ko dobru krv stvara, uzdržava je čistu i dobru pa je svojoj djeci taku podijeli taj je u jedan put riješio sve probleme higijene.

Stvarati dobru krv isto je što biti zdrav a to je korijen svakog dobrog uzgoja, izvor svake jakosti i svakog dobra.

Mi se sto puta dičimo da u našijem žilam teče junačka krv našijeh praotaca ali ne valja nikad da zaboravimo da se je ona krv u toliko dugo vremena i kroz pusto naše plandovanje razblažila, te staro njezino rumenilo poblijedilo od toliko grijeha našijeh.

Dan današnji nije fajde spominjati prošlost, treba se baviti sadašnjosti te nastojati da iz korijena se pobolj̄ša naš rod, jer ovako zaista slaba bi nam bila budućnost.

Nek higijena nam odhrani krepka tijela za svaku vrstu radnje; nek nam radnja prvi blagoslov bude, naša zabava, naše veselje, najljepši i najdraži naš posao!

Rumenilo, crvenilo nije sjeguran znak da imamo u nama odviše krvi, pa i ako ima nije potreba da je puštamo da tim suvišna se oslobodimo.

Umjerenjem u hrani i u piću dosta bolje se izliječe oni koji su prepuni krvi negoli puštanjem krvi.

U opće od stotine što bi im u staro doba puštali krv, četrdesetorici bi puštili bez potrebe, četrdesetorici bi škodilo, devetorici bi koristilo a jednome bi bilo upravo od potrebe.

Gdje ter gdje po kojemu selu još se nijesmo raskrstili od nesretnog običaja puštenja krvi bez razloga ali prema onome što je bilo dobro je kad smo došli i do toga.

Nije znak dobra zdravlja kad kome na burak teče krv bilo iz nosa, iz sinigula ili odkle drugo već naprotiv valja smatrati kao nemoć za koju valja da se traži lijeka što prije.

Potpuno zdravi čovjek (u ovemu se o ženi ne govori) ne gubi krv nego iz rane.

Rimljani su lijepo znali koliko slabi čovjeka gubitak krvi pak su nevaljale vojnike puštanjem krvi kažnjivali, a to je za vojnike jedna od najsramotnijih kazni bila jer bi iza nje za dosta vremena ostali slabići te više se nebi mogli dičiti njihovom jakošću.

Iz svake rane krv izlazi, a to jer u svakoj se rani dosta malijeh arterijica ili vena ozledi.

Koliko veća arterija ili vena je ozlegjena, presječena toliko veće se krvi gubi i toliko veća je pogibelj.

Crvena tekućina koju mi krv nazivljemo i o kojoj smo već jednom govorili teče neprestano i sa stanovitom brzinom u jednom divno uregjenom sistemu cijevi i cjevčica koje napajaju naše tijelo.

Stroj koji tiska i čini teči toj tekućini jest srce.

Srce naše nije sjedište raznijeh čuvstva, strasti kako većina drži po onome što čuje da se priča i pjeva o tom srcu, već jedan posve umjetno i izvrsno sastavljeni stroj (sisaljka, štrcalica, pompa) koji bez prestanka čas tiska čas upija krv, prestaneli on raditi, prestaje i život

Debela cijev kao cijev (tub) od proste svijeće razlijeva krv iz srca po svemu tijelu dijeleći se sve u to tanje elastične cijevi koje se zovu arterije.

Ako prstom pipamo kako bije koja od tijeh arterija n. p. ondje gdje su bila (pulsus) to mi pod prstom ćutimo kako taj stroj radi kako tiska na časove valove krvi.

Srce je od mesa, mišicâ isto kao ono što smo toliko puta pečeno jeli od vola ali je on mišica nad svijem mišicam koja nikad se ne umori a najvažniji posao vrši.

Arterije idu kroz tijelo sad dublje a sad površno tako da za dublje prosti puk i ne zna već samo za one koje su površne te ih je krstio imenom »*bilo*« jer i prostim okom vidi se kako biju.

Arterije se dijele sve na to tanje kako smo i u plućam vidjeli, dok [illegible] na tanke kao najtanje vlasi. Kad [illegible] pru do te tanjine opet se mal[illegible] šire i prelaze u to deblje ci[illegible] ti su elastične kao one [illegible] vode krv k srcu a to s[illegible]

Vene su one pla[illegible] koje mi vidimo pod kožom [illegible] rukama da nabreknu svaki put [illegible] ih objesimo a da nestanu kad ih dignemo u vis jer tad krv brže iz njih ističe.

Da nije potreba da se krv čisti radnja srca bi bila jednostavna ali tako eto hoće mu se nešto više pak ćemo i to u malo riječi protresti.

Za nas je dosta da znamo da ona krv crnkasta koja se u venam u srce povraća opet je srce goni i to put pljuća da mu se pročisti te drugim putem opet se čista povrati.

U srcu mješanja nesmije da bude pak zato eto ti ga razdjeljena u četiri sobe od kojih su dvije na lijevoj a dvije na desnoj.

Sve četiri nemaju jednaku snagu, dvije donje oklopljene su dobrijem mišicam a dvije gornje su slabe pak zato ove donje više i rade nego dvije gornje.

Zato ako dvije gornje i smatramo kao predsobe neće nam se uvrijediti.

Iz sobe u predsobu imaju vrata pa je i ući lako ali uljeg'a jednom krv u sobu u predsobu ne izlazi više već je usilovana tražiti sebi drugi put.

Iz lijeve sobe izlazi najdeblja arterija a zovu je knjige *Aorta*, kako se malo po malo na tanje grane dijeli, kako najtanje cijevčice opet malo po malo šire se i prelaze u veće grane što su vene, znamo, ali sad nas je red dodati da te vene sa dva korjena izlijevaju se u desnu predsobu, da od tole krv iz njih progje u desnu sobu a iz desne sobe k plućam ide da se u njima očisti.

Kad se očisti, a kako to bude vidjelismo, čista krv ide u lijevu predsobu i to kroz četiri cijevi a od tole u lijevu sobu iz koje opet u Aortu ide i. t. d.

Svaki put što kucne srce obe sobe su se stegle, izlile krv i izpraznile se pak odmah se napunile i opet iz nova se skupile pa opet se izpraznile i sve tako do zadnjeg časa.

Kad jednom iz sobe krv izagje natrag u nju nemože da ugje jer su na otvoru zaklopci koji zaklope otvor netom krv izagje.

Nereda nesmije da bude a da ih nema svi ti zaklopci sva ta vrata valja da se dobro preljube, fali li malo krvi kroz njih eto ti strašnoga nereda i nemoći od koje se ne lijeći nijednim lijekom.

Vladali se srce samo po sebi?

Ne kako što smo već rekli da u njemu nije središte našijeh čuvstva tako nemože ni da se sam po sebi vlada i on je pod upravom moždani koje su za čovjeka sve, u njima nam je život.

I ovi članak bio od koristi ne toliko onijem što ga pročitaju već onijem još

na nižemu stepenu koji i ne znaju čitati da tako svoje zdravlje više čuvaju da barem u zdravlju bogastva i veselja nagju da dobru djecu odgoje na slavu sebi i domovini.

Sad kad znamo nešto o krvi drugi put neće škoditi ako što malo o ranam, udarcima i još koju o krvi progovorimo.

Da ste mi zdravo!

S.

NAŠI DOPISI.

Pišu nam iz grada.

Imali smo prigode da vidimo ovijeh dana diplomu gragjanstva, koju će Kotorsko Općinsko Opraviteljstvo predati kotarskom poglavaru Gosp. Budisaljeviću, i milo nam je da smo mogli po njoj pripoznati i osvjedočiti se, da bi umjetnost mogla još cvasti u otadžbini Nikole Dubrovčaninu (Nicolò il Ragusao) i Progonovića, samo kad bi dobri ukus mogao naći potporu, koju umjetnici trebuju.

Okvijer je radnja pera Gosp. Balda Kosića, čije je ime kod nas već poznato, a za cijelo bi i drugovgje bilo da nije do njegove skromnosti, koja je ne baš rijetka neg jedina. Nema se on čijem dičiti, ni medaljama ni diplomima. Hoću ovdje da napomenem portrait Dubrovnika, koji je bio na Bečkoj izložbi godine 1873 postavljen megju fotografijama; toliko je bilà cickava, lijepa i tačna njegova radnja da je prevarila najvještije umjetnike. Bestužnost pokazana radnji Kosićevoj vrijedi više neg ijedna pohvala, s razloga što je tijem dokazano da su prvi, gospoda od Komitata, bili prevareni od Kosićeva pera.

Slika grada Kotora na strani adrese u ničemu ne izostaje slici Dubrovnika. Bez dobre leće niko nebi mogao razabrati jeli fotografija ili uragjeno sve tačno i ustrpljivo perom u ruci. Prospektiva je po Laforestovoj fotografiji, te se po njoj vide grad i okolica Kotorskog zaljieva sve do Orahovca i Dražin-rta.

Grad je na desnoj strani te proteže se za matronom, koja prestavlja pomorstvo i drži kotorski štit, znak nekadašnjeg Bokeljškog dobrostanja. Genije umjetnika znao je popuniti i kutove sa strana namještajuć po njima znakove obrta i trgovine.

Prostor ovog lista ne dopušta mi da se uputim u potanko i tačno opisivanje radnje i stoga na žalost mi treba izostaviti govor o inicijalima, o dnu strana, o pečatu, koji su u svemu i po svemu uzori divote i tačne umjetničke vrline, vrijedni da se svaki napose prouči.

Radnja u srebru je trud našeg zlatara Gosp. Balda Gjivovića koji je vješto znao skopčati divotu radnje sa izvanrednim ukusom. Osim radnje na uglima i kopčicama vidi se u sredini monogram sa inicijalima kome je diploma namjenjena i plemićki grb, sve ovo sa nekom osobitom umjetničkom vještinom urezano.

Efekat cijele ove radnje uplivište tako na čovjeka da nemožeš na ino a da se ne diviš onome što se u knjizi nalazi.

Zaista pred ovakom radnjom ne možemo a da ne čestitimo samijem sebi da ima megju nama još ljudi koji su sposobni i vrijedni ne samo na peru nego i u umjetnosti.

Dubrovačke vijesti.

(Zapljena.) Ni zadnji uvodni članak našeg lista nije izbjegnuo čaporima Državnog Odvjetništva.

Znadu li naši čitatelji o čemu smo se u njemu bavili? Nećemo da ovdje opet spominjemo naslov članka jer bi nam možda i ovo malo riječi zaplijenili. Reći ćemo samo to, da smo se bavili o nekijem malijem neredima i izgredima o kojijem se bavi cijela svjecka štampa već od nazad mjesec dana.

(Dolazak.) Bili su nam u pohode nazad malo dana gospoda Smičiklas, Schlosser, Gostiša. Proputovali su Ercegovinu, te pošto su se zaustavili nekoliko dana megju nama, krenuli su put Kotora i Crnegore.

(Testamenat.) D.r Gjuro Pulić naredio je u svome testamentu da cijeli njegov imetak, po smrti sestara, progje u ruke naše Općine i da se njim utemelji zaklada kojom će se pripomagati siromašni crevljari dubrovački.

Izgledajte se Gospari!!

(Vandalizam.) Pričaju nam neki prijatelji koji dogjoše iz susjednjeh pokrajina od obećanja da Vlasti onamošnje naregjuju da se odmah uništi netom se nagje, kakav spomenik koji potsjeća na prošlost, nekad sjajnu, srpskoga naroda.

(Dolazak.) Dne 4. septembra dojedrila je u Gruž c. k. korveta na jedra »Minerva« i trgovački bark »Mosorska Vila« krcat ugljevlja za c. k. brodovlje.

(Ispiti.) Naš sugragjanin Božo Kurajica slušatelj medicine na Gradačkom sveučilištu, položio je dobrim uspjehom praktički rigorozum iz fizijologije.

(Nesreća.) Dne 5 tek: pade s prozora od prvoga poda u ulici »Izmegju Polača« mala Antunovica i o malo ne osta mrtva. Roditelji, pazite na vašu djecu!

(Dolazak.) U prošlu nedjelju (9 tek) dogje iz Zadra u Dukrovnik Gjeneral Grull, te pošto izvidi ovdješnu posadu, vrati se opet na svoje mjesto.

(Riba) Dne 9 septembra na podne nasuka se u Gružu kod kuće Majstrovićeve golema riba. Puk se pomami videći toliku nakazu, skoči, te neko puškom, neko opet drugijem orugjem ubiju je. Duljina od vrh glave do dno repa joj je od 4. 30 metra a sam rep joj je dulji od cijeloga tijela.

Naši je ribari zovu »Morski miš« a ime joj je baš *Squalus vulpes.*

Ovaj jako rijetki egzemplar bio je kupljen od naše Trgovačke Komore za gracki muzej.

(Odlazak.) Dne 10 tek. otputovao je put Beča bataljun topništva koji je bio ovdje od posade a zamijenio ga je drugi bataljun koji je prispio ovdje dne 4 tek.

(Dolazak) Dne 10 tek. došao je iz Zadra D.r Miho Klaić.

(Svečanost.) Rogjenje N. V. Nadvojvodkinje Stefanije bilo je proslavljeno kako što i treba da bude jedan taki dogagjaj.

(Nagrada.) Naš sugragjanin gosp: Vlaho Bukovac, poznati mladi slikar, netom svrši radnje što mu je na Cetinju naručilo N. Visočanstvo Knjaz, bi nagragjen krstom reda Danilova

(Gracka muzika.) Naša se muzika preustraja. Uslijed nereda bjehu istjerani svi oni muzikanti koji su kao kukolj štetili pšenicu. Neki, a nadasve mladi, bjehu uzdržani a k njima se pridružiše i novi, posve dobri elementi, te je sad dopušteno ufati da će naša muzika okrijepljena novim i boljim silama preporodit se na novi i bolji život.

Naša Općina, koja nikad ne propušta zgodu, naklona je namijeniti muzici godišnju potporu da šnjom isplaćuje učitelja, te da se šnjom dogovore i da se preustroji statut bjehu u jednoj sjednici imenovana gospoda Lujo Klaić i Gjuro Margaretić.

Treba je preporučiti i pučanstvu da je i on potpomaga, a da se ne oslanja na samu Općinu, jer o samoj potpori općinskoj muzika neće nikako moći opstojati ili ako to i bude, neće moći nikako napredovati, a imat onaku muziku kakvu smo do sada imali, i ne imat nijedne, isto je.

(Prvi Dubrovački) Brod našeg Pomorskog Društva koji se sada nalazi na Rijeci, prodao se za 26 000 fiorina ako kupac bude zadovoljan!

(Konj pregazio popa) U nedjelju poslije podne igjaše mirno putem šetajući se put Gruža pop gosp. Rajčević a za njim dolazaše na konju neki oficir te trčeći na vas mah stigne spomenutog gospodina popa baš kad se htjaše ukloniti jednoj kočiji koja prolazaše. Gosp. Rajčević nemajući mjesta ni vremena da se ukloni pade na tle a gosp. oficir konjem preko njega, pak dalje kao da ništa ne bi. Pitamo sada, je li dopušteno trčati konjem u opće a oficirima napose, putem kojim prolazi toliki narod osobito u svečani dan? Je li skladno, pošto si indirektno kriv da ko padne, odtrčati dalje i ne zaustaviti se da vidiš je li se što tom čovjeku dogodilo? U toliko življeli bašibozuci, širitelji prosvjete na istoku.

(Umrli.)

Na 4|9 Kate ud. Kulišić od 72 g. k.
» 12|9 Andro Novaković od 62 g. k.
» 12|9 Margarita Pianta od 58 g. k.

U grackoj bônici.

Na 1|9 Ivan Brangjolica g. 65 k.
» 3|9 Marija Piskulić g. 53 k.
» 5|9 Lucija Pečina g. 75 k.
» 8|9 Marija Ličević g. 70 k.
» 11|9 Nikola Dominković g. 22 k.
» 12|9 Ane Kisić g. 64 k.
» 12|0 Kate Čučuk g. 79 k.

☞ Obzirom da će na skoro svršiti prva godina našeg lista, umoljavamo gg. predbrojnike, te nam predbrojbu duguju, da bi namirili svoj dug.

Štamparija JOZA FLORI u Dubrovniku.

Izdavalac i odgovorni urednik JOZO FLORI.